

Jan Harmensz Kruls, Minne-spiegel ter deughden

<https://hdl.handle.net/1874/30055>

Ian Harmensz Kruls,

MINNE-SPIEGEL

T E R

D E U G H D E N.

~~1639 IS EICHTER~~

t'AMSTERDAM,

Voor Cornelis Danckertsz van Zeevenhoven, Papier, Kunst, Caert,
en Boeck-verkoper op de fluweele Burgh-wal by S. Jans Brugh, 1639.

I: H: kruis
MINNE = SPIEGEL
TER
DEUGDEN.
Eerste Deel.

tot Amsterdam
By Cornelis Dankertz.

Die
Min, Baert
Geneught,

Die
In Deught
Verheugt.

Van het navolghende Werck ,

Sijnde

M I N N E - S P I E G E L

T E R

D E V G H D E N .

*L*soo (uweerdigen Leser) in voorleden Eeuwen de *V*ereldt is versien gheueest met wijse ende uelgheleerde Philosophen, uelcker wijsheydt het alderwijste heeft ghemist; vier gheleertheydt niet heeft kunnen leeren de nootwendighe ende oprechte kennis vande ware Godsaligheydt der zielen.

Den Philosoph Estilphones stelde de saligheydt in groote macht ende Rijckdommen des *V*erelds; Semenides achtete de soodanighen saligh de uelcke vanden Menschen uel begeert, ende ghelieft werden: Architas stelde de Saligheydt in gheuwinninghe der gheslachten: Chrisippus in oprechtinge van statelijcke gebouwselen: Sophocles stelde de Saligheydt daer in dat yemandt een Soon hadde tot sijn Erfghenaem: Phalemon stelde de Saligheydt in de uelsprekentheydt: Themistocles, dat yemandt van Edel ende aensienlyck gheslachte voort quam: Aristides, in veel schatten ende tijdelijcke goederen: Euripides stelde de Saligheydt in schoone Vrouwen.

O *W*ijzen! sonder *W*ijsheydt, door ghebreck van ware kennisse,

nisse, dit al t'samen insiende, geeft my geen oorsaek van soo grooten verwonderingh, als uvel doen de VVijzen, ende gheleerden van onsen tijdt, redenen sijn desen.

De Geesten onser Eeuwen verlicht zijnde na der zielen, met de ware kennisse vande oprechte Godt saligheydt; gheloovende inden vaerachtigen Godt, ende sijnen eenigen Soon Christum, dies niet teghenstaende, sijn meerendeels van het ghevoelen der vorigher Philosophen; *V*ie isser onder 't Christendom die niet en arbeyt om schatten ende ruyckdommen te vergaderen, ende dat in sulcker voeghen al ofte de Saligheydt daer in ghelegen vvaer? Daer in teghendeel de vvijsen aller vvijsen (a) de selfde anders niet en seght te vvesen als ydelheydt der ydelheden, vwie isser hier ter vvereldt die sich niet en bevljcht in 't misbruyck vande Ruyckdommen omgheacht ende begeert te zyn by andere lieden? *V*ie leefster nu ten tijden die niet en tracht na vwinningh van geslachten? *V*ie isser die niet wyt en munt in 't opbouwen van wytstekende ende heerlijcke huysingh? *V*ie isser die niet aen en neemt alle moeylycke ende svare lasten, jae gebrecklijckheden by sich selfs, om syn Sonen machtighe Erven na te laten? *V*ie isser die niet aen en neemt alle verdrietighe oeffeninghen, om de eere van vvelsprekentheydt? vwie isser die sich niet beroemt te vvesen van aensienlijck gheslacht, en hooge afkomst? vwie isser die in d'overvloedt sich vveet te vergenoeghen? Dit al t'samen ter zyden stellende, als ten deele tot onse vvercken niet so noodigh, keere my alleenigh tot Euripidem, ende segge, vwie isser, o Euripides, die (soo ghy noch in onsen tijdt vvaert) ghy niet en soud bevinden wven navolgher

(a) Salomon.

te wvesen? siende onse jonckheydt, vinde ick onder die geen zielen sonder liefde; gheen herten sonder minne, geen minne sonder misbruyck; Derhalven my begheven hebbende tot dese rijmeryen, heb ick voortgebracht het eerste deel van dit ons wvercxken, zijnde den Minne-Spiegel ter Deughden, door de welcke ons verthoont, ende voor oogen gestelt werden verscheyde misbruycken der minne, om als in een Spiegel te sien ende te kennen de ellenden ende swarigheeden die soodanige misbruycken sijn veroorsakende, ten welcken eynden wy dit ons wverck hebben toegeleydt, ende soo veel mogelijk geweeft is, opmerckingh genomen om voor te stellen aende Ionckheydt soodanighe exempelen ende rijmen, door de welcke sy ter deughden in eerlycke minne soude moghen aenghewvesen worden.

Eerstelijck, zijnde de materi onses wverckx soodanigh, dat veler oordeel (mijns bedunckens) 't selve berispelyck sal kunnen wonnissen, als wvesende een minnelijcke stoffe soo vanghesanghen, als Comedien, de welcke door 't oordeel der gemeener meer derghelouden worden voor aenleydingh tot ydelheydt als wel ter deughden; meer tot lichtvaerdigheydt als goede zeden; meer tot dertelheydt als wel tot stichtinghe; niet erkennende de eyghenschappen der menschelijcker natuuren, de welcke hare eygdommen niet door eenige leeringe kunnen afschaffen, als van den Almoghende Schepper, tot nootwendigheydt ons ingestort, ten dien eynden een gemeen, doch slecht exempel, (dienstigh tot dese onse stoffe) voortbrengende.

Zijnde op seecker tijdt verschil geresen tusschen twee personen

nen vande welcke den eenen wilde staende houden dat Natuur voor Leer gingh; ende den ander dat Leer voor Natuur ging, hebben bevonden dat een kat ghelart was een kaers te houden met haer pooten, toonende dat Leer voor Natuur gingh, als nu de Kat een Muys vertoont werde, liet de kaers vallen, ende begaf haer na der Muys; zijnde het bewijs dat Natuur voor Leer gingh; dies wy mits desen den veerdighen Leser willen aenwijzen, hoe onmogelyck het is na te laten het gene te lieven dat tot nootwendigheydt den Mensch van Godt is aengheboren, als is het soete minne, derhalven natuurgenegen tot het gene de naem van minnelijck heeft, ofte yets eygens van dien, niet en kan, ofte sal door eenighe leeringe den Mensch ontrent ofte afghenomen worden; schoon yemandt wilde leeren het minnen ofte lieven af te schaffen, die selfde soude zijn lessen krachteloos bevinden, alwaer't oock dat hy hadde de VVijsheydt van Salomon, ende de welsprekentheydt van Cicero: maer niet teghenstaende de natuur dit ingevortelt, als noodigh (door Gode voorsien) staet ons nochtans te bemercken dat een bot ende plomp beest boven de natuur eenighe leeringe kan ingedruckt worden, ons tot leeringh om te leeren onse natuure matighen, ende soodanighe minne te schuwen, die door haer misbruyck, ellenden ende swarigheden is veroorsaekende.

Zijnde tot dien eynden dienstigh onse Comedien, hoe wel minnelijck, sullen spiegels verstrecken, niet tot lichtvaerdigheden, maer veel eer om die te leeren mijden: ten aensien sy vertoonen wat belooninghe de onbehoorlijcke, ende wat belooninghe be-
hoo-

boorelycke minne de minpleghende is ghevende.

Komende tot het tweede, zijnde onse minnelijcke liedtjens, hoewel minnelijck, nochtans eerlijck; ende sullen noyt oorsaeck van oneerelycke lichtvaerdigheyden kunnen veroorsaken, ten sy datse van eenighe verdurven nature mochten misbruyckt werden; maer in tegendeel sullen sy de verliefde eerlijke herten, inde swaermoedighe gedachten van liefdens tegenheden dienen tot vermaeck, en vreughde, als zijnde medicijnen voor soodanighe sieecten, ende ghelijck seker is, datter al sulcke sieecten gevonden worden, dewelcke niet en kunnen ghenesen worden ten sy met toedoeninghe van fenijne selfs, edoch wel ghematight ende ghebruyckt zijnde.

Vesende dan de minne soodanighen sieecte, dat sy met minnelijcke rijmpjes ende gesangen kan verquickt ende verlustight worden, soo ist dat wy ten dien eynden dese onse liedtjes ende Comedien in het licht ghebracht hebben, tot vermaeck van alle bedroefde minne-herten; zijns niet soo vaerdigh alsse wel behoorden; niet so deftigh als ick die wel wenschten; niet soo soet als ickse garen hadde; niet so volmaeckt als sy wel hadden kunnen wesen, ingewalle daer een geleerder pen vaer by gheveest; niet te minghedaen hebbende soo wy vermochten, versoecken den weerdighen Leser, onse goet wulligheyt voor het verckgelieve aen te nemen, bevelende een beter aen die ghene die een meerder sal vermogen, ons vermoghen ghetoot hebbende, doen V E. dese voortkomen.

Voortghetomen zijnde, wensch ick die bequaem te moghen wesen daer toe dat sy ghestelt zijn, dat is tot verbengingh vande minne-siecken; tot aenwysinghe der misbruycken; tot een Spie-

gel ter denghden; voorstellende 't gun schadelijck is, niet om het schadelijck te minnen, maer het selfde siende vvel te leeren kennen, vvel kennende, ons daer voor te vachten.

Lievende, ende mindragende herten! *V*ijse ende *V*erstandige *L*eser! Is het saecke dat ick hier oft e daer vvat van het rechte padt mocht afgeduvaelt zijn; het zy dat ick in het een vvat te nauvv, in het ander vvat te breedt ghegaen hebbe; het zy dat ick hier vvat gestruyckelt, daer vvat ghedooft hebbe, hier een mis slag, daer een fantjen mach begaen hebbe; het zy dat ick yemandt onverhoeds op sijn zeer geraeckt ende vvat te bert ghesteken heb, duydet door eengesont ordel 't selfde doch ten besten, als niet gheschiet wyt passien, maer om beter vville, niemandt tot vervvijt ofte leet, maer tot aenvvijsingh alle misbruycken te mogen leere myden, derhalven ons voor oogen stellende de vvetten, in seker landt gebruyckelick; alvvaer eenige Bancketten ofte maelyden vworden aengerecht, een slave opgevult ende in dronckenschap den genooden, moet vertoont vverden tot een spiegel, hoedanighen beestigheydt ende vuylen leelickheydt, dat is de dronckenschap, op dat also door het aensien vandesen, yder een sich hoede in die selve lelickheden niet te vervallen, hier mede vvy den vveerdigen *L*eser vwillen bevelen inde behoedenisse des *A*lderhooghten, met begeerte dese onsen arbeydt, ende slechte rymen in danck te vwillen nemen, en sich daer mede te vergenoegen totter tijdt toe, ick een ander nu alreede onder handen hebbende, hope met ghelegbentheydt in het licht te brenghen, ten dienste ende vvelghevallen der ghener die ick vweet in dese mijne rijmen, hoe vvel laf ende krachteloos,

noch

V O O R - R E D E N .

*noch yets smakelijckx kunnen vinden, ten dien eynde zijnde, ende
sal blyven*

V. E. Dienstwillige

I A N H : K R U L .

K L I N C K - D I C H T ,

Op den Soet-vloeyende, en aerdighe

P O E E T ,

I A N H A R M E N S Z K R V L .

A Pol van vreughden juyght; vermits den Amstel schraeght
Op sijn gheheyden rugh, u, die het aerdigh vryen
Soo in u Rijm vertoont, dat yder sich moet vlyen,
Nae 't zarren van die pijn, en is ghelijck het daeght,
Wen zijn verliefde oogh (hoewel het herte klaeght
En jammerlijcke zucht) met staer-gelonck doet glyen
Het Schitteren zijn licht, op 't geen, dat hem 't verblyen
Met volle vreughden baert, twen hy door hoop gejaeght,
Op 't rechte doel-wit mickt, en steygert nae 't verov'ren
Van die met schaers gelonck, sijn finnen gingh betoov'ren,
En werren onder een, mits 't oordeel is onternt,
En wel te deegh ontfrickt, waer door de Musen-reye
Opeenen zegen-kar, u name gaen verbreye,
Door nevel en door lucht, tot boven aen 't gesternt.

S C H I P P E R J A N

Verwint u selven.

Den Soet - vloeyende , Sin - rijcke ,

Ende stichtelycke Rijmer ,

I O H A N H A R M E N S Z K R V L ,

A M S T E R D A M M E R .

MYn docht dat 't Grieckze hoofd , met *Sophocles* verfeld,
 d' Athener , en Romeyn hard onder and'ren twisten ;
 Dat meer , als vyanden malkander hart ophisten ,
 Om 't vonnis op wiens hoofd den Lauwer wordt ghesteld ,
 't Was als de soete slaep mijn breyn bevingh op 't veld
 Waar ick , om 't wilt , vermoet mijn selven gingh verlusten .
 Een yder houd zijn strength , gheen schein van hun te rusten
 Met reden soo my docht , elck Dichter is een Held .
 Ten laetsten siet me mijn by 't Lauwer Lof ghedoocken ,
 Men treckt my by der handt , men seyde , hier dient ghesproocken
 Ons aan gheweesen wie *Apollo* 't naartighst viert
 Ick sach der Eere-krans vreemd' in elkander krullen ,
 Ick seyde , vertrouwt ghy mijn ? sy seyde ja , wy sullen
 't Is *Krul* dan Hemels schar , wiens hoofd' dient ghelawriert ,
 Wiens naam aan 't blauw lazeur met Sterren wel door Weven .
 Met recht Reed'rijcke *Krul* om alle uwe arrebeyd ,
 En eerbaar' lessen daar den Amstels jeuchd in weyd
 En haar vermaakt , soo dat ghy in hun breyn sult leven ,
 't Is waer hier wordt gedicht , veel meerder noch geseydt ,
 Maer wie soo eerlijck gaet , soo stichtigh met bescheydt ,
 Rijmrijck en bondigh ? 'k swijgh , die eer moet ick u geven .
 Aan *Momus* is u niet , aen *Midas* min bedreven ,
 De Grootsten eeren u , en roemen steeds u Lof .
 Was kunst in achtigh hier , als eer in 't Roomsche Hof ,
 Ten tyden van *August* , men soud u anders loone ,
 Mitsuw vergoodight breyn , en Poëtischen aert .
 Dit is dan dat mijn hart , ó *Krul* ! aan u verklaart ,
 Dat ghy een Amstels loot Waert zijt dees Lauwer Croone .

Nicolaes Fonteyn.

MINNE-SPIEGEL
T E R
D E U G H D E N.

E E R S T E D E E L.

Die mindt, is blindt.

Gelijckerwijs den mensch door lusten wert gedreven,
Om sich nu tot het een, dan 't ander te begeven;
Gelijckerwijs den mensch nae sijne plichten gaet
In sorge voor gewin, tot steunsel van sijn staet;
Gelijckerwijs den mensch, geduurende sijn daegen,
Voor sijne Huysgesin is schuldigh sorch te draegen ;

A

Gelijc-

Gelijkerwijs den Mensch is schuldich nae 't gemoet,
 Dat hy in sijn beroep sijn naerstigheden doet;
 Gelijkerwijs den Mensch is aen sijn plicht verbonden,
 Soo heeft hy neffens dien oock weer verscheyde stonden;
 Soo isser neffens dien oock wel een enckel dagh,
 Dat sich een droeve geeft weer wat vermaken magh.
 Eens als ick voor de geest had vreughde voor genomen,
 Eens als ick tot den dagh van vreughde was gecomen,
 Eens als mijn droeve ziel tot vreughde was gekeert
 Heb ick een nutte les wt mijne vreughd geleert,
 Wanneer ick my begaf door groen landf-dou te wand'len,
 Om van Goodts mogentheydt met mijn gedacht te hand'len,
 Heb ick een vrolick oogh geslagen op het groen
 Waer in 't gedachte my kost nauwelijcx voldoen,
 Ick liet een open oogh op lieve bloempjes dalen,
 Ick liet mijn zieltje vreughd wt dese vreughde halen;
 Ick leerden Godes kracht die 't al geschapen heeft
 Wat inde werelt is, wat op der aerden leeft;
 Het schepfel nae Godts beelt in sulke een hooghe waerden,
 Dat Godt hem heeft gestelt een Vooght-heer op der aerden;
 Van alles datter leeft, van alle het gediert,
 Dat inde stromen swemt, dat door de bosschen swiert;
 Tot wellust als behoef van 't menschelijke leven,
 Wt groote goedicheyt van Godt den Heer gegeven;
 Ick sie de bossen dicht met boomen groen van blaen
 Ick sie hoe 't alles moet op sijne tyde gaen,
 Ick sie dat al 't geblomt, en kruyden die daer wassen
 Op haer gesette tyt, en rechte stonden passen?
 Ick sie dat zaedt en graen by d' Acker-man geplant,
 Haer voedsel en haer vrucht genieten door Godts hant;

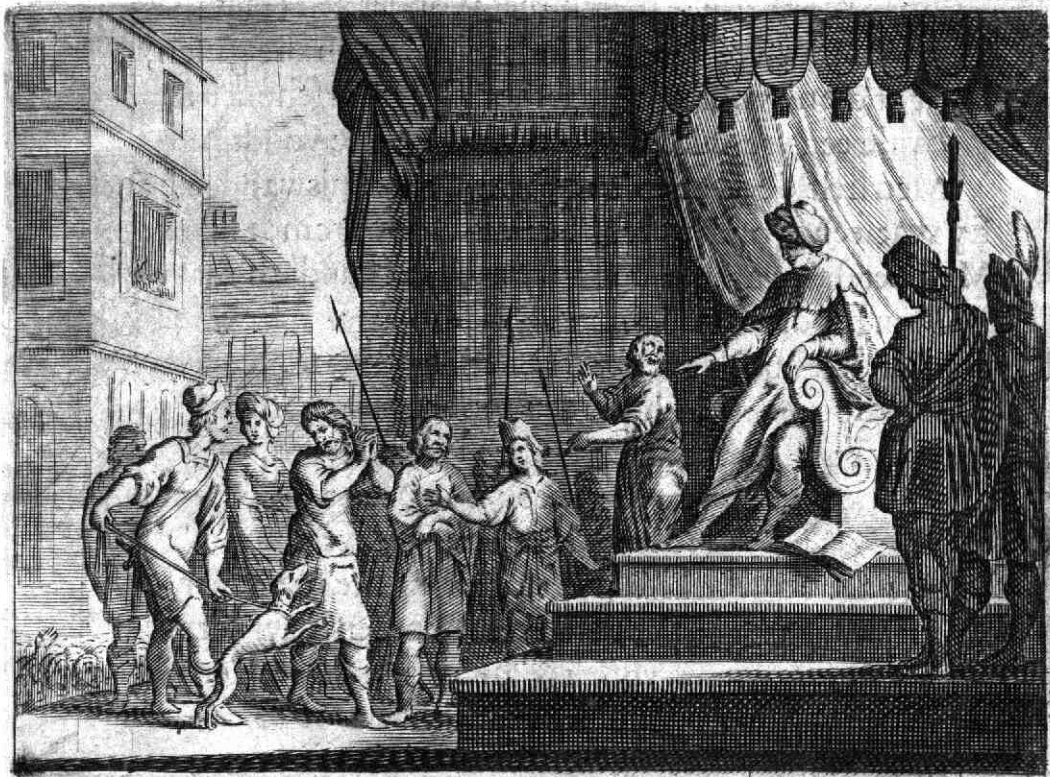
Die Son en Maen regeert, en door haer Hemels kraghte,
 Door loop van Son en Maen baert menschelijk geslachte :
 De Son, als opper Prins van 's hemels hooghe lught,
 Die geeft de aerde warmt, door warmte groeyt de vrught
 Door vrughten vande Aerd verkrijght den Mensch het leven,
 Waer d'Hemel sonder Son d'aerd kost geen vruchten geven,
 Waer d'Aerde vrughteloos, waer vondmen struyk of stam
 'k Meen stof, waer wt den Mensch voort-teelinge vernam,
 De Son het opper deel moet alle vrughten teelen,
 En 't menschelijk gheslaght door d'aerde nootdruft delen;
 De Son het werrick Godts, is tuyghe van Godts maght
 De Mensch heeft door de Son sijn wesen, en sijn kraght;
 Mits ick in dit gedaecht wat hooger dacht te comen,
 Set ick my neer in 't groen (om-lommert vande bomen)
 Ick sie een blinden Mensch, ick sie een sienloos Man,
 ' Gebonden aen een hont, die volght hy achter an;
 Ick sie den blinden Mensch tot nootdrufte winst genegen,
 Gaet waer hy wesen wil, gaet over alle wegghen,
 Veylt sijne kramery, schoon hy niet sien en can
 En leert de reghte plight aen een behoefligh Man,
 Hier staet een nutte les te leeren door dees blinde,
 Een hondt, een dienstigh dier doet hem de wegen vinde,
 Een hondt een trouwen hondt die leydt hem aende bandt,
 En dit getrouwe beest geeft leringh aen 't verstandt;
 Soo haest den blinden Mensch vertoonden voor mijn oogghen;
 Ben ick tot hoger lust van leringh op getogghen;
 Ick heb een Zinne-beelt in mijn gedaght ghemaect,
 Een Zinne-beelt dat meest verliesde zinne raect,
 Een Zinne-beelt dat meest de Minnaers wort bevolen :
 Een Zinne-beelt tot leer, om niet te willen dolen,

Een Zinne-beeldt waer uyt seer wel te leeren staet
 Hoe inde lieve Min een Minnaer seker gaet;
 Een Zinne-beelt waer uyt den Minnaer staet te leeren,
 Wat voor geselschap hy in 't Minnen moet begeeren;
 Een Zinne-beeldt dat hem recht onderrechtingh doet,
 Wie dat de blinde min tot leydsman hebben moet;
 Een Zinne-beeldt dat hem een leeringh voor sal houwen,
 Op wien de blinde min het sekerst' magh vertrouwen;
 In 't kort; een Zinne-beeldt tot leeringh aende zin,
 Hoe datmen dient te gaen op paden vande min;
 Waer zijt ghy blinde Jeught? waer zijt ghy jonge sinnen,
 Geprickelt door het vuyr, en soete brandt van minnen,
 Waer zijt ghy, die de min in uwe herten voedt?
 Leer aen een blinden mensch hoe ghy u dragen moet;
 Laet u verliefde oogh op desen Blinde dalen,
 En leer, hoe ghy u kunt bevryen voor het dwalen;
 Leer bid ick niet alleen, naer 't oogh : maer inde geest,
 Hoe desen blinden mensch geleydt wert van een beest;
 Denckt dat u door dit beest getrouheyt staet te leeren,
 Wanneer u lieve lust het minnen sal begeeren:
 Leer, hoe ghy leeren moet mins dwalinge ontgaen,
 Leer, hoe ghy leeren moet vast op getrouheyt staen;
 Bedenkt eens by u selfs, indien dat dese blinde
 't Getrouwe dier ontbrack, hy kost den wegh niet vinde,
 Wat sou daer tegen staen, soo hy geen Leydsman had,
 Of desen blinden mensch geraeckten van het padt;
 Ghy, inde liefd verblindt, kunt in het minnen dolen,
 Dies wert u door dit beeldt voorsichtigheyt bevolen,
 Dies wert u onderricht door desen blinden man
 Hoe dat voorsichtigheyt het dolen hoeden can,

Noch meer! ghy fiet dees mensch, is aen een hondt gebonde,
 Leer jonghe Minnaer leer, ey! leer uyt dese vonde,
 Dat ghy in uwe min oock moet gebonden gaen,
 En leer by desen hondt getrouwigheyt verstaen,
 Den hondt, het trouste dier! een leeringh aen de zinnen
 Hoe dat getrouwigheyt u leyden moet in 't minnen;
 Den hondt het trouste beest dat op der aerden leeft
 Aen de verliefde jeught getrouheydts lesse gheeft:
 Den hondt, het trouste dier dat op der aerd kan wesen
 Heeft menigh daet betoont die waerdigh is gepresen,
 Heeft veel getrouwigheyt bewesen menichmael,
 En 't ken ons dienstigh zijn dat icker van verhael.
 Een Edelman te paerd, om sijn profijt gereden,
 Gaet buyten sijne stadt, en reyst naer ander steden,
 Versien met vele gelts, en anders als hy mient,
 Reyst sijne vyandt mee in plaetse van sijn vrient:
 Als sy nu op de reys zijn in het bos gecomen,
 Heeft den geveynsden vriendt sijn slagen waer genomen,
 Hy rept hem wat hy ken, en weert hem foo hy magh,
 En geeft den Edelman verraedelings een slagh;
 Nae langhe tegenstant den Edelman bedwongen,
 Wert vanden moordenaer verradelings besprongen,
 Den moorder rooft het geldt, begeeft hem na de stadt,
 Na dat hy d'Edelman 't leven benomen had:
 Doch nae een korten tijt, de tydingh comt te vooren,
 Het snel gherught dat laet de droeve daden hooren;
 De Vrou des Edelmans die weent foo seer sy ken
 Ach! Hemel, Hemel ach! dat ick dus weduw ben,
 Ach! Hemel mijne wraek zy u alleen bevolen,
 Die sulke moordery noyt blyven laet verholen,

6 Sy bidt dien goeden Godt dat hy haer treuringh stil,
 En in haer droeve druck vertroostingh geven wil;
 Men is om 't edel lijck te halen, wt getegen,
 Men vindter sijne hondt wemoedigh by gelegen,
 Men brengh nae sijne staet het rif te grave waert?
 Men deckt het doode Lijk in d'opgedolven aerdt;
 Den hondt, als oft hy woud sijns meesters doot beklaegen,
 Blyft leggen op het graf en dat verscheyde daegen;
 Is eenigh etmael langh in desen doot bedroeft,
 Soo dat het trouwe beeft noch spijs noch drancke proeft,
 Om eyndelijk tot ons gewenste witte comen,
 't Geschiede dat den hondt den Moorder heeft vernomen,
 Hy vlieghat met fel gebaer den wreden Moorder aen,
 En had hem in een kort het leven af doen staen,
 Indien men niet en had het trouwe beeft bedwonghen,
 Dat hem met groote kracht was op het lijf gesprongen.
 Waer hier op deser daet het volck niet by geraekt,
 Het beeft had desen Fielc voor seker of gemaekt,
 Dit, als een lopend vuyr, gaet over alle straeten,
 Men hoort (waer men comt) een ygelijk van praeten,
 Daer isser een die seyde, ick oordeel voor het mijn
 Dat dit den Moordenaer van d'Edel-man moet zijn,
 't Wert selver by den Raedt in hoger acht ghenomen,
 Men doet hem eyndelijk oock voor de Rechters comen;
 De saeke wert aen hem in errenst voor geleydt
 Als dat hy schuldigh is aen het moord-dadigh feyt,
 Men hoord' wt 's Rechters mondt oock dese woorden seggen,
 Al eermen u noch sal hier op den pijn-banck leggen
 Al eermen vonnis stryck, en u ter vier-schaer daeght,
 Soo hoor de billikheyte die u het Recht voor draeght;

Men

Men sal een ronde kringh van dertigh, veertigh mannen,
 Men sal u neffens dien oock doen te samen spannen ;
 En voorders sal den hondt in 't midden zijn gestelt,
 En is het dat het beest aen niemandt doe geweld,
 Maer dat het u alleen comt op het lijf gevloghen,
 Soo sult ghy uwe schult niet meer ontkennen moghen;
 En ist dat u het beest laet onbeschadicht staen
 Men sal als sonder schult u laten hene gaen;
 Hy is hier meed te vreen, 't wert by der handt genomen,
 Men siet een groot getal van menschen t'samen comen,

In 't kort, het gantsche volck dat raekt ter op de bien
 Om 't wonderlijke werck met wonder aen te sien,
 Den Moorder wert gestelt in 't midden van die genen,
 Die tot dien eynde zijn aldaer ter plaets verschenen,
 Ey sie een vremde wijs, een wonderlijke vondt,
 Men stelt de wet en 't recht aen 't vonnis vanden hondt;
 Ey wat een wonder werk ! ey wat voor vremde saken,
 Men fiet daer van een hondt de misdaet kundigh maken;
 Men fiet daer dat den hondt in 't midden staet gestelt,
 Men fiet hoe dat het beest aen niemandt toont gewelt:
 Maer alsoo haest hy heeft den moordenaer vernomen,
 Is hy met felle moet hem op het lijf gecomen,
 't Scheen oft hy duyden wou, soo haest hy by hem quam
 Ghy zijt de gene die mijn Meester 't leven nam,
 Men hoord op dit bedrijf wt roepen al de menschen,
 Waer wilmen meerder blyk, wat kenmen klaerder wenschen?
 De misdaet wort voor 't recht den moorder aengestreen,
 In 't kort hy heeft het feyt op staende voet beleen;
 Het Recht heeft nae verdienst sijn misdaet loon gegeven
 Door schandelijke doot wort hy gestraft aen 't leven.
 Leer hier verliefde leught wat dat getrouheyt doet
 Getrouwigheyt die baert in alle saeken goet,
 Bedrogh in tegendeel voed niet als alle quaden,
 En wat is vals heys loon? 't is schandt naer eys van daden,
 Het loon is naer het werk, de glory kroont de deught,
 Het quaet doë loont met quaet, het wel doë loont met vreugt
 Laet uwe minne lust aen trouheyt zijn ghebonden,
 Laet sonder trouwigheyt u min niet zijn bevonden,
 Indien dat uwe min in trouws beloften lieght,
 Indien dat uwe min een eerbaer Maeght bedrieght

Soekt min op trouheydts eedt een eerbaer maeght te peyen,
Om haer tot vuyle drift van lusten aen te leyen :

Soekt min een eerbaer Maeght alleen tot minne-brant,

Leer Minnaer, fulke min gedyt tot snoode schant,

Leer Minnaer ! fulke min voedt veelderleye quaeden

En leyd u als verblint, op goddelose paden;

Leer Minnaer ! fulke min te zijn een eere dief,

Soo wel van uwe selfs, als van 't verlaten lief,

Leer Minnaer ! fulken min te schuwen en te vresen,

Die eerbaer Maeghden ken een eere rouingh wesen,

Leer Minnaer, fulke min (in tijts niet uyt gedooft)

Is als een wreet fenyn dat ziel en lichaem rooft,

Leer dat dit slim bejagh der Maeghden eer doet schenden,

Leer, hoe verlies haers eer, voet quelligh en ellenden :

Leer hoe de quelligh knaeght het maeghdelijk gemoedt,

En dat de knaegingh scha aen 't eerbaer leven doet,

Leer dat ghy doet haer eer, en leven beyd verpletten,

Als ghy haer maeghdom schent met onbeschofte hetten,

Leer, foo ghy dese roos ontydigh hebt gepluckt ;

Dats voor de rechte tijt van sijne struyck geruckt,

Leer, dat ghy foo een Maegt met waerheyt kunt doen noemen

Een afgevallen bladt van suyvre Maeghde bloemen,

'k Segh een verslenste roos, die los ter neder vil,

Die niemant yet wat acht, daer niemant aen en wil;

Als ghy het liefste deel aen hare kuysche leden,

Als een verslenste roos met voeten schijnt te treden ;

Als uwe valsche min ontfusselt d'eerbaer Maeght,

Wat sal ick seggen ? 't eelst, en waerdighst dat sy draeght;

Dat is haer eerbaerheyt, een maeghdelijcke bloeme,

Die ick met eene woort de maeghdom heb te noeme;

Wanneer een eerbaer Maeght dit lieve pant verliest,
 En ghy nae dit genot een vremde wegh verkiest;
 En acht noch eedt noch eer, maer laet de Maeght allene,
 In hert-seer, en ellent u valsche min bewene,
 In knagingh en gequel, in treuringh en gequijn,
 In tranen en gefught, in droefheydt en in pijn;
 Wat volghter ? nae een sloop van soo geleefde dagen,
 Haer herte wert verteert door 't ingekropte knagen,
 Het eerbaerlijk gemoedt fiet op d'onteerde schoot
 En eyndelijk u min veroorsaekt haer de doot :
 Leer Minnaer; wat ghy doet door u verblinde minnen,
 Ey, druck mijn sleghte les in 't diepste van u sinnen :
 Leer Minnaer; en gedenk als ghy dees rymen leest,
 Dat ghy niet minder zijt als een onreed'lijk beest :
 Een beest, een plompen hondt die weet sich soo te dragen
 Dat hy u leeren ken de Maeghden te behagen,
 Hy leerd u trouwigheydt, soo by den blinden Man,
 Als goddeloose moort die hy niet lijden can,
 Geen aengenermer saek, in wel begaefde jeughden
 Als dat de liefde is gegrondt op trouw, en deughden,
 Ey Minnaer, wilt van my, een korten les verstaen,
 Hoe verre dat ghy moest in 't soete minne gaen,
 Indien natuur u lust tot minne mogt bewegen;
 Indien ghy tot de min u herte voelt genegen;
 Indien min boven liefd in uwe lusten gaet,
 Meer wt een drift van 't vlees, als eghtelijke staet,
 Soo gae, ô Minnaer; met de reed'lickheydt te raden,
 Leer wt dees rijmery te mijen sulke paden ;
 Denk by u eygen self wat plagen hy verdient,
 Die minne lust betracht, en trouwen niet en mient ;

Leer dan een nutte les wt mijne rymeryen,
 Leer ongebonden lust, en geylhey in het vryen,
 Leer ongetoomde min, en onbeschoften brant,
 Te breydelen door liefd', te houden inden bandt:
 Maer voedt genegenthey een minnelijk behagen,
 Om aen een eerbaer Maeght u liefden op te draeghen:
 't Eerst dat u staet te doen; dat 's raetslaeght met de keur,
 Stelt aen 't verliefde hert een lieve dochter veur,
 Laet reghte liefde zijn de wille-keur uws wetten,
 Laet wel bedaghte sorgh u vaste palen setten;
 Kent Ouders in dit werk, eer ghy te verre gaet,
 Verzoek u Ouders wil, en liefst met vrunden raet;
 Soo dan u lieve eght ten quaetsten moght gedyen,
 Hebt ghy een vaste steun, ô Minnaer, in u lyen,
 Indien het qualijk wil gelijk dat wel geschiet,
 Ghy hebt een vaste trooft in 't midden uws verdriet;
 Ghy hebter die met u de lasten helpen draeghen,
 Ghy hebt als dan een vrient die ghy u noot meught klaeghen:
 Oock vindt ghy u gemoedt bevrijt van knaeginghs smert,
 Wanneer met vrunden raet u liefd bezegelt wert;
 Als u de liefde dryft om 't lieven te beginnen,
 Als u de liefde drijft een longe Maeght te minnen,
 Soo dienter boven al wel naerftelijk gelet,
 Wie datmen minnen sal, en waermen liefde set.
 Daer dient voor alle dingh wel vlytigh zorgh gedraegen,
 Aen wien ghy u verbint de loop uws levens daeghen,
 Daer dient voor alle dingh wel wijsfelijk beraen
 Met wien ghy dese staet, ô Minnaer, aen moet gaen,
 'k Sal u een kleyne les, een vaste regel geven,
 Hoe ghy de eghte staet Godt-zaligh sult beleven;

Ick fal u stellen voor een welbequame vondt,
 Die 'k wensten dat gedrukt in alle herten stondt,
 Die 'k wensten vast gedrukt in alle Minnaers zielen
 En dat sy inde liefd dees wetten onder hielen,
 Soo u de minne drijft door lusten tot de trouw :
 Soo u de liefde dwinght tot liefde van een vrouw,
 Indien tot vrouwe liefd u lusten zijn geseen,
 Weet ghy hoedanigh dat u lust behoort te wesen ?
 Weet ghy hoe veer de lust in liefd behoort te gaen ?
 Weet ghy, hoe sy moet zijn die ghy ter handt sult slaen ?
 Hoor toe verliefde Jeught, dit leer ick aen u sinnen,
 Wanneer ghy vryen wilt, wanneer ghy wilt beminnen,
 Stelt u een Dochter veur, van eereljk geslaght,
 Mannierlijk opgevoet niet dertel opgebracht :
 Een Dochter die de deught doet bliken wt haer wesen,
 Een Doghter aengeleyt van jonghs tot Godes vresen,
 Een Dochter daer de schaemt in al haer leden woont,
 En daer een zedigh ooggh geen geyle streken toont,
 Een Dochter meer van deught als opgepronkte kleden
 Een Dochter wel geciert met eerbaerheyt en zeden,
 Een Doghter diemen niet op alle Feesten vindt,
 Een Doghter die haer meest aen hare plighden bindt,
 Een Doghter die wel is gewoon in huys te blyven,
 Alwaer sy alles soekt tot plighden aen te dryven,
 Een Doghter, die (alst voeght) haer by de maeght begeeft,
 En oock een wacker ooggh op alle dinghen heeft,
 Een Doghter die alst past, ken by de maeght verkeren
 Een goede keuken les de maeghde weet te leren,
 Een Doghter die met vlijt op alles gade staet,
 Met sorgen besigh is, van goede keucken raet,

Een

Een Doghter wel gwent in huyselijke saeken,
 Van alles, hoe het sy haer oeffeningh te maken,
 Een Doghter, welbegaeft van reden en van geest;
 Een Doghter die somwijl een aerdigh boekje leeft:
 Een Doghter heus van mondt, liefstalligh in het spreken,
 Een Doghter niet gheneyght om alle leet te wreken:
 Een Doghter sacht van aert, en een gedwee gemoedt,
 Een Dochter die door schaemt haer eere blijken doet,
 Een Doghter van natuur gesont en wel geschapen
 Een Doghter niet gheneyght om smorgens langh te slapen,
 Een Doghter die met lust (alst tijt geeft ende past)
 Soo wel gelijk een Maeght de vuyle vaten wast,
 Een Dochter die haer wacht van onbehoorde dinghen
 En niet gedogen wil een stoet van Jongelinghen,
 Een Doghter, schoon sy is niet wel soo rijk als ghy,
 Een Doghter die haer kleet niet boven staet en zy,
 Een Doghter inde plight van huys-forgh wel ervaren.
 Een Doghter niet veel meer, maer min als ghy van jaren;
 Een Doghter, schoon sy is u niet gelijk in goedt,
 Een Doghter goet van aert, en eerbaer van gemoedt,
 Dit geef ick Minnaer u in 't minne voor u wetten,
 Hier staet (hoe kleyn men 't acht) een Minnaer op te letten:
 Soo haest de liefde u door al de leden woelt,
 En dat ghy in u hert haer lieve schichten voelt;
 Wanneer u liefdens keur, een dochter voor mocht dragen
 Verbind u liefde dan aen Godes wel behagen,
 Gaet ghy wt liefde dan in 't diepst van u gemoet
 En aen u Heer en Godt u offerande doet,
 Dat sijn Almogentheyte u hulpe wil verleenen,
 Dat ghy ten zalighste in liefde mooght vereenen;

Met u besloten deel van d'Hemel toegevoeght,
 Met u verkregen lot in liefde vergenoeght;
 Dat Godt u gunnen wil een leyds-man op u wegen,
 Goe middelen, waer door goe liefde wert verkregen,
 Leer wyse Minnaer; leer, ten ken niet qualick gaen,
 Indien ghy volgen wilt het geen u wort geraen;
 Geen liefde buyten Godt; liefst God voor alle saeken,
 En wat ghy meerder liefst Godt sal 't u eygen maeken,
 Leer voor het laeste deel een lesje noch van mijn:
 Hoe kleyn en sleght het is, noch sal 't u dienstigh zijn,
 „Geen Krijghs-man, eer hy sal met Mars te velde treden,
 „Met Wapens hy besorght sijn lichaem, sijne leden:
 „Op dat hy zy bequaem te weeren stoot, en slagh,
 „Op dat hy sijn party de leden bieden mach,
 Dit zy verliefde Jeught, een leerin gh aen u finnen,
 Hoe ghy ook wapens moet gebruyken in het minnen
 Leer Minnaer; soo u liefd strekt tot een eerbaer Maeght,
 Dat ghy u oock versiet, en goede wapens draeght;
 De wapens die ghy moet gebruycken in het vryen,
 Dat moeten wapens zijn ge-eygent aen het stryen:
 Dat moeten wapens zijn; op dat, wanneer ghy vryt,
 Ghy ghene vyandt aen verliefde zinnen lydt,
 Geen vyandt van bedrogh, geen geyle minne streken,
 Geen ongebonde lust, geen losheyd in het spreken,
 Geen liefde met de mont, geen tonghe die daer vleyt
 En anders als men 't meent aen eerbaer Maeghde seyt,
 Geen avereghtse handt inde beloft van trouwen,
 Geen Ede die in liefd beloften niet en houwen,
 Geen liefde die een Maeght door minne liefd onteert
 En maer alleen van haer de maeghdom en begeert.

Indien ghy wort gewaer dat dees u overcomen,
 't Sa Minnaer; datelijk de wapens aengenomen,
 Het teder hertjen, en het maeghdelijk gemoedt
 (In kuyfheyt opgequeekt, in eerbaerheyt gevoedt)
 En lieft geen liever schat als eerbaerheydt en deughden,
 En heeft geen meer vermaek als in getrouheys vreughden,
 Noyt wert de liefd van haer met liever liefd beloont
 Als daer opreghte liefd getrouwigheyt betoont,
 Dat is een oprecht hert gekeert van quade wegen :
 Dat is een trouw ghemoet tot trouwigheyt genegen,
 Dat is een eerbaer oogh dat nae geen dool-pat fiet
 Maer aen de geyle min, een quade gangh verbiet,
 Leer trouwe Minnaer; leer, wat wapens ghy moet draegen,
 Om aen een eerbaer Maeght een liefdens kans te waegen.
 Leer trouwe Minnaer; leer, ey leer in u verstant
 Het is een suyver hert, het is een kuyfche handt,
 Het is een soete lonck, georelofde lufjes,
 Het is een lief vermaek van eerelijke kufjes.
 Het is een open hert, een ongevalste gront,
 Een vriendelijke tongh, een ongeveynsde mondt,
 Een liefde sonder lust om d'eerbaerheyt te schennen
 Een minne die de liefd voor opper vooghd wil kennen,
 Een minne die haer graeght niet eerder wil versaen,
 Voor dat de soete liefd haer wetten heeft voldaan,
 Een liefde wiens begin neemt oorsprongh wt Godts vresen
 In fulke liefde moet het al gelegen wesen,
 Wie nae Godts wetten lieft, wt lust tot d'Eghte staet,
 Die heeft een veyle wegh waer op sijn liefde gaet,
 Het hooghste dat ick dan ken aen verliefde menschen,
 Het beste dat ick weet een Minnaer toe te wenschen,

Het nodighst dat ick ken bedenken tot een leer,
 Dat is in uwe liefd, liefst boven al u Heer,
 Het nutste dat ick weet een Minnaer aen te pryfen
 Dat is dat ick hem wil op goede wegen wyfen,
 Dat is dat ick aen hem een goede leytf-man stel,
 Die (soo hy daer mee gaet) sijn dwalingh hoeden sel,
 Geen trouwer vrundt als Godt, liefst Godt in uwe minnen;
 Laet Godt de leytf-man zijn van u verliefde sinnen,
 Verfoekt hem tot behulp, bidt sijne Majesteit
 Dat hy u op den wegh van goede liefde leydt,
 Ick heb al over langh gehoort van wijse ouwen,
 Een les, een nutte les, tot heden toebehouwen,
 Hoe dat aen Godt den Heer een Minnaer bidden mach
 Om goede echt soo wel, als goede sterref-dagh,
 Wel aen dan, tot besluyt en slot van myne reden,
 Ghy Minnaer; Godt den Heer dient van u aengebden,
 Met een oprecht ghemoedt, en met een reyne mondt,
 Int krieken vanden dach en frisse morgen stont;
 Dat is in het begin van u verliefde daeghen,
 Dient u ootmoedigh hert ten Hemel op gedraeghen,
 Een innerlijke sught tot uwen Heer te gaen,
 Met yverighe liefd u oogh ten Hemel slaen;
 O Schepper mijnes ziels, ô oorspronk mijnes leven
 O Godt, ghy die mijn ziel, en lichaem hebt gegeven!
 O Vader, die my hebt verkoren tot u kindt
 O Godt die waerdigh zijt voor alle dingh gemint!
 Indien u Godtheyt wil door mijn meer zielen telen,
 Soo wilt my goede Godt u grati mede delen,
 Dat ick dit dienstich werk door uwe Majesteit
 Beginnen mach met u tot myne zaligheydt?

*Het goede kruydt dat vvert verdruckt
Soo't quade niet vvoort uytghepluckt.*

NU voegh ick my tot u, tot u verliefde Maeghden,
 Ick fagh noch op het landt een faek die my behaeghden,
 Ick fagh een jonge Maeght gelegen in het groen,
 Met naerftigheyt en vlijt een noodigh dinge doen,
 Ick ftond en overdacht waer toe dit kruyt te wiede,
 Het is om dat het goet door 't quaet geen hinder fchiede;
 Ick heb met enkel lufft de penne aengetaft,
 Dit voor een Zinne-beeldt de Maeghden toe-gepaf:

C

Ghy

Ghy, die dit onkruyt fiet verwellikt nederleggen,
 Leer, jonge Maeghden : leer, wat dat dit is te seggen,
 Leer, jonge Maeghden ! leer , wat hier wt wort verstaen,
 Leer, watter inde min voor vryfters dient gedaen :
 Wanneer een geyle boef op uwe schoot moght passen,
 Wanneer een flimme fught hem in het hert moght wassen,
 Wanneer hy u verfoekt tot sijn geliefde vrouw,
 Bezegelt sijne min met ede vande trouw ;
 Wanneer hy voor de trouw de minne soekt te blussen,
 Met dertel ooghs gelonck, in geyle minne kussen,
 U tedere gemoet te buygen nae sijn zin ;
 Soo denck, ô jonge Maeght dit 's onkruyt inde min,
 Ghy dient op dese Maeght die 't koren wiet, te letten,
 En houden inde min het wieden voor u wetten ;
 't Is onkruyt datter groeyt, 't is onkruyt datter wast,
 En geenfins in u hof, ô teere Maeghden ! past,
 Geveynsde vleyery, en lusten die u smeken
 Sijn scherpe doorens die een eerbaer hertje steken ;
 Verginde min voor trouw is als vergiftigh kruyt,
 Dat alle groente dort dooft frisse bloemen wt,
 Ghy moet in dit geval, ô jonge Maeght aen 't wieden,
 Wanneer een Minnaer u sijn lusten aen comt bieden ;
 Ay! schick dat ghy in 't eerst geen onkruyt groeyen laet,
 Het goede wort verdruckt, soo 't quaet te langhe staet :
 Gedenck, hoe menigh Maeght in bitterheyt beweende
 De soetigheyt die haer on-eghte min verleende ;
 Mins lust is soo van aert, wanneer sy is geboet,
 Schopt sy d'ont-eerde Maeght onwaardigh met de voets :
 Hy, die te smeken placht, en acht niet op u klaeghen,
 Ghy selver ongesien by vrunden ende Maeghen ;

Ghy die eerst waerdigh waert ge-eert, en aengebeen,
 Wert vande minste mensch dan met de voet getreen;
 Gedenk het droevigh leedt en al te bitter wenen,
 Geschiet aen de *Princes Diana* van *Athenen*,
 Ey! denck wat haer de min gegeven heeft tot straf,
 Als sy een Grieksen *Prins* haer maeghdom over gaf;
 Als sy (op sijn beloft, en dieren eedt van trouwen)
 Haer maeghdelijke schoot niet suyver heeft gehouden;
 Als sy pluymstrijckery te haestigh heeft geloof,

Is d'onbessloten hof haer eelste blom berooft,
 De *Prins* (nae mins genot, aen hare zijd gelegen)
 Is inde nacht gereyft op onbekende wegen;
 Tot ick en weet niet waer, op onbekende strant,
 Gevallen in een schip, gesteken van het landt :
Diana, die ontwaekt, in 't krieken vanden daeghen,
 Waer zijt ghy lieve *Prins*? mijn eygen wel behaegen?
 Sy mist hem van haer zijd; sy roept waer zijt ghy lief?
 Eylaes! sy roept eylaes! de *Prins* een eere dief :
 Hoe, acht ghy eer, noch eedt, die ghy my swoert op trouwe;
 Soo langh daer sterren aenden Hemel wesen souwen,
 Eylaes! de plaetse leegh; de rover is gevlught,
 En loont mijn min eylaes! met tranen en gefught;
 Sy wringht haer handen t'saem, de tranen inde ooghen,
 Mijn kuysheyt is geschent, de min heeft my bedroghen;
 Sy geeft haer op de strandt aen d'oever vande Zee,
 Voert ghy my maegdom wegh? waerom, mijn lijf niet mee?
 Waerom verlaet ghy my, die trouwheyt hebt gesworen?
 Waerom mijn eer geschent, waer toe u eedt verloren?
 Sy gaet de guure strant van dach tot dach betreen,
 En offert aende zee een bitterlijk geween;

Ach winden voert hem nae, mijn fughten en mijn tranen,
 Ay bracke watervloedt, wilt mijn ellendt vermanen!

Ay stromen vande zee drijft hem mijn klachten nae!

Tuyght, hoe bedroeft dat ick hier op den oever staec,
Neptun ick bid u doe sijn schip te rugge drijven,
 Die my met eden zwoer ter doodt getrou te blijven.

O *Venus!* groote Vrouw, Godinne vande Min,
 Voer dit geschonden rif ter woester golven in,
 Of laet my hier op strandt een Cel of kluyse bouwen,
 Waer in ick my een wijl mach opgesloten houwen,
 Op dat ick nimmer mensch voor mijne oogen sie,
 En alle vreughde derf, en alle weelde vlie:

Als een ont-eerde Maeght, niet waerdigh te verkeerem
 By Princelijck geslacht, en Adeldom met eeren;

Ick wil, ô wreede Goon, in klagen en geweem
 Mijn leve daghen langh hier op de strandt besteen.
 Leer, jonge Maeghden leer, de minnelusten mijden,

Tot dat getrouwe liefd u gunt bequame tijden,
 Leer, jonge Maegden leer, mins lusten tegen staen,
 Ter tijdt toe dat de liefd haer plighden heeft voldacem.

“Een goede boom sal vrucht op sijne tijde draeghen,

“Dats inde lieve tijdt van soete somer daeghen;

“Men siet geen jeughdigh kruyt in dorre winter groen,

“Men siet geen bomen vrucht voor hare tijde voen;

“Men siet dat blom noch kruyt, noch granen nocte zaden,

“Als inde somer-tijdt met vruchten staen beladen;

„Men siet dat niet een boom haer vruchten draegen mach,

„Als op gefette tijdt, en op bequame dach;

Leer, jonge Maeghden! leer, leer, ô verliefde zinnen,
 Leer teere spruytjes! leer, eerst lieven, en dan minnen;

Verwacht een somer-dagh die uwe liefde voedt :

Wacht met de min soo langh als trouw liefds wet voldoet,
Ick hebbe op een tijt eens dese les gelesen

Ey; laetse longe Maeght, u oock tot leringh wesen :

't Geschiede dat een Vorst van Conincklijke stam

De liefde tot een Maeght in sijne herte nam;

De Maeght van lager staet, als hy wel was, geboren,

Doch niet te min heeft haer tot sijne lief verkoren;

Hy van een hooge stam, en Conincklijk gemoet,

Sy van geringhe maght : in slegtheyt opgevoet,

Is deughdlaem; wonder schoon, in frisse jeught van jaren,

In alle wetenschap, en geestigheyt ervaren,

Faustina was haer naem, een sleghte Herderin

Die met haer gaven trock het Conincks hert tot min;

Sy van sijn liefd gedient, heeft haer in liefd gedraegen,

Alfoo dat zy hem wist in liefde te behagen;

Nae lange vryigheyt te samen dus gepleeght,

Voelt sich het Conincks hert tot minne lust beweeght :

Verfoekt sijn minne-graeght aen hare schoot te boeten,

Verfoekt door hare min sijn smerte te versoeten,

Als dat hy hare schoot, haer maeghdelijke leen

Mach strelen nae sijn lust, en stellen min te vreen;

In 't kort; hy soght met list, met smeken, en met vleyen,

Faustina tot de lust van minne aen te leyen,

Hy soght een geyle handt te drucken op haer borst,

Wiens suuyverheyt noyt was met sulck een vuyl bemorst :

Hy kost (wat dat hy deed) niet tot sijn wil geraeken,

Noch door sijn vleyery haer kuysche schoot genaeken,

Sie, teere Maeghden sie, wat dateen kuys gemoet,

Niet om de waerdigheyt van hare kuysheyt doet,

Sy schroomt een Coninck niet van hare schoot te weren,
Hier wt de Maeghden staet een nutte les te leren,

Dat sy in haer gevry de lusten moeten vlien,

En noyt een edel hert oft *Prince* sels ontsien ;

Schoon uw' Minnaer is rijck, en machtigh van vermogen

Ghy sult dese evenwel sijn rancken niet gedogen :

Ghy moet dies niet te min sijn lusten tegen staen,

Gelijk aen desen *Prins, Faustina* heeft gedaen ;

Ist, Edel-Vorst, seyt sy; dat ghy my liefst ter eeren,

Soo moet ghy van mijn geen oneerbaerheyt begeren :

Ist dat ghy mijn bemint, ô Vorst, gelijk ghy seght,

Soo bid ick, dat ghy my geen min te vooren leght,

Ist Edel-Vorst en Heer, dat ghy my soekt te trouwen,

Soo laet my doch soo langh mijn suyverheyt behouwen,

Ist dat ghy mijn bemint voor u geliefde Vrouw,

Gund my mijn maeghdom dogh tot dat ick met u trouw ;

Ick bid u toomt de lust en dwinght de min door reden,

Tot my de tijt gebiet te gunnen u mijn leden ;

Tot dat de reghte tijdt vergunnen sal dien dagh,

Dat ick in eerbaerheyt mijn maeghdom geven mach ?

Ick bid u wilt de min soo langh ter zyden stellen,

En om dit vuyl bejagh mijn kuyfch gemoet niet quellen,

Besadight uwe lust, en tochten van het hert,

Tot dat door wet van liefd u min versadight wert ;

Verwacht bequame tijdt, verwacht bequame daghen,

Dat ick mijn suyverheydt u mach ten offer draghen;

Bedwingh soo langh de lust van u ontfteken brandt,

Tot Echte liefde my op-offert aen u handt.

Eer sal de minne-lust op my doch niet vermogen,

Eer sal ick uwe min die vryheyt niet gedoogen:

Geen

Geen woorden neem ick an, geen eeden ick vertrouw,
Geen man geniet mijn min, voor dat ick ben sijn Vrouw.

De *Prince* noch een-mael die leyt het op een smeken,

Faustina noyt beweeght, begint hem aen te spreken

Geen *Prins* (hoe groot hy zy) is my soo lieven vrient;

Dat hy mijn min verkrijght ten zy die is verdient,

De *Prince* swelt van spijt, en met ontsteken sinnen,

Verlaet sijn eerbaer lief, en gaet een ander minnen;

Faustina dit bespeurt, bedenkt een loofse vondt,

Wt een oprechte liefden ongevalschte grondt.

Faustina die bedekt de maeghdelijke leden,

Op ongewone wijs, met mannelijke kleden,

Sy comt in dese schijn voor hare *Prince* treen,

Sy gaet uyt liefden haer in 's *Princen* dienst besteen.

Soo haest sy by de *Prins* ten Hove is ghekomen,

Heeft hy *Faustina* voor sijn dienaer aengenomen;

Haer op een seker tijdt gesonden met een brief,

Aen sijn verkoren Bruydt, aen sijn geliefde lief;

Faustina heeft den brief aende *Princes* gedragen,

En op *Faustina* heeft d'*Princes* het oogh gellagen,

En eyndelijck sy seyde, ô Jonghelingh, ick sweer!

Dat ick u *Prins* bemin: maer min u noch veel meer;

In 't eynd de minne-lust (in haer soo hoogh ontsteken)

Doet aen *Faustina* daer in deser voegen spreken:

Sie, Dienaer vande *Prins*! sie hier een-groote Vrouw,

Die garen aen u min haer lusten boeten souw;

Sie hier, O Jongelingh! sie hier *Princesses* minne:

Sie hier een edel hert: sie hier verliefde sinne!

Sie hier een rijpe vrucht op haer gesette tijdt,

Die selver met gemak u in de handen glijt.

Faustina

Faustina staet verbaeft, en ken nau antwoord geven :

Wel hoe ! seydt de *Princes* ; waer is u moet gebleven ?

Soo ghy een mannen hert in uwe boesem draeght,

Betoon het seydt sy dan, betoon het aen een Maeght !

Een Maeght van staet en stam, in 't eelste van haer jaren,

Een Maeght gelijk ghy siet geneyght met u te paren,

Een Maeght ! een edel vrou ten hove op gevoet,

Een Maeght ! die van u min haer wellust hebben moet;

Faustina die begint op dese wijs te spreken,

Faustina leyt het aen om de *Princes* te smeken,

Faustina seydt tot haer; ach ! welgeboren Vrou

U slaef te zijn ick my geheel onwaerdigh hou,

Bedenk eens by u selfs, met overlegh van reden,

Hoe ghy in dit geval vindt duysent swarigheden,

Bedenk eens by u selfs? waer 't niet een sotterny

Waer 't niet een dwaes bestaen *Princeffe* Vrou, dat ghy

Het koper voor het gout, voor 't zilver loot woud' kiezen,

Waer 't niet een sinloos werk, u eere te verliezen ?

Bedenk dat ghy de slaef van u verliefde Heer

Gebruyken wilt, oy me ! tot rover van u eer,

Dat ghy eylacy my, onwaerdigh soudt vergunnen

Het geen mijn Heer en *Prins* noyt sal gedoghen kunnen,

Bedenk; *Princes*, bedenk (wanneer dit waer gedaen)

Wat groote swarigheyt dat hier wt soud ontstaen;

U Edelheyt sout ghy haer hooghste roem ontrecken,

U suyverheyt, *Princes* met lelik vuyl beveleken,

Bemorselen u eer, u Edelheyt tot schandt,

En dat door snode lust van geyle minne brant,

U Edelheyt sout ghy tot een slaef-inne maken,

En ick in ongenaed by mijne Vorst gheraken,

Ghy met de voet getreen, van uwe eer ontbloomt,
 Ick als een snode guyt verwefen totter doot,
 Vreest ghy in ongenae by uwen Vorst te comen,
 Wel aen (seyt fy) soo heb ick dan voor mijn genomen,
 (Indien dat ghy de wet mijns lusten niet vervult)
 Te maken dat ghy oock onschuldigh lyen sult;
 Ick sal aen uwen Vorst met suchten en met klaegen,
 Ick sal hem evenwel de misdaet voor gaen draegen,
 Ick sal u evenwel beklagen voor u Heer,
 Als dat ghy hebt geschent mijn suyverheyt en eer,
 Ick sal veel middelen u tot een straf bedenken
 Om u (seyt de *Princes*, met pijnen wreet te krenken,
 Ick sal met droef gelaet oock voor de Rechters treen,
 Met klaegen en gefught, met tranen en geweent)
 Wraek eyschen voor de smaet, die ghy my hebt bewesen;
Faustina seyt wel aen, ick sal geen pijnen vreesen,
 Ick sal u valsche wraek, *Princesse*, niet ontsien,
 Begeert ghy mijne doot? ick kense niet ontvlien,
 Soo ghy in pijnen tracht mijn lichaem te doen lyen,
 Mijn ziele sal hier door in haren Godt verblyen,
 Soo ghy een strenge straf op uwe slaef uytstort,
 Ick weet hoe dat de ziel hier door vervrolickt wort,
 Soo wraek onschuldich my als eereeloos doet sterven,
 Ick weet de ziele sal een Hemels loon verwerven ;
 Soo my u boose lust onschuldigh lyen doet,
 Ick weet dat God den Heer dat aen de ziel verfoet ;
 Soo ghy mijn lichaem druckt met over last van plaeghen,
 Ick weet dat God mijn ziel die last sal helpen draeghen,
 Soo ghy voor 't werelts recht wt boose lusten treet,
 Om pijnigen mijn vlees met alles wat ghy weet,

Wanneer voor 't Hemels recht mijn ziele sal verschijnen,
 Hoop ick een volle vreught t'ontfangen voor mijn pijnen,
 Daer sal een lichaems door het zielens leven voen:
 Daer sal een aertfche pijn mijn vrolick leven doen;
 Door krachten des geloofs, sal ick hier op vertrouwen
 En van u vuyle sond mijn ziele fuyver houwen,
 Schoon dat ick loop te veer, sta, lefer, noch wat ftil
 En hoor hoe dese faek ons leringh geven wil;
 Leer, wat onkuyfheyt werkt, leer wat voor flimme streken,
 Dat in het herte van een sondigh mensch kan steken;
 Leer hoe de deughde wort door valfheyt achter haelt,
 Hoe deughd in tegendeel met deughden wert betaelt;
 Leer, lefer! leer hier wt, hoe menighmael de Vromen
 Onfchuldich tot de fmaedt van 's werelts oneer comen:
 Leer noch, ey leer hier wt, hoe 't quaet fijn meester loont,
 En hem die deughde mint deughds loningh wert betoont,
 Hoor, hoe dit voorder liep; ten duurde niet heel lange
 Of de *Princes* die gingh haer avereghtfche gange,
 Sy heeft op staende voet den *Prins* by haer ontboon,
 En met een vals beklach geroepen tot de Goon;
 Sy valt ter aerden neer met tranen in de oogen,
 Sy feydt, de eerbaerheyt en kan het niet gedogen
 Dat ick ô *Prins*, op u, op u mijn oogen flae,
 Beweent, beweent, met my, laes! mijn verdriet, en fchae,
 Beweent, eylaes, beweent, beweent met my de ftonden,
 Dat ick gevallen ben in noyt gewilde sonden;
 Ach! *Prince*, treur met my, mits ghy my treuren fiet,
 Om dat ick ben geraekt in 't opperfte verdriet.
 Int 't opperfte ellend, waer toe een Maeght mach comen,
 Mijn fuyverheyt is my door uwe flaeft benomen,

Mijn kuyfheyt is gefchent, mijn eerbaerheyt bemorft,
 U flaef, eylaes u flaef aen my dit plegen dorft,
 Denck hoe het *Princen* hert in fpijt moft zijn ontfteken,
 Denck; wat hy denken moght om foo een daet te wreken.
 Denck wat voor pijnen hy niet wel en heeft bedoght
 Waer meed hy aen fijn flaef dit feyt te ftraffen foght,
 't Gefchiede (als de faek by Reghters opgenomen)
 D'onfchuldige *Faufstijn* ter vierfchaer moft comen ;
 Alwaer fy van het Reght wierd dapper aengetaft,
 Onfchuldighden het geen men leyden haer te laft,
 Doch, haer onfchuldighen en moght haer geenfins baten,
 Sy moft daer voor het Reght de waerheyt varen laten.
 "O droefheyt daer onfchult als fchuldich lyen moet,
 "Geen fmert foo bitter fmert als defe fmerte doet,
Faufstina wert tot wreack, van noyt gedane daden,
 Een ongemene ftraf op haren hals geladen ;
 Het Reght fpreekt vonnis wt; u misdaet eyft tot ftraf
 Datmen u levendigh doe smoren in het graf.
 Men gaeter op een kort oock voort met defe faken
 Men fieter alle dingh op 't fpoedighft vaerdigh maken,
 Daer raekt een groot getal van menfchen op de bien,
 Om de bedroefde doodt van *Faufstina* te fien,
 D'onfchuldige *Faufstijn* (met boejens en met banden
 Gekluystert en geknelt om armen, en om handen)
 Comt als misdadigh daer voor hare Reghters treen,
 Valt knielende ter aerd, en offert haer gebeen.
 O God, genadigh God befcherm-Heer vande goeden,
 Kan u langhmoedigheyt gedulden de gemoeden :
 Van 't goddeloofse volck, dat vrome zielen haet,
 En ftraft als quade die, die noyt en wilden 't quaet?

O God, lanckmoedigh God, kan 't goddelijk vermogen
Soo grooten valsheyt inder boosen hert gedogen?

O Godt! lanckmoedigh Godt, ô Godt laet ghy 't geschien,
Datmen dees boosheyt kan in schijn van waerheyt sien;
Ist mooghlijk goede Godt dat vromen soo veel lyden?
Ist moogh'lijk dat de tijdt kan brengen sulke tyden?

Dat ware waerheyt wert door valsheyt soo verkeert,
Dat vroomheyt wert verdrukt en boosheyt glorieert;
Ach! kan de vreesse Godts soo werden wegh genomen?
Kan in het 's menschen hert soo snoden valsheyt comen?

Had ick nu geen getuygh by 't onrecht dat ick ly
Hoe ongenadigh soud men handelen met my,
Had ick geen vasticheyt van mijn onschuldigh lyen,
Hoe vinnigh soud bedrogh mijn naem, en faem bestryen,

Had ick geen vast bewijs van 't onrecht datmen doet,
Onschuldigh most ick nu wt storten hier mijn bloedt,
Kost ick geen sekerheyt van mijn onschult betoonen
Hoe deerlijk soud men my als een godloose loonen;

Indien dat ick maer waer die gene die ick schijn
Hoe jammerlijk wou 't nu of lopen hier met mijn;
Ghy Reghters; die my hebt gelijk ter doot verwesen
Als een misdadighe mijn vonnis voor gelesen,

(My 't leven op ge-eyst als een die had misdaen)
Onschuldigh doet ghy my dit groote onrecht aen,
Dat ick onschuldigh ben veroordeelt aen het leven
Daer sal ick selver u getuychenis van geven,

Dat ick onschuldigh ben sal comen aenden dagh,
Soo klaer dat klaerder noyt de waerheyt bliken magh;
Al t'samen vraegh ick u, ghy die hier zijt verschenen
Behoordmen niet de straf te legghen op die genen,

Die een onnosel hert, beschuldicht in het quaet
 En selver heeft gefoght de sonde metter daet?
 Comt die geen straffe toe, die 't quaet-doen soekt te plegen
 Om datmen tot het quaet my niet en kost bewegen,
 My wert dit ongelijk op mijne hals gelaen,
 En even gaet het my alst Ioseph is gegaen;
 U neem ick tot getuygh, omstanders altesamen,
 Soo menigh als hier om mijn doot t'aenschouwen quamen,
 Ick vraegh of niet die geen straf-baer geoordeelt wort,
 Die wt een snode lust der vroomen eer verkort?
 Ghy Reghters; en ghy *Prins*! nu sal ick u verklaren
 (Sprack dees bedroefde Maeght) hoe dat ick ben gevaren;
 Weet dat ick niet en ben die, daermen my voor hout,
 Ick ben, eylaes! ick ben die, die ghy niet vertrouut
 Dat u, in dese schijn ô (*Prince*) sou versoeken;
 Ick (die d'onkuyfheyt pleegh als godloos te vervloeken)
 Heb noyt onkuyfsche lust aen u *Princes* getoont,
 Door mijn getuyge sal ick werden wel verschoont;
 Hoe ick onkuyfheyt haet dat hebt ghy wel bevonden
 Als ick my heb getoont een vyandin der sonden,
 Wanneer ick uwe lust, en geyle minne brant,
 Door liefde tot mijn eer, ha *Prins*, sloegh van der hant,
 Ick bid u, maek my los van dees geboeyde banden,
 Ick bid u! maek eens los mijn vast gesloten handen;
 Ick bid u *Prins*! gebiedt dat yemandt my ontbindt,
 Op dat ghy, 't geen ick segh, warachtelijk bevindt,
 Ick bid u, maek my los, op dat ick neder buyghe
 En mijn onschuldigheyt aen yeder een getuyghe,
 Gund my de handen vry, enfoo veel vryheyt, ach!
 Dat ick mijn boven kleet van 't lichaem trecken mach,

Gund my die vrygheyt dat ick u mach betoonen,
 Wat hert en ziele onder dese kleeren woonen ;
 Gund my die vrygheyt, ô *Prins* ! op dat ghy fiet
 Wat onrecht en geweld dat hier aen my geschiet ;
 De *Prins* die staet verbaest en is op 't hooght verslaghen,
 De *Prince* die begint *Faustina* af te vraghen
 Wie dat sy is, en waer dat sy hem heeft gesien :
Faustina seyt, als ghy u minne my quaemt bien;
 Daer mijne eerbaerheyt die niet en kost gedogen,
 Hebt ghy u liefd' van my onwaerdigh af getogen,
 Mijn liefde blijft stantvast en in haer eerste graet,
 U minne heb ick wel, maer noyt u liefd' versmaet.
 Ick ben *Faustina*, hier in dese schijn gecomen ;
 De *Prins* en heeft soo haest haer name niet vernomen
 Hy valt *Faustina* daer (wt liefden) om den hals,
Faustina ! dus getrouw ? *Princesse* ghy dus vals ?
Faustina wert met vreughd van hare *Prins* ontfangen,
 De *Prince* kust haer mondt, de *Prince* kust haer wangen,
 De *Prince* knielt ter aerdt, de *Prins* valt haer te voet
 Nu sien ick (seyt de *Prins*) wat reghte liefde doet,
 Leer Jonghe Maeghden leer, leer geyle lusten myen,
 Het sal u, 't sijner tijdt tot vreughd en eer gedyen,
 Leer Jonghe Maeghden leer, wat vreughde liefde baert,
 Wanneer een Jonghe Maeght haer suyverheyt bewaert.
 Leer ! Jonghe Maeghden leer, leer light beweeghde sinnen !
 Hoe ghy u draegen moet tegens de lust der minnen.
 "Doet als den Medecijn, die acht de beste raet,
 "Datmen in het begin de siekte weder staet.
 Indien u over valt mins siekte, door het vleyen,
 Ghy Jonghe Maeghden moet de Medecijn bereyen,

Ghy Jonghe Maeghden moet in 't alder eerft begin
 Noyt gunnen uwe hert de luften vande min,
 Wanneer men wacht te langh de brant fal opwaerts flyghen,
 Met groot geweld en is de vlam niet neer te kryghen,
 Het vonckje niet gedooft in tijts niet wt gebluft,
 Veroorfaekt groote fchae; soo gaet het met de luft,
 Soo gaet het met de min, de min gepleeght voor 't trouwen
 Teelt in een eerbaer hert een knagingh en berouwen,
 Want foo de minne luft wert voor de trouw voldaan,
 Men fal de Minnaer sien met uwe maeghdom gaen,
 Leer! Jonghe Maeghden leer, hoe ghy u hebt te draghen
 Wanneer een Minnaer u om mins genot comt vrighen;
 Leer! Jonghe Maeghden leer, hoe ghy u dragen moet
 Wanneer een Minnaer u fijn mins verfoekingh doet.
 Leer van een listigh dier te stoppen uwe oren,
 Op dat ghy door 't gehoor u niet en laet bekoren;
 Leer! Jonghe Maeghden leer, dat ghy u oren ftopt,
 Wanneer een geyle luft voor uwe deure klopt;
 Indien een flimme boef foekt tot fijn wil te raeken
 En tracht u dit en dat in 't minnen wijs te maken;
 Leer! teere Maeghden leer, in min te licht geloof
 Heeft menigh eerbaer Maeght haer eerbaerheyt gerooft.
 Leer! Jonghe Maeghden leer, hoe ghy in minne daden
 U draegen moet dat min de eere niet kan fchaden;
 Leer! Jonghe Maeghden leer, wat datter dient gedaen
 Op dat de minnery u eere niet moght fchaen,
 Om minnens oefeningh behoorelijk te plegen,
 Gae, teere Maeghden, gae op welgebaende wegen;
 Leer middelen waer door ghy onderscheyden kent
 Wat min in d'eer beftaet, wat min de eere fchent;

Hoor, teere Maeghden hoor, 'k fal u met rijmpjes leere,
 Wat minne deughd'lijck is, en welk gaet buyten d'eere;
 Op dat ghy in u min door kennis onderscheyt
 Wat min dat u tot eer, wat min tot oneer leydt;
 Indien ghy wort versoght om eghdelyk te trouwen,
 Indien u (Jonghe Maeght) de liefd wort voor gehouden;
 Indien ghy inde liefd' een trouwe Minnaer vindt,
 Die u wt liefde liefst, en metter herten mindt,
 Die u in liefde dient en dat verscheyde dagen,
 Die u een suyver hert in liefden op comt dragen;
 Die u wt liefde liefst en verder niet en gaet
 Als hem wt reghte liefd de eerbaerheyt toe-laet,
 Die metter herten toont als dat hy is geneghen
 Om u, geliefde Maeght tot weer liefd te bewegen.
 Die niet een enckel woort laet comen wt sijn mondt
 Als dat getuyge geeft van een opreghte grondt,
 Die u alleenigh bidt om eghdelyk te trouwen,
 En sonder u in 't minst mins lusten voor te houwen,
 Die klaght op klaghte doet met een genegen hert,
 Dat hem de liefde pijnt, dat hem de liefde smert,
 Die met stantvastigheyt de neygingh sijnes sinnen
 Op offert aende liefd', en niet en soekt de minne,
 Die geyle ranken mijdt, geen minnery betraght
 Maer lieve weder liefd' op sijne liefd' verwaght.
 Noch meerder, jonghe Maeght, noch meerder minne wetten
 Waer u met aendacht staet forghvuldigh op te letten,
 Wanneer ghy u ten Eght aen yemandt wilt besteen
 Soo vollight dese wet die ick aen u verleen,
 't Is niet ghenoech dat ghy u liefd verleent aen dese,
 Daer moet (bedenk het wel) daer moet wat meerder wese,

't Is niet genoegh, ó neen, 't is niet genoegh dat hy
 Opreght in liefden is, en heufsch in fijn gevry :
 't Is niet genoegh dat hy bevalligh is van reden ;
 In fchoonheyt wel begaeft van lichaem en van leden.
 't Is niet genoegh dat hy veel fchoone faeken weet,
 't Is niet genoegh dat hy een deftighe ampt bekleet,
 't Is niet genoegh dat hy op alles is bedreven,
 In alle geeftigheyt ken na de werelt leven ;
 't Is niet genoegh dat hem 't geluk wel heeft gedeelt :
 Of hier een rijmpje dicht, of daer een deuntje speelt.
 't Is niet ghenough dat hy ken fpielen, quelen fingen,
 Sigh meesterlijk verftaet op alle defe dinghen ;
 Schoon hy dit alles heeft, ey ! fegh my eens, wat ift,
 Soo hem allenigh maer het goet gebruyken mist ?
 Dies; leer indien ghy u ten Eghte wilt begeven
 Indien ghy jonghe Maeght tracht eghtelijk te leven.
 Indien ghy jonghe Maeght foekt wel getrouwt te zijn,
 Soo bid ick u onthout een kleyne les van mijn :
 Leer, hoe hy (die u vrijt) voor al behoort te wesen,
 Dat is een die voor al fich oeffent in Godts vrefen :
 Datis, een die fich recht op fulke winft verftaet,
 Die eerelijk gedijt, geen deught te buyten gaet.
 Een die niet is gewent by fulke te verkeren
 Daer van men dronkenschap en flemperye leren,
 Een die fich niet gewent tot fnode tuyfchery
 Maer die fijn oefeningh in Godes vrefe zy,
 Een die fijn naerftigheyt betoont in fulke faeken,
 Waer meed' hy eerelijk ken door de werelt raeken ;
 Geen onrechtvaerdigheyt in fijne handel lijdt,
 Een die de vromen foekt, de goddeloofen mijdt,

Een die sich stadigh voeght met vromen te verkeeren,
 En garen hoort en spreekt het heyligh woort des Heeren,

Een die de deughde lieft, en quae begeerte derft,
 En lieft meer eygen winst alst geen hem is ge-erft,

Wilt ghy in d'eghte-staet (ô Maeghden) zijn behouwen,
 Soekt (soo 't u moog'lijk is) met sulken een te trouwen.

Leer, Maeghden, leer hoe ghy hier toe geraken kunt,
 Leer middelen waer door dat Godt u dit vergunt ;

Wanneer een reyne sught trekt door u tere leden

Wanneer ghy zijt geneyght om inde Eght te treden,

Wanneer ghy wenscht te zijn nae uwen wens getrouwt,

Een dingh, een nodigh dingh in 't minnen onderhout,

Bidt Godt op dese wijs, en dat oock alle daegen,

En wilt hem dit gebedt in uwe ziel op draegen.

O Godt, Almogend Godt, belieft het u dat ick
 Mijn naer u lieve wil in liefdens wette schick?

O Godt, genadigh Godt! soo bid ick stierd mijn sinnen

Dat ick die naer u wil gebruyken mach in 't minnen,

O Godt! niet mijne wil : maer uwe wil geschiet,

En wat ghy niet en wilt, dat wil mijn wille niet,

Belieft het u dat ick sal eghtelijke leve

Gund dat ick my daer toeten zalighste begeve,

Gund my, ô Godt, bid ick u Hemels Majestejt,

Te lieven naer u wil tot mijnder zaligheyt.

Gund my, ô lieve Godt, dat alle mijn gedaghten,

In 't stuck van soete min, u lieve wil betraghten,

Niet wt een drift van lust een geylen brosse vreught

Maer minne, die door liefd', magh leyden tot de deught,

Gund my, ô goede Godt een innerlijk genegen,

Om inde soete min te gaen de reghte wegen ;

Gund

Gund my, ô goede Godt een neygingh die my trekt,
 Alwaer dat my de min tot zaligh leven strekt;
 Gund my geen lust tot min, als die ghy hebt geboden,
 En die tot d'Eghte-staet de menschen is van noden;
 Gund my geen ander lust in 't minnen, ô mijn Heer,
 Als dat ick uwe Wet door eghte liefden eer;
 Ik wil in dese saek mijn sorgen u bevelen;
 Wilt my ten zalighsten u graty mede delen,
 Wilt my (ô goede Godt) vergunnen op mijn tijdt,
 Een Man daer ik in vreughd mijn leven mé verslijt;
 Indien ghy my beroept dat ik hier op der aerden,
 Den Huwelijken-staet in liefde sal aenvaerden,
 Soo gund my (goede Godt) daer ook een liefde toe,
 Door welke ik mijn plicht, nae mijn beroep, voldoe;
 En dat ik in 't begin my naerstigh magh gewinnen,
 Tot onderdanigheyt mijn selfs bequaem te kennen;
 Om eer aen hem te bien, die ghy mijn Vooght-heer maekt,
 Op dat een goet begin ten goeden eynde raekt.

Mijn verblijen,, is maer lijen,

K Heb vreughde, soo wanneer ick opwaerts ben gevlogen,
 Maer, leyder ! inde vlucht vind ick my eerst bedrogen,
 Al vliegend aght ick my ontslagen van mijn last:
 Mijn vreughde baerdt mijn smert, al vliegend ben ick vast;
 Dies wert my inde vlucht mijn vryigheyt benomen,
 Want daer ick garen waeren weet ick niet te comen:
 Wat baet my dat ick vliegh ? al ben ick noch soo vlugh
 Een kindt behoudt my vast, en trekt my weer te rug.

Aenschout verliefde Jeught, de kleyne Godt der minnen,
 En neemt dit kinder werck tot leringh voor de sinnen :
 Leer ! Minnaer, leer hier wt, al valt het minnen soet
 Die soetheyt heeft by haer het geen u smerten doet,
 De Maeght die ghy bemint ('t sy om haer groot vermogen)
 Oft gaven des natuurs, 't zy schoonhey, bruyne ogen,
 Het zy een lief gelonk, oft minnelijk gelaet,
 't Zy om haer goet geslaght, oft om haer hooge staet,
 Die sal u voor een wijl haer gunste mede delen,
 Die sal tot haer vermaek somwijle met u spelen :
 Die sal u vryery met vruntschap dickmaels voen,
 Die sal u alle gunst op u verfoekingh doen :
 Die sal u langen wijl, ja dickwils menigh jaren
 Bedriegen door de gunst op hoop met haer te paren,
 Die sal u liefds vermaek vergunnen langen tijdt,
 En alle vruntschap doen ter wijle dat ghy vrijdt :
 Maer soekt ghy 't geen ghy wenscht een eynde van u faken,
 Soekt ghy nae langh gevry haer tot u Vrouw te maken :
 Waent ghy te krygen 't gheen haer gunst u had voorseyt,
 Sie hier, 't is maer bedrogh, ghy Minnaer ! staet bekaeyt,
 Ghy zijt (in uwe liefd', door hare gunst) bedrogen,
 Schoon ghy vertrecken wilt, u liefd' kent niet gedogen,
 Sy wil dat ghy haer laet, ghy wilt 't geen sy belast,
 Dogh alles te vergeefs, haer schijn-gunst houd u vast,
 Ghy wilt maer uwe wil, is 't willen al benomen,
 De saek (ô ! Minnaer) is te verr' met u gecomen ;
 Ghy hebt te langen tijdt geveynsde gunst geloofst,
 Een vonckje maakt de brant, in tijdts niet wt gedooft,
 Sie hier hoe 't met u gaet door al te langh te vryen,
 U vreughde baert u smert, u soetheyt doet u lyen,

Ublydschap teelt verdriet, u liefde geeft u pijn,
 Vermits beveynsde gunst u hoope schein te zijn;
 Het gaet hier in met u, gelijk het blijkt by desen,
 Ghy meenden vry te zijn, maer moet gevangen wesen:
 Soo ghy de vryheyt soekt, u 't minnen wilt ontslaen,
 Wat ist, eylaes! wat ist? ghy wilt, maer kunt niet gaen,
 Ghy zijt, gelijkerwijs het vogeltjen, gebonden,
 Vlucht waer ghy wilt daer wert geen vryigheyt gevonden.
 De langhe oeffeningh, waer wt de quellingh groeyt,
 Die heeft u inde min het herte vast geboeyt:
 Ghy wilt, en kunt niet vlien, ghy moet en wilt niet schein,
 Ghy schein, maer comt weerom, mits hoop u soekt te peyen;
 Haer schijn-gunst u getoont, is als een teye bandt,
 Die vast gebonden hout de krachten uws verstant;
 Een vrughteloofse hoop verwacht haer weder minnen,
 Doch, geeft u anders niet als quellingh aen de sinnen;
 Ghy kryght niet dat ghy soekt, ô! alte groot verdriet:
 Haer vruntschap was geveynst, voor u en isser niet,
 Dit oorfaekt u gequel, en doet u droevigh klagen,
 Dit voedt u lievend hert met smert van droeve daghen;
 't Sy waer ghy keert oft gaet u quellingh blijft u by,
 De minne plaeght u hert met liefdens slaverny;
 Wat middel, oft wat raet, wat dienter voorgenomen,
 Waer door dees quellinge ten eynde moghte comen?
 De liefde had u noyt in dit verdriet gebraght
 Had ghy op weder-liefd' niet al te langh gewaght;
 Indien ghy Minnaer, wilt bevryt zijn van dit lyen,
 Ghy moet voor alle dingh niet al te lange vryen,
 Ghy moet van eersten aen u liefs verfoekingh doen,
 En niet te vast u hoop op hare vruntschap voen,

Vilt ghy onbeschadicht vryen
 Vrye Minnaer, vry van lyen?
 Vry van quellingh, vry van pijn?
 Leer, hoe u gevry moet zijn,
 Vryt de tijt van weynigh daghen,
 Sonder groote liefd' te draghen;
 Vrye Vryer, vryt de Maeght
 Eer ghy vaste liefde draeght,
 Speurt ghy dat haer fwacke sinnen
 Neygen tot het soete minnen,
 Speurt ghy datter yet wat zy
 Toegedaen u vryery;
 Speurt ghy dat sy is genegen
 U te gunnen weer-liefds zegen;
 Schijnt haer gunst u toe gedaen,
 Leer hoe 't vryen voort moet gaen;
 Soekt soo veel te weegh te brenghen,
 Dat haer gunst u wil gehengen
 Eenigh teken waer door ghy
 Vast meught gaen in u gevry,
 Vaste hoop van trouwe trouwen,
 Die ghy meught voor seker houwen;
 Seker dat sy u bemint,
 Soo ghy soo een teken vint
 Zijt versekert vry van quellen,
 Wilt als dan vry liefde stellen;
 Liefst, en mint vry soo een Maeght
 Die u sulke gunste draeght;
 Maer in tegen-deel van desen,
 Minnaer, wilt gevaerschouwt wesen,

MINNE-SPIEGEL T

Liefst ghy eerder als ghy vryt,
 Denck dat het zijn prykel lydt:
 Aght gheen gunst van swacke Maeghden
 Die (hoe dickmaels ghy haer vraeghden,
 Om een teken van haer trouw,
 Om te worden uwe Vrouw)
 Noyt een teken wilde tonen
 U met weder-liefd te lonen;
 Maer alleen een soet gelaet,
 En een vrundelijke praet,
 Als een soete toverye
 Van haer schijn-gunst in het vrye,
 Waer door sy u liefde treckt
 Daer het u tot nadeel streckt
 Hier in 't eerst niet af gescheyen
 Sal u liefd' tot quelligh leyen;
 Dees in 't eerst niet wt gedooft,
 Lust en rust door 't vryen rooft,
 Dees in 't eerste niet verdreven
 Sal u strijdt en quelligh geven;
 Dees in 't eerste niet ontgaen,
 Sal u in het vryen schaen:
 Schijn-gunst voed u in 't verlanghen
 Ghy door schijn-gunst wort gevanghen:
 Even als het muysjen doet,
 Dat door 't wterlijke soet
 Van het brockje wort bedroghen,
 Listigh in een strick getoghen,
 Daer de graeghten al te groot
 Is de oorfaek van sijn doot:

TER DEUGHDEN.

Leer hier wt verliefde finnen
Al te grooten graecht in 't minnen,
Al te langh een Maeght gevrijt,
U tot swarigheyt gedijt ;
Al te langh haer nae gelooopen,
Op een ydel hoop te hoopen :
Al te langh haer liefd' versoght,
Heester veel in smert gebroght,
Al te langh een Maeght gebeden,
Sonder dat sy eenigh reden,
Sonder dat sy blyken doet
Dat de neygingh van 't gemoet,
Eenigh teken doet verklaren
Dat sy denkt met u te paren :
Sonder dat sy aen u seydt
Dat haer goe genegentheyt :
Weer-liefd' wil aen u verleenen
Om in 't minnen te ver-eenen,
Sonder dat ghy dit bevint
Is u vryen Enkel wint,
Sonder dat ghy dit kunt speuren,
Sal het vryen u doen treuren,
Sonder dat u dit geschiet,
Voedt het vryen u verdriet,
Wilt ghy rust door 't vryen winnen,
Soo leert vryen sonder minnen :
Soekt toe-seggingh vande Maeght
Eer ghy vaste liefde draeght.

M I N N E - S P I E G E L

*Ist eene kout, en 't ander hiet
Soo wil het aen malcander niet.*

Vat moeyten dat ik doe, ik kent soo nau niet passen
 Dat ick het eene weet aen 't ander vast te lassen;
 Hoe dat ik woel en sloof, en arbeyd in het smeem,
 't Is al verlooren werk, 't en wil doch niet aen een;
 Ey! wat een vremde saek, dat ick het niet ken maeken,
 Dat dese twee door 't vuyr, eens vast aen een geraeken:
 Hoe dat ik beuck en klop de las niet vast en hout,
 Waerom? 't een is te hiet, en 't ander is te kout.

Waer

Waer zijt ghy minnend hert, waer zijt ghy jonge finnen
 Waer zijt ghy die u jeughd besteeft in 't lieveminnen?

Waer zijt ghy lievers nu die Venus handel leert
 En inde minne-school vast dagelijcx verkeert?

Waer zijt ghy Minnaers nu, die garen waert ervaren,
 Op soete minnery in 't bloeyen van u jaren?

Waer zijt ghy die u vlijt in 't lieve vryen doet?
 Coom leer door 't smeden eens hoe dat ghy vryen moet,

Coom, Minnaers, coom en leer begrypen wt het lassen,
 Waer op dat ghy behoort voor alle dingh te passen;

Wanneer dat ghy u jeught in 't vryen wilt besteen,
 Wanneer ghy zijt gefint in d'Eghte-staet te treen;

Voor alle saeken leert een leeringh in u finnen
 Wie dat u dienstigh is om eghtlijck te minnen,

Wie dat ghy door de liefd', en wettelijke trouw,
 Wilt lieven voor u lief, wilt minnen voor u vrouw:

Dat is :in u gevry leert voor het eerst gewennen
 De finnen van u lief te weten en te kennen,

Speurt hoe sy is van aert, en oft ook haer begeert
 Met u begeert en aert in liefden accordeert:

Daer dient in u gevry wel naerstigh aght genomen,
 Oft u natuur met haer wel over een sal comen,

Oft u humeuren wel met d'hare eenigh zy,
 Want sonder dit (gelooft) de liefd' is slaverny;

Indien dat Man en Vrouw in eghte plight verschillen
 Indien dat Eghte lay oneenigh zijn in 't willen:

Indien on-eenigheyt is tusschen Wijf en Man,
 't Is seker dat de Eght geen vreughde geven can:

Hier om, al eer ghy vrijt wilt naerstigh over wegen
 Wat datter inde liefd' en 't vryen is gelegen;

Wat datter nodigh dient in dese saek gedaen
 Eer dat ghy, Minnaers! wilt het minnen onderstaen:
 Hoe dickmaels losse jeught, heeft u de min bedrogen,
 Hoe dickmaels ken de min verblinden uwe oogen,
 Soo dat ghy heel verblint als een die niet en fiet
 Doolt van het rechte padt, en sneuvelt in verdriet;
 Den een die mint en lieft dats sonder liefd' en minnen,
 Alleenigh dat hy moght veel middelen gewinnen:
 Alleen ist dat hy mint, alleen ist dat hy vrijdt,
 Niet wt een rechte liefd', maer wt een quade strijdt:
 Een strijdt die hy gevoelt, schoon tegens recht en reden,
 Een strijdt tusschen de liefd', en gelts geneghtheden,
 Een, strijdt mits-dien de liefd' strijdt tegens sijn gemoedt,
 En lieft niet wt de liefd', maer wt de lust nae't goet:
 Ick segh dat meenighmael een Minnaer wort gedreven
 Om tot de lieve min sijn sinnen te begeven,
 Schoon dat hy in sijn herte de minne niet gevoelt
 Maer quae begeerlijckheit die hem in 't herte woelt,
 Dees foekt somwijl een Maeght tot liefde te bewegen,
 Schoon dat hy in het minst tot haer niet is genegen:
 Maer om dat sy besit de gaven van het gout
 Soekt hy alleen te zijn met dese Maeght getrouwt,
 O! trouwe sonder liefd', o! liefde sonder trouwe,
 O! wel-geliefde Maeght, maer ongeliefde Vrouwe:
 Die niet wt liefde zijt: maer om u gelt gemint
 In plaets van liefdens vreught ghy droeve quellingh vint,
 't Is seker, en 't gaet vast dat geenderleye faken
 En kunnen eenigh vreught sonder de liefde maken;
 De minne sonder liefd' is vreughde die daer smert,
 Geen liefde by de man, is strijdt in 't Vrouwen hert:

Waer Eght is sonder liefd' daer is fy sonder vreughden,

Waer liefde niet en is verminderen de deughden :

Schoon dat aen eene fyde de liefde is volmaect

Ten baet niet soo de liefd' u beyde niet en raekt ?

Wat rijster ? twist en strijdt ontfaeter tusschen beyden,

Soo datmen dickwils liet getroude luyden scheyden,

Jae breken eer, en eedt van haer gesworen trouw,

De Vrouw verlaet de Man, de Man verlaet de Vrouw,

O ! goddeloos bedrijf, ô gruwelijke sonden !

Daer twist de banden breekt door Eden vast gebonden,

Daer trouwe niet en hout 't geen Gode was beloofd,

Daer twee-dragt breekt de Eght 't geen ziel en lichaem rooft

Om dese swarigheyt in d'Eghte-staet te myen,

Verliefde jeught, gebruykt voorfigtigheyt in 't vryen :

En trouwt niet om het goet soo u de liefde mist,

Om 't gelt alleen getrouwt, veroorsaekt alle twist,

Wie twistigh leeft in d'Eght die is de Eght een helle,

Wie d'Eght in vreed' beleeft, is 't herte vry van quellen,

Wie d'Eghte liefst wt liefd' een Hemel heeft op aerdt,

Die alle soetigheyt en Hemels wellust baert,

De liefde voedt de Eght met allerleye vreughde,

De Eght die leeft door liefd' na wetten vande Deugde,

Indien ghy lieven wilt, dat liefde wel gedyt;

Soo schick verliefde jeught, dat ghy gedaghtigh zijt :

De leeringh hier gestelt ; hoe datmen dient te passen,

Twee Yfers even heet te maken om te lassen ;

Dat is : stelt uwe liefd' op een die niet verschilt

In 't geen dat ghy begeert, maer wil het geen ghy wilt,

Een die met u humeur tracht over een te comen,

Op dat in vrede zy u Eght ter handt genomen ;

Twee van gelijken aert die kunnen vredigh zijn,
 Twee ongelijk van aert is d'een den ander pijn:
 Indien datmen het vuyr met water wil vermengen,
 't Is feker 't eene ken het ander niet gehengen,
 Het water en het vuyr die stryden tegens een,
 Twee dingen ongelijk en worden noyt gemeen.

Verliefde Ionckheyt eer ghy vrijt,
 Soo schick dat ghy gedaghtigh zijt,
 Te stellen u verliefde fin
 Niet op de gront van losse min;
 Niet op een lufvrouw wel gekleet,
 En die van moye dinghen weet,
 En garen op de mode pronkt,
 En met een lodder ooghe lonkt:
 Of die met amoureux gelaet,
 Of met een minnelijke praet
 Of met een soete tovery
 U lokt tot Venus leckerny:
 Maer boven al u liefde fet
 Dats na de plight van eghte wet;
 Dat is, schick dat ghy liefde draeght
 Ick segh alleen tot soo een Maeght,
 Die haer op alles wel verstaet
 Dat meest een eghte Vrouw aen gaet,
 Die van haer Moeder heeft geleert
 Hoe dat de Vader wort ge-eert:
 Hoe dat een Vrouw haer draegen moet
 Wanneer de Man sijn beste doet;
 Hoe dat een Vrouw moet zijn gefint
 Wanneer de Man een gulden wint,

Of hier of daer een som vergaert,
Het voeght de Vrouwe dat sy spaert,
En wt de winste van het gelt
Niet al te mild weer wt en telt ;
Wanneer de Man op winste past
Soo wort de Vrouw de sorgh belast,
Dat sy de keuken wel versiet,
Tot nootdruft, maer tot weelde niet,
Al wint de Man veel gelt en goet,
En teert de Vrouw in over-vloet
En loopt, en koopt een dit een dat,
Verspilt in 't pronken groote schat,
Leer, Minnaer ! dat ghy niet en mint
Voor uwe Vrouw dees Moeders kindt :
Maer liefst een Maeght, wiens Moeder leeft
Na wetten die de Vader geeft ;
Want na de oude Vogel songh
Soo pijpt gemeynelyck het jongh,
De tacken aerden na de stam,
Van goede boom goe vrugten quam ;
Gemeenelyck de Doghter aert,
De Moeder die haer heeft gebaert,
Neem dese wet in u gevry :
Let maer hoe dat de Moeder zy,
Soo haer de Moeder voegen can
Dats na de wetten van de Man,
't Is seker dat de Dochters sin
De Moeders plicht sal trecken in :
En leeren 't geen de Moeder doet
Sy ook haer Man betoonen moet.

*Al schijnt mijn lief wat straf en stuyr
Het is maer oly in het vuyr.*

CUPIDO stoockt de brant; mijn lief soekt onder tusschen,
De vlammen vande min te doven en te blusschen,
Hoe meerder vogtigheyt dat zy van boven stort
Hoe feller dat de vlam noch in het branden wort :
't Is oly die sy giet, 't vuyr ken geen blussingh krygen,
Te meerder dat sy lescht, te hooger sietment stygen,
Het schijnt de Jufvrouw slaet mijn liefde vander handt,
Ick spear het is geveynst, dies min te meerder brandt.

Iufvrouw; het schijnt tot min u sinnen niet en strecken
 Doch! even welken ick van u mijn hert niet trecken;
 Hoe wel ghy menighmael het comen my verbiedt,
 Iufvrouw, het ghy dat meent en dunkt my lijkwel niet,
 De hope voedt mijn liefd', de liefde mijn vertrouwen,
 De hoop, doet my, Iufvrouw; in 't minnen moet behouwen,
 Daer blijkt wel yets in u dat liefde tegen strijt,
 Daer blijkt weer yets dat ghy tot liefd' genegen zijt,
 Het is der Maeghden-plight, al weygerend te minnen,
 't Ontseggen met de mont, te lieven met de sinnen:
 Het is der Maeghden aert, ik houdse als voor goet
 Dat wel het herte mint, schoon sy 't niet blyken doet,
 Het is der Maeghden aert, en waerdigh om te loven,
 Dat reede liefdens vlam ken matigen en doven,
 Het is een goeden aert die men in Maeghden vint
 Te strijden tegens liefd', schoon dat het herte mint,
 Iufvrouw; ghy seght ik sal mijn liefds verfoeken staken
 En traghten in mijn liefd' tot waerdiger te raken;
 Ghy seght de liefde is voor u te swaren last,
 Ghy seght dat uwe jeught noch 't minnen niet en past,
 Ik segh in 't tegendeel dat ghy in 't fleur uws jaren,
 Op het bequaemste zijt, om eghdelyk te paren:
 Ik segh dat liefde my u waerdigheyt toe voeght:
 Ik soek geen waerdiger, u waerde my genoeght,
 Dies ik in min volherd, en sal de liefde pleghen,
 Op hoop ik metter tijdt u hertje sal bewegen,
 Iufvrouw; 't is Minnaers aert, in saken van gevry
 Te offeren somwijl een kleyne rijmery;
 Iufvrouw 't is Minnaers aert, van min en liefd' te klagen
 Dat's op een soete Voys liefds lyen voor te dragen,

Somwijl een geestigh Liedt te senden aen een Maeght
 Dat door eens lieve stem sijn droevigh lyen klaeght.
 Jufvrouw, of u de lust tot vrolickheyt moght dwingen,
 Om eens een soete voys, en geestigh Liedt te singen,
 Jufvrouw ! of u de lust eens tot het singen dreef,
 Soo singh dees Vaers jes dan die ick wt liefde schreef;
 Op dat ghy met vermaek gevoelen meught mijn smerten,
 En dat ghy mijn verdriet met vreughde neemt ter herten,
 Jufvrouw; ick send u toe een rijmpje dat voor mijn
 Wt klagen sal met vreughd, mijn lyen en mijn pijn:
 Die ick om uwen 't wil soo langen tijdt van daghen,
 Heb in mijn ziel geleen, heb in mijn hert gedragen;
 Die ick om uwen 't wil tot dus langh heb geleen,
 U vrughteloos om hulp tot noch toe aen gebeen;
 Jufvrouw; ont fangh van my gevoysde rijmerijen,
 Bootst met u stemme nae de Echo van mijn lijen;
 Jufvrouw queel wt met vreughd mijn langh gelede smert,
 Die u ten offerand wt liefd' gesongen wert.

Stemme:

Moe ghebaet.

M

Inne-God ghy die u brant In mijn boesem hebt ontste-

ken; Venus! laet mijn offer- and, Sijn getuyg, en waerheys te-

ken,

ken, Trouwer liefde

II.

Minne Godt! ghy die u brandt
 In mijn boesem hebt ontsteken;
 Venus! laet mijn offerandt,
 Sijn getuygh, en waerheydts teken,
 Datter noyt en is gebleken
 Trouwer liefde als de mijn,
 Ey! wilt dit mijn Iufvrouw tuyge;
 Ick, die voor u Altaer buyge,
 Bid u, wilt my gunstigh zijn.

III.

Eer Auroor ten oosten daeght
 's Hemels aenschijn ciert met bloosen;
 Ick ter liefde van een Maeght,
 Offer wt gekipte roosen

MINNE-SPIEGEL

Die ick heb voor puyk gekoosen,
 Vers bedropen van de douw,
 Onverwellikt fris van bladen
 Op dat my hier door genaden
 Moght gheschien van mijn Iufvrouw.

I I I I.

Venus! vraecht ghy waerom ick
 Roode Roosen vers ontloken,
 Op u hooge Altaer schick,
 Om in minne-brandt te stooken
 En ten Hemel toe doe rooken;
 't Is tot tuyge dat mijn hert,
 (Als een afgepluckte bloeme,
 Die men leven-loos magh noemen)
 Aen mijn lief geoffert wert.

I I I

Vrent

*Vremt is het geen men in my siet,
'k Doe branden; selfs en brand ick niet.*

Wanneer een herde steen op 't vuyr-slagh wert geklonken
So stigt sy vlam en brant, door 't stralen van haer vonken:
't Schijnt wonder datmen vuyr wt koude steenen slaet,
En dat het niet en brandt, waer wt de brant ontstaet :
't Gheen sonder branden is het branden ken verwecken,
De koude steen die ken een koole vuyrs verstrecken :
Soo gaet het met de min, 's en brandt niet in 't gemoet,
Van haer, die in mijn borst de minne branden doet.

Iufvrouw; gelijkerwijs ghy slaet wt stenen vonken
 Slaet ghy oock in mijn hert de stralen van u lonken ;
 Iufvrouw; gelijkerwijs de stenen geven vuyr,
 Soo voedt ghy oock mijn brandt door gaven van natuyr,
 Iufvrouw; ik word door u tot minnen aengedreven,
 En ghy wilt in u hert de min geen plaetse geven :
 Ick brande vande min, ghy voedt de brandt in mijn,
 En sels en brant ghy niet, ô ! min hoe ken dit zijn,
 O ! oorsprongh mijnes liefd; ô ! vuyr-slagh van mijn minnen,
 Hoe blaekt en brandt u vlam, in mijn verliefde sinnen :
 O ! hertje van mijn lief, ô ! koele koude steen,
 Die my doet branden, maer hebt daer van niets gemeen,
 O ! gaven des natuyrs my menighmael gebleken ;
 O ! vonckjes; die in my de minne-brandt ontsteken,
 O ! lieffelijk gesicht, ô ! vriendelijk gelaet,
 O ! soete zedigheyt, ô ! aengename praet :
 O ! lodderlijk gelonck, ô ! vonckjes wt bruyn ooghen,
 O ! lipjes als korael, wat hebt ghy groot vermogen ;
 O ! schoonheyt in mijn lief ; ô ! schoonheyt ongemeen,
 Wt de natuyr volmaekt van lichaem en van leen ;
 O ! voedsel van mijn min ; ô ! poesefige handen
 O ! vonckjes ; die in my het minne-vuyl doet branden,
 Doch ! lief ; hoe seer in my het vuyl der minne blaekt,
 Vergeefs ist, mits de vlam u hertje niet en raekt.
 Hoe dat ik bid en smeek, om u versteende sinnen,
 Te buygen tot mijn liefd', te trecken tot het minnen,
 Hoe ik u vier, en dien, hoe ik u vley, en vry,
 U hert blijft onbeweecht, en even hert tot my :
 Hoe seer ik lief, om u tot liefde te beweghen,
 Ghy valt my even straf en staet mijn liefde tegen,

Ghy

Ghy (door u schoonheyt) hebt in my de min gevoedt,
 Ten blijkt niet dat mijn brandt u hertje branden doet,
 Ghy hebt in minne-brandt ontfteken mijne finnen,
 En selver voelt ghy niet de vlammen vande minnen;
 Ghy acht mijn liefde niet, maer drijft mijn klachten heen
 U hertje blijft verhart en kout gelijk een steen :
 Hoe ken een soete Maeght die bitterheyt gedoghen,
 Dat sy een Minnaer siet verdwijnen voor haer ooghen?
 Hoe kunt ghy soete Maeght gedoghen dat mijn hert
 U lieft; en dat het u gans niet beweeght en wert?
 Hoe ken een soete Maeght die wrede strafheydt lijen,
 Dat sy een Minnaer haet die trouwheyt toont in 't vryen:
 Iufvrouw; het is te wreet gehandelt nu met my,
 Ick bid, bedenk het eens wat ick om u al ly,
 Hoe liefde met my leeft; hoe dat ick word gedwongen
 Niet van een wreede *Mars*, maer soete *Venus* Ionghen,
 Niet van een groote Godt, maer van dat klene kindt
 Dat selfs de grootste Go'on aen sijne banden bindt,
 Indien ick mijn natuyr tot ruste soek te stellen,
 De min die voedt mijn geest met mymerende quellen :
 Soo haest mijn oogen maer eens toe geloken zijn,
 Benaude droomen, lief! die overvallen mijn,
 Soo dat ik niet en ken tot ruste my begeven,
 Ik werde door de min gedwongen, en gedreven,
 In 't midden vande nacht en koude duyfsteris
 Ter plaetse daer mijn lief voor mijn verborgen is.
 Ter plaetse daer mijn lief met toegesloten deuren
 Gerustigh leyt en rust, ick treurigh staet te treuren,
 Ter plaetse daer mijn lief haer rust in lust voldoet,
 En daer mijn minnend hert sijn noot u klagen moet :

En fughten fught op fught soo meenigh duyfent werven,
 Dat ghy my inde nacht hier over straet doet fwerven,
 Doet comen voor u deur, alwaer geoffert wort
 Een bitterlijk geweën in tranen wt gestort ;
 Daer Venus Majesteit gebiet aen my te knielen ;
 En daer de minne Godt de kraghten mijner zielen,
 Tot offerande dwinght, ja terghht my tot gebeen,
 Dat ik medogentheyte verloek op mijn geweën :
 Vergeefs ist, ô ! Goddin, al doen ik duyfent klaghten
 Mijn lief en acht het niet, dies klaeght ik sonder kraghten,
 Mijn bidden vrughteloos ; mijn liefd' geen weer-liefd' vint,
 Mijn klaghten en gebeen verftuyven met de wint,
 U herte blijft verhert, geen fughten en vermogen
 U hert, ha wrede lief ! te brengen tot medogen ;
 Dies ik wt liefde wil (door liefds genegentheyte)
 In liefde quynen tot de doot mijn ziele fcheyt :
 Ik wil (gelijk weler getrouwe minnaers plegen)
 Betonen, dat opreghte liefde is gelegen
 In het volherden, totter tijt toe dat de doot
 't Verliefde zieltje van het lichaem heeft ontbloot.
 Het is de reghten aert van trouwe minne flaven
 Te lieven, tot het vlees in d'aerde wort begraven ;
 't Is reghte liefdens aert te lieven totter tijdt,
 Dat liefde (door de doot) het lieven wort benijt :
 't Is reghte liefdens aert, 't geen liefd' eens heeft verkoren,
 Soo langh te lieven, als 't geliefde wert verloren :
 Ick min, schoon ongeminde van die ik min, te zijn,
 Brant liefde niet in haer, sy brant te meer in mijn.

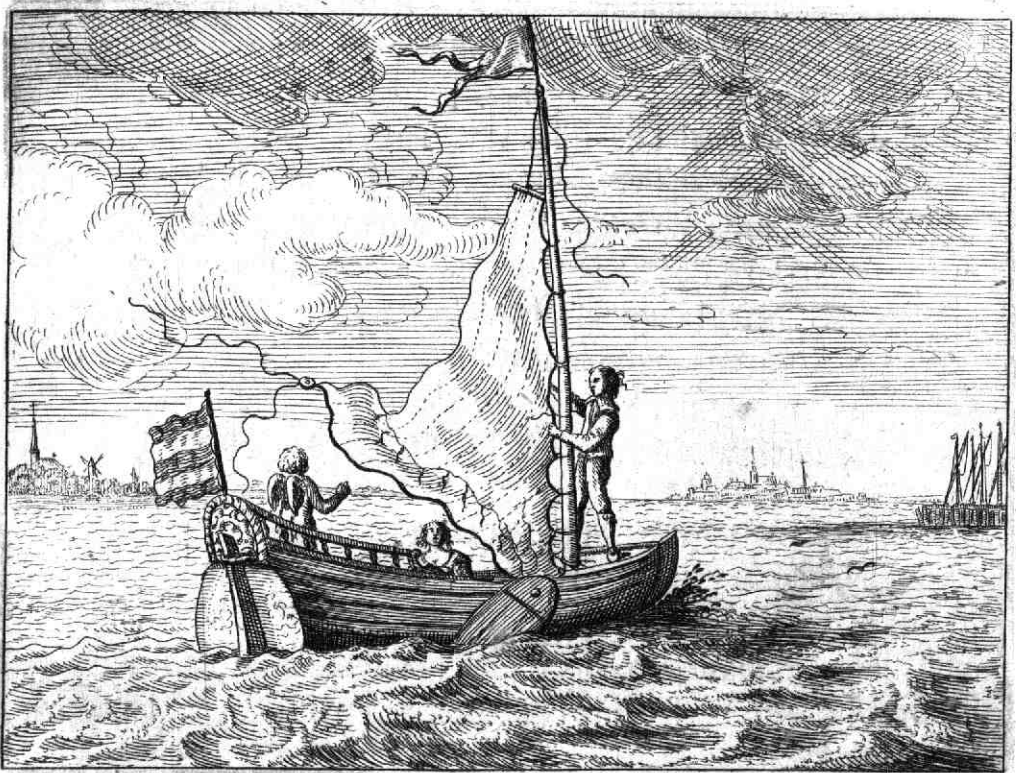
Trouwe Minnaers ! die u sinnen
 Soo verbonden hout aen 't minnen,
 Dat ghy om de minne lijt,
 Soo veel tegenheyt, en strijt ;
 Soo veel pijnen, soo veel smerte,
 Soo veel quellingh in u herte,
 Om een liefde-loose Maeght,
 Als den Hemel Sterren draeght.
 Schoon geen weer-liefd' wert bevonden;
 Ghy blijft aende liefd' verbonden ;
 En wilt lieven tot de tijdt,
 Dat ghy sonder leven zijt :
 Wilt u tot dit rijmpje keeren,
 En u groote dwaesheyt leeren ;
 Trouwe Lieverts ! leer van my
 Soo te lieven, sotheyt zy ;
 Ey ! ten voeght geen wijse sinnen,
 Soo te lieven, soo te minnen ;
 't Is geen trouheyt, schoon ghy 't meent,
 Sotheyt ist die u verkleent ;
 Jaren langh in liefd' volherden,
 Sonder weer gelieft te werden,
 Sulke liefde, sulck gevry,
 Is maer enkel sotterny ;
 Sulke liefde, sulke minnen,
 Is maer quellingh aen de sinnen,
 Soo gelieft, en soo gevrijt
 Is geslooft en niet bedijt,
 Trouwe Minnaers ! wilt ghy leeren,
 Wel en recht u dwaes begeeren :

Leer het door 't exempel dan
 Dat ick u sal wijfen an,
 Datter yemandt wiert gevonden,
 Aen fijn meyningh soo gebonden,
 Dat hy bergen van fijn stee;
 Dat hy 't water wt de Zee:
 Dat hy wou met spits van eyken
 Sels den Hemel hoogh bereyken;
 Dat hy al het sware fant
 Wilde voeren vande strant,
 En fijn finnen daer mé quellen,
 Dat hy grondigh wilde tellen:
 Al de Sterren die daer staen,
 Aen den Hemel by de Maen,
 Sout ghy 't niet voor dwaesheyt schelden,
 Dat sich yemant soo anstelden,
 Even acht ick u gefint
 Soo ghy vrijt die u niet mint,
 Even groote sotternye
 Toont ghy Minnaer in u vrye,
 Als ghy meenigh jaren loopt,
 Daer ghy op 't onseker hoopt:
 Daer ghy haer niet kunt behagen,
 Met getrouwe liefd' te dragen:
 Daer (hoe trouw dat ghy bemint)
 Niet als sture afkeer vint,
 Daer, hoe trouw ghy zijt in 't dienen,
 Sy geen weer-liefd' wil verlienen,
 Daer (hoe hoogh dat ghy haer acht)
 Sy u dienst en min belaght,

Daer

Daer u liefde, daer u minnen,
Is een walgingh aen haer finnen,
Daer u deught, en trouw gemoet,
Sijn geschopt als met de voet ;
Minnaers, leer ! dit minne myen,
Mijt dit ydel fotte vryen,
Vrijt niet daer u 't vryen smert
Sy geen weer-liefd' heeft in 't hert,
Vrijt niet daer ghy stijve finnen
Speurt, dat door u trouwe minne,
Niet bewegen, schoon dat ghy,
Jaren langh pleeght u gevry :
't Is gelijk ik segh hier vooren,
Tijt verquist, en rust verlooren,
't Gaet met u gelijck het doet
Eener die sijn lusten voet,
Eener die een groot verlangen,
Heeft een schoone vrucht t'ontfangen :
Soekt een vrucht die hem behaeght,
Van een boom die niet en draeght.

MINNE-SPIEGEL
*Trest u op Zee onstuymigh vweer
 Soo strÿck in tÿts u zeyltjen neer.*

Ick sie een sture vlaegh van felle winden comen,
 Laet loopen schoot en gaert, de zeylen in genomen,
 Het bracke water schijnt door wint en storm ontstelt,
 De Zee betoont haer kracht met bulderend gewelt:
 De baren swellen op, dit wil ons onweer brengen?
 Het schijnt dat Lught en Zee sigh onder een vermengen;
 Eervarentheyt in min leert Venus kleene Wight,
 Als hy sijn zeyltje strÿckt, en voor het onweer swight.

Als

Als yemant meenigh mijl wil reysen ende varen,
 Door 't grondeloofse nat, door golven en door baren,
 Als yemant sich op reys ter woester Zee begeeft
 't Is seker dat hy daer somwijl veel prijkel heeft :
 't Is seker dat hy daer veel regenheyt ken lijen,
 't Is seker dat hem daer veel quellingh ken bestrijen ;
 't Is seker dat hy daer veel tegen-spoet bevint,
 En vaek het noot-lot proeft van stormen, en van wint,
 't Is seker dat hy wort als hoopeloos gedreven,
 Daer hem de baren boos bestrijden aen het leven ;
 Het hert in 't lijf beknelt, het lijf op Zee in noot,
 Als 't Schip in on-weer voert sijn zeylen al te groot,
 Of als men niet in tijts de zeylen neder halen,
 Soo salmen aen de gront of van sijn course dwalen :
 (Door d'overlast van zeyl) op rots of harde klip,
 Vervoeren in gevaer het over laden schip,
 Daer het in prijkel is, om sich van alst'ontbloten,
 En daer de Wint het doet aen hondert stucken stoten,
 Daer ghy u ramp beweent, doch dikmaels dan te laet,
 Het weenen niet en gelt, het klagen niet en baet :
 Het karmen is vergeefs, het fughten al verloren,
 Daer hoe ghy roept om hulp, u niemant ken verhoren ;
 Daer wat ghy woelt en wroet, en klaeght en kermt, en fugt,
 En 't klagen te vergeefs, smoort tusschen Zee en Lught,
 Leer Minnaer hier een les, hoe ghy u hebt te draghen
 Als ghy in u gevoelt een minnelijk behagen ;
 Leer Minnaers als de min in u gedachten speelt,
 Soo dat behagingh daer begeerlikheyt wt teelt,
 Het doen dat baert gewoont, gewoont niet af gesneden
 Soo maekt het eerste van het laetst nootwendigheden ;

Indien u herte in nootwendigheyt vervalt,
 Het is, ô losse jeught ! in min te veel gemalt,
 Ghy mint eer ghy versint, ghy stelt somwijl u sinnen
 Om hier of daer na lust een aerdigh dier te minnen :
 Ghy treckt het zeyl in top, en reket vaek voor wint,
 Ghy roept somwijl mooy weer, daer ghy wel anders vint ;
 Ghy meent ghy hebt u noot in 't vryen al verwonnen,
 Ghy acht u reys gedaen, en 's is noch nau begonnen,
 Ghy roept en waent gelijk, ick legh op goede ree,
 Ick ben nu meest ontgaen het prijkel vande Zee :
 't Is waer, ghy sult somwijl in 't vryen wel bevinden
 De gunste van u lief, als voorderlijcke winden ;
 Ghy sult op uwe reys, wel menighmale sien,
 Dat sy die ghy bemint, haer gunst aen u sal bien.
 Sy sal somwijl aen u ook alles over geven,
 Waer door ghy wanen sult als voor de wint gedreven :
 Sy sal op u verzoek vaek al u wille doen,
 Ghy waent dit sal u reys in 't kort ten eynde spoen,
 Sy sal u voor een wijl geluckigh voort doen dryven,
 Maer dit geluck en sal niet langh gedurigh blijven ;
 Daer comt op 't onvoorsienst, en op het onverwacht
 Een guure siure vlaegh ver boven u gedacht,
 Daer comt een buy op Zee, (na dat veel soete vlagen
 U voerden na u lust, en na u wel behagen)
 Een buy ! en felle buy die in u zeyltje stort,
 Een buy waer door u schip somwijl vermeestert wort,
 Daer rijzen tot de Lught de ongeruste baren
 Vertoorent dat ghy wilt u moet niet laten varen,
 En strijken Zeyl en Mast, leer Minnaer, dese sin,
 Het zeyltje dat ik meen, dat is u losse min.

Ghy

Ghy hebt somwijl in min u langen tijd gequeten
 Ghy hebt u lieve min in soete vreught versleten ;
 Ghy hebt met uwe lief, veel vreughde wt gestlaen,
 En in u minnery, veel soetigheyt gedaen,
 Ghy hebt van uwe lief veel gunst en vreught ontfangen
 Haer meenighmael omhelst, met kusjes op haer wangen,
 Ghy hebt soo meenighmael wt liefdens hooghste lust,
 Haer ooghjes soet belonkt, haer mondelijn gekust,
 Ghy hebt soo meenighmael genomen hare handen,
 En drucktens in de uw', en maekten vaste banden :
 Waer mede ghy u min aen haere min verbondt,
 Bezegelden u hert op haer korale mondt ;
 -Wat soetigheyt in min de Minnaers kunnen plegen,
 Die hebt ghy ook (na wens) van uwe lief verkregen,
 Maer op het onversienst dit luck wert omgewent,
 Waerom? ghy Minnaer, hebt de Ouders niet gekent :
 De Ouders onbekent den handel van u saken
 Die willen dat ghy sult u soete minne staken ;
 Dit is een felle buy; een on-weer in u min,
 Hier raekt het roer in ly, hier moet een rijfen in.
 Noch meer, de macht verheft van ongestuyme winden,
 Daer rijfen baren op van bulderende vrinden :
 Die vallen u op 't lijf, en comen u aen boort,
 Strijk, Minnaer, strijk u zeyl, en vaer niet verder voort.
 Het anker inde gront, dat is went u behagen,
 Indien ghy niet en swight 't is prijkel van meer plagen ;
 Ghy brenght (gelooft het mijn) u dieper inde noot,
 En drijft soo langh dat ghy op herde klippen stoot,
 Dat is : wanneer ghy zijt tot uwe lief genegen,
 En daer de Ouders zijn met al de Vrunden tegen,

En sweren u verfoek u nimmer toe te staen,
 Leer Minnaer; soo gemint ken u op 't hooghste schaen,
 Leer Minnaer; leer van mijn, door dese rijmerijen,
 Hoe dat u vrijery ten besten mach gedijen:
 En hoe ghy op het best kunt plegen soete min,
 Heb ik u aen gedient daer ik dit rijm begin:
 Soo u de minne brenght een minnelijk behagen
 Om yewers tot een Maeght opreghte liefd' te dragen,
 Spreekt ghy in liefs verfoek een lieve Iufvrouw an,
 En maekter in het eerst doch geen gewoonte van;
 Maer onder staet of 't mach met Ouders raet geschieden,
 En stelt u inde liefd' na dat zy u gebieden:
 Wanneermen in het eerst van het geliefde scheyt,
 Seer licht wort dan het zeyl voor 't onweer neer geleyt.

Minnaers! door de liefd' gedreven
 U tot liefde te begeven,
 Minnaers! die met hert en sin,
 Peylt, bezeylt de Zee van min;
 Hoor, een les moet ik u leeren,
 Eer dat ghy ter Zee wilt keeren,
 Wat u noodigh dient gedaen
 Eer dat ghy ter Zee wilt gaen:
 Eer ghy door de minne baren,
 Met het minne Schip wilt varen,
 Neemt een saeke doch in acht,
 Daer ghy u voor al van wacht,
 Leer voor eerst de gronden peylen
 Styve winden kleyne zeylen,

Vallen

Vallen dan de buye groot,
Soo en hebt ghy licht geen noot;
Eerst bedenken dan beginnen,
Ouders kennen in het minnen:
Ouders voor het eerst beweeght
Dats voorfichtigheyt gepleeght,
Minken beter niet gedyen,
Als met Ouders raette vryen:
En met Vrunden raet te gaen,
Maekt het vrijen half gedaen,
Schoon ghy hebt een Maeght verkoren,
Die u liefst; noch ist verloren:
Hoe seer sy u liefst en mint,
Zijn haer Ouders niet gesint
Uwe liefde te gedogen,
Al haer gunst sal niet vermogen,
Immers; sal het soo veel zijn,
Sulke liefde baerd maer pijn.

MINNE - SPIEGEL
*'t En is niet vrent voor die bemint
 Dat hy veel smert en lijden vint.*

Wie vande Bykens wil de soetigheyt genieten,
 Moet hem in 't minste deel geen smert laten verdrieten,
 Wanneer het Byken prikt, hem steekt of quetst, oft quelt,
 Soo dat hem hier of daer een dicke bulte swelt.
 Men seyt de Goden selfs geen moey'likheyt ontsagen,
 Om in de minne lust te plegen haer behagen ;
 Heeft selfs den donder-God sijn wesen niet verkeert
 En in een vremde schijn, der Vrouwen min begeert ?

Wat

Wat moeyten heeft op hem niet *Hercules* genomen,
 Al eer hy tot sijn wil in 't minnen is gekomen,
 In welke swarigheyt, en over groote noot
 Begaff hy sijn, eer hy met *Dianira* vloot.
 Heeft *Paris* niet in Zee soo meenigh mijl gevaren,
 Om met de Coningin van Grieken-landt te paren?
 Wat moeyten ! wat gevaer ! heeft hy niet wt gestaan,
 Eer hy *Helena* deed' met hem naer Troyen gaen !
Leander, die wt liefd' van minne wiert gedreven
 Al swemmende ter Zee, ontsagh noch lijf noch leven ;
 Ontsagh hem geen gevaer, ja selver niet de doodr,
 Wiens ziel in 't lichaem wiert gevoert als in een boot,
 Gedreven nae sijn lief, sijn *Hera*, sijn beminde,
 Waer ken de Minnaer doch getrouwer voor-beelt vinden,
 Als dees', die niet ontsagh het p'riculeus verdriet,
 Waer door hy in de Zee sijn jonge leven liet.
Aeneas (langh voor seyt der Goden prophecijen,
 Dat hy beminnen soud', en 's Coninks Doghter vrijen)
 Ontsiet geen moeylikheyt, maer neemt gewilligh aen,
 Een moeyelijken wegh, en swaren reys te gaen,
 Hy trok van Troyen naer d'Italiaensche kusten,
 Gedreven door de min, gevoert van liefdens lusten,
 Om liefdens offer aen 't geminde lief te doen,
 Op hoop dat weder-liefd' sijn liefde soude voen.
 Het is een vaste les geleert van wijse Ouwen,
 Wat grooten arbeyt kost, in waerde wort gehouwen,
 Geen schat soo aengenaem, geen soetigheyt soo soet,
 Als 't geen dat moeyten kost, en daermen vlijt om doet.
 Wat light verkregen wert, dat aghtmen kleyn van waerde,
 Wat sweet en arbeyt-kost, dat eertmen op der aerde,

De peere die men plukt, en van de tacken snijt,
 Is beter als die peer, die van de steele glijt.
 Een Iufvrouw, al te haest genegen tot het minnen
 Was noyt soo aengenaem aen kloeke Minnaers sinnen,
 Als wel in dat geval een sulken Iufvrouw doet,
 Aen wien hy groote vlijt in 't vryen plegen moet,
 Ten is geen kloeke geest die weynigh tijdt wil plegen,
 En sonder moeylikheyt een Maeght tot-liefd' bewegen :
 Ten is geen kloeke geest, ô ! neen, die sigh ontsiet
 Ter liefde van een Maeght wat quellighen verdriet,
 Ten is geen schrander geest die sigh in 't stuck van vryen,
 Wat moeyten wil ontsien, wt liefde niet wil lijen.
 Ten is geen wijse Maeght, die haer te light verseyt,
 Aen een die hem ontsiet (in 't vryen) arrebeyt :
 Ten is geen wijse Maeght, die haer in dese saken
 Te light bewegen laet, door veele wijs te maken;
 Een Doghter sy geleert, dat sulke min haer past
 Die al te schielik niet, maer die allenghskens wast,
 Een Doghter zy geleert, in d'oeffeningh van 't vryen,
 Voor al te vroege gunst haer wel te leere mijen ;
 Een Doghter zy geleert, 't is eygen aen de min.
 Haer weygering die voed, door 't weyg' ren, 's Minnaers sin:
 De min is soo van aert, en 't sijn haer oude grillen,
 Het willigh mijdt de min, 't onwilligh sal hy willen.
 Dit zy u als een wet in liefdens foete strijt,
 Ghy Doghters ! vryt doch niet ten zy ghy wort gevrijt.
 In 't vryen zijt verdaght, geen woorden te vertrouwen,
 Dies wilt u in dat stuk vry traegh en langhsaem houwen,
 Op dat ghy metter tijdt wt woorden leeren meught,
 Of sulke woorden ook gegront zijn op de deught,

Bespbeurt

Bespbeurt ghy't soo, als dan kunt ghy u billik tonen,
Om na den eysch van dien u Minnaer te belonen.

S T E M M E :

Vliet heen droeve sughjes.

Heeft de liefde overten,
Waerom soud ik dan mijn lief, mijn Amarillis niet beminnen?
En mijn sinnen setten

Op de keurighst, ende schoonste schoon van al de Herderinnen;
't Vrundelyk wesen van Amarillis steelt my mijn hert,
Overschoone Meyt,
Mijn zieltje leyt
In liefdens soete smert.

Eten, drinken, slapen,
Niet en isser dat mijn hert ken eenigh rust of luste geven
Ik en heb mijn Schapen
Smorgens voor de opgangh van de Son, ten bos vvaert niet gedreven,
Of mijn ghedachten die leggen en malen in fantasy,
Hoe ik na mijn wvil
Mijn Amaril,
V gunst best trek tot my.

Oft wvat ik sal maeken,
Vvaer door dat ik van mijn lief, mijn Amarillis sal genieten,
Dat haer roose kaeken
Door een kusjen doen versaghten minne-quellingh liefds verdrieten,
I 3 Agh!

Agh! agh mijn Amarillis, mijn Engel, wat lijd ik pijn;
 Dat ik niet en magh,
 Van dagh tot dagh
 By Amarillis zijn.

Agh! de teere boompjes
 Die haer topjes door de wint met soet gevvemel neder buygen,
 Al de wvater stroompjes,
 Die hier vlieten, sullen aen mijn Amarillis wvel getuygen;
 Van al de sughjes, en droevige traentjes die ik door min,
 Hier ten offer doe,
 En sendse toe
 Mijn lief, mijn Herderin.

Schoone Herderinne!
 Moght ik met mijn sughjes eens u teder hertje doen bevvegen?
 Moghter voor mijn minne,
 Soo veel soetigheyt eenmael van Amarillis sijn verkregen:
 Dat ik haer lipjes, haer kaekjes, haer borsjes kreegh na mijn wvil,
 Hemel! wat een vreught
 Soud dan mijn jeught
 Gheschien van Amaril.

Wie

Wie moeyten doet,, Verkrijght het soet.

Soo yemant sijn begeeft te reysen vremde wegen,
 't Gebeurt, hy op de reys somwijlen is verlegen,
 Wanneer hy op de wegh twee paden leggen siet
 Hem zijnde onbekent, en weet haer wt-komst niet:
 Hy twijffelt inde keur, en dut in sijn gepeysen,
 En weet niet welk van tweeen dat hy best door sal reysen;
 Vermits den eenen wegh toont schoon in het begin,
 En d'ander (soo het schijnt) heeft moey'likheden in,

Hy

Hy doolt in sijn beraet, en overleyt na reden,
 Oft hy het best, oft sleght in 't eerste wil betreden,
 Na raet van reden vint hy voor hem alder best,
 Te kiesen 't bitter eerst, en 't soetste op het lest.
 't Is menigh-mael gebeurt dat sulc een is bedrogen,
 Die 't beste heeft gekeurt alleenigh voor de oogen :
 Dat is : wie op 't begin, niet op het eynde fiet
 Die raekt door 't eerste soet ten lesten in verdriet.
 Soo gaet het inde jeught, en met verliefde sinnen,
 Soo gaet het met die geen, die vrijery beginnen :
 Een die een Jufvrouw lieft, een die een Jufvrouw mint,
 Haer weygeringh somwijl in 't eerste wel bevint,
 Sy toont afkerigheyt, als niet tot liefd' genegen,
 Ja ! 't schijnt men eerder souween harde rotz bewegen,
 Ja ! 't schijnt meneerder soud de klippen inde Zee,
 De bergen op het landt versetten van hun stee,
 Al eermen haer gemoet met liefdens soete reden
 Tot liefd' bewegen souw, door smeken, en gebeden.
 Maer eene die te recht der liefdens treken kent,
 Die is in dit geval het weyg' ren wel gewent :
 En doet gelijkerwijs den Passagier in 't reysen,
 Al sijne tegenheyt versaght hy door gepeysen ;
 Valt in 't begin den wegh wat moeylik om te gaen
 Gedaghten dryven hem door dese lusten aen ;
 Hoe na het suur verdriet een soete vreught sal komen,
 In dees gelijken graet moet liefde zijn genomen,
 Indien een Minnaer lieft, indien een Minnaer vrijt,
 Daer hy in 't alder eerst wat tegenheden lijt,
 Ik leer hem dese les, die nodigh dient onthouwen,
 Indien hy is geneyght door reyne sught te trouwen,

Dat

Dat hy voor eerft en al moet volgen defe wet,
 Daer hem ten hooghften dient aendachtigh op gelet;
 Voeght u, by die ghy mint, door goe gelegentheden,
 Voor d'eerfte reys of twee, gebruyckt geen liefdens reden,
 Maer wel gemene praet; voert heufche mond, en handt,
 En onderfoekt voor al, haer gront, door u verftandt,
 Leer, fegh ik, eer ghy vrijt, leer kennen hare finnen,
 Leer haer humeuren, eer ghy u ftelt om te minnen:
 Na dat ghy dan befpeurt hoe haer begeerte zy
 Daer na ftelt ook het wit van uwe vrijery:
 Bevint ghy in 't begin haer fonder liefds medogen,
 Al dunkt u in het eerft, dat ghy niet fult vermogen,
 Al is fy ftuur en straf, en aght u liefde niet
 Ia, 't zy al fchoon dat zy het lieven u verbiet,
 En laet noch daerom niet u dienft, en liefde varen,
 Hoe weynigh fy u aght ten moet u niet befwaren;
 Maer noemt haer wreetheyt foet, haer ftuurheyt heerschappy
 Haer afkeer mogentheyt, haer weygeringh vooghdy.
 Seght dat ghy dees al t faem erkent voor uwe Goden,
 En dat u liefde wil volbrengen haer geboden,
 En onder tuffchen vaert met u vryagie voort,
 En feght, Vooghdes ik bid dat ghy mijn klachten hoort:
 Smeekt haer foo foet ghy kent, en offert liefds gebeden,
 Prijft alles wat fy prijft, roemt van d'wtmuntentheden,
 Die de Natuur in haer te voorfchijn heeft gebracht,
 Prijft haer, al ift dat fy u liefde gantsch veraght.
 Loont fy u liefd' met fmaet, loont ghy haer fmaet met minne,
 Waer door ghy metter tijt haer strafheyt fult verwinne;
 Al ift in 't eerfte pijn, al geeft het u verdriet
 Dat ghy van eerften aen afkeerigheyt geniet,

Denkt! wie sich stelt getroost een weynigh tijts 't bedroeven
 Die sal op sijner tijt ook weder vreughde proeven,
 't Is seker, soo u lief (die ghy stantvastigh mint)
 U in de liefd' tot haer noch even trouw bevint,
 Dat sy voorgaende smaet in liefden sal verkeren,
 En u voor hare lief in 't lieven sal begeren,
 Is minne altijt soet, soo is haer soetheyt niet
 Ick acht de minne soet, om dat zy geeft verdriet.

Was de minne altijt soet,
 Ach! de miene soud' vervéelen,
 Neen, ô! neen, de liefde moet
 Suur en soet van beyde deelen,
 Minne soet met suur vermenght
 Liefdens graeghte trouwheyt brenghet.

S T E M M E :

Amarilli mià bella.

Rosamonda mijn vvaerde,
 O! zieltje van mijn ziel, mijn tweede leven!
 'k Vvil u mijn zieltje geven,
 Agh! agh ik smelt in bracke tranens vlieten,
 Mits ik niet magh genieten
 Mijn grage lusjes, die rijp zyn in 't verlangen,
 Om te kussen, om te kussen, om te kussen
 Vvangen.

Ey! mijn schoone kan 't vvesen,
 Dat ghy mijn lusjes meught die vreught onthouwen

Segh

Segh vreedste aller vrouwen?

Noem ik haer vreet? O! neen het is vergiffen;

De liefde doet mijn missen

Alle mijn sinnen, soo dat ik dool in 't spreken,

Ach! mijn hertjen, ach! mijn hertjen, ach! mijn hertjen

Moet breken.

Mijn beminde! ik sterve,

Oy me! mijn zieltje wil van 't lichaem scheye,

't Is langer niet te peye:

't Vertrouwt geen meer op hoop soo vaek gelogen

In liefde mijn bedrogen,

Ey! gund my 't leven, en laet mijn liefd' niet sterven

Maer een kusjen, maer een kusjen, maer een kusjen

Veruerven.

Kan een kusjen my 't leven

Behouden doen, mijn lief? soo gund mijn kusjes

Tot leven van mijn lusjes,

Ach! wilje niet dat ik die gunst veruerve

Soo moet mijn liefde sterven,

Ach! al te vrede, hoe soud u hertje kunnen

My mijn leven, my mijn leven, my mijn leven

Misgunnen?

Een heufche mondt,, leyt liefdens gront.

De liefste die ik lief, de waerfte die ik minne
 Dat zijt ghy, die alleen daer toe beweeght mijn sinne;
 Ik kan u langer niet verborgen mijn gemoet,
 En ongewone smert die my de liefde doet;
 Mijn sin wort door de liefd' tot uwe min gedreven:
 Mijn tongh wil u daer van de gront te kenne geven;
 Mijn hert dat is gelijk een vat dat over stort,
 Wanneer het al te vol met nat gegoten wort,

Ia!

Ia ! 't is gelijk een kruyk die niet en is gesloten,
 Maer over-loopt wanneer zy is te vol gegoten :
 Het hert is my soo vol van liefde die ik draegh,
 Dat het te barsten schijnt, is 't dat ik niet en klaegh ;
 Vruddinne ! ach vertrouwt, het hert schijnt my te breken,
 Indien ik u niet mach mijn liefdens gront wt spreken ;
 Hoe wel de vrees wil bedwingen 't sprekend lit,
 En breydelen mijn tongh door schromens strengh gebit,
 De vrees, eylaes ! de vrees, is my op 't hooghste tegen,
 Om u tot weder-liefd', mé lufvrouw ! te bewegen ;
 De liefde, en de vrees die voeren strijdt in mijn,
 Ik weet niet wie van twee sal over wonnen zijn :
 Verwint het liefde al, soo moet de waerheyt blijken,
 Gaet liefde boven al, soo moet de vrees wijken ;
 Vlucht vrees ! vlucht voor liefd', ey liefde houw doch stal,
 Doet blijken door mijn liefd', dat liefd' gaet boven al :
 O ! liefde, trouwe liefd' ! die by geen beter teken
 In dit geval en kunt ter werelt zijn geleken,
 Als by het vuyr, wiens vlam in hooghten opwaerts stijght,
 Wanneer het pek, of teer, of vette oly krijght :
 Vriendinne, agh ! soo ist nu ook met mijn gelegen,
 De brant van liefde kan voor u niet zijn verswegen ;
 Daer is yets dat haer voedt, daer is yets dat haer drijft,
 Daer is yets 't geen niet wil dat liefd' verholen blijft :
 Daer is yets dat in my liefds vlam soo hoogh doet blaeken
 Dat ikse dien aen u mijn lief, bekent te maken,
 U vriendelijk gesicht is 't voedsel vande vlam
 Waer door in my de liefd' haer eerste oorsprongh nam,
 U ooghens hebben eerst mijn hert in liefd' ontsteken,
 Ik ben genootsaekt u om gunsten aen te spreken,

Vriendinne ! van die tijdt dat ik u eerst aen sagh,
 Bevond ik wat in my de liefde al vermagh.
 Voor eerst bespeurden ik liefs opperste vermogen
 Alleen wt u gesicht, en vriendelijke oogen ;
 Die als twee Sterren in u schoone voor-hoofd staen,
 Wiens stralen soeter light wt deelen als de Maen ;
 U kaekjens root geblooft op zilver witte wangen
 Zijn met een soet geswier van lokjes over hangen ;
 Die langhs het schoone blos op zilver witte gront,
 Door d'aesems labre wint bekrullen uwe mont ;
 V lieffelijke spraek, u aengename reden,
 De schoone stal en swier van lighaem ende leden,
 Zijn van Natuur na kunst op 't aerdighste geteelt,
 Tot pronk en tot çieræet van u volmaekte Beelt ;
 Volmaekt, segh ik, volmaekt, de vingers en de handen,
 Zijn vlammen die in mijn het minne-vuyr doen branden,
 Die al te saemen zijn als voedtsels van mijn min,
 Dees stookten liefdens brant in mijn verliede sin ;
 Ghy zijt het maer alleen, van wien ik moet ontfangen
 De hooghste vreughd van liefd', die ik met soet verlangen,
 Van u genadigheyt wt weer-liefs gunst verwacht,
 Ghy zijt het die mijn hert kunt voeden door u maght ;
 Ik offer u Iufvrouw ! getrouwe minne vrughten,
 Dat zijn mijn klaghten lief, vermenght met droeve sughten ;
 Die liefde voor u stort met smekende gebeen,
 Om aeu u waerdigheyt mijn liefde te besteen :
 Ontfanght mijn liefde doch, wilt na mijn sughten hooren,
 Versmaet mijn trouwheyt niet tot uwen dienst gebooren ;
 Wilt mijn genegentheyt met uwe gunste voen,
 En mijn opreght verfoek met weder-min voldoen ;

Agh!

Agh ! ik word op het hooghst van Venusklene Iongen
Geprikkelt tot de liefd', en soete min gedwongen :

Om u alleen, alleen u overschoone Maeght,

Te offeren de liefd' die u mijn herte draeght;

Te lieven voor de liefst, u, die mijn liefd' doet leven !

U, dien ik wil wt liefd' mijn hertjen over geven,

Gelijk mijn leven is het waerdighst dat ik min,

Soo zyt ghy ook aen my, mijn waerdighste vriendin !

Geloofst, indien het my stond in mijn keur te kiesen

Het zy mijn leven of u weer-liefd' te verliezen,

Ik weet niet wat ik best van beyde kiesen souw,

Vermits mijn leven voedt op 't leven van Me-vrouw.

S T E M M E :

Verheft u diep ghesught.

Gelyk een Roosjen soet,
Sijn struyckjen pieren doet
Doer lieffelijke kleur,
En bloeyfels van syn blaen,
Die met een soete geur
Aen't groene struyckjen staen.

VViens knopjen open gaet
VVanneer den dageraet
De gulde Son verspreyt,
En draoght het peerle nat
Dat op het struyckje leyt,
En ciert het roose blat.

MINNE-SPIEGEL

Soo doet ghy schoonste mee,
 Wiens kaekjens wit als snee
 Gesprenkelt met een bloos
 Op zilver witte grondt,
 Beschaemen 't schoonste roos
 Dat op syn struykjen stont.

O! schoone roose blaen,
 Met Neectar dauwv belaeen;
 Agh! of de Son van min
 Door krachten van het oogh
 De Neectar dauwv-Godin?
 Eens van u lipjes zoogh?

Tot lesschingh vande brant
 Die door mijn ingevant
 En al mijn leden trekt,
 Ia ziel en sinnen smert,
 Ey! kusjes, my verstrekt,
 Een voedsel voor het hert.

Och! of een sughjen kon,
 Verstrecken my een Son,
 Om 't roosjen van u leughe
 't Ontluycken schoone Vrouw!
 Ghy weet niet met wat vreught
 Dat ik het plucken souw.

Minne - klaght.

Waer hebt ghy mijn vervoert, waer hebt ghy mijn gedreven
 In 't Scheepje vande liefd', door drifjes vande min,
 Wat baek stelt ghy my voor in dit verliefde leven,
 Segh herte moorders, ô neen ! ik segh Godin.

Wiens deughde was de baek waer nae ik heb gevaren,
 Wienschoonheyt het kompas, het welk my heeft geleyt,
 Door liefdens woeste Zee en onstuymighe baren
 Door soete winden van een goe genegentheyt.

Ik foght liefds Schip met vraght van weder-liefd' te laden,
 Ik foght u lieve gunst tot ballast van mijn min ;
 Ik bad, en smeekten u, om weer-min, om genaden,
 Met een verliefde ziel, en ongeveynsde sin.

Ha overschoone Maeght ! ik bedelden met woorden,
 Die my de minne had op het bequaemst geleert ;
 Ik bad u duysent-mael dat ghy my eens verhoorden,
 Ik heb u weder-min thien-duysent-mael begeert.

Hoe vaek heb ik gewenst de bloosjes van u kaken,
 Het Nectar soete nat dat op u lipjes leyt,
 Door 't lieve lips gedruk te proeven en te smaken,
 Met soete kusjes, liefdens soete soetigheyt ?

Mijn hert, gemoedt, en ziel, mijn neygingh en mijn sinnen
 Die waren t'samen eens, door liefde, en door trouw,
 V, overschoone Maeght ! te lieven en te minnen
 Voor mijn gewenste Bruydt, en wtverkoren Vrouw.

Met dit besluyt ben ik door liefden aen gedreven
 Met dese pijn gequetst, ontdekten ik mijn wondt,
 En offerden u op mijn hert, mijn ziel, mijn leven
 Met ongevalster hert, en ongeveynsde mondt.

Ha ! liefde ! wel te recht mooght ghy zijn vergeleken
 By een onstuyme Zee, wiens woeste water-vloedt
 De sterckste Schepen doet op klippen stucken breken,
 Waer door den Schipper, laes ! de treuringh proeven moet.

Ach ! klippen ! ik en kost u gronden niet bepeylen,
 Wanneer ik gingh te sloop met vlacke voor de wint;
 Ha ! liefde, die my deed int Schip van minne zeylen
 Waer op voor Schipper voer het blinde Venus kindt.

Dat kindt, dat blinde kindt ! most ik ten dienste wesen
 Dat kindt ! ik segh dat kindt, datmen Cupido hiet :
 Dat kindt heeft my gevoert ter plaets daer ik voor desen
 Verhoopten liefdens vreught, maer vinde liefs verdriet.

De liefde en de min die hebbent hert gedreven,
 Gelijkkerwijs de wint voorspoedigh drijft een Schip
 Soo veer; datmen verhoopt behoudenis aen 't leven,
 Maer raekt op 't onversiens aen rotzen, ofte klip.

Door onweer, stoot en barst het Schip aen duyfent stucken,
 Daer leyt den Schipper met den moedigen Matroos ;
 Vermacht, en smoort in Zee door ramp en ongelucken
 Der feller buyen wreet, en winden strengh als boos.

Soo gaet het ! leyder my in 't stuck van liefd' en minne,
 Uschoonheyd, uwe deught die brachten my ter Zee,

Soo

Soo dat mijn liefdens Schip, door winden van mijn finnen
Voorspoedigh dreven op een wel-gewenste Ree.

Wat Ree? u gunst, u gunst deed my naer wensch belanden,
Ik ankerde, door hoop op weer-liefds vaste grondt;
Maer agh! een felle buy deed' my op 't schielickst stranden
Soo dat ik rots en klip, in plaets van haven, vond,

Het anker vande hoop ontslipte liefds vertrouwen,
Mijn Schip aen lager wal op klippen stukken stoot,
Dit is gefeyt, Iufvrouw, de liefde teelt berouwen
Vermits ghy my ontrekt de gunst die ik genoot.

Ik magh niet soo ik wil, ô maghteloose wille
Hoe pijnigh ghy mijn ziel, hoe martelt ghy mijn hert!
Ja soo, dat reden selfs mijn nu niet weet te stillen,
Ik min, en magh niet, agh! onlijdelijcke smert.

Nochtans het schijnt, de liefd' sal reden moeten wijken
Vergeefs is dan de spreuk, *de liefd' verzwint het al*,
O spreuk! ik wil met reën u valsheit hier doen blijken,
Verwint de liefd' de reën, soo teelt zy ongeval.

Dies moet ik dan mijn liefd' in maet van reden stellen,
En ballanceren liefd' met redens recht gewicht;
Want, redeloose liefd' is niet dan smert en quellen
Dies is het nutst dat liefd', voor kracht van reden swicht.

Dat is, veel nutter ist de liefd' te laten varen,
Te staken mijn gevry, als dat ik ydel souw,
In liefde leven, en door liefde my beswaren
Door vruchteloose dienst bestet aen u, Me-vrouw.

Ha reden ! die my leert na wet van reden leven,
 Ha reden ! die my leert te lieven reën voor min ;
 Gaet reden boven min, foo moet ik haer begeven,
 Die ik op mijn verfoek te seer wangunstigh vin.

Ik moet daer ik niet wil, ik wil, maer moet niet minnen,
 Ik min ! schoon ik niet moet, ik wil dat ik niet magh ;
 O wreede schone ! hier door quellingh aen mijn finnen,
 Maer door de reden vind ik trooft op mijn geklagh.

Mijn hert, mijn ziel mijn sin, die hadden u verkoren
 Mijn liefde, en mijn trouw die hebben u bemint,
 Maer ach ! 't is nu vergeefs, Jufvrouw ! 't is al verloren.
 Nu ghy my haet, in plaets, dat ghy my had besint.

Ik klaegh ! eylaes ! ik klaegh, de reden doet my klagen,
 Mits sy de liefde breekt die 'k had op u gestelt,
 Ik docht mijn leven lank u liefde toe te dragen ;
 Maer ach ! de wan-gunst heeft die hoope neer gevelt.

Nochtans blijft aen u deughd mijn ziele vast gebonden,
 De eer, die my van u beleeftheyt is geschiet
 Die heb ik foo volmaekt en vriendelijk bevonden,
 Dat schoon ik liefde staek, die sal vergeten niet.

Mijn ziele sal u deught van eeuw, tot eeuw wt roemen ;
 U lieffelijk onthael, en vruntchap my getoont,
 Sal ik (foo langh ik leef) Jufvrouw ! niet anders noemen,
 Als Goden ! waardigh met een eeuwigh lof bekroont.

Schoonste Lerinde.

Als ik mijn hert, mijn ziel en mijn sinnen
 Al mijn gedaghten t'samen stel;
 En op u schoonheyt, aertsche Godinne
 Dese wvil voeden, 't is maer een quel,
 Want noyt en ken (hoe diep ik daer in d'wale)
 Mijn verstant behalen, 't geen Natura voedt
 In mijn Godin! wiens lonk jens sijn als stralen,
 Die van d' Hemel dalen, in mijn trouw gemoedt,
 Soo ik u lof begriep met mijn verstant
 Kan ik de lucht bereyken met mijn handt.

In u bequaemheyt, in uwe zeden
 In uwe schoonheyt d'waelt mijn hert:
 Ghy zijt volmaekt van lijf en leden,
 Dit is mijn wvellust en mijn smert;
 Ghy zijt mijn vreught, en d'oorfaek van mijn lijen,
 Hoop, en vrees bestrijen, mijn verliefde borst,
 In dien 't u lust mijn leven te bevrijen,
 Gund my u waerdijen, daer mijn ziel na dorst,
 Aertsche Godin en Hemel van mijn hert
 V schoonheyt selfs de schoonste Venus tert.

Ach! als ik denk hoe langhe voor desen
 Ghy inde Tempel van mijn ziel,
 Mijn Afgodinne pleeght te wvesen
 Daer ik noch alle dagen kniel.

Want mijne liefd', In vrouw ! en is van beden,
 Maer van langh voorleden, dies ik bid dat ghy
 Eenmael beveeght, en hoort na mijn gebeden
 En door minne reden, soo veel gund aen my
 Dat ik verkrijgh u veer-min vaerde Vrouw,
 't Geen hier op Aerd' mijn Hemel wesen souw.

Lust het u vaerde my te verbieden
 Dat ik u wederom betraght ?
 Vaersal u droeve Minnaer vlieden ?
 Wie sal by doen sijn minne klaght ?
 Dat sijn opreght en ongevalste minne
 By sijn Afgodinne, niet ontfangen wert
 Een nare spook van sinneloose sinne
 Sullen my vanbinne, plagen in het hert,
 Om dat het uws sijn van het mijne keert,
 Een vrede doot voor soete min begeert.

Herders

Herders klaghte.

Op mijn hert! 't begint te daghen
 'k Wil mijn Vee te velde jaghen,
 'k Sie de Son, ik fie de Maen
 Beyde aenden Hemel staen ;
 d'Een komt d'anders plaets bekleden,
 d'Een gaet op en d'aer beneden,
 d'Eene rijft, en d'ander daelt,
 d'Een verflauwt, en d'ander straelt,

Nu

Nu de Maen begint te dalen,
 Nu de Son vertoont sijn stralen,
 Nu den dageraet begint
 Met een soete zuye wint,
 Nu de roosjes zijn ontsloten,
 Met een Hemels douw begoten,
 Nu het gras bedropen leyt
 Met een natte soetigheyt,
 Nu dat loof en bloem ontluiken
 Onder schauw van lommer struyken;
 Nu het helder Sonne light
 Straelt op boschen groen en dicht;
 Schittert door de elfen bomen,
 In de klare water stromen:
 't Schijnffel van sijn eerste graet,
 Inde koele dageraet.
 'k Hoor in 't bosch de soete dieren,
 Vrolik singen, tierilieren,
 Neurien met soet gefluyt,
 Oversoete deuntjes wt;
 Dies ik my wat neder sette
 Om op dese vreught te lette;
 't Oogh voldoet het hert en lust,
 't Hert vol lust en heeft geen rust:
 Als ik mijn gedaght en sinne
 Doe vervallen op het minne;
 Als ik maer eens denk op die,
 Die, segh ik, eylaes! met wie
 Ik door minne word gedreven,
 Om mijn hert aen haer te geven,

Hemel!

Hemel ! hoe word ik geplaeght,
 Van een soete wreede Maeght.
 Hemel ! hoe word ik besprongen,
 Vande soete min bedwongen,
 Van een guytjen, hoe het hiet,
 Hoe sijn naem is, weet ik niet ;
Phillis ! meughje mijn dus quellen ?
 't Hert als op een pijn-banck stellen ?
Phillis ! magh het u van 't hert,
 Dat ghy fulke wreede smert,
 Dat ghy fulke wreede plagen
 (Mijn te swaer) eylaes ! doet dragen ?
Phillis, *Phillis* ! kan 't geschien,
 Meughjet voor u oogen sien ?
Phillis ! hebje geen medogen,
 Heeft mijn minne geen vermogen ?
 Ach ! soo minne niet vermagh,
 Hoor dan, bid ik, mijn geklagh ?
 Ach ! mijn klaghten, ach ! mijn fughten,
 Ghy zijt immers sonder vrughten,
 Of ik klaegh van mijn verdriet,
Phillis die en isser niet,
 Minne klaghten, al verlooren,
Phillis kanse doch niet hooren,
Phillis weet niet van de pijn,
Phillis is te veer van mijn ;
 Wat dan best, om *Phillis* herte
 Te doen voelen minne smerte ?
 Wat aen *Phillis* best gedaen,
 Om mijn pijn te doen verstaen ?

Wil ik *Phillis* dan gaen spreken?
 Of betoonen door een teken
 Dat mijn hert door min bedroeft
 Van mijn *Phillis* troost behoeft;
 Beter kan ik niet verfinnen,
 Beter kan ik niet beginnen,
 Dan dat ik (in dese druk)
 Kruytjes lees, en bloempjens pluk,
 Om door bloempjes wt te beelden,
 Dat de min mijn droefheyte teelden,
 Dies ik dan van bloempjes moet,
 Maken haer een roosen hoet,
 Die ik sal met letters binden,
 Daer mijn *Phillis* in sal vinden,
 Wat voor quellingsh, pijn en smert,
 My de minne voedt in 't hert:
 Daer beneffens wil ik mede,
 (En dat om verscheyde reden)
 Drucken met mijn eygent hant
 Ginder in het natte sant,
 Al de quellingsh die mijn sinnen
 Moeten lijden om het minnen:
 Al het hert seer en 't verdriet,
 Dat om *Phillis* my geschiet;
Phillis! ghy sult inde linden
 Met een mes gesneden vinden,
 Tuyghe van mijn ongeval
 Die ik daer in drucken sal:
 't Sant sal van mijn droefheyte klaghen,
 Als ghy bos en boom sult vraghen,

Waerom dat het hanght en dort,
 Waerom dat het treurigh wort,
 't Antwoort dat ghy sult genieten,
 Sal getuyge mijn verdrieten ;
 Beekjes, boompjes bosch en wouwt
 Al wat sigh daer in verhouwt,
 't Zy gevogelt ofte dieren
 't Zy van stroompjes, oft rivieren,
 't Zy van klaver, gras of kruyt,
 't Zy een elst oft linde spruyt ;
 't Zy dan bergen, bos oft velden,
 Alles sal 't mijn droefheyt melden ;
 Alles sal 't te mely zijn
 Met mijn minne met mijn pijn,
 Dies wil ik my gaen bereyen,
 Om met fughten en met schreyen,
 Wt te storten al het leet
 Dat ghy my mijn *Phillis* deed.
 Op de hoop dat ik u finnen,
 Sal bewegen tot het minnen,
 En door dit mijn ongeval
 U tot min bewegen sal,
 'k Hoop, wanneer het sal gebeuren,
 Dat ghy vindt de bomen treuren,
 Dat het alles treurt met mijn
 Watter in het bos magh zijn,
 Dat ghy *Phillis*, door dit klagen
 Mij u liefde toe sult dragen,
 En ter herten nemen agh!
 Al mijn treuringh, en geklagh ;

M I N N E - S P I E G E L

Soete *Phillis* mijn beminde,
 Daer mé sal ik by de linden
 By de beekjes in het groen
 Gaen mijn minne klaghjes doen,
Phillis daer mé gaen ik hene,
 Om mijn quellingh te bewene,
 Om te klagen wat mijn schort,
 Op de hoop het beter wort.
 Hier wil ik mijn neder buygen,
 Hier mijn minne doen getuygen:
 Hier wil ik nu klagen gaen
 Wat ik heb in 't hert gelaen;
 Hier wil ik de water beken
 Bidden, dat zy doen een teken,
 Dat zy tuygen in haer vliet
 Wat voor quellingh my geschiet,
 Hier (omlommert vande bomen)
 Plagh mijn *Phillis* vaek te komen;
 Ach! hoe dikmaels heb ik daer
 Neer gefeten wel met haer!
 Als de middagh-zon gerefen,
 Op sijn heetste plagh te wesen,
 Liep ik voor de Son ter schuyl
 Hier in dese lommer kuyl;
 Hier in dese grase dalen
 Daer de Son sijn heete stralen,
 Daer de hette van de Son
 Nimmermeer door schijnen kon;
 Daer vond ik mijn *Phillis* rusten,
Phillis die ik dikmaels kusten;

Phillis, die het willigh leed
 Al wat ik aen *Phillis* deed;
 Dighte by haer neer gezegen,
 Heb ik menighmael gelegen,
 Met mijn hoofd in *Phillis* schoot;
 Sy met borst en boesem bloot,
 Liet my in haer armen rusten,
 Liet my toe dat ik haer kusten:
 Noyt dat fy het qualik nam
 Dat ik met mijn vinghers quam
 By haer borsjes, by haer knietjes,
 Ja al gingh ik vry wat brietjes,
 Noyt dat *Phillis* my bekeef,
 Schoon dees vryheyt ik bedreef:
 Soete *Phillis*! lieve meysje
 Weet ghy wel hoe menigh reysje
 Dat je my hier by jou riept,
 Veynsende al oft ghy fliept?
 Daer je van de minne branden,
 Daer je selver greept mijn handen,
 En je deed, dat ik niet dorst,
 Druktens' aen je bloote borst;
 Naer het slapen, om te koelen,
 Ginght ghy uwe voetjens spoelen,
 Inde stroompjes van de beek,
 Daer ik noch wat anders keek;
 Als je inde klare vlietjes
 Lobberden tot aen je knietjes,
 En u keursjen op geschoort,
 Aen de middel toe gegort,

M I N N E - S P I E G E L.

Onbeschroomt, en sonder vresen,
 Moght ik daer by *Phillis* wesen,
 Die daer in het water loopt,
 Met de mouwen op gestroopt,
 Als mijn sinnen hier op dwalen,
 Met gedachten achter halen:
 Dat dees dingen zijn geschiet
 Heb ik oorfaek van verdriet,
 Is 't geen oorfaek van verdrieten,
 Daer ik plaghte te genieten
 Van mijn *Phillis* dese vreught,
 Die mijn noch soo wel geheught,
 Dat ik die nu dus moet derven,
 Dat ik nu niet magh verwerven,
 Dat ik haer eens spreken magh,
 Haer eens bieden goeden-dagh:
 Soo verkeert sijn *Phillis* sinnen
Phillis die my pleegh te minnen,
Phillis die opeer en trouw
 Sey dat ik haer minnen souw,
 Vliet nu als sy my siet komen,
 Achter hecken, achter bomen:
 Even als het Schaepjen vliet,
 Dat de Wollef komen siet.
 Agh! soo doet mijn *Phillis* mede,
 Dies ik offer mijn gebede,
 Aen de boomen, aen het landt,
 Met haer groente dicht beplant;
 Dat sy togh een teken geven,
 Waer door *Phillis* wort gedreven.

Tot berouw, van 't ghene sy
 Heeft betoont, eylaes! aen my,
 Dat sy wt mijn klaeght mach leeren
 Tot die vryigheyt te keeren,
 Vryigheyt die ik met haer
 Heb gepleeght het gantsche jaer,
Phillis denkt hoe ghy mijn sinnen
 Eerstmael hebt gebracht tot minnen?
Phillis valt my niet soo straf,
Phillis! voert my niet in 't graf,
Phillis! laet my doch niet sterven,
Phillis! laet my eens verwerven
Phillis, Phillis gund my dat
 Ik voor desen van u hadt,
 't Gheen ik heb van u genoten,
 Wt een goede gunst gesproten,
Phillis, ey! verkeert u sin
 Loont my met u weder-min,
 Ey! wat magh ik hier door klaghen,
 Van mijn lijen van mijn plaghen,
 Ey! wat magh ik hier alleen
 Met een vrughteloos geweent
Phillis om haer gunste smeken,
 Ey wat magh ik hier dogh spreken,
 't Is vergeefs, dewijl ik mis
Phillis, die hier niet en is.
 Klaegh dan ooghen, klaegh dan herte,
 Klaegh dan over dese smerte,
 Klaegh dan tonghe klaegh alleen
 Klaegh met sughten en geweent,

Klaegh

M I N N E - S P I E G E L

Klaegh dat ghy u Herderinne

Niet meught klagen uwe minne,

Klaegh om dat sy uwe klaght

Niet en hoort, en niet en aght,

Klaegh, op dat sy door u klagen

Magh bewegen in u plagen,

Klaegh van u verdriet en druk,

Klaegh van u verloren luk,

Klaegh, eylaes ! beklaegh de rijen,

Die u het geluk benijen,

Dat ghy *Phillis* niet meught sien,

En aen haer u minne bien !

Klaegh met bracke tranen stromen

Dar ik niet heb waer genomen

Als ik kost en niet en wouw

Phillis geven mijne Trouw !

Nu ik wil sal sy niet willen,

Ach ! wat heeft de liefde grillen,

Liefde wil niet als sy magh,

Dit veroorsaekt mijn geklagh ;

Dit is oorsaek van mijn treuren,

Doen 't geluk my moght gebeuren,

Toen ik kost en wild ik niet,

Nu ik wil, sy van my yliet,

Hemel ! wat ist my een lijn,

Wat ist my een droevigh strijen,

Wat ist my een sware pijn,

Dus van 't luk berooft te zijn ;

Dies ik al mijn levens dagen,

Mijn verlies wel magh beklagen,

Doch oft ik hier klaegh en treur,
 't Is hier voor een doven deur,
 Almijn klaghten zijn verlooren,
Phillis die en kan 't niet hooren,
 Dies ik gae nae *Phillis* toe
 En aen haer mijn klaghten doe.

S T E M M E :

Dertele Venus.

Aerdige *Nimphen*! aersche pronk
 Ghy die door 't lieve licht:
 Van u verveende ooghs gelonk
 En over soet gesicht,
 Van binne,, *Godinne*, op 't alderhooghste tere
 Mijn verwonnen liefd' dragend hert,
 Om u te betone,, ach overschone!
 Hoe ghy door lonkjes voedt,, mijn gemoedt,
 Gelyk een roosjen,, syn bloeyend bloosjen
 De Son ontlieven doet.
 Soo ist hert door uve ooghs schijn
 En lieve lonkjes opgequeekt, om u ten dienst te zijn.

I I .

Blinkende sterren, ooghs glans
 Indien de Godt *Iupijn*,
 Had aen u schoonheyt een nigh kans
 Ghy soudt, *Godinne* zijn,
 Vooghdesse, *Princesse* van 's Hemels hoogh *Palleys*,
 Daer de Goden soo meenigh reys

N

Naer

MINNE - SPIEGEL

Naer u sullen wenschen,, O! soetste der menschen
 In 't Hemels hoogh gebouw,, schoone Vrouw,,
 Op dat met de vonkjes,, van u we lonkjes
 Den Hemel pronken sou,,
 Inde plaets van 't morgen sterre light
 Soud' dan de aerde,, aertsche Nymph! ontfangen u gesicht.

I I I.

Al mijn gedaghten! Hemels Goon!
 My dringen door 't gemoet,
 En knielen voor u hooghe Throon
 Daer 't hert sijn offer doet:
 Godinne der minne, 't is liefde dia my port
 Dat mijn zieltjen geoffert wort,
 Aen 't groote vermogen,, van u bruyp ooghen
 Daer kniel ik eerbiedigh neer,, ende s' veer,
 Dat ik u sal dienen,, mijn liefd' te verlienen
 Kan weygeren nimmermeer,
 Soete Nymph, ontfangh de dienst van mijn,
 En laet my in getrouwe liefd' u slaef als Minnaer zijn.

Hoe

M

Hoe meer besnoeyt,, hoe meer het groeyt.

Hoe meer den Hovenier kapt tacken vande bomen
 Hoe meer den wijngaert rank zijn loten wort benomen,
 Hoe meerder dat hy wert op sijne tijt besnoeyt,
 Hoe milder dat hy waft, hoe beter dat hy groeyt;
 Soo gaet het met de min, als yemant komt te vryen,
 Al waer sijn liefde wort besnoeyt door' teugen stryden,
 Hy neemt in sijn gedaght, en over-weeght in 't hert
 Dat hem een meerder vreught kan groeyen wt sijn smert,

Bespeurt ghy in u lief afkerigheyt van sinnen,
 Een vrughteloose hoop van hare weder-minne,
 Acht, Minnaer, dat ghy zitt een afgekaptē stam
 Op wiens besnoeyde struyk een beter bloeyfel quam :
 Schoon dat u liefden is van desen afgeslaghen,
 De tweede die ghy liefst die sal u gunste draghen,
 Wat nadeel kent u zyn of u de eerste haet
 Indien de tweeden u brengh tot een beter staet,
 Leer Minnaer ! leer hier aen een kloeke moedt behouwen
 Wanneer ghy u verfoek vint tegens u vertrouwen,
 Dat is : bemint haer niet die altijt even stuur,
 De liefde niet gevoelt door koelheyt van Natuur;
 Leer doch wt dese les, geen liefde toe te dragen
 Haer, die u noyt betoont een trek van wel behagen :
 Haer segh ik, die in 't minst geen teken blyken doet,
 Dat uwe liefde schijnt te raken haer gemoet ;
 De liefde teelt verdriet in liefd'-dragende jeughde,
 Indien sy hoopeloos, verhoopt op weer-liefds vreughde,
 Daer is de liefde pijn, en quelligh in het hert
 Alwaer de weder-min, de min onthouden wert :
 Daer is voor trouwe liefd' geen blyschap te verwachten
 Waer sy, die ghy bemint, niet acht op uwe klaghten ;
 Daer is de liefd' vergeefs, hoe trouw'lijk ghy bemint
 Alwaer u trouwe liefd' geen weer-liefds teken vint ;
 Daer is liefd' buyten hoop, en ydel in 't vertrouwen
 Alwaer de stuurheyt wil de vruntchap binnen houwen ;
 Daer is de liefde pijn, en maekt een droeve staet
 Alwaer een Minnaer sich op yd'le hoop verlaet.
 Daer is een yd'le hoop, alwaer ghy in het vrije
 Niet anders speuren kunt als liefds bedriegerije ;

Indien sy (die ghy mint) somwijl al vruntſchap toont,
 En u oprechte liefd' met ſchijn van gunſt beloont;
 Indien ſy uwe liefd' ſchijnt liefde toe te dragen,
 Soo ſal nochtans in 't hert u liefde haer miſ hagen;
 't Gebeurt, dat die niet mint een Minnaer vruntſchap doet
 En onder des foo iſt met een beveynſt gemoet;
 't Is ſeker meenigh Maeght is van natuur genegen
 Te lieven met de ſchijn al iſt het herte reghen:
 't Is ſeker meenigh Maeght toont gunſte met de mont
 Maer 't is bedrogh, gebouwt op ongeheyde grondt;
 't Is ſeker! meenigh Maeght ſal ſomtijts gunſt betonen,
 Daer noyt een trek van gunſt haer ſal in 't herte wonen;
 Leer! Minnaer, dit bedrogh, in uwe vrijery,
 Leer wt mijn ſleght gedicht dees leſſe nogh van my,
 Hier wt ken niet ontſtaen als quelligh, quynen knaghen;
 Als ſughten en geweent vol droeve minne plaghen;
 Leer Minnaer; leer van my, hoe dat ghy ſult verſpieden,
 Beveynſde ſchijn-gunſt in geſlepen Maeghden ſien,
 Ik ſal u dit begrijp aen wiſſen met de penne,
 Wanneer ghy alder eerſt u liefde geeft te kenne:
 Wanneer ghy alder eerſt by u geliefde gaat,
 En uwe liefde haer ten deelen blijken laet,
 Wanneer ghy haer ontdekt dat u verliefde ſinnen
 Door goe genegentheyt haer traghten te beminnen.
 Leer dan ſegh ik, hoe wel de leeringh ſchijnt geringh,
 Een ſleght, een kleyne ſaek, dat is veranderingh;
 Waer wt, ghy ſeker ſult bevinden en beſpeuren
 Oft u ook ſal van haer oprechte gunſt gebeuren:
 Indien dat ghy bemerkt als ghy u liefd' ontdekt,
 Dat ſchaemte maer een bloos op hare wangen trekt,

Zijt seker dat het is getuyge dat haer sinne
 Door teken vande schaemt hoop geven aen u minne,
 't Is seker segh ik noch indien ghy schaemte fiet,
 Dat u van soo een Maeght geen valsche gunst geschiet.
 En soo in tegendeel de schaemte moght ontbreken
 By haer, met wien dat ghy van liefd' begint te spreken,
 Zijt seker, soo ghy wilt voort varen met u min,
 Dat daer u liefden is gebouwt op losse sin,
 Dies neem mijn leer in aght, wilt wt dees rijmen leren,
 Waer nae dat ghy u moet in 't stuk van liefde keren ;
Vaer liefde schaemt verwekt is veer-liefds hoop gegront,
Maer waer de schaemt gebreekt, is 't lieven ongesont ;
 Dies doet gelijkerwijs den Hovenier in 't snoeyen,
 Op dat den wijngaert rank te beter soude bloeyen,
 Kapt hy het snootste af en laet het beste staen ;
 Soo moet ghy Minnaer ook in 't stuk van liefde gaen.
 Kap af de dorre tack, die sonder liefdens vrughte
 Niet anders geven kan als oorfaek van te fughten ;
 Die boom en draegt geen vrugt, die Maeght en meent u niet
 Die, als ghy uwe dienst aen haer wt liefde biet,
 Geen schaemte bliken doet ; dies houwt dit voor een teken,
 Dat liefd' in soo een Maeght noyt is oprecht gebleken :
 Sny af de dorre tack eer zy de bome schaet,
 Sny af eer zy bederft al watter neven staet.
 Dat is, en stelt u sinnen niet
 Daer u de minne geeft verdriet ;
 En vrijt geen Maeght die straf en stuur,
 Die altijt even nors en suur
 U liefds verfoek slaet vander handt,
 Want soo een Maeght (na mijn verstant)

Is maer een boom die bladers heeft,
 En nimmer rijpe vruchten geeft;
 Die tacken kaptmen vande stam
 Om datter nimmer vrucht af quam:
 Men vint wel Vrysters, wiens gelact
 Somwijl wel bly en vrolik staet,
 Die met een lonkjen met een lagh
 Hun Minnaer voeden menigh dagh:
 Daer 't hert nochtans geen liefde draeght,
 Kap af die stam, schuwv' sulc een Maeght;
 Soo haest ghy sulke schijn-gunst siet,
 Soo schuwv' se, want sy teelt verdriet,
 In 't kort dees ranken afgesnoeyt,
 Op dat u liefde beter groeyt.

STEMME:

Rosemond't waer ghy vliet.

Vvaer door is liefde soet
 Ist door neygingh die sy voedt?
 Neen, dat kan niet zyn liefd' voed neygingh niet
 Maer 't is neygingh vvaer door liefd' geschiet;
 Vvat voed neygingh dan die, tot liefde strekt
 En 't hert tot minne trekt?
 Vvruchten die Natuur in een schoone Maeght be-vrijft
 Vvaer vvt liefdens neygingh rijft.

Schoonhey't voert neygingh in,
 En be-vreegh't het hert tot min,

Min

Min door schoonheys kraght, liefdens neygingh voeds
 Dies maekt schoonheys vrucht de liefde soet,
 't Zy een ooghs gelonk, 't zy een kaeks gebloos
 Die als een roode roos
 Op de schoone gront van u kaekkens zilver covie,
 Bloeyend als een roosje sit.

III.

Kundt ghy dit niet verstaen,
 Is het wat te hoogh gegaen?
 't Is soo veel gement, oft ik heb geseyt
 Ik bemin en lief u schoone meyt;
 Om dat ik bespeur, yets dat my behaeghe
 Van't geen u schoonheyt draeght,
 Schoonheyt ongemeen heeft in my de liefde verweke,
 Die uve schoonheyt voedsel trekt.

IIII.

Als ghy maer eens aensiet
 My in 't herte een lankjen se hiet,
 Door genegentheyt brand ik in de min,
 En het herte kzielt voor myn Godin,
 Dat ik alijt moght tot de soetigheyt
 Soo verden aengeleyt,
 V door mins gebeen te bevegen dat ghy my
 Voed in liefdens leckerny.

De deughde is oprecht daer deughde liefde voedt;
 Maer daer de wellust liefst om lust met min te peyen
 Daer is het lieven vals; de deught maekt liefde soet,
 Soet is de deughd die min en liefde voedt van beyen.

Om gunst te wvinnen,, volgt u liefs sinnen.

Dewijl de liefde is van sonderlingh vermogen,
 Soo stelt u dese les, verliefde jeught voor oogen;
 Hoe dat in 't buygen sich een teder takjen stelt,
 Indienment niet en dwinght met al te groot gewelt,
 Laet dit een leeringh zijn aen u verliefde sinnen,
 Laet dit een leeringh zijn aen haer die willen minnen;
 Laet dit een voor-schrift zijn waer wt te leeren staet,
 Hoe dat het inde min en met het vrijen gaet;

O

De

De liefde is gelijk de tacken vande bomen
 In een gelijken graet kan liefde zijn genomen ;
 Staet hier of daer een tack die krom of boghrigh wast,
 Daer dient met goede vlijt en kennis op gepast,
 Het is een vaste saek, de werken zijn getuygen,
 Men moet met soetigheyt de kromme tacken buygen,
 Maer doetment met geweld, of met een domme kraght,
 Men fiet het dat de tack in stukken wort gebraght,
 't Is yder een bekend als voor een seker teken,
 Indien men hortigh buyght de tacken sullen breken :
 Indien men met geweld een fles vol water stort,
 't Is seker dat het al niet in gegoten wort,
 Giet yemant met geweld het water wt by hoopen,
 Daer ken niet tegen staen daer moet veel buyten loopen,
 Maer wil hy dat het glas bequaem magh zijn gevult,
 Hem dient geen haestigheyt maer redelijk gedult,
 Soo ist met een die vrijt, valt hem sijn liefste tegen,
 Hy moet haer met gedult, niet met geweld bewegen.
 Wanneer sy maer aen hem een kleyne gunst bewijst,
 Soo ist hem nodigh nogh dat hy haer daden prijst,
 Schoon sy naer uwen wil u liefd' niet wil belonen,
 Ghy moet u evenwel geduldigh daer in tonen :
 Vindt ghy een kromme tack van weynigh weder min,
 Buyght die met duldigheyt allenskens naer u sin,
 Vint ghy een enge fles ghy moet geduldigh gieten,
 Dat is met lijtsaemheyt haer weder-min genieten :
 Bevint ghy dat het hert van die ghy liefde draeght,
 De dienst van uwe liefd' niet al te seer behaeght.
 Bevint ghy dat u lief afkeerigheyt moght tonen,
 Ghy moet haer voor het eerst in dat geval verschonen;

Denkt

Denkt dat de dienstbaerheyt die ghy in liefde doet
 Door lanksaemheyt van tijt sal trecken haer gemoet :
 De langhe ommegangh in een geduldigh minne
 Sal metter tijt het hert van u geliefde winne :
 De ommegangh voedt liefd', en liefd' is van dien aert
 Dat liefde door gedult de weder-liefde baert :
 Geduldigheyt en tijt verkeren vele saken,
 Daer liefde niet en is, zy liefde kunnen maken ;
 Geduldigheyt en tijt verwinnen meenigh landt,
 Geduldigheyt en tijt verkrijgen d'overhandt ;
 Dies isser beter niet te vinden voor die gene
 Die met een Dochter tracht in liefde te ver-eene,
 Daer is geen nader wegh, daer is geen beter raet
 Dan dat hy met gedult in dese saken gaet ;
 Den Minnaer moet in als geduldigheyt bewijfen,
 De gaven van sijn lief tot aende wolken prijfen :
 Ja met een vrolikheyt verdragen 't suur als soet,
 En neement al voor lief wat hem sijn liefste doet,
 Sy siende soo stant-vast de neygingh en de sinnen
 Van haren Minnaer; sal hem eyndelijk weerminnen,
Atlanta die de min altijd te vlieden soght
 Die is door lijdtfaemheyt tot soete min gebroght :
Hippomanes gedult verwekten liefdens vrughten
 Soo dat sy meenighmael om sijn afwesen sughten :
 Ook *Ariadne* selfs heeft *Theseum* bemint
 Schoon dat sy noyt en was tot sijne liefd' gesint;
 Hoe seer dat hy haer badt, beswoer sijn liefd' met tranen,
 Noch kost hy even wel haer tot geen liefd' vermanen;
 Hoe hy haer vleyden meer, hoe wreder dat sy wert,
 En wilde noyt de liefd' doen plaetsen in haer hert :

Wat quelligh dat hy leed, wat pijnelijke plagen,
 Dat *Theseus* most om sijn *Ariadne* dragen,

Zy aghten 't min als niet; wat tegenheyt, wat leet,
 Dat hem haer afkeer gaf, en sy haer Minnaer deed,
 Noghtans door sijn gedult is sy soo veer ghekomen,
 Dat eyndelijk sy heeft sijn liefde aengenomen;

Soo gaet het met de liefd', ô lievers! houd doch moet
 En neemt een wijl gedult in liefdens tegenspoet;
 Is uwe lief gesteurt, toont ghy u wel te vreden,
 Toont sy haer wat te wreet, volhert in u gebeden;
 Volbrengh, alwaer 't u pijn, het geen sy u gebiet,
 Aght u geluckigh soo u dat van haer geschiet,
 Prijft alles wat sy prijft, en wat haer magh mis hagen,
 Daer in wilt u met haer van een gevoelen dragen:

Indien ghy nu of dan aen haer gelaet bespeurt,
 Dat sy weemoedigh is, of innerlijke treurt,
 Doet bliken dat u hert gevoelt haer treurigheden,
 Soo langh sy treurigh is, soo treurt ghy met haer mede.

Indien dat ghy bevint dat haer u lief verblijft,
 Maakt dan dat ghy met haer in blijfchap blyde zijt,
 In 't kort, al wat sy wil, dat laet haer altijd winnen
 En vollight ghy in als de wetten van haer sinen:

Ter tijdt u liefde zy gesmolten onder een,
 Soo langh moet ghy aen haer geduldigheid besteen:
 Ootmoedigheid, gedult zijn op het hooght van nooden,
 Om te volbrengen liefdens wetten, en gebooden:

Een heufche veynsery dient by een lievent hert,
 Door veynsen meenighmael weer-liefd' verkregen wert,
 Dies neem tot een besluyt wt dese rymerijen
 Wat u van noden is, om wijsfelijk te vrijen,

Dats

Dats veynsen, lijdszaamheyt, een smert die niet bedroeft!
Dees zijn de noodighft die een Minnaer meest behoeft.

Minnaers, die u hert en sinnen
Voelt genegen om te minnen,
Minnaers! die genegen zijt
Tot een soete minne strijt.
Ghy moet strijen, sonder lijn,
Ghy moet lijn sonder strijen;
Moet ghy strijen met de min
Trekt het niet te heftigh in.
Wilt ghy tot u wensch geraken
In de liefde pleeght drie saken
Veynsen, lijn, dienste doen
Dese drie de liefde voen.

O 3

Indien

Indien u liefste plaest een ander in haer hert.

Soo toont haer, Minnaer, dan dees droeve minne smert.

Ik, die voor defen heb, mijn lief, u gunst genoten,
 Schijn nu onwaerdelyk van u te zijn verftoten;
 U gunst u lieve gunst wel eer aen my betoont
 Daer word een ander nu, ach leyder! mé geloont;
 Ey! segh my doch mijn lief, wat oorfaek, en wat rede,
 Dat ghy de dienst vergeet, die ik u eertijts dede?
 Waerom my afgedankt, en u getoont soo haets?
 Een ander in u hert, een ander in mijn plaets?

Wat

Wat oorfaek heb ik u, mijn lief, daer toe gegeven,
Dat al mijn liefden is dus wt u hert gedreven?

Waer in mijn lief, waer in heb ik u doch misdaen,

Dat ghy mijn liefde nu doet wt u hertje gaen?

Ik ken in 't minst geen schult in mijn gemoedt bevinden,

Dat ik oyt oorfaek gaf tot wraek aen mijn beminden,

Heb ik niet alle dienft, die my de liefd' gebodt,

Bewesen aen mijn lief? en swoer ik niet ter doot

Getrouw te blijven u, en trouwe liefd' te dragen:

Waerom, mijn Engel, segh, mijn liefden afgeslagen?

Waerom u lieve gunft verkeert in wrede haet?

Een ander nu bemint, en mijne min versmaet?

Waerom een ander nu onthaelt, en ik verschoven,

Sout ghy het meenen lief? ik kan het niet geloven;

Dat ghy een ander nu meer liefde toont als mijn

Dat dunkt my, waerde lief! onmogelijk te zijn,

Waer vindt ghy trouwer liefd' als ik tot uwaerts drage,

Maer 't loon dat ghy my geeft, dat heb ik te beklage,

Wel eer hebt ghy aen my soo veele gunft besteed

Dat ik het lof daer van nauw wt te roemen weet,

Wat heb ik lieve gunft van uwe liefd' ontfangen,

Wat heb ik menighmael gekuft u roode wangen;

Hoe menighmael schoot ghy een lonkjen in mijn borst,

Dit mackten my soo stouwt dat ik vrymoedigh dorst

Mijn lief om helsen; en bedrucken hare kaeken,

Op hoop dat liefde foud van u mijn eygen maken:

Wat isser menigh uur, wat isser menigh dagh,

In fulke vreught besteed die ik niet melden magh;

Wat isser tusschen ons al soete tijt versleten,

Die nu (soo 't schijnt) by u onwaardigh is vergeten;

Mijn hert dat smelt van spijt, mijn liefde treurt en klaeght
 Dat nu een vremde brak my dese prooy ontjaeght,
 Ach! lief, ik noem u lief ten aensien ik u minne,
 Ghy huysvest in mijn ziel Vooghdesse van mijn sinne;
 Ik plaets u in mijn hert, ô! Vrouw van mijn gemoedt!
 Ik voer u in mijn borst, ik voed u met mijn bloedt.
 Wat wilt ghy meer van my? wat kan ik u doen blyken;
 Ghy weet mijn liefde heeft op aerde geen gelyken,
 En toon ik niet genoegh dat niemant die der leeft,
 Soo trouwen hert tot u in reghte liefde heeft.
 Als ik, die dagh en nacht moet klagen, ende sughten,
 En steeds in eenfaemheyth heel troosteloos gaen vlughten
 Daer ik mijn tranen stort, daer ik mijn klaghten doe,
 Daer ik mijn sughten send tot aen den Hemel toe,
 Daer ik ellendigh klaeght met offer van gebeden,
 Dat doch de Goon mijn ziel doen scheyden vande leden,
 Ik ween, ik sught, ik karm, ik roep de Goden an
 Om hulpe tot de last die ik niet dragen kan,
 Ach! of de goede Goon mijn die genade jonden
 Dat mijn getrouwigheyth haer hert bewegen konde,
 Ach liefste! dat ghy wist hoe dikmaels dat ik kniel,
 En druk u Beeltenis in 't diepste van mijn ziel,
 Daer ik u waerdigheyth *Citbré* ten offer drage,
 Op hoop, dat ghy u fult medogen door mijn klagen;
 Mijn lief! ach oft ghy wist hoe willigh en bereyt
 Mijn lievend hertje in dees droeve boesem leyt,
 Al vaerdigh en gereet wt liefd' u aen te bieden,
 Alleen dat het van u moght eenigh troost geschieden:
 Troost u bedroefde slaef, die inde slaverny
 Van sijn getrouwe liefd' en lieve minnery,

Soo hobt, soo tobt, so woelt dat hy nogh dagh nogh naghten,
 Geen lust nogh ruste heeft in 't minnen te verwaghten,
 De naght, de lieve naght die yder ruste baert,
 Met onrust mijn gemoed en droeve ziel beswaert :
 Ik quijn, ik suf, ik klaegh, ik mijnmer; ja mijn sinnen
 Die zijn aen 't hollen inde dool-hof vande minnen,
 Ik loop, ik dwael, ik dool, en nergens vind ik rust,
 Natuur is voor de liefd' berooft van alle lust,
 Geen spijs die my smaect, geen drank kan my verquicken,
 De aeders zijn verstopt en doen het bloet versticken,
 Soo dat de lust vergaet, en datter nimmer vreught,
 Mijn overdroevigh hert in 't minste deel verheught :
 Mijn lievend hertje leyt gerabraekt vande minne,
 Ik weet nu langer niet wat dat ik sal beginne;
 Indien ghy my, mijn lief ! niet helpt wt dese noot
 En heb ik anders niet te waghten als de doot;
 Een doot een wrede pijn sal my ter neder vellen,
 Een doot een wrede doot, sal my in 't graf versellen,
 Een doot, een wrede doot, sal nae een droef geweent,
 Mijn wtgeteerde vlees afknagen van het been;
 Een doot, een wrede doot sal my te grave senden,
 Een doot, een wrede doot sal saghten mijn ellenden :
 Een doot, een wrede doot sal 't lieven my verbien,
 Ten waer dat uwe gunst mijn liefde moght geschien :
 Een doot, een wrede doot sal mely aen mijn tonen,
 Een doot, een wrede doot mijn lijdten sal verschonen,
 Een doot, een wrede doot ! sal my dan gunstigh zijn,
 Een doot, een wrede doot sal saghten mijne pijn :
 Een doot, een wrede doot sal 't levend hert bevrijen,
 Van alle pijn en smert die my de liefd' doet lijden :

Een doot, een wrede doot sal selver my ontslaen,
 Van al't verdriet dat my de liefde heeft gedaen;
 Doch ik vertrouw mijn lief! ghy sult het niet vermogen,
 U teer gemoet en sal die wreetheyt niet gedogen:
 Ik hoop mijn lief ghy sult veranderen u sin,
 En trecken metter tijt mijn trouwe liefden in;
 Ik hoop mijn lief dat ghy u wreetheyt sult verkeren,
 Het leven van u slaef, en niet sijn doot begeren;
 Ik hoop dat u gemoedt die wreetheyt niet sal doen,
 Maer dat ghy mijne liefd' met weder-liefd' sult voen.
 Ik hoope dat ghy sult versaghten mijn verdrieten,
 En dat ik voor mijn smert u gunste sal genieten:
 Ik bid u, ach mijn lief! om die gewensten dagh
 Dat my die lieve gunst van u gebeuren magh.

S T E M M E :

Als Phoebus reyft en spoeyt.

Overschoon Godin
 Die mijn verliesde sin
 Gevoed op soete min,
 Wel eer verheughden;
 Wanneer de liefde my
 Vt lust van soet gevry
 Voor seyde leckerny
 Van minne vreughden;
 Maer ik (vergeefs tot liefd' genegen)
 Kost u met geen gebeen beweegen.

Was

VVat heb ik menigh nagh,
 Met droeve minne klaghe,
 Bekommert mijn gedaght
 Om u te smeken;
 En met een droef ge-veen,
 Mijn lief u stoep berreen,
 Geoffert mijn gebeen
 Om u te spreken;
 Maer kost u hert tot min niet buygen,
 Het geen mijn sughjes noch getuygen.

Maer al mijn droef verdriet
 Kost u be-wegen niet,
 Dies liefde my gebiedt,
 Mijn dienst te staken;
 Opreghte liefd' en trouw
 Be-veesen aen Me-vrouw
 Die sullen mijne rouw
 Een eynd doen maken,
 In plaets van vveer-liefd' te ver-overnen,
 VVt liefde my de doot doen sterven.

Vaerd' uvel dan vrede Maeghe
 VViens hert mijn doot behaeght,
 En my met pynen plaeght

Om dat mijn sinnen,
 De schoonheyt van u jenghe
 Begaeft met eer en deught,
 In liefdens soete vreught,
 Die vilden minnen,
 Maer ik, die desen most verliesen,
 VVil nu de doot voor 't leven kieses.

Maer ik, die desen most verliesen,
 VVil nu de doot voor 't leven kieses.

Begaeft met eer en deught,
 In liefdens soete vreught,
 Die vilden minnen,
 Maer ik, die desen most verliesen,
 VVil nu de doot voor 't leven kieses.

In liefdens soete vreught,
 Die vilden minnen,
 Maer ik, die desen most verliesen,
 VVil nu de doot voor 't leven kieses.

Die vilden minnen,
 Maer ik, die desen most verliesen,
 VVil nu de doot voor 't leven kieses.

Maer ik, die desen most verliesen,
 VVil nu de doot voor 't leven kieses.

VVil nu de doot voor 't leven kieses.

*Soo is, is lief met troost beloont,
Haer dese dankbaerheyt betoont.*

Nu ik een weynigh troost heb van mijn lief verkregen,
Kan ook mijn dankbaerheyt nu geensints zijn verſwege;
Indien een dienaer van een Conink wiert ver-eert
Een ſchat, een groot luweel van yder wel begeert;
En dat dien Dienaer ſigh ondankbaerlijk betoonden,
Met geen erkentenis des Conincx gunſt beloonden,
Hy waer de gift onwaert, 't was niet aen hem beſteet,
Het geen den Conink hem wt goede gunſte deedt;

Heel

Heel anders wil ik my in gunst van liefde dragen,
 Geen schatten kunnen my ter werelt soo behagen.
 Als wel de gunst die ik van u mijn lief, ontfingh,
 Gunst, dien ik meerder aght als 't alderwaerdste dingh,
 Oft Koninklijke schat, geen staet, geen werelts eere
 Soud ik voor uwe gunst, mijn Jufvrouw! oyt begeere
 Ik sweer dat ik van u de grootste eer geniet
 Die immer op der aerd een Minnaer is geschiet:
 Wie heefter meer geluk ter werelt kunnen vinden,
 Als my voor deest tijt is geschiet van mijn beminden?
 Dies sal mijn dankbaerheydt sijn in gelijken graet,
 Mijn lief, ghy zijt een schat die 't al te boven gaet,
 Dewijl het schijnt dat my 't geluk soo hoogh wil heffen,
 Dat ik (onwaerdigh) sal van u die gunst betreffen,
 Dat ghy, ik segh, aen my u gunste niet alleen
 Maer ook u hert en ziel wt liefde sult besteen;
 O! waerde waerdigheyt! wat sal ik best betonen
 Daer ik onwaerdighe u waerde mé sal lonen?
 Dewijl ik seker ben dat aen een jonge Maecht,
 Getrouwigheyt op 't hooght, en boven al behaecht,
 Sal ik in trouwe liefd' gediensstigheyt doen blijken,
 Soo dat men daer in sal nauw vinden mijns gelijken:
 Ghy sult van my gedient, geviert zijn en ge-eert,
 Ik sal voor dese gunst u doen wat ghy begeert:
 Ghy die met uwe gunst mijn liefd' te vreden stelden,
 Sult sien, dat ik het sal met trouwe liefd' vergelden;
 Ghy, die mijn lijden hebt met uwe gunst versoet,
 Sult tot vergeldingh sien wat trouwe liefde doet.
 Ik sal de gantsche tijt van mijn aenstaende leven
 Alleen tot u vermaek my in u dienst begeven;

Al wat ghy mijn gebiedt dat sal u zijn vergunt
 Ik sal ook alles doen wat ghy bedenken kunt,
 Nu my u lievé gunst ten delen is verschenen
 Is ook al mijn verdriet en ongeval verdwenen,
 De droefheyt is verhuyst, en blyfchap woont in my,
 Mijn zieljen leeft in vreughd, mijn hertjen dat is bly,
 De hoop hout d'overhandt in 't strijden met de vrese,
 Ik schijn een ander mensch als ik wel pleegh te wesen,
 Een ongemeten vreught sit binnen in mijn hert,
 En heeft in blijve vreught verwisselt droeve smert,
 Inwendigh is mijn geest in vreughde soo ontfteken,
 Soo dat ik niet en kan ten vollen niet wt spreken,
 Mijn Engel! blijft by 't geen ghy hebt aen my besteet
 Verandert in mijn vreughd niet wederom in leet,
 Dat is verwisselt niet de gunste van u sinne
 Op heden my getoont tot looningh van mijn minne,
 Ist dat ghy uwe gunst in afgunst weer verkeert,
 Soo denkt dat ghy in my het leven niet begeert,
 De blyfchap die nu is in volheyt ongemeten,
 Die soud dan op een nieuw ter neder zijn gesmeten,
 En met een meerder pijn my aen het herte gaen,
 Als zy voor desen wel heeft aen mijn ziel gedaen,
 Ik soud aen yeder een getuygen door mijn smerte,
 Dat ghy de moorderin soud wesen van mijn herte,
 Een yegelijk die souw 't wt mijn gedaente sien,
 Dat ghy, mijn lieve Vrouw my 't leven wouwt verbien!
 Ik hoop u hertjen sal noyt tot die wreetheyt komen,
 Dat mijn vergunde gunst my weer sal zijn benomen,
 Het vonkje van u gunst, het vuyt mijn liefdens lust
 Dat dient meer aengestookt, en niet weer wt gebluft,

Ey!

Eyl voeghtter vonkjes by, op dat het meer ontfleke,
 En in een hooger vlam sijn kraghten magh wt breke,
 Op dat dit vonkjen magh verspreyden tot een vuyr,
 Een vuyr dat door u gunst in liefden eeuwich duyrt.

M I N N E - W E T T E N.

Tot besluyt van dese voorgaende

M I N N E - B E E L D E N,

T O E G E P A S T

D E M I N - S I E K E V R Y S T E R S.

Hoor, lieflijk geslacht, aentreckelijke dieren,
 In wiens gelaet en ze'en men menigmael siet swieren
 De schigjes vande min; ja selver in het oogh
 En lieflijk gesicht voert ghy Cupidoos boogh;
 En schiet de pijltjes wt van lodderlijke lonkjes,
 U hertje lieve Maeght brant inde minne-vonkjes,
 Uwefen wijft het wt, hoe wel de tongh niet seyt
 Dat in u lieve hert verhole minne leyt,
 't Wtwendigh is getuygh van 't innerlijk behage,
 En schoon de tonge swijght het herte dat ken klage,
 Al watter door natuur aen uwe lichaem leeft,
 Getuyght, ô! soete Maeght wat dat u hertjen heeft:

U oogh.

U ooghjes, en u mondt, u lipjes, en u handen,
 Getuygen dat u min inwendigh u doet branden,
 Wanneer een dertel oogh maer op gellagen wort,
 O ! lieve Maeght, men fiet wat u in 't herte schort:
 Wanneer ghy u geficht laet hier en elders dwalen,
 En lieve lonkjes doet wt uwve ooghjes stralen,
 Wanneer ghy hier of daer een jeughdigh Vrijer fiet,
 U ooghjes zijn getuygh van innerlijk verdriet.
 U mondt en lipjes selfs, die zijn als vaste wetten;
 Waer mede ghy getuyght u innerlijke hetten;
 Wanneer men hier of daer genaect u roode mondt
 Sy is getuyge van u innerlijke grondt,
 U lipjes sonder spraek wdruklijk, kunnen seggen
 Wat vonkjes datter in u hert verborgen leggen,
 V lipjes zijn getuygh van innerlijke brant,
 Ontdecken door een kus onsielijke schant,
 V handen, teere Maeght! u handen sonder spreken,
 Verklicken u gemoedt door 't wterlijke teken,
 Dat met een lieve handt somwijle wert gedaen,
 En geeft u geyle lust in 't minne te verstaen;
 Ghy, die dees ranken pleeght, ik leer u, leertse mijen,
 Ten voeght geen eerbaer Maeght, met tekenen te vrijen;
 Ten past de Vrysters niet te halen Vryers an,
 Maer 't is een saek die d'eer op 't hooghste schade can:
 Ten voeght geen eerbaer Maeght, soo inde min te mallen,
 Nogh inde vryigheyt soo verre te vervallen:
 Dat sy een geyle lonk wt haer gefichte schiet,
 Of met een dertel oogh op eenigh Minnaer fiet:
 Ten voeght geen eerbaer Maeght te toonen graegt in 't kussen,
 En door een geyle treck, haer innigh vuyr te blussen:

Ten voeght geen eerbaer Maeght te drucken met de hant,
 Te veylen hare min; is voor de Maeghden schant:
 Ten voeght geen eerbaer Maeght te slingeren langs straten,
 In 't donker vande nacht alleen met Vrijers praten;
 Ten voeght geen eerbaer Maeght die hare eer betraght,
 Te wandelen op straet de gantsche lange nacht,
 Ten voeght geen eerbaer Maeght (nogh boven dese delen)
 Te wesen menighmael inde Comedie-spelen;
 Al waermen dickmaels siet een sake soo ontdekt,
 Dat sy een eerbaer Maeght tot quade gangen trekt,
 Ten voeght geen eerbaer Maeght, in 't rijpste van haer vrijen,
 Met Vrijers nu en dan om verre spelen rijen,
 Ten voeght geen eerbaer Maeght dees wegen in te slaen;
 Hoor, teere dieren, hoor! ik wil u beter raen,
 Laet af van dese gangh, het strekt u eer tot schaden,
 Ey lees, en leer dit rijm, 't sal u ten besten raden;
 „In 't jagen valt de prooy den Jager dan eerst soet,
 „Wanneer hy vlijtigh die met lust na jagen moect.
 „De waerdigheyt van 't wilt is meest daer in gelegen
 „Dat het met moeylikheyt in 't jagen wert verkregen,
 „Waer, die men selver veylt wort noyt soo dier verkoght,
 „Als die, die selver van een kooper wort gesoght;
 Ik wil u, soet geslaght, een vaste regel geven
 Sy sal u dienstigh zijn soo ghyse wilt beleven:
 Ik wil u op een kort met rijmpjes wijsen aen,
 Wat inde soete min voor Vrijsters dient gedaen;
 Ik wil u, teer geslaght! aen wijsen door gedichte,
 Een vaste minne-wet, en reghte Maeghde plichte,
 Ik wil u stellen voor een lieffelijke last,
 Die inde soete min een eerbaer Vrijster paff:

Sie hier een fiere Maeght dicht aen den haert gefeten,
 Ey! sie een vonkje vuyr van 't brandend hout gespleten
 Valt op haer voor-schoot neer: sy siende 't vonkjen aen
 En sonder dat sy toeft smijt sy het daer van daen,
 Opdat het niet en souw te ver in 't lijwaet branden
 Schut wat sy schudden ken, en rept haer gauwe handen.
 In 't kort sy doet haer best, sy spertelt schut en stoot,
 En datelijk de vonk die valt haer vande schoot;
 Een lesse voor een Maeght wanneer de minne-kraghten,
 Gelijk een vonkjen vuyr; bespringen haer gedaghten.

Wan-

Wanneer een geyle lust 't gedaght de min voor-beelt
 Daer dient, ô teere Maeght ! daer dient niet mé gespeelt ;
 Wanneer in u gedaght de minne-lusten vallen
 Ghy, teere Maeghden ; meught daer mé niet leggen mallen ;
 Wilt ghy in u gedaght de minne-lusten voen ;
 't Sijn vonkjes; die voorwaer aen Maeghden hinder doen :
 Wilt ghy in u gedaght 't gevoelen vande minne
 Op 't hooght niet tegen staen wanneer se wil beginne !
 Wilt ghy, ô ! teere Maeght een felle brant ontgaen,
 Ghy moet in u gedaght de minne tegen staen ;
 Wilt ghy dat u de brandt niet aen het lichaem dere,
 Ghy moet de eerste vonk niet lijen op u klere ;
 Wilt ghy niet dat de brant u eer, u kuyf heyt schaet,
 Schikt dat ghy in 't gedaght de minne tegen staet,
 k Meen minne die u hert tot lusten soekt te dryven,
 Het zy dat ghy bestaet met letteren te schryven ;
 Het zy dat ghy ontdekt aen Vryers uwe gront,
 Door heymelijk geschrift, of selver met de mont :
 Het zy door tekene oft diergelijke streken,
 't Zijn middelen die ik als heete vonkjes reken,
 'k Segh vonkjes, die haer brant in tijts niet wt gedooft,
 De eere van een Maeght, door dese streken, rooft ;
 Leer, teere Maeghden ! leer, ey ! leer met alle kraghten
 De min te weder staen, als zy brand u gedaghten ;
 't Voeght niet dat mins verfoek in Maeghden wort volbrogt
 Maer dat een Vrijster wagt tot dat sy wort versoght.
 Lieft niet of wort gelieft; vrijt niet, of laet u vrijen
 Mint niet of wort gemint, leer uwe minne mijen,
 't Is menighmael gebeurt, gelijk ik seker weet,
 Daer Maeghden minden eerst, daer was 't vervolgen leet ;

't Is menighmael geschiet, ik hebt in aght genomen,
 En laet het desgelijcx ook in u herte comen,
 Ik hebbe, teer gellaght! wel eer een Maeght gekent,
 Die had in haer gedaght de min te seer geprent;
 't Gedaght ontfak begeert, begeerte dreef de wille
 Die al te famen in de lossigheyt verville,
 Dat sy haer minne souw aen haer geminde lief,
 De saek hem (onbewuft) doen melden door een brief,
 Na eenigh over legh door drift van minne vlagen,
 Sy maect een brief gereet en laetse tot hem dragen:
 Gebruykt een vreemde vondt waer mé sy broght te weegh
 Dat, die sy minne droegh de brief in handen kreegh;
 Hy die noyt had verwaght soo seer gemint te wesen,
 Die heeft de brief besien, die heeft de brief gelesen:
 Wel wat een seltsaem dingh dat hier een geyle Maeght,
 Haer minne my ontdekt, en van de liefde klaeght,
 Wel! wat een seltsaem dingh, wat comt my hier ter handen?
 Ken in een Maeghden hert soo seer de minne branden?
 't Is voor een eerbaer Maeght niet al te wel versint,
 Te soeken Vrijers liefd' eer dat hy haer bemint:
 Hy over-weeght de saek, en wiktse door de reden,
 Wort in een Maeght, seyt hy, de vryheyt niet geleden?
 Hoe (seyt hy) ken een Maeght hier in niet zijn verschoont,
 Dat sy wt liefdemint, en hare minne toont,
 Staet het geen Doghter vry haer minne voor te dragen,
 Hem, die de minne-keur op offert haer behagen:
 Hoe (seyt hy) waerom niet de liefde van een Maeght?
 Ontdekt aen die, die sy opreghte liefde draeght,
 't Is eygen door natuur, dat aller menschen sinnen,
 In wel bequame tijt wel neygen na de minne:

't Is eygen door natuur, dat minnens soet gewelt,
 De keur van mins verkies een Maeght te vooren stelt,
 Wel waerom souw een Maeght haer sinnen dan niet setten,
 Voor dat sy wort versoght? ik vind verscheyde wetten,
 Ik vinde het te recht, als ik my wel besin,
 O Maeghden ! 't past u niet te veylen uwe min,
 't Zijn wetten u verleent van over oude tijen
 Een Maeght moet zijn gevrijt, al eer dat sy magh vrijen,
 Godt heeft het soo geschikt; 't is over langh volbroght,
 De Vrijsters lieven niet of worden eerst versoght :
 De reden strekt een wet, die ik de Maeghden leere,
 Geen Maeght vermagh de liefd' van Vrijers te begeeren,
 Indien sy weten wil waerom 't niet magh geschien,
 Sy sal het in 't vervolg van desen handel sien :
 De Jonghman die den brief had vande Maeght gekregen,
 En kost in geender wijs met reden over wegen,
 Dat het een eerbaer Maeght souw vry staen hare sin,
 Te melden, die sy lieft, haer ongeminde min,
 Doch nae een kort beraet van dertele gepeynsen,
 De Jonghman die besluyt behendelijk te veynsen :
 En door een lief gesprek en innerlijk gelaet,
 Hy voeght sich by dees Maeght, let nu hoe 't voordr gaet,
 Soo haest als hy by haer, ô Maeghden ! is gekomen,
 Wiert hy met bly onthael by haer ook aengenomen.
 Sy toont haer heus en wel, manierlijk en beleeft,
 Niet dat sy eenigh deel aen hem te kennen geeft,
 Van yets dat niet en voeght, maer toont een zedigh wesen,
 Doch na een korten tijt; wat isser op geresen ?
 Hy die aen alle kant sagh wat de Vrijster schort,
 Die heeft (als vlas by vuyr) een vonk daer in gestort,

Beloofden haer sijn trouw, en haer op deught te vrijen,
 Sy ken op dees beloft meer vryheyt van hem lijn ;

Het vonkje voedt de brant, in 't kort hy wort soo vry

Dat hy de eer, en schaemt stelt t'samen aen een zy,

Hy voelt een heete drift van lusten in hem woelen,

Hy wort in hem gewaer een wonderlijk gevoelen,

In 't kort hy dese Maeght om hare maeghdom vrijt,

Die op een los verfoek, eylaes ! daer hene glijt :

Sie hier de reden wet, waerom dat uwe sinne

O ! Maeghden moeten zijn geteugelt inde minne :

't Is seker ! soo een Maeght moght vrijen als sy wouw,

Dat men dees fauten meer als heden vinden souw ;

Ist dat ghy wert gevrijt, ist vrijen u behagen

Weet ghy hoe dat ghy dan, ô Maeghden ! u moet dragen ;

Dat sulke vrijery u niet te vooren valt,

Of in te lossen min u Minnaer niet en malt ?

Voerd maer een zedigh oogh, mijd u voor geyle lonken

En zijt in vrijery niet dertel, nogh broot-dronken :

In 't kussen niet te milt, niet al te laf nogh soet,

Maer zijt gelijkerwijs een Dochter wesen moet,

Soo u een Minnaer mint op deughde, eer en trouwe,

Soo u een Minnaer tracht te lieven voor sijn Vrouwe,

Soo u een Vrijer vrijt met ongevalste min,

Soo druk dan dese les vry diep ter herten in ;

Vindt ghy hem uws gelijk, of boven u vermogen,

Wilt hem op sijn verfoek gelegentheyt gedogen,

En met u Ouders raet vergunnen tijt en dagh,

Dat hy sijn min en sin, u openbaren magh :

Tracht hy met sijn gevry, u voor sijn Bruydt te minne,

Bevint ghy sijne liefd' heel tegens uwe sinne,

Bespeurt ghy yets in hem dat u niet an en staet,
 Leer, teere Maeghden ! leer dat ghy niet voordr gaet ;
 Vint ghy u ongeneyght met die u mint te trouwen,
 En wilt hem niet te langh in sijn verzoek ophouwen,
 En toont gheen stuur gesicht, maer vrundelijke geest,
 Dit is een eerbaer Maeght alrijt een lof geweest,
 Vint ghy in tegen-deel, den Minnaer in sijn minne
 Vaengenaem te zijn, te wesen naer u sinne :
 Toont dat niet inder haest, maer een van langer hant
 En liefst, ô Maeghden ! liefst met kennis, en verstant,
 Men pleegh het over langh als voor een spreuk te hooren,
 Al wat men schielik kiest wert schielijk wel verlooren,
 Het geen men al te light somwijlen heeft betraght,
 Dat heeft men nader handt ook weynigh waert geaght,
 Door mangel van beraet, en overlegh van reden,
 Heeft menigh Maeght berouw in minne-keur geleden,
 De minne is van aert, geneyght tot veynsery,
 Den Minnaer doet schoon veur in 't eerst van sijn gevry ;
 't Is gout al watter blinkt, 't is al van groote faken,
 En soekt een Vrijster veel in 't minnen wijs te maken :
 Hy roemt van sijn geslaght, en van sijn groote goet,
 Ook van sijn koopmanschap, en winste die hy doet,
 Hier heeft hy sulke schat, daer kent hy soo veel wiunen,
 't Is lock-aes ! teere Maeght ! aen u verliefde finnen :
 't Is over langh geweest, op heden is het nogh,
 Dat in de vrijery somwijlen schuylt bedrogh,
 Dies wilt niet al te haest u weder-min gedogen,
 Een Maeght die light gelooft, wert lichtelijk bedrogen :
 En neem niet al te haest u Minnaers zegen aen,
 Maer wilt (op 't geen hy seyt) u eesttelijk beraen,

Twee saken zijnder die te raffe min verbieden,
 En noodigh, teere Maeght ! dat zy voor al geschieden ;
 De eerste dient voor al, en strekt u voor een wet,
 En weet dat ghy te recht op desen handel let :
 V Minnaer sal in als hem weten foo te vlijen
 Gedurende de tijdt van sijne vryerijen,
 Hy sal betraghten steeds dat hy u lieve Maeght,
 Met sijn gediensfigheyt in alle dingh behaeght ;
 Hy sal, wat hem geschiet van u, op 't hooght verschonen,
 Hy sal u voor het eerst goet-aerdigheyt betonen,
 Hy sal hem voor het eerst wel tonen heus van moet,
 Soo langh als hy an u zijn dienst in 't minnen doet,
 Hy sal u 't allen tijt wel schone woorden geven,
 En schijnen voor het oogh volmaekt te zijn van leven ;
 Hy sal veel wonders doen om u te krijgen vast,
 Al eer dat ghy de saek te degen onder tast.
 Hy sal u wonder lof van deught en eere praten,
 En met een soete tongh veel fauten kunnen haten ?
 Maerteere Maeghden ! let, 't geschiet ter wijl hy vrijt,
 Dit leert u dat ghy niet te haest in 't kiezen zijt,
 Hier staet u teere Maeght, hier staet u nu te leeren,
 Om 't onder staen, oft hert en woorden accorderen ;
 Hier dient u tijdt, ô Maeght ! dat ghy met naerstigheyt,
 Seer naerstigh ondersoekt of 't waer is dat hy seyt ;
 Ten tweeden, 't is den aert, en eygen aen de minne,
 Als Vrijsters haestigh zijn, is 't strijt in Vrijers sinne,
 't Is dikwils wel gebeurt, ook menighmael geschiet,
 Dat Vrijsters raffe keur, aen Vrijers gaf verdriet,
 't Is menighmael gebeurt dat het de liefd deed krenken,
 Want Vrijsters licht gereet, geeft Vrijers nabedenken ;

Indien

Indien de min een Maeght light tot verloven port,
 Den Minnaer beelt sich in als datter yets an schort;
 Schoon dat ghy zijt geneyght met u gemoet en sinne,
 Om hem (die u bemint) te toonen weder-minne;
 Schoon dat het is u wens, u hert, u sin, u wil,
 Nogh houd u lieve Maeght, nogh raed ik, houd u stil.
 En wilt te haestigh niet u meningh openbaren,
 Maer wilt soo nu en dan een weynighjen verklaren,
 't Zy met een soete lonk, of vrundelijk gelaet,
 Dat ghy hem meer bemint, als dat ghy hem versmaet,
 Indien ghy lieve Maeght, wilt seker gaen in 't minnen,
 Ghy kunt, gelooft het my, geen beter middel vinnen;
 Ghy kunt, vertrouwt het my, noyt vinden beter raet,
 Als dat ghy in u min tot uwen Schepper gaet:
 Ik segh tot uwen Godt, om hem te openbaren,
 Om hem u lieve sin, in 't minnen te verklaren,
 Om hem u innigh hert, en uwe diepste gront,
 Te melden met de tongh, te wten met de mont;
 O Godt! genadigh Godt, de kraghten mijner ziele,
 Gebieden met het hert my voor u neer te kniele,
 Om u te dragen op, mijn wille en mijn sin,
 Om u te dragen op mijn liefde en mijn min:
 O Godt! genadigh Godt, dewijl het 's menschen leven,
 Door u sijn oorspronk heeft, en wert door u gedreven:
 Wt eygenschap die ghy den mensch hebr in geplant,
 Dat is tot soete min, die my in 't herte brant;
 Dat is tot reyne liefd' en eghtelijke trouwe,
 Waer in ik niet en soek als nuttigheyt te bouwen,
 En offer in mijn hert moght zijn een enkel smet
 Van innerlijke lust, soo bind my aen u wet,

Soo gund my goede Godt dat ik my soo magh draeghen
 Dat u mijn liefde mach ten hooghsten wel behaghen;

Dat ik dat nodigh werk van u verleent, ô Heer!

Gebruyken magh altijd tot zaligheyt en eer,

Ontstaeter in mijn hert onkruyt van quade driften,

Soo gund my goede Godt, dat ik het wt magh siften;

Soo gund my goede Godt in dese saek te doen,

Gelijkmen is gewent te plegen an het groen,

„Wat sietmen op het landt, en in het groen geschieden?

„Men siet het quade kruyt daer wt het goede wieden,

„Men siet hoe 't quade kruyt wert wt het goet geplukt,

„Om dat het goede niet door 't quade wert verdrukt,

„Men siet somwijl een tack van jonge bomen snijen,

„Om dat de tere stam te beter souw gedijen,

„Men siet de wijngaert ranck hoe korter af gesnoeyt,

„Hoe beter dat hy waft hoe milder dat hy groeyt,

„En op gefette tijdt en op bequame dagen,

„En op hun reghte stond, te beter vrughten dragen:

Mijn minne tot een les, mijn zieltje tot een leer,

Dat ik in liefdens hof geen onkruyt en begeer,

Dat ik mijn jonge jeught in 't bloeyen van haer jaren,

Voor alle onkruyt moet wel traghten te bewaren:

Een tack van quade lust, en innerlijke vlam,

Dient, ô! mijn zieltje, dient gesneden vande stam,

Van 't lighaem afgekapt en wt het hert gedreven,

Mits dien een quade tack de boom berooft het leven;

Wel aen verliefde hert liefds quade gangen mijt,

Op dat de liefde u ten zalighsten gedijt;

O! wilde wijngaert ranck, ô! jonge teere sinnen

Nogh in het eerste soet van liefde ende minnen;

Vlootjes die ghy schiet, en in u jonkheyt spruyt,
 Die loopen vaek te wilt en al te weligh wt,
 Hier dient het mes by 't hout, de'tacken af gesneden,
 Hier dient geen wildernis van geyle lust geleden;
 Hier dient ô! jonge stam, ge en geyle graeght gele'en,
 Hier dient wat wt geroeyt, daer dient wat af gesne'en;
 Hier dient wat af gekapt, en daer wat wt getogen;
 Hier dient mijn jeughdigh hert te leeren door de oogen;
 Hier dient my wel te recht het ooghe, het gesicht
 Te wesen nodigh tot een reyne minne-plight,
 Dies ik my wederom wil tot mijn Schepper keeren,
 Hem bidden dat hy my het recht gebruyk wil leeren;
 Ik segh het recht gebruyk, hoe ik in dit geval,
 Mijn oogen inde plight van min gebruyken sal,
 Wel op, mijn ziertjen op, wel op mijn gantsche leden,
 En offert aen u Godt, ootmoedige gebeden,
 Slae van den Hemel af u Goddelijk gesicht,
 O Godt! en leer my doch, mijn reghte maeghde-plight:
 Leer my, ô eeuwigh Godt! leer my tot deser stonden
 Te schuwven door het ooghe de pryculeuse gronden;
 Die 't modderdryven op, van het onkuysche slick,
 Dat reyne zielen smet vaek in een oogenblick;
 De drift van quade lust, wiens golven, en wiens vlieten,
 Meest door de oogen tot in 't diepst des herte schieten:
 Doet vloeyen af van mijn; mijn Schepper, en mijn Heer,
 En laet het ooghe de lust in trecken nimmermeer;
 Maer laet my goede Godt de oogen altoos sluyten,
 Als lust het ooghe beloert op dat haer gangen sluyten,
 Op dat de lust door 't ooghe in 't herte niet geraekt,
 En daer (het soet begin) geen qua gewoonte maekt,

O Godt! ô! goede Godt, vrijt my voor fulke smerte,
 En dat ik fluyt voor luft, de poorte mijnes herte,
 Het zy mijn lieve Godt, waer dat ik hene gae
 Dat ik noyt dertel oogh op eenigh Minnaer slaec,
 Het zy dat tijts toeval my voeght by longe lieden,
 Al waermen alle vreught, en wellust fiet geschieden;
 Het zy men hier of daer, of elders speele rijt,
 Of daermen vrolijk is naer het beloop van tijt,
 Het zy men dus of soo met jonge-luy verkeerren,
 En datter yemandt moght mijn weder-min begeeren,
 Het zy daer yemandt waer die mijn tot min versoght,
 Soo stort in my, ô Godt! 't geen nodigh dient volbroght:
 Dat is een sedigh oogh, en laet als roode roosen,
 De schaemte goede Godt op mijne kaeken bloosen;
 Een neergeflagen oogh, een zedigh heus gelaet,
 Voeght voor een teere Maeght, als sy van liefde praet,
 Het noodighst dat ik agh dat Maeghden staet te plegen,
 (Als haer een Vrijer soekt tot liefde te bewegen)
 Het nodighst dat hier in, een Vrijster dient gedaen,
 Dat is met Sara in haer eenigheyt te gaen:
 Dat is met Godes vrees in haer slaep-camer treden,
 En offeren aen Godt ten dienst haer gantsche leden;
 Een reyn een suyver hert, een onbevlekt gemoedt,
 En toont u lieve Maeght gelijk als Sara doet,
 Die na dat sy haer had drie dagen langh onthouwen,
 Die, eer sy, voor haer man Tobias wilde trouwen,
 Die nae drie dagen langh in vasten en gebeen
 Op offerden aen Godt haer suyverlijke leen,
 Die met een diep gesught en met betraende oogen,
 Met een gemorselt hert in Gode opgetogen,

Tobi: in't
3 Cap. 13:
14: 15: vers

Heeft haer gebedt gestort, en riep Godts goetheyt an;
 Ten eynde dat haer Godt gun een Godt-vreescend man;
 Hoor voorder, Maeghden! hoor wat Sara heeft bedreven,
 Wat lof dat Sara heeft aen haren Godt gegeven:
 Hoe sy haer Schepper eert, en met den mondt belijst,
 U naem, ô grooté Godt! moet zijn gebenedijt,
 Gram zijnde wert by u bermhertigheyt bevonden,
 In tijden van berouw! vergeeft ghy, Heer, de zonden;
 Die ghene die u naem aenroepen goede Godt,
 En eeren metter daet u heylighe Ghebodt.

Ghy weet het eeuwigh Godt! ghy weet het Heer der Heeren,
 Ghy weet dat ik noyt had tot eenigh Man begeeren;
 Ghy weet het goede Godt, ghy weet hoe ik mijn ziel,
 Van de begeerlijkheyt in alles fuyver hiel,
 Ghy weet het dat ik noyt, ô Heer! heb willen hand'len,
 Met fulke die daer in lightvaerdigheden wand'len;
 Ghy weet het goede Godt! mijn wil heeft noyt gehenght,
 Dat ik my hebbe met den spelende vermenght:
 Maer heb my aen u wil gehoorfaemlijk bewefen,
 T'ontfeggen eenen Man, en dat met uwer vresen;
 Ten eynde my die is van Gode op geleyt:
 Maer niet dat ik het wil door mijn welluftigheyt,
 Waer nu, waer wilt ghy voort! mijn pen waer wilt ghy dwalé?
 Wat wilt ghy dit en dat soo breette voorschijn halen?
 Wat wilt ghy langer hier de Maeghden stellen voor?
 Een leeringh tot besluyt, een reede geef gehoor,
 Hoor jonge Maeghden hoor, dit is het slot van reden,
 Voor alle faken dient u Schepper aen gebeden,
 Ghy dient voor alle dingh tot uwen Heer te gaen,
 In 't binnenst van u hert sijn Godtheyt roepen aen,
 O Godt! ik die ten dienst mijn lighaem, ziel en leven,
 Aen uwe Godtheyt wil ten offerande geven;
 O Godt! ik die mijn wil, mijn sinnen en gemoet
 Buygh onder uwe wil, met my u wille doet,
 O Godt! ghy die my hebt gegeven vvil en sinnen,
 Gun dat ik niet en vvil, als 't geen ghy vvil te minnen,
 Hebt ghy my tot de eght, ô goede Godt! versien,
 Laet na u vvil, mijn vvil, in dese saek geschien;
 Hebt ghy my eeuwigh Godt tot d'Eghte-staet verkoren,
 Soo vvil ô goede Godt! na mijn gebeden hooren:

Ik bid u eeuwigh Godt! ik bid u Majesteit,
 Hebt ghy my inde eght mijn delingh toegeleyt?
 Ik bid u eeuwigh Godt, sal ik hier op der aerde,
 Den Huvvelijken-staet naer uvven vvil aenvaerde?
 Ik bid u eeuwigh Godt sal ik in d'eghte treen,
 Dat uvve goetheyt my een goet partuur verleen;
 Ik bid u vvil my doch een goet gefelschap geven,
 Waer mede dat ik magh in rust en vrede leven:
 Ik bid u eeuwigh Godt! vergun my toteen Man,
 Een die my door sijn deught in eeren houden kan.
 Ik bid u goede Godt! ist mijn beroep te trouwen,
 Gund my een Man daer ik magh vredigh huys mé houwen,
 Ik bid u goede Godt! indien ik trouwen moet,
 Soo laet mijn herte niet vervallen op het goet,
 Niet op een losse schijn van vvel geboren leden,
 Niet op een ydel praght in dertelheyt van kleden,
 Niet op een moedigh Helt, die praghtigh is in staet,
 En meerder inde schijn, als hy is inder daet,
 Niet op een schoon geficht, of diergelijke faken,
 Niet op een soete tongh, die herten yveet te raken;
 Niet op een aerdigh beelt, of op een kloeke geest,
 Ten zy dat hy by dien voor al sijn Schepper vreeft,
 O Godt! ist uvve vvil, dat ik de eght beginne?
 Verleend my foo een Man goet-aerdigh, sals van sinne,
 Een Man die door sijn deught, en door sijn kloeke raet,
 Sijn Vrouvv en huys-gefin in alles gade slaet,
 Een Man die sikh van jonghs heeft naerstelijk gequeten,
 Om op sijn reghte tijdt de manne-plight te yveten,
 Een Man die sikh van jonghs en van sijn kintsheyt af,
 Dat's tot de vreesse Godts, en alle deught begaf:

Een Man, die 't huys-gefin in deughde weet te stijven,
 Een Man die herten weet tot deughden aen te drijven;
 Een Man die wijs beleyt in eghte faken heeft,
 Een Man die 't huys-gefin veel goede wetten geeft,
 Een Man, een deftrigh Man begaeft met wijfe finnen,
 En Vrouwe swackheyt weet met reden t'overwinnen:
 Een Man die door beleyt het vrouwelijk gemoedt,
 Met teere fausen queekt, en weke spijs voedt;
 Een Man die met een Vrouw na reden weet te leven,
 Een minnelijk geficht fijn Vrouwe weet te geven;
 Een Man die alle dingh ten goeden eynde keert,
 Een Man die fijne Vrouw wt liefde dient en eert,
 Een Man die naerftigh is fijn oeffeningh te drijven,
 Een Man die buyten 's huys, niet is gewent te blijven:
 Een Man die felden focht gefelſchap by de Weert,
 Maer die figh meefften tijt ſchikt aen fijn eygen heert,
 Wilt my, ô! goede Godt, met foo een Man doen trouwen,
 Gund my met foo een Man Godt-zaligh huys te houwen:
 O! eeuwigh Hemel-Vooght, verleent my foo een Man,
 Waer meed ik zalighlijk mijn leven eynden can:
 O! eeuwigh eenigh drie, drie eenigh Godlijk wefen,
 Wiens hooge Majesteit de zielen moeten vrefen,
 Drievuldigh eenigh Godt, voor wien ik neder kniel,
 Wtwendigh met het lijf, inwendigh met de ziel,
 Inwendigh met de geest, wtwendigh met de leden,
 En rijfen tot de Lught den offer mijns gebeden,
 O Schepper! ſchept in my een fuyver, reyn gemoedt,
 Een hertje ſonder ſmet, een ziel die deughde voedt:
 O Schepper! ſchept in my, een Goddelijk behagen,
 Op dat ik na u wil in alles my magh dragen,

't Zydat ghy my beroept tot d'Echte-straet of niet,
 Maer nae ghy dat met my ten zalighsten voorfiet :
 O Schepper ! ghy die hebt geschapen alle dingen,
 En door wiens mogentheynt u schepselen ontvingen,
 Het leven, en de ziel, de wille en 't verstandt,
 O Schepper ! die den mensch dees drie hebt in geplant,
 Op dat wy door 't verstandt u Godtheynt souden kennen,
 En leeren waer toe wy van u geschapen bennen,
 Te weten, na de ziel geschapen en geteelt,
 Van Goddelijke maght na Godes eygen Beelt,
 De ziel het opper deel van 't menschelijke leven,
 Is ons van u, o Godt ! op interefft gegeven :
 De wil hebt ghy als vooght van mijne ziel gestelt,
 'Indien dan dat mijn wil na quade gangen helt,
 Om tegens u gebodt het dool-padt in te keeren,
 De ziel vervremt van Godt door 't quaet doen te begeren,
 Maer wil de wil van 't quaet tot deughdens glory spoen,
 Soo sal die goede wil in ons Godts wet voldoen,
 Maek my o goede Godt ! aen goede wil gebonden,
 Een wil die noyt en wil ten dienste zijn de sonden :
 Een wil die alles wil wat ghy mijn Godt gebiet,
 Een wil, die wat ghy wilt, dat naer u wil geschiet.

MINNE-WETTEN

Tot bestoyt vande voorgaende

MINNE-BEELDEN,

TOE-GEPAST

DE MIN-GRAGE VRYERS.

Hoor toe verliefde jeught / ghy die in minne saeken,
 Soekt dagelijcx u vverk en oeffeningh te maeken,
 Hoor toe verliefde jeught die met u hert en sin,
 Betragt de lossse vreught van ongebonde min :
 Hoor toe verliefde jeught, die dagelijcx gaet swieren,
 En met een dertel oogh belonken soete dieren,
 Die dagelijcx verfoekt het maeghdelijk geslacht,
 En offert met de mont een lossse minne-klaght,
 En sweert by Venus selfs, en by Cupidoos wetten,
 Hoe dat u herte brandt met innerlijke hetten,
 Hoe u gemoet en ziel, hoe u verliefde hert
 Gevoelen minne pijn, beproeven liefdens smert,
 Ghy sweert by vuyr en vlam, en by de minne vonken,
 Dat ghy verwonnen zijt door lodderlijke lonken,
 Ghy sweert dat haer gesicht, of haer korale mont,
 U hebben aen het hert en aen de ziel gewont :
 Ghy sweert dat sonder haer u leven moet verdwynen,
 En uwe lentens jeught in dorre knagingh quynen,
 Ghy sweert ik weet niet wat, dat u geschieden moet,
 Indien de soete Maeght u smerte niet verfoet,

Ghy

Ghy slijt een langhen tijdt een groot getal van dagen,
 In fughten en geweent, in treuren en in klagen,
 Ghy bidt en smeekt u lief, ghy vrijt al wat ghy kent,
 Ghy klaeght van u verdriet, ghy klaeght van u ellent,
 Ghy moet om haren 't wil wel duyfent doode sterven,
 Wanneer ghy maer een dagh haer by-sijn schiejnt te derven:
 U lief is een Godin die hert en ziel gebiedt,
 Nogh duyfent dingen meer, de helleft weet ik niet:
 Na al dit minne werk, na al dees minne-kuren,
 Die in 't gemeen niet langh in eene graet en duren,
 In 't kort na al dit doen, en na een langh getreur,
 Ghy slaet het blaetjen om, en gaet weer schielik deur;
 Ghy (door een losse buy) raekt inde min aen 't doolen,
 En hebt de swacke Maeght somwijl het hert gestolen;
 Leer door dit sleghte rijm, ô blicht verkeerde gast,
 Dat noyt een heus gemoet die slimme strecken past;
 Leer, losse Minnaer! leer, 't ken noyt ten goede strecken,
 Dat met een eerbaer Maeght de Vrijers willen gecken:
 't Is, ô geen eerbaer hert! 't en is geen heus gemoet,
 Dat aen een eerbaer Maeght dees slimme ranken doet:
 Indien ghy zijt gefint (soo dat behoort) te vrijen,
 Ghy moet voor alle dingh, ghy moet de strecken mijen;
 Indien ghy uwe eer wilt traghten voor te staen,
 Ghy moet in 't minste deel noyt fulke gangen gaen:
 Ghy moet een eerbaer Maeght niet licht van liefde seggen,
 En haer de geyle min soo los te vooren leggen,
 Ghy moet een eerbaer Maeght niet vrijen met de mond,
 Indien u dat het hert leytopeen losse grondt,
 Ghy moet geen eerbaer Maeght, om weder minne vleyen,
 Indien ghy zijt gefint daer schielijk wt te scheyen.

Wel aen dan losse jeught, het is een quade daedt,
 Dat ghy in uwe min die cromme gangen gaet;
 Hoor, losse Minnaer hoor! een woortje moet ik spreken,
 Schuwt in de soete min de goddelose streken,
 Wanneer dat sulke min met uwe sinnen strijt,
 Sooschik, dat ghy voor al een dingh ghedaghtigh zijt,
 „Soo yemandt comt gereyft, soo yemandt comt gereden,
 „Het zy in verre landt, het zy in vremde steden,
 „Soo yemandt sikh van huys in eenigh plaets begeeft,
 „En daer hy comanschap, of sijnen handel heeft,
 „t Zy dat hy reyft te landt, of dat hy comt gevaren
 „Veel mijlen door de Zee, en door de diepe baren:
 „Ist faeke dat hy daer voor schaede of onheyl vreesft,
 „Leer, hoe in dit geval sijn sorge zy geweest,
 „Hy! om geen swarigheydt, of eenigh schae te lijn,
 „Hy! om voor schade sikh in alles te bevrijn,
 „Hy! op dat hem ter Zee, geen Rover an en tast,
 „Hy! op dat hem te landt geen sware over last
 „Van Rovers en geschied, sal goede sorge dragen,
 „Dat hem geen vyandt quel dat hem geen Rovers plagen,
 „Dat hem sijn goet niet wert genomen met geweld,
 „Het zy dan op de Zee het zy dan in het velt,
 „Hy (om de vrees van dien wt sijn gemoedt te bannen)
 „Versiet hem op de wegh met wel eer varen mannen,
 „Die met een goet getal van wapens zijn versien,
 „Ter oorfaek, hem geen leet souw op de reys geschien:
 Indien ghy, losse jeught mijn sin hier wt wilt leeren,
 Indien ghy uwe sin tot dese les wilt keeren.
 Indien ghy wilt de sin van dit verhael verstaen,
 Soo wilt een weynigh nogh in 't lesen verder gaen:

Het gaet ô jonge jeught, het gaet soo in het minnen,
 Ghy hebt in dese saek te letten op u finnen;
 Dat ghy niet al te los u op de wegh begeeft,
 Alwaer de soete min, voor u veel prikel heeft,
 De prikel die voor u in 't minnen is gelegen,
 Kunt ghy in u gedaght door reden overwegen,
 De swarigheyt die u de minne geven can,
 Die sal ik losse jeught u nader wijsen an:
 Den Minnaer is gelijk den Coopman die met waren
 Comt wt een ander landt in vremde steden varen,

Al waer dat hyse veylt, verhandelt of verkoopt,
 Doch neemt convoy op wegh al waer hy prykel loopt;
 De min lijt ook gevaer, en dient voor alle saken,
 Voordaghtelijk te zijn om in geen schae te raken;

Haer dient een vast convoy waer mé sy wert gebraght,
 Ter plaetse daermen winst met min te vinden traght:
 Gaet min te los op wegh, dat 's trouweloos in 't vrijen,
 Het is gewis sy sal ten hooghsten prykel lijn:

Indien daer yemant is op fulke streken wt,
 Dat hy een Doghter looft te maken sijne Bruydt,
 En onder tusschen soekt haer maeghdom te becomen,
 Daer dient een vast convoy, ó Minnaer! aen genomen:

De lust tot fulke min, is vyandt aen de deught,
 Struykrovery die ghy in u niet lijn meught,
 Leer, dertel Minnaer leer, dat fulke losse sinne,
 Zijn schennis van u eer, struyk-rovers in de minne:
 Maek dat ghy zijt versien, en met convoy verselt,
 Eer dat ghy tot de min u geyle sinnen stelt,
 Indien dat ghy de schat uws eer niet wilt verliezen,
 Moet ghy met u op wegh een goet convoy verkiezen,

Comen u in de min de boose Rovers aen,
 Ghy moeter mannelijk met wapens tegen staen:
 Weet ghy wat voor convoy u nodigh dient in desen?
 Weet ghy wat voor convoy by uwe min moet wesen?

Weet ghy, wie inde min met u moet zijn verselt,
 Weet ghy wie datter dient met u op reys gestelt?
 Wanneer een geyle drift u prickelt inde sinnen,
 En drijft u hier of daer tot ongebonde minnen:

Weet ghy wie dat met u op dese toght moet gaen?
 Ik sal 't u met mijn pen, ó Minnaers! wijfen aen,

Indien

Indien ghy Rovers voelt bestrijden uwe leden,
 Indien ghy in u hert voelt quae genegentheden ;
 Indien ghy lusten voelt van ongebonde min,
 Indien onreynne fught u worstelt inde sin ;
 Indien ghy voelt een trek in t diepft van u gedaghten,
 Meef wt een geyle drift als Goddelijke krachten ;
 Soo denk in u gemoedt ; wat voel ik hier in my,
 O ziel ! ô waerde ziel ! het is struyk-rovery ;
 't Is goddeloos gefpuys dat u soekt aen te randen,
 't Sijn rovers die de min vervallen doen in schanden ;
 't Sijn rovers die de ziel aen tasten totter doot,
 't Sijn rovers waer door t' hert van deughde wert ontbloomt,
 't Sijn Rovers die alleen de eere niet vernielen,
 't Sijn Rovers die ook schae doen aen der menschen zielen :
 't Sijn Rovers die alleen niet pijnigen het hert,
 Maer plagen ook de ziel met innerlijke smert,
 Ik weet en kender een, die hem in minne vlagen,
 Niet (soo het wel behoort) heeft, losse jeught ! gedragen ;
 Ik weet en kender een, die eens een Maeght verfoght,
 Aen wien sijn snode min, soo veel te wege broght,
 Dat hy, na langh gevry, soo verre was gecomen,
 Dat by de vrunden selfs de saek wiert aen genomen :
 Hem wiert op sijn verfoek de Doghter toe gestaen,
 Het hijlik wiert gemaekt en alles was gedaen :
 Doch nae een kort vertrek, en eenigh tijdt van dagen,
 Soo heeft in dit geval de saek sich soo gedragen :
 Dewijl de Doghter was een ouderloose Maeght,
 Die aen haer Bruydegom de gansche staet op draeght,
 En hem als Vooght-heer stelt in alle hare saken,
 Om staet en rekeningh van al haer goedt te maken :

Sy sonder aghter-doght heeft hem dit toe vertrouwt,
 't Geen nae een korten tijdt de lieve Maeght berouwt,
 Want als hy had door soght, en sekerheyt gekregen,
 Hoe dat in dit geval de sake was gelegen,
 En dat haer rijkdom was soo groot niet als hy doght,
 En niet soo veele goedts, als hy wel had gefoght:
 Wat isser doch geschiet? een wonderlijk bedryven
 Het geen ik nodigh aght u tot een leer te schryven,
 Ten aensien dat de jeught daer wt yets leeren souw,
 Niet soo in sulck geval te leven met een Vrouw,
 Ten aensien dat de jeught sich mijde voor dat dwalen,
 Moet ik haer dit bedrijf in rijmery verhalen,
 Als hy de gantsche gront had van haer staet verstaen,
 En over alle dingh nu selver had gegaen,
 En dat het hem hier in gingh tegens sijne giffen,
 En dat hem nu de daet sijn meeningh dede missen,
 Niet tegenstaende hy met eeden had beloofd,
 Te zijn haer eghte Man, haer lief, haer opper hoofd:
 Niet tegenstaende dat het houwlijk was besseloten,
 Heeft hy de eer en eedt gelijk om veer gestoten,
 En om een weynigh goedt dat hy der minder vondt,
 Verwiffelt trouw en eedt, en breekt het vast verbondt,
 Ach! om het ydel goet stelt hy de trouw ter zijen,
 Ach! om een weynigh goet brenghet hy de maeght in 't lijn:
 Ach! om een handt vol goudt, of om een weynigh meer,
 Verlaet hy sijne lief, verlaet sijn trouw en eer,
 Agh! om dat ydel gelt heeft hy sijn vuyle sinnen
 Getrocken van de Maeght aen wien hy swoer sijn minnen:
 Hy die voor die tijdt pleegh met liefden om te gaen,
 Verlaet nae die tijdt haer, en blijfter los van daen,

Fey,

Fy, wat een vals bedrogh en goddeloofse schanden,
 Den linckert neemt de vlucht en reyft in vremde landen,
 En laet de eerbaer Maeght in treurigheyt alleen,
 Die dit onluck beklaeght met tranen en geweent,
 Sy (inde treuringh is) eylaes! soo diep gecomen,
 Dat haer het herte fwemt in bracke tranens stromen,
 Sy (inde treuringh is) eylaes! soo diep geraect,
 Dat sy door het vervolgh daer van gewoonte maect,
 Sy heeft de treurigheyt soo diep in 't hert gelaten,
 Dat men haer niet en weet sulcx wt het hoofd te praten,
 Sy neemt haer dit soo nae, dat nae een korten tijt
 Van dit geleen verdriet en innerlijcke strijt,
 Het herte wort geknaeght, en door een bitter wenen,
 De droefheyt haer het vlees stroopt van de teere benen,
 De quyningh krenkt het bloet, het bloet dat tieringh schort,
 Is oorfsack dat de Maeght haer jonge leven dort,
 In 't eynde, nae een sleep van soo geleefde dagen,
 In treuringh en gequijn in hertzeer, en in klagen,
 In tranen en geweent, in knagingh en verdriet,
 Was 't dat die lieve Maeght haer jonge leven liet.
 O droefheyt over droef! wat oordeel sal ik geven?
 Zijt ghy, ô! snode guyt, geen beul van 't Maeghde leven?
 Om dat ghy haer ontsteelt, om dat ghy haer ontrooft,
 Het geen ghy haer in trouw met eden had beloofte,
 O! snode gierigheyt, ô! kancker inde deughden,
 O! dief-egh aende liefd', ô! rover aller vreughden,
 O! liefde-loofse min, ô! goddeloofse daer,
 Daer men om gelt en goet gefworen trouw verlaet,
 Men acht het moordery die yemandt brengh om 't leven,
 En is het niet te recht een moordery bedreven?

Dat yemandt metter daet soo veele oorfaek geeft
 Dat daer eer ander mensch sijn tegen heyt in heeft,
 In voegen dat het hert niet doet als innigh knagen,
 Door voor verhaelde daet, en goddeloose vlagen;
 Door breuk van eer en eedt, een eerbaer Maeght gedaen,
 Waer van de droef heyt haer soo diep is in gegaen;
 Dat sy haer finnen quelt gedurigh leyt te malen,
 Veel swarigheyt in haer gedaghten over halen,
 Wat dat haer is gebeurt, wat dat haer is geschiet,
 Het geen haer teder hert plaeght met een swaer verdriet,
 Sy suft waer dat sy gaet, sy mijmert in de finnen,
 In 't eynde sy vervalt soo diep in smert van binnen:
 Dat haer de lust tot spijs gantsch en geheel begeeft,
 Soo dat de maegh geen kragt tot het ontfangen heeft,
 Het bloet dat wert ontfelt, door droef heyt in te kroppen,
 Soo dat de lever schijnt de aderen te stoppen,
 Natuur ontbreckt den eys van 't geen dat sy behoeft,
 Om dat het herte treurt en innigh is bedroeft.
 't Is seker, soo der yets het herte weet te quellen,
 Dat al de leden haer daer over ook ontfellen,
 't Is seker sooder yets het herte gaet te nae,
 Die quellingh in 't geheel doet al de leden schae;
 Door quellingh kunnen al de leden soo veer raken,
 Dat zy een snoot verderf inwendigh kunnen maken,
 Waer door den mensche ken geraken aen sijn endt,
 Geraken aen sijn doot, door innerlijk ellendt,
 Wee, die den oorfaek geeft van diergelijke daden,
 Laet u, ô teere jeught! laet u ten besten raden:
 Ghy die de minne pleeght, leer wat de minne doet:
 Gedoogh dat fulke min, noyt heerscht in u gemoet,

Het is een slim bedrijf, een teere Maeght te vleyen,
 En haer genegentheyt tot liefden aen te leyen,
 Het is een snode daet, dat yemandt minne pleeght,
 Soo langh een Doghter vleyt dat hy haer hert beweeght,
 Dat hy haer sinnen steelt, dat hy haer sweert te trouwen,
 Doch alffer yets aen schort, wil geen beloften houwen,
 Het is een snode daet, dat yemant Maeghden mint,
 Dat yemant hem door trouw vast aen een Maeght verbint:
 En dat hy na der hant, een dit of dat moght speuren,
 Een viese vafery, of ander sleghte leuren,
 Het sy dat aen 't gellaght, oft selver aende Maeght,
 Yets was dat hy niet wift, yets is dat hem mishaeght:
 't Sy datter soo veel goets niet is als hy wel mienden,
 't Sy datter hier of daer yets mangelt aende vrienden,
 't Sy datter hier of daer yets in u meningh mist,
 En dat ghy anders vijnt als ghy het had gegift,
 Ten staet u geenfins vry, u meningh te verkeren,
 Te wisselen u sin, te stutten u begeren,
 Ten staet u geenfints vry, het zy hoe dat het wil,
 En watter in dees saek u ook te vooren vil,
 't Sy dat u Ouders selfs de saek niet willen lijn,
 't Sy datter dit of dat op dondert na u vrijen,
 't Sy datter dit of dat naer u gevry op staet,
 Als 't maer niet buyten wet van eer en kuysheyt gaet:
 Vermooght ghy nimmermeer beloftenis te breken,
 Ghy meught, ó losse jeught! de saek niet laten steken,
 Beloftenis maekt schult, en schult moet zijn voldaeen,
 Wilt ghy ontschuldigh zijn, soo leer eerst wel beraen,
 Eer ghy in 't vrijen treet, tot minne zijt genegen,
 Wilt met u Ouders eerst de saek wel over wegen,

Indien natuur u drijft dat ghy een Doghter mint,
 Soo overdenkt het wel al eer dat ghy begint,
 En overleght de saek in u gedaght met reden,
 Al eer ghy in 't verbondt van Eghts beloft wilt treden,
 Op dat met Ouders wil, en wijselijc beraet
 U minne wel gedy, u liefde wel beflaet,
 Belofte eens gedaen, en magh niet zijn gebroken,
 Geschiedt het, 't is gewis, het wort van Godt gewroken.
 Dies ick u op een kort met rijmery vermaen,
 Hoe ghy, verliefde Jeught, moet in het minnen gaen;
 De min die heeft uyt Godt haer oorspronck eerst gekregen,
 Godt maecten tot de min het 's menschen hert genegen.
 Godt heeft het 's menschen hert de minne ingestort,
 Als middel waer door dat den mensch geboren wort.
 De min is het begin van 't menschelijck vereenen,
 De min moet aenden mensch de eygenschap verlenen,
 Waer door de liefde teelt het menschelijck gellaght,
 Het is de min waer door den mensch wort voortgebracht,
 Dewijl de min uyt Godt haer oorspronck heeft genomen,
 Soo moet ghy inde min eerst tot den oorspronck comen,
 Dat is ghy moet voor al tot Godt in 't minnen gaen,
 En bidden in u hert sijn groote Godtheyt aen,
 Ghy moet een suyver hert aen hem ten offer vieren,
 Dat hy u inde min wil met Tobyas stieren.
 Ghy moet u Heer en Godt aenroepen met de mont,
 En tonen hem u hert, en tonen hem de gront.
 De gront waer wt u min (ô Minnaer!) comt geresen,
 Moet voor u Heer en Godt, oprecht en zuiver wesen;
 De gront waer op u min, waer op u minne leyt,
 Moet opgeoffert zijn aen 's Hemels Majesteit,

Oeeuwigh eenigh Godt ! van Hemelen van Aerde,
 O Konink groot van maght ! en heerelijk van waerde,
 Algever milde Godt, die s'Hemels Troon besit,
 En u genade gunt hem, die u daer om bidt,
 Ik bid u goede Godt, dat ghy in 't lieve minnen,
 Wilt voegen mijne hert, wilt stieren mijne sinnen,
 Dat ik geen minne pleegh, als die ten hooghsten mijn
 Magh nae u wil en wet, de ziele zaligh zijn.
 O ! eeuwigh eenigh Godt ! indien de minne kraghten
 Door wetten des natuurs, haer lust in my betraghten,
 Soogund my dat ik magh my voegen na de wet,
 Die ghy in 't minnen hebt een Minnaer voor geset,
 O ! eeuwigh eenigh Godt ! ghy hebt een wet gegeven,
 Waer na ik schuldigh ben te voegen mijne leven :
 O ! eeuwigh eenigh Godt ! ik voel de min in mijn,
 En laet na uwe wil de wil mijns minne zijn :
 Niet wulleps, light nogh los, niet ydel ongebonden,
 Niet door een geyle drift genegen tot de sonden,
 Niet om de vuyle lust in dertelheyt te voen,
 Maer inde Eghte-trouw u wetten te voldoen,
 O ! eeuwigh eenigh Godt ! indie ik word gedreven
 Tot lusten vande min ; wilt mijn u gratie geven,
 Dat minne in mijn hert geen ander vrughten voet,
 Als daer de soete liefd' ten hooghit door groeyen moet ;
 Dat minne sonder liefd', en liefd' niet sonder trouwen,
 In 't binnenst mijnes hert, een vaste plaets behouwen :
 Dat minne sonder liefd', mijn herte niet besit,
 Maer dat de liefd' door trouw, bemik het reghte wit,
 t Geen ghy (ô ! eeuwigh Godt) om niet te mogen dolen,
 Hebt aen de swacke jeught in 't minne-stuck bevolen,

Geen minne macher zijn, geen minne magh bestaen,
 Ten zy de minne wert door liefdens plicht voldaan :
 Geen min magh sonder liefd', in 't minnend herte wesen,
 Waer minne sonder liefd' in 't herte comt geresen,
 Daer moet nootsakelijk de reden zijn gedaecht,
 Daer moet het herte zijn de lusten af gevraecht :
 Indien de minne-luft wert sonder liefd' bevonden,
 De reden wijstet aen, het hert helt na de sonden,
 De sonden smerten Godt, Godt wil de sonden niet,
 't Is sonde, sooder min, buyten de liefd' geschiet :
 't Is sonde datmen mint, en niet te willen trouwen,
 Een sonde die met recht voor gruwel wort gehouwen.
 't Is heyligh wederom dat yemant is gesint,
 Dat hy een lieve Maeght met goeder herten mint,
 Soo mint, dat sijne min bestaet in liefdens deughde,
 En dat hy door de min tracht na de eghte vreughde,
 Dit gund my goede Godt, dit bid ik, my verleen,
 Indien de minne-sught moght trecken door mijn leen ;
 Gedoogh geen min in my, of laet my liefd' versamen,
 Door wettelijke trouw tot zaligheden, Amen :
 Dit bid ik goede Godt ! dit wensch ik Hemels Heer,
 Tot mijner zaligheyt, mijn naesten tot een leer.

G E S A N G H.

W *Anneer de Son het morgenroot, In't Coste quam ont-
Lagh Phæbus in Auroraes schoot, Om zee en duyn te*

 *moe- ten,
groe- ten, Om Roos, om Bloem, om Vi-o-let, Met Elst en*

 Linde dicht be- set, Door Zuyer koelt te buygen, Om druppels die als

 Cristalijn Op Roos en Bloem gedropen zijn, Voor Nectar in te

 zuy- gen.

*VVanneer de Son het morgen root
In't oosten quam ontmoeten;
Lagh Phæbus in Auroraes schoot,
Om Zee en duyn te groeten,
Om Roos om Bloem om Violet,
Met Elst en linden dicht beset,*

Door

Door zuyer koelt te buygen;
 Om druppels die als Christalijn,
 Op Roos en Bloem gedropen zijn,
 Voor Nectar in te zuigen.

De versch oncloken dageraet
 (Begroet van zuye vinden)
 Haer morgen-lichjes vallen laet
 Op dicht beblaeide linden;
 De Son (in 't oosten op gestaen,
 Speelt met zyn glans op groene blaen,
 Van hoogh getopte bomen;
 Van vvaer mijn Phillis dreef haer Vee
 Tot op den Oever vande zee,
 En bracke vwater stromen;

Haer Schaepjes aende vwater kant
 Verquickten door 't verkoelen;
 Mijn Phillis gaet ter vvil op strandt
 Haer blancke voetjes spoelen;
 En lobbert in het ruyschend nat
 Dat haer tot aende middel spat,
 Door drijfjes opgevloghen;
 Noyt soeter vreught, noyt blijder dagh
 Als toen ik vveer mijn Phillis sagh
 Haer natte leden drogen.

Haer open boesem heel onbloot
 't Albaster vvit verdoofde;
 Haer blancke kaekjes, bloesend root,

Auroor haer glans beroofde ;
Hoe graeghde mijn verliefde fin,
Na dit genot door soete min
Doch dorst het niet betraghten ;
Dies was de vreughde my een smert,
Een vreught voor 't oogh, een pijn voor 't hert,
Een stryft voor mijn gedaghten.

S T E M M E :

Gefwinde Bode van de min.

Onlanghs mijn *Amarillis* liep
Smorgens door den douw,
Vvat dat ik badt, vvat dat ik riep
Amarillis vrouw
Hooren niet, na mijn klaght
Mijn verdriet had geen maght
By haer
Voort vlught sy vveer van daer ;
Inde vlught haer vleght
Aen een boompjen heght
Mit soo staet sy stil
*Ik omhels mijn *Amaril.**

Sy (met haer hayr veruvert in 't groen)
Kreegh van schaemt een bloos ;
En riep vvilc ghy my dienste doen?
Tyter, maek my los ;

Amaril! het geschiet
't Geen u wyl, my gebiedt
Te doen,
Hier in het lieve groen,
Doch eer ik het doe
Laet u Tjeter toe
Dat hy na syn lust
Amarillis lipjes kust.

VWant, eer sal ik u niet ontslaen
Tjeter wel hoe dus,
VVaer in heb ik u doch misdaen?
Kenik met een kus,
Met een soen seyde sy
Vvoldoen, kust mé vry
VVel aen;
En laet mijn daer mé gaen;
Met een kusje, neen
Ben ik niet te vreen,
Ghy raekt niet van mijn
Of daer moeder hondert zijn.

BRUYLOFS-ZANGH.

STEMME:

Verheft u diep gesught.

Gelyk een roose knop
 (De christalyne drop
 Van koele morgen douch op somer tijt geniet)
 Sigb opent als de Son daer op syn straeltjes schiet,

Soo is de soete min
 Aen een verliefde sin,
 De gunste van een Maeght is als een morgen douch
 Die reghte liefde voedt, en baert vut liefde trouw.

O! Bruyt, ô! lieve Maeght
 Ghy die de Krone draeght,
 Als zijnde Maeght en Bruyt door liefdens soete vret
 Maer morgen Bruyt, en Vrouw, op't lieve Bruylofs bet.

O! soete lieve min
 Wat hebt ghy soetheyt in,
 Wat baert u soetbeyt vreught door vretten vande trouw,
 O trouw! die door de min maekt van een Maeght een Vrouw.

O! trouw die zielen bindt,
 O ziel! die trouw'lijk mint,
 O! minne die de trouw in minne lust voldoet
 En door de trouw geniet mins alder soetste soet.

Hoe zaligh is de lust
 Die sulke minne blust;
 Hoe zaligh is de ziel die lusten niet wil voen
 Als daerse nae Godts wet de soete min voldoen.

O twee (door liefden) een
 Den Hemel u verleen
 Dat ghy naer uwe wensch, door plichten vande deught
 V hoogste zaligheyt door min betraghten meught.

BRUYLOFS-ZANGH.

STEMME:

Sal ik noch langer met hete tranen.

Hoe zaligh is de soete minne
 Hoe zaligh liefdens lieve kragt;
 In haer, die liefd' met Godt beginne
 Vvaer soo de minne over volbraght,
 Ist lief en soet,, wat liefde doet,
 Ist't lief en soet wat liefde liefst en mint
 Geluckigh die de liefd' met Godt begint.
 VVenscht yemant om geluck en zegen,
 Om voorspoet inde Eghte-staet;
 't Is hier allenigh in gelegen
 Dat hy in sijne liefde gaet,
 Nae Godes wet,
 Hemvoorgeset;

Nae

Nae Godes wet beminnen een voor al,
Dat 's Godt, in Godt, ó mensch! daer is het al.

Verliefde twee, door liefd' verbonden,
Luck-overschingh is mijn offerandt
Geluck ten Hemel afgesonden,
Gun Godt aen u, wiens milde handt
Al watter leeft
Sijn voedt sel geeft,
Al watter leeft sijn zegeningh verleent;
Geluck, verliefde twee, door liefd' ver-eent.

Lieft liefde wilt ghy vredigh leven,
Want vrede is het soetste soet,
Dat d'Eghe-staet den mensch ken geven,
't Is liefde die de vrede voedt,
Wie vrede mint,
Moet zyn gesint
Wie vrede mint, moet zyn gesint dat hy
De liefde liefst om datse vredigh zy.

BRUYLOFS-ZANGH,

STEMME:

Die mint die lijt veel pijn.

Hoe groot is liefdens maght
Hoe wonder is de min, hoe vermt is mins bedr (sf);
Soo groot is liefdens kragt,
Soo wonder is de min, dat schoon hoe veel ik schrijf

Noyt sal door my, of mijne rijmery
 Volcomen zijn verklaert
 Wat verliefde minne baert.

Waer isser soeter soet?
 Als min met liefd' verselt, door wvetten vande trouw?
 Als min met liefd' gevoet
 Die van een vrije Maeght maekt een onvrije Vrouw,
 Die nae dees dagh,, geen meer gebruyken magh
 Die vrije vrijgheyt
 Die de minne lust ontseyt.

De tijdt die heeft sijn tijdt,
 De wvinter streng en suyr, de somer lief en soet,
 Soo ist met een die vrijt
 *t Is dik wvils streng en suyr, soo langh hy vrijen moet,
 Als sijn geklagh,, verkrijght een bruyloft dagh
 Soo treck, o! jonghe Bruyt;
 Hier voor u een leeringh wvt.

Dat ghy u wvillie voeghe
 Nae 't wvillen van die geen, die ghy u over geeft,
 Sijn min met min vernoeghe
 En wvilligh inde wvet van minne lusten leeft,
 O! lieve wvee,, leeft eenigh, liefst de vree
 Waer minne vrede baert
 Is 's een Hemel op der Aerdt.

Ghy lodderlijke Nimphjes soet.

Ghelijck den mensch van aen begin
 Gheschapen is tot soete min;
 Soo is de min van node
 Den mensch verleent van Gode.

Van node, mits sy teelt en baert,
 Het menschelijk geslaght op aerdt;
 Dies is in 't minne plegen
 Ook zaligheyt gelegen.

De min die is een nodigh dingh,
 Want sonder min, den mensch vergingh,
 Woudmen de minne derven
 De overelt most versterven.

En wat de zaligheyt aen gaet
 Door soete min in d'Eghe-staet
 De min, van Godt gegeven,
 Srekt tot een zaligh leven.

Wanneer de minne in het hert
 Door lusten niet misbruykt en oert,
 In overloop van sinnen
 Meer als het zijn te minnen.

Dies mint de min door d'Eghe-trouw.
 On-eghe min baert druk en rouw;
 De eghe min baert deughde
 Die minne voedt met vreughde.

BRUYLOFS-ZANGH,

S T E M M E :

Si tanto gratioza.

O groote kragt der minne,
 O! soete brandt, daer liefde u doet blaken;
 Zijt ghy aen ziel en sinne,
 Een lieve vreught, een aengenaem vermaken,
 Ghy queekt en voedt,, door vlees en bloet
 VVellustigheyt en vreughde;
 Doch! daer mins lusten
 Op liefdens vvette rusten,
 Zijn sy deughde.

Is min aen liefd' gebonden
 Is liefd' geneyght, door egbt de min te plegen,
 VVert min by trouwv gevonden,
 Is liefd' door trouwv, tot minne-lust genegen?
 Genegentheyt,, soo aengeleyt
 Baert niet als lieve vreughde,
 Mits dien de minne
 Aen die verliesde sinne
 Strekt tot deughde.

Liefd' maekt de minne heyligh,
 Minsonder liefd', staet goddeloos te noeme:
 De liefd' maekt minne veyligh;
 Min sonder liefd', die is gelijk de bloeme

Die afgescheure,, verdort en treure
 Om dat haer is benomen,
 't Gheen daer haer vreughde
 Haer wellust en geneughde
 Van most comen.

Dies wensch ick dat u sinne
 Verliesde jeught ! de min soo moghen pleghen
 De min soo moghen minne,
 Dat sy tot min door liefde zijn genegen ;
 Door liefd' en trouwen,, wvert Vrijster Vrouw,,
 Door minne sonder trouwen,
 VVert d' eer verloren ;
 VVert min door liefd' verkoren,
 's Is behouwen.

Cloris Minne-droom.

Aer mach mijn Philida, mijn soete beekje
 Mijn bertjen, Herderin, dat is in dwysent

wesen? Waer of sy haer verschuylt, waer of sy haer onthoudt?
 vresen, Met suchjes, en getraen, loop ik door 't naere woudt.

Waer sinje doch, ey spreek, Waer sal ik u best vin-

den? Daer leyt sy by de beek, En rust onder de Lin-

den: Sy sluymert, ach! sy slaept, op't kaekjen

leyt een Roos, Die neem ik, ach! ik dool, o Hemel! 'tis een bloos.

VVaer magh mijn Philida, mijn soete beckje wesen?
 Waer of sy haer verschuyt, waer of sy haer onthout?
 Mijn hertjen! Herderin, dat is in duysent wesen,
 Met sughjes, en getraen, loop ik door 't eensacm vrouwe
 Waer sinje doch? ey spreek,
 Waer sal ik u best vinden?
 Daer leyt sy by de beek
 En rust onder de linden
 Sy sluymert, agh sy slaept, op't kaekje leyt een roos,
 Die neem ik, agh ik dool, o Hemel! 't is een bloos.

Met Zeuxis vind ik my, mijn Philida! bedrogen,
 Natuur u schoonbeyt gaf yets boven het gemeen;
 V bloosjes blonken mijn als roosjes voor mijn oogen

Alsoo dat yder bloos voor my een roosje schein ;
 Agh ! moght ik Herderin !
 Een van die roosjes plucken,
 En door de soete min
 Daer op mijn lipjes drucken,
 Agh ! moght ik, dorst ik agh, ô ! neen, ik durrif niet,
 Ik raeck in ongena soo Philida mijn siet.

Mijn Herderinne slaept, dies ik besta te kussen
 Een kusjen sal haer niet verstoren inde rust,
 Ey minne ! ty te overk, en ofsy onder tuffen
 Al wacker worden, seght, 't is Cloris die u kust ;
 Kus, Cloris, kus haer mondt,
 Kus, Cloris, kus haer kaken,
 O ! lipjes root en ront
 Waer na mijn lusjes haken,
 Waer na de minne wenscht, agh Philida mijn lief !
 Saght, Cloris roeptse, saght, wat doeje minne-dief.

Cloris (aen de water stromen,
 Dicht om-lommert vande bomen)
 Rusten, en in slaep hy vil ;
 Droomden, dat hy in sijn lusten
 Philida haer lipjes kusten,
 Wacker zijnde waft een gril.

G E S A N G H.

*Ontloken Roos die aen u distel pronkt, En
Hy, die u liefst, u roose-laer be-lonkt, Tot*

*ciert u struyk met purper roode bladen:
dat ghy u op-geeft in sijn ge-na-den.*

Leer, jonge Maeght, wanneer ghy wort gevrijt, Dat ghy is

maekt, nae 't vrijen, vryheyt quijt.

Ontloken Roos, die aen u distel pronkt,
En ciert u struyk met purper rode bladen:
Hy, die u liefst, u roselaeer belonkt,
Tot dat ghy u op geeft in sijn genaden,
Leer jonge Maeght, wanneer ghy wort gevrijt,
Dat ghy u maekt, nae 't vrijen, vryheyt quijt.

*Gheeft ghy u op, wt min, aen die u mindt,
Denck dat ghy hebt u selven wegh gegeven:*

Wat minne *uwil*, dat moet ghy *sijn* gesint,
 V *uwille* moet mins lust ten dienste leven,
 Dat is geseyt, *uwanne* er ghy sijt getrou-*wt*,
 Schik, dat u liefd' mins plighden onder hou-*wt*.

Het Roosjen staet niet op *sijn* struyk en bloeyt,
 Om soo sikh selfs in 't bloeyen te behagen;
 Maer, 't geeft sikh op als het den Plucker snoeyt
 Soo moet haer ook een jonge Vrijster dragen;
 Soo (na de trou-*wt*) sy met haer plucker kant
 Is 't *uweyg'ren* haer geen eere meer, maer schant.

G E S A N G H.

P

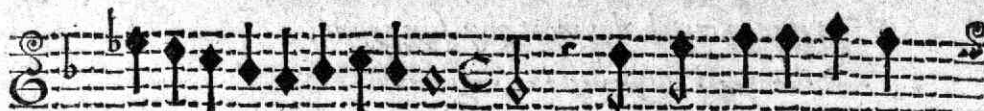
Hil- lis dreef op strandt haer *wee*, Schort haer
 Spoelt haer voetjes in de Zee, Die haer

keursje tot de knietjes,
 bracke water-*vlietjes* Met een snelle drift op-

drongh, Dat het aen haer borsjes sprongh, Sy (verbaest te rugh ge-
 X 3 loo-

loo-

pen) Deed haer natte boesem

o-pen.

Phillis dreef op strandt haer wee,
 Schort haer keursje tot de knietjes;
 Spoelt haer voetjes inde Zee,
 Die haer bracke water-vlietjes
 Met een snelle drift op drongh,
 Dat het aen haer borsjes sprongh;
 Sy (verbaest te rug) ghelopen
 Deed haer natte boesem open.

Coridon die quam op 't slagh
 Sy beschaemt, school inde roosen,
 Om dat haer den Herder sagh
 Kregen beyd haer kaekjes blofen
 Hy, ontsteken inde min
 Riep, myn lief, myn Herderin,
 Laet u Herder insyn armen,
 Vverkleumde borst veruvarmen,

Phillis sey, waer ik Diaen,
 k Soud u in een hert verkeeren,
 Voor het leet aen my gedaen;
 Dese vvrack op u begeren,

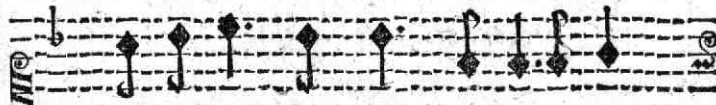
Phillis

Phillis, 'k hoop niet dat ghy 't mient,
 VVaer mé heb ik dit verdient?
 Hebt ghy lust een hert te plagen?
 'k Sal u 't myn ten offer dragen.

G E S A N G H.

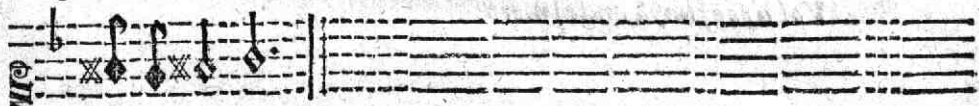
Aer vlucht ghy Nymphjen heen, Daer

ick in 't hert veel smert Heb om u min

geleen, Ey schoone Herderin Nee doch acht op mijn klacht, En mijn

getrouwe min.

VVaer vlucht ghy Nymphjen heen,
 Daer ik in 't hert, veel smert
 Heb om u min geleen;
 Ey soete Herderin,
 Neem doch acht, op mijn klaght,
 En mijn getrouwe min,

Amira soete meyt,
Ghy die met lust, te rust
V moede Schaepjes veydt;
En drijfse na de stal;
Ey! medooght,, en beooght
V Herders ongeval.

O! soete vyandin,
Ghy die mijn hert,, met smert
In plaets van vveder-min,
Soo pijnicht, ende plaeght
Dat het vee,, selfs mé
V Herders smert beklaeght.

Eylasi! mijn verdriet,
Noch al mijn klaght,, en aght
Ghy vvrede Nimphe niet,
Maer laet, u Herders hert
In ge-vveen,, steeds alleen
Vol droefheyte ende smert.

G E S A N G H.

*Als Faustina inde min, Van een Prince viert bestreden,
Heeft de kuyfche Herderin, Lust bedwongen door de reden,*

Sy (om minne aengebden, Op beloft van eer en trouw, Om te

zijn een Prince Vrouw,) Heeft door reyne kuyfheys wer Princen

minne af-geset.

Als Faustina inde min,
Van een Prince viert bestreden,
Heeft de kuyfche Herderin,
Lust bedwongen door de reden;
Sy (om minne aengebden,
Op beloft van eer, en trouw,
Om te zijn een Prince Vrouw)
Heeft door reyne kuyfheys vee
Princen minne af-geset.

V ó! Maeghdelyk geslaghe
 Tot een voor-beelt om te leeren,
 Dat ghy door der deughden kragt
 Minne-lust moet teghen vveeren;
 Schoon dat Minnaers Eden s'vveeren
 Trouw (nae mins genot) te zyn,
 Jonghe Maeghden leer van mijn,
 Minne Eden light ghelooft;
 Menigh Maeght haer kuytheyt roofst.

Schoon dat u een Minnaer vryt
 Groot van Ryckdom en vermoghen;
 Ghy van laghe afcomst zyt,
 En in cleynheyt opgetoghen,
 VVilt hem esier niet gedoogen
 Dat hy in syn minne gaet,
 Verder als het deught toe laet,
 Leer hier dat ghy jonghe Maeght,
 Sorge voor u kuysheyt draeght.

Leer hier aen een Herderin,
 Geyle lusten tegen stryen;
 Schu-vyt die Minnaers, die om min
 Meerder als vvt liefde vrien,
 VVilt ó! jonghe Maeghden mijen
 Minne stricken, Minnaers reen,
 Minnaers smeken en ghebeen!
 Schu-vt in 't vrien, 't minne soet
 Buyten swyker, binnen roet.

Ionghe Maeghden teere dieren,
 Lieffelijk, en foet gheslaght
 Leer, ey leer! dijn eyghen kraght
 Wel ghebruyken en bestieren.

Hier in is u kraght ghelegghen,
 Dat ghy door een schoon ghelaet,
 Door een vriendelijke praet
 Herten kunt tot min bewegghen.

Ja, alleenigh door een vonckjen,
 Treckt ghy herten, ziel, en sin,
 Tot de lusten vande min
 Als het oogh ontsluypt een lonckjen.

't Recht ghebruyk in dese dinghen,
 Hanght alleen aen dese saek
 Dat ghy u in mins vermaek
 Kunt bestieren, en bedwingghen.

Waer vlucht ghy Nymphjen heen.

Vie heeft er meerder rust,
Die sijn gemoedt,, voldoet

In wvelvernoeginghs lust?

Of, die door wverelts macht

Van begeert,, over heert,

Nae meerder hoogheyt tracht?

Eervarentheyt die leert

Dat overdaet,, niet baet

Die 't meest heeft,, 't meest begeert,

In meerder rust by leeft

Die sich voeght,, wvel vernoeght,

In 't wveynigh dat hy heeft.

Wat baet een Conincs Throon?

Wat heerschappy,, vooghdy,

Wat baet een gouden Croon?

Soo 't herte (ongerust)

Wert geknaeght,, en geplaeght

Van onversade lust.

Geen schar, geen overvloet,

Geen Hoofsche maght,, noch praght

En geven soo veel soet,

Als wvel 't vernoeghen geeft

Aen die gheen,, die te vreen

Gerust in kleynheydt leeft.

S T E M M E :

Iho to de Perfonne .

A Ertfche Godinne,, Zie- le van mijn ziel, Voogh-
 2. Ick die uyt minne,, Voor u ne- der kiel, Op-

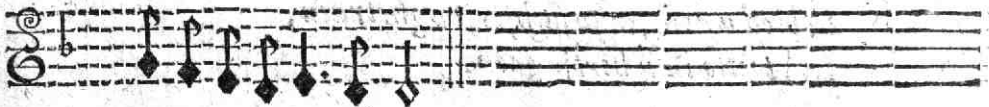
1. des van mijn verlief- de hert, | 1. Sie hoe ick ver-
 2. of-fer u mijn liefdens smert, | 2. Lieve Jufvrouw

1. fchijn,, Met een hert vol smert en pijn,, Ey ont-ferremt
 2. fiet,, Op mijnlij- en, en verdriet,, Ach de ziel, ach de

1. u o-ver mijn,
 2. ziel my ontvliet. Ick bied u aen,, mijn fuchjes, en getraen,, Ey

laetfe in u hertje gaen.

A ertfche Godinne
 Ziele van mijn ziel,

Y 3

Voogh-

Vooghdes van mijn verliefde hert,
 Ik, die vut minne,
 Voor u neder kniel,
 Op offer u mijn liefdens smert
 Sie, hoe ik verschijn,
 Met een hert vol smert en pijn
 Ey! ontferremt u over mijn;
 Lieve Iufvrouw wiet,, op mijn lijen en verdriet,
 Ach de ziel! ach de ziel, my ontvliet,
 Ik bid u aen,, mijn sughjes en ghetraen,
 Ey laetse in u hertje gaen.

Of haer vermoghen,
 Soo veel braght te vreegb,
 Dat u verkleumde, kon vve borst,
 Eenmael medoghen
 Met mijn lijen kreegb,
 Ha! schoone, die na vvreetheyt dorst!
 Soo soud ik de Goon
 Offer doen in 's Hemels Troon,
 En u liefd' geven liefdens loon,
 Schoone aerts Godin,, Voedstereffe van mijn min
 Dien ik lief met mijn hert, en mijn sin,
 Ik bied u aen,, mijn sughjes, en ghetraen,
 Ey! laetse in u hertje gaen.

Soo sult ghy proeven
 Door mijn tranens vliet,
 En banghe sughjes die ik stort,
 Met vvat bedroeven,

En benauwt verdriet
 Dat mijn ghemoet bestreden wort,
 Hoe my liefde plaeght,
 Om de vveer-liefd' van een Maeght
 Die mijn ziel op het hoogste behaeght,
 Hoe stantvast en trouw
 Dat ik lijd om mijn Iusvrouw,
 Alle strydt, alle smert, alle rouw;
 Ik bied u aen,, mijn sughjes en ghetraen,
 Ey! laetse in u hertje gaen.

S T E M M E:

Schoonste Lerinde.

Alle mijn sughjes, alle mijn klaghjes,
 Alle mijn traentjes, al mijn geveen;
 Alle mijn sinnen, al mijn ghedaghjes
 Reyssen ten hooghen Hemel heen;
 Om voor de Goon, en 't opper-reght te dagen
 Hem, die in sijn laeghen
 't Maeghdelyk ghemoet
 Heeft vast geboeyt, door lust van minne vlaghen
 Dies ik sal beklagen
 't Leet dat ghy my doet;
 O! klene Godt, Ghy die mijn hert en sin
 Stookt inde brandt, en vlammen vande win.

't Is tegen eer, tegen wet, tegen reden
 Dat ghy u felle pijlen spilt;
 d'Onrype Roos mijns tedre leden
 Van sijne struyckjen roven wilt,
 Agh minne Godt! wat d'winght ghy my te minne,
 Daer mijn jonghe sinne,
 Zijn gelijk de blaen,
 In wien de bloem besloten leyt van binne,
 Cithere Godinne!
 Hoe ken dit bestaen?
 Agh! agh! ik bid, dien benghel doch verbiet
 Dat hy op my sijn pijltjes niet en schiet.

Wie heeft een knopjen oyt gebroken,
 Wie heeft het van sijn struyk gedaen?
 Eer dat het Roosje was ontloken,
 Met inkarnate blos van blaen,
 Soo is mijn jeught, ook onbequaem van jaren,
 Om in Eght te paren,
 Dies ik bid dat ghy
 V pijltjes wilt op my soo langhe sparen,
 Tot dat ik ervaren
 Inde liefde zy,
 Een Maeght te jongh in hare jeught gevrijt,
 Rackt al te vroegh haer vreught en vryheyt quijt.

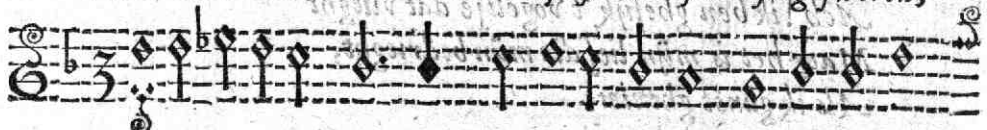
STEMME:

Rosemont waer ghy vliet.

Als ik min, wel betraght
 Vind ik min van sulke maght,
 Dat sy met ons speelt, dat sy met ons leeft,
 En ook even soo veel vreughde gheeft,
 Als 't onnossel kindt
 Dat een Voghel bindt
 En schiet het inde windt,
 't Beesje waent sich vry, en ontslaghen van sijn last
 Maer in 't vliegghen voelt sich vast.
 Even soo, gaet het my,
 In de minne, en 't ghevry;
 Ach! ik ben ghelyk 't vogeltje dat vlieght
 Maer het is mijn liefdie mijn bedrieght,
 Als ik gunst gheuiet,
 My een vreughd gheschiet
 Maer 't is my tot verdriet,
 Om dat sy haer gunst (my voor desen wel ver-eert)
 Wederom in haet verkeert.
 Soete min, ghy houdt my
 Vast ghevanghen, hoe wel vry;
 Vliegend ben ik vast, 'k schey, en keer weer om,
 't Is gheen deegh voor dat ik by u com,
 Schoon ik my gheuen,
 (Als ik by u ben)
 Tot vryen; ik en ken
 Soo veel gunste van u, mijn Nymph! verkrijghen niet
 Dat ghy mijn u weer-liefd' biedt.

STEMME: 1

Vliet heen droeve fughjes.

*Chuytler geen medoghen, In het herte van mijn Lief, soo**zijn mijn klagghjes al verloren; 'k Heb door liefde's vermogen**Aende Minne-God de trou van mijn stant vaste liefd gesworen,**Ick sal u lieven, mijn Lief, mijn beminde, soo langh als ick leef,**Ick die voor u kniel, Aen God mijn ziel, Aen u mijn lichaem*

geef.

Schuytler gheen medoghen,
In het herte van mijn lief, soo sijn mijn klagghjes al verloren;
'k Heb door liefde's vermoghen

Aen

Aen de minne-God, de trouw van mijn stantvaste liefd gestoren,
 Ik sal u lieven, mijn lief, mijn beminde, soo langh als ik leef,
 Ik, die voor u kniel,
 Aen Godt mijn ziel,
 Aen u mijn lichaem gheef.

Sughjes zijn mijn spijse,
 Traentjes zijn mijn drank, mijn lief, mitsdien dat ik u liefd moet derven
 'k Sal op dese wijze
 't Lievend lichaem voen, so langh, dat trouwe liefde my doet sterven,
 Magh ik liefds lusjes dan geen meer pleggen, gelijk als ik plaght,
 Magh ik dan gheen meer,
 Ghelyk weleer,
 Ghebruyken liefdens maght?

Sal ik ondertusschen,
 Uwe lipjes, uwe mondt, uwe kaekjes en u roode wangen
 Niet meer moghen kussen,
 Sult ghy my, mijn lieve lief! by u niet een reys meer ontfanghen?
 Sal ik geen lusjes, geen kusjes meer kryghen, ghelyk als ik had,
 Toen ik inde min,
 Mijn harts Sanctin
 Om weder-minne badt;

Lief! sal ik dan blijven
 Afghescheyden sonder u, ha pronk en perrel aller Vrouwen!
 Laet dees vaersjes schrijven,
 Laetse na mijn doode, mijn lief, dat bid ik, op mijn Graf-stee bouwen:
 Hier leyt hy, die om sijn lief is ghestorven, en rot tot asch,
 Vande ziel ontbloot
 Nu tuyght sijn doode
 Hoe trouw sijn liefde was.

S T E M M E :

Tanneken.

Sullen wy dan nu niet eens wvesen
 Vrolik ende soet,, vrolik ende soet?
 Vrolikheyt die wort ghepresen,
 Dies men vrolik wvesen moet.
 De tijdt die heeft sijn tijden
 De tijdt haer tijdt behoest,
 Vveest vrolik met de blijden
 Met droeve, zijt bedroeft,
 Ey drink nu eens een roemer om, ey drink nu eens een roemer om
 Van dese klare wijn,, van dese klare wijn,
 Sullen wy de Bruydt ter eeren, niet een wyrtjen vrolik zijn?

Bruydegom Heer, den tijdt sal naken,
 Dat u hert en sin,, dat u hert en sin
 Sullen swemmen met vermaeken
 In de lusjes vande min:
 Wy, door dese dinghen
 Zijn op 't hoogst verheught
 En vrolik met u singhen
 Van blijdschap en van vreught;
 Wy drinkē eens een roemer om, wy drinkē eens een roemer om
 Een roemer schoontjes wt,, een roemer schoontjes wt,
 Opde wvelvaert, en gesontheydt van de Bruydegom en Bruydt.

Bruydegom, wilt het soo beschicken,
 VVeren als een Heldt,, vveeren als een Heldt,

Dat

Dat de Bruydt raekt aen t'wee sticken,
 Eermen neghen maenden telt :
 Op dat alsoo u vrijen,
 Op dat alsoo u min,
 Ten nutsten moghe dijen
 Tot eerlijck huys-ghesin,
 Vvy drinkē eens een glaesjē om, vvy drinkē eens een glaesjē om,
 En zyn op 't hoogst verheught,, en zyn op 't hoogst verheught.
 Daer mé wvenschen vvy te samen, dat ghy u soo quijten meugt:

Z 3

Vvils

*Wilt ghy dat in u Eght liefd' na u vville gaet,
Draegh, Vrüsters, soo't bekoort, u, in u Maeghde staet.*

Ik heb een Maeght ghekent die in haer groene daghen
Haer niet (soo't wel behoord) in minne had gedragen;
Ik heb een Maeght gekent, en kense heden noch,
Die't minnen heeft gepleegt, haer Minnaer tot bedroch;
Eer dat ik voorder gae van dese saek te melden,
Eer ik tot het vervolg de pen te werke stelden,
Kreegh ik in mijn gedaght voor-beeldingh die my riet,
Dat eer ik verder liep in't gheen der is gheschiet:

Soud

Soud met een foet verlof my aen den Leser toone,
Verfoeken dat hy my in dese saek verschone ;

Soo 'k yemandt onverhoets moght tasten op hun seer,

Of raken met de pen, te nauw aen hare eer,

Dat sullicx (kenne God) wt wraek lust niet gheschiede,

Niet om dat haet of nijdt mijn wille sulcx ghebiede,

Niet dat het is mijn lust, niet dat het my behaeght

Dat ik brengh in het light de faute van een Maeght ;

Niet dat ik heb mijn vreught, in rijmen wt te spreken,

Hoe dat een swacke Maeght verviel in quae ghebreken,

Niet dat ik haer ter spot, niet dat ik haer ter spijt,

Een faut by haer begaen, voor alle man verwijt,

Niet dat ik daerom heb dees lesse voorghenomen,

Als dat sy yemandt souw tot leet te voorschijn comen ;

Neen, dats de meeningh niet, noch gheene Christen plight

't Quaet van sijn even mensch te brenghen in het light,

Ten voeghd een Christen niet van and'ren quaet te segghen,

Wt pascien, die hem in 't hert verholen legghen,

O ! neen, 't is verr' van my, 'k ben van die meningh niet,

'k Vind selfs ghenoegh in my, als 't hert inwendigh siet :

Dies bid ik, wie het zy, mijn rijmen comt te lesen,

En wilt in gheender wijs van sulck ghevoelen wesen ;

Dat ik hier mislagh brengh, of fauten aenden dagh,

Comt wt gheen quade grondt, ghelijk ik sweren magh,

't Comt wt gheen bitter hert, of quae ghenegtheden,

Ten comt niet voort om dat mijn herte wert bestreden

Door pasci, haet, of nijdt of diergelijken, neen,

Maer dat het soo gheschiet, heeft, Leser, sijne reen,

Dat ik hier yemandt coom sijn quaet ghebrek misprijsser,

Gheschiet, om and'ren daer door tot het goet te wijsen ;

Dat ik yets op 't ghebrek van and'ren schrijf, of segh,
 Dat stel ik yder voor ghelijkerwijs een wegh
 Die heel onveyligh is van Rovers, en Vyanden,
 En wijs den mensch ter deugd door ander menschen schandē,
 Dies neem het, Leser, an, ghelijk het inder daet
 Tot leeringh voor de jeught, hier af gheschildert staet.
 Een Maeght, een jonghe Maeght, aen d'Amstel-kant geboren,
 Die in haer eerste jeught haer Ouders had verloren,
 Die van haer kuyfheyt af, door Godt ons Opper-hoofd,
 Van Vader was ontbloomt, van Moeder was berooft,
 Sy die van jonghs op most haer lieve Ouders derven,
 En onder haer Ghelaght, en onder Vrienden swerven;
 En dat verscheyden tijdt, en menigh jaren langh,
 Wiert stricktelyk, en stijf ghehouden in bedwangh,
 Sy wt haer kintsche jeught ghecomen tot haer jaren
 Wenscht eens ontlast te zijn van 't lastighe beswaren,
 Dat haer te nauw bedwinght, dat haer te vast besluyt,
 En riep soo menighmael, och ! waer ik hier eens wt,
 Och ! waer ik eens verlost, van dese wrede plaghen,
 Waer ik van dese last bevrijt, en eens ontslaghen,
 Ach ! ofter yemandt my in eer op liefd', en trouw,
 Woud lieven voor sijn Bruydt, en minnen tot sijn Vrouw,
 Ach ! Hemel, wouwt ghy my doch soo gheluckigh maken
 Dat ik wt dit verdriet moght comen te gheraken,
 Ach ! Hemel moght mijn luck soo hoogh gheresen zijn,
 Wat souwer lieve vreught verrijfen wt mijn pijn,
 De Maeght van dees tijdt af, die voeght haer lieve sinnen,
 Tot Vrijers tijdt-verdrijf, en ongebonden minne ;
 Sy soekt haer hooghste lust, en trekt haer meeste vreught,
 Wt Vrijers omme-gangh, en 't by-zijn vande jeught,

Sy laet

Sy laet haer foet geficht gaen buyten reghte palen,
 En doet al wat fy weet, om Vryers aen te halen,
 Men fiet van dagh tot dagh door defe loffe keur,
 De Vryers om het huys, de Vryers voor de deur;
 De Vryers binnen 's huys, de Vryers op de straten,
 Haer Huys-heer fulcx verbiet de Vryers toe te laten:
 Haer wort wel striktelyk een vast verbodt gedaen,
 Dat fy geen Vryers meer en fal ten antwoord staen;
 Dat fy geen Vryers meer vermogen fal te spreken,
 Dat fy haer geen meer fal in defen handel fteken,
 De Doghter neemt haer slagh op feker tijdt eens waer,
 Wanneer een geestigh quant figh vinden liet by haer,
 Wanneer hy eens by haer in ftilheyt is gecomen,
 Heeft defe lieve Maeght haer tijde waer genomen;
 En hem op fijn verfoek haer Trouwe toegeseyt,
 Doch, vond na dit beftaen, de faek vol fwarigheyt:
 Haer Huys-heer was haer Voogt, die wou haer by hem hūwē,
 En niet gedogen dat de jonghe Maeght moght trouwen,
 Voor dat fijn ouden dagh ten eynde was gheraekt,
 Dit heeft dees lieve twee een fwarigheyt gemaekt:
 Sy floegen middel voor op veelderleye wijfen,
 En onder allen een, niet waerdigh om te prijfen;
 Doch, oft foo is gebeurt, en of 't foo is gefchiet,
 Daer van weet ik op 't nauft de reghte waerheyt niet:
 Altoos, het is foo veer met defe twee gecomen,
 Sy hebben d'een den aer in trouwe aengenomen,
 Sy hebben hare Trouw malkanderen beloofst,
 Hy hout haer als fijn Vrouw, fy hem als Opper-hoofst,
 Bestemden voor een wijl de faek te laten dryven,
 En onder-tuffchen trouw malkanderen te blyven

Op hoop dat hare Vooght verandert, of verscheyt,
 Hebben sy hare trouw, malkander toegeleyt,
 Het duurt een langen tijdt, ja veel verscheyde jaren,
 Dat dese lieve twee niet t'samen kosten paren;
 Sy sloegh het dikwils veur om met hem door te gaen,
 Maer hy, door achterdoght, vond sullicx ongeraen:
 Ter oorfaek al haer goedt, al wat sy souw verwerven,
 Most vanden ouden Vrunst op dese Dochter sterven,
 Al wat sy hebben souw, most komen van die kant,
 Dies hieltmen't ongeraen te reysen wt het landt;
 En tegens sijne dank, en tegens sijne sinnen,
 Te trouwen met de Maeght die hy bestont te minnen;
 Wat isser nader-handt wt dese saek ontstaen?
 Wat isser in het eyndt doch niet al om gegaen?
 't Valt lastigh voor de Maeght soo langen tijdt te wachten;
 Sy ondertusschen speelt met sinnen en ghedachten,
 En oft sy tot haer quel geen middel vinden can,
 Te plegen minne-vreught, met haer verloofde Man:
 Hoe wel de werelt niet voldaeen met eghte trouwe,
 Gaet evenwel haer Vrient, de saek te vooren houwe,
 Hoe dat sy als een Roos, die op sijn struykje dort,
 Verwellikt, en verteert, om datter douw an schort,
 Sy toond een lonkend oogh, en pleeght veel soete streken,
 Soo met een lief onthael, als met bevalligh spreken,
 Sy valt hem om den hals, en kust hem voor sijn mondt,
 Sy toond een open hert, een ongeveynsde grondt;
 Sy soekt op dese wijs haer Minnaer te bekoren,
 Sy leyt hem wat sy ken, tot minne-lust te vooren,
 Maer't was en bleef vergeefs, 't geen sy op hem versoght,
 Vermits de Jongh-man al te veel op 't achterst doght:

Dit heeft een felle spijt in 't Maeghden hert ontfteken,
 Sy neemt haer slagen waer om dit verdriet te wreken;
 Sy overdenkt in 't hert, en isser dan geen raet,
 Dat desen houten klick, van liefde my ontslaet?
 Sal ik mijn frisse jeught met sulck een droogert slijten,
 Dat souw my in mijn hert mijn levens dagen spijten,
 Soud ik als Tantalus, in wellust tot de kin,
 Behoefstigh moeten zijn, en vasten inde min?
 O neen! dat ken de min in geene jeught ghedoghen,
 De min is inde jeught van machtigher vermoghen,
 Ik sal een ander vondt wel haest bedenken gaen,
 Waer door hy garen my sal vande trouw ontslaen,
 Ik sal een ander wijs op desen handel setten,
 Ik sal, dat loof ik hem, wel op mijn stucken letten:
 Ik sal, dat loof ik hem, een ander wegh in slaen,
 Tot wrake vande spijt die hy my heeft ghedaen;
 Sy (nae een seker tijdt van ettelijke daghen)
 Heeft op een wacker geest een lonkend oogh gheslaghen,
 Sy, nae een korten tijdt, heeft door haer geyl gesight
 In 't hert van haren Vrient, een minne-brant gestight,
 Hy, in wiens jeughdigh bloet, de brandt is op ghesteghen,
 Heeft wonderlijke vreught wt dese brandt ghekreghen,
 Hy, van dit vuyr gheraekt, klaeght met een soete smert,
 Wat voor een vremde vlam hem spertelt om het hert:
 In 't eyndt, hy comt soo veer, dat alle sijne sinnen,
 Vervallen inde brandt van onbeschofte minnen:
 Sijn ooghen voelen 't vuyr, van minnens hete gloet,
 't Ghesight is d'eerste vonk, die dese vlamme voet,
 't Ghehoor heeft meerder brandt wt geyl ghesprek vernomen,
 En by de eerste vonk, ist tweede toe ghecomen;

Daer raekt het hert in brandt, en in bedoven vlam,
 Tot dat gevoelen selfs de hittigheyt vernam,
 Wat volghter langhen tijt en menigthe van dagen?
 Heeft haer dees jonge Maeght, soo vry en los gedragen,
 Al wat de Iongh-man deed, jae ik en weet niet hoe,
 Dat liet de geyle Maeght sijn snode lusten toe,
 Al watter is gepleeght dat laet ik in 't verholen,
 En aen het oordel van den leser selfs bevolen.

Sy heeft een langen tijt, dees handelingh gepleeght,
 Sy heeft hier door sijn sin tot hare min beweeght,
 Op hoope dat sy moght van hem eens vruchte dragen,
 Om van haer eerste lief, en trouw te zijn ontslagen;
 't Geen noyt en is geschiet, 't geen noyt en is gebeurt,
 Soo dat sy op een nieu haer tweede smert betreurt;
 Sy, die in dese vreught hem langh heeft opgehouden,
 Vindt dat de sake gaet heel tegens haer vertrouwen;
 Hy die haer langen tijdt in 't minnen heeft gediend,
 Verfoekt dat sy aen hem haer weder-lied' verliend,
 Hy vleyt, hy smeekt, hy bid, agh seyt hy: mijn beminde!
 Wilt in beloft van trouw, aen u mijn liefd verbind,
 Ten aensien minnens vreught, en al het soet gevry,
 Het geen daer is gepleeght, lieft, tusschen u en my:
 Ten aensien al de lust en 't minnelijk vermaken,
 In vrye vryigheyt van minnelijke saeken,
 Ten aensien al het gheen ghy hebt vergunt aen mijn,
 Ach! seyt de jonghe Maeght ten ken, ten ken niet zijn;
 Oy me! hoe heb ik my soo schandelijk vergeten,
 Oy me! hoe heb ik my soo lelicke gequeten!
 Oy me! wat heeft mijn hert soo blindelinghs verleyt,
 Dat ik u lusten heb vergunt die vryigheyt;

Wat

Wat heeft my doen beftaen die vryheyt u te toonen ?
 Die vryheyt, die ik bid, dat ghy doch wilt verfchonen,
 Ach ! ach ! vergeeft het my, dat ik in minnery ;
 Mijn luften heb getoont tot uwaerts al te vry,
 Ey ! wilt een fwacke Maeght in haer onrijpe jaren,
 Niet pranghen om met u te trouwen, en te paren ;
 Ey lieve quelt mijn niet, om 't geen niet wesen can,
 Ik moet mijn friffe jeught verfljiten fonder Man,
 Hoe, feyt de longhelingh ! wat hebt ghy voorgenomen ?
 De faek met u en mijn is al te veer gecomen,
 De eer gedooght het niet dat ghy u van my fcheyt,
 Ghy hebt het in het eerft daer niet na aengeleyt ;
 Had ghy u in het eerft behoet van foo te doolen,
 Soo hadt ghy my mijn hert, en finnen niet geftoolen,
 Had ghy my in het eerft de min niet toe geftaen,
 Soo koft ghy nu met recht my van uw' trouw ontflaen ;
 Had ghy my niet vergunt foo veele vryigheden,
 Soo ftond u weygeringh gegrond-veft op de reden ;
 Maer nu het foo ver is, dat my de minne fmert,
 En dat haer foete vlam my wemelt om het hert,
 Nu dat ghy hebt de proef van min aen my gegeven,
 Nu kender wt mijn hert haer luft niet zijn gedreven,
 Ghykunt, ô jonghe Maeght ! u trouw my niet verbien,
 De faek foo verr' gebroght die fal, en moet gefchien,
 Hoe foud' u Maeghden hert zijn van foo kleyn vermogen,
 Dat ghy die fchande foud in u gemoet gedogen ?
 Hoe foud' een eerbaer Maeght vergeeten foo haer eer,
 Te foeken minne-luft, en 't trouwen nimmermeer ?
 Dat ken, of magh niet zijn, heb ik mins luft genoten,
 Ghy, wilt ghy eerbaer zijn, en kund my niet verftoten,

Heb ik u fuyverheyt ontfuyvert, 't was u fin,
 Ghy baenden my de wegh, ghy weet ik liepfe in ;
 Ghy gaeft my volle maght, te kuffen en te kuffen,
 Ghy gaeft my volle maght de foete min te bluffen,
 Ik hebfe tot dien eynd ghedaen, als dat ik fouw
 U krijghen jonghe Maeght ! in 't eynde, tot mijn Vrouw,
 Ach ! feyt fy wederom, wat noot waert, koft het wesen,
 Wat noot waert, moght ik zijn, ghelijc ik waer voor defen ;
 In 't eynde borft fy wt, wat noot waert, waer ik vry,
 Ghy foud tot uwaerts sien, 't gheen ghy begeert van my :
 Ach ! oft ik langer veyns, ach ! oft ik langer fwijghe,
 Ghy kunt daer niet als meer verdriet en smert door krygen ;
 Ach ! of ik fwijghen wil, wat ift ? het moeder wt,
 Ik heb mijn Trouw verlooft, ik ben een anders Bruyt.
 Fy, feyt hy, jonghe Maeght, waer toe geeft ghy u finne,
 Waer toe met my ghepleeght de lufften vande minne ?
 Waer toe foo los ghemalt, u kuyfheyt dus verfpilt,
 Wijl ghy u hebt verlooft, een-ander trouwen wilt ;
 Waer toe hebt ghy aen my vergunt mins vrygheden ?
 Dewijl een ander is de Vooght-heer van u leden ?
 Waer toe foo menigh uur in 't donker vande naght
 Met min, fy ! geyle min, baldadigh door gebraght ?
 Waer toe belonkt, ghekufft, omhelst in vuyle vreughde,
 My, die u had vertrouwt, een Maeght van eer en deughde ?
 Sy valt in on-maght neer, en leyt als doot ter aerdt,
 Den Jongh-man voelt zijn hert met groote vrees befwaert,
 Hy fught vaft fught op fught, hy offert klaght op klaghten,
 En docht gheen ander eyndt als fterven te verwachten ;
 Hy in 't ghemoet befwaert, door dese droeve noot,
 Docht hoe gaen ik het aen, blijft fy hier by my doot,

Wat

Wat grooter swarigheydt soud hier 'wt kunnen comen,
 't Sal light by veelen in bedenkingh zijn ghenomen
 Als dat ik hier of daer de Maeght mé heb belast,
 Of niet, ghelijkt behoort, heb elders aenghetast;
 Benauwtheydt schein zijn hert in tranen te bedelven,
 In 't kort, de swacke Maeght raekt weder tot haer selven,
 Het eerste datse sprak, (dat was) ik sterf van pijn,
 Om dat ik heb bestaen, 't gheen niet behoort te zijn;
 Heb ik u door mijn lust tot sonden aenghedreven?
 Nu bid ik dat ghy my die misdaet wilt vergheven?
 Heb ik my inde min ghedraghen al te vry,
 Ik bid u, ach! ik bid, ik bid vergheeft het my,
 Mijn sonden zijn my leet, ik false al mijn daghen
 Bewenen met het hert, en met de ziel beklaghen,
 Ik sal in ware boet tot mijnen Schepper treen,
 Ghenade soeken met Maria Maghdaleen:
 Sy weet door dese klaght de Minnaer te beweghen
 Sy maekt hem op het hooght, haer min en liefde teghen,
 Wel seyt hy, jonghe Maeght ik raed u voor het leet,
 Ik raed u schuwte de lust ghelijk een heete pest;
 Ik raed u liefde de deught, en laet de sonden varen,
 Ghy zijt op 't alder eelst en 't bloeyen van u jaren,
 Ey mild! ik bid u mild, al wat u schaden can,
 Haelt met gheen dertel ooghe de geyle Vrijers an;
 Hebt ghy u Trouw verlooft, wilt tijt en stond verwagten
 Om u verloofde trouws ghenietingh te betraghten:
 Hebt ghy u trouw verseyt, verwaght de reghte dagh,
 Dat liefde na haer plight u lusten boeten magh,
 Ik bid u, (wat ik ken) steld u de deughd voor ooghen,
 Ik sal, 't gheen ghy begeert, op u versoek ghedoghen;

Ik sal, Jufvrouw, ik sal, al valt het noch soo hert,
 Al is het my verdriet, al is het my een smert,
 Mijn finnen tegens dank van uwe liefde trecken,
 En laet mijn laetste bee u tot vermaningh strecken;
 Dewijl ghy hebt een vrundt met wien ghy trouwen sult,
 Dewijl ghy zijt verlooft, soo toon, u doch gedult,
 Tot dat gelegentheynt u doet te samen paren,
 Ey, wilt u groene jeught tot aen die tijdt bewaren?
 Soo datter niemant meer u eerbaerheyt mildoet,
 Noch dat noyt geyle handt u meer besmetten moet:
 Dit wensch ik, en ik bid gedenk aen mijne reden,
 Indien ik ook mijn plight te buyten heb getreden,
 Indien ik wat te stout in 't minnen heb gegaen,
 Indien ik in u eer, u heb te kort ghedaen,
 Indien ik mijn te vry in 't minne pleegh te toonen
 Ik bidde dat ghy my derhalven wilt verschoonen,
 Ik bid u voor het leest, en daer mé gaen ik heen,
 Ik bid u lieve Maeght, ey hoor na mijn gebeen!
 Ik bid u, om de liefd', die ik u heb gedragen
 Mijn liefde die ghy nu hebt vander handt gheslagen,
 Die liefd' die ik u droegh met een oprecht ghemoet
 Die liefde ist die my aen u nu bidden doet,
 Dat ghy, ó lieve Maeght u herte wilt bevrijen,
 En noyt een vuyle lust van geyle minnelijen,
 Drijft minne wt u hert, u herte suyver houwt,
 En draeght het op aen hem, die uw' dat toe vertrouwt,
 Hoor, seytsy, eer ghy gaet, en eer ghy noch wilt keeren,
 Moet ik noch voor het laetst een bee op u begeeren,
 Al eer ghy noch vertrekt, al eer ghy noch verscheyt,
 Dewijl ik heb ghepleeght te veele vrigheyt,

Dewijl

Dewijl ik mijn te vry in 't minnen heb ghedraghen,
 Moet ik u, voor het laetst, mijn noot met tranen klaghen,
 Ik die mijn Maeghde-plight te buyten heb ghegaen
 En mijn verloofde Trouw, op 't hooght te kort ghedaen?
 Ik bid u, heeft de min van u haer lust ghenoten,
 En is u lust wt mijn, en mijne min ghesproten,
 Ik bid u, heeft mijn min, u tot de min ghebroght,
 Heb ib u doen bestaen het gheen ghy noyt en docht?
 Ik bid u, heb ik u een quade wegh ghewesen,
 Ik bid u, en ghedenkt het doch gheen meer na desen;
 Ik bid u, is het saek dat bidden gelden magh,
 En brengt die snode daet doch nimmer aenden dagh,
 Ik bid u, heb ik my niet soo 't behoort ghequeten,
 En laet mijn schande doch aen yeder een niet weten,
 Ey, voer een heusche mondt van 't gheender is gheschiet,
 Ey lieve, 'k bid u doch, en melt mijn sonden niet,
 Laet noyt u herte zijn van fulker aert bevonden,
 Dat het sijn vreughde schept in ander menschen sonden,
 Laet noyt u herte zijn met fulke lust bevekt,
 Dat het mijn droeve val tot mijnen spijt ontdekt,
 Sie hier, een snelle drift van lauwe bracke tranen,
 Om u tot mijn versoek hertgrondigh te vermanen;
 Mijn sughten die ghy hoort, mijn tranen die ghy fiet
 Die bidden u te saem, ontdekt mijn schande niet,
 Mijn handen die ghy fiet beklemt in een ghewreven,
 Die bidden u, wilt my, mijn fauten doch vergheven,
 Ik (die met droever hert hier voor u ooghen staet,
 Bid u voor 't alderleest verleend my u ghenae.
 Hoor nu hoe 't voorder gingh, en hoe nae weynigh daghen,
 De saek in dit gheval, haer voorder heeft ghedraghen,

De Vooght-heer vande Maeght een afgheleefde man,
 Wiens ziele dat het vlees niet langher draghen can.
 Na dat hy sijne strijt heeft met de dootd ghestreden,
 Die is in korten tijdt de werelt overleden ;
 De Bruygom vande Maeght, allenskens blyken doet
 Dat hy in 't errif-deel sijn part ook hebben moet,
 Die laet sich alle daegh ook neffens al de Vrunden,
 Die laet sich met sijn lief in dit gheselschap vinden,
 In 't eynd, men vraeght hem af wat hem daer comen doet,
 Ik eyghen met dees Maeght haer aenghestorven goet,
 Ik hebbe, seyt hy my tot haren dienst begheven,
 En traght met haer ghelijc mijn eghte Vrouw te leven,
 Sy heeft op mijn verfoek, haer Trouw my toeghefeyt,
 'k Heb over langh tot haer mijn liefden aengheleyt,
 Ik hebbe over langh dees Jufvrouw liefd' ghedraghen
 Ik hoope het en sal de Vrunden niet mis-haghen,
 Dat ik dees lieve Maeght ghelieft heb voor mijn Vrouw,
 In eerbaerheyt en deughd, in liefde, en in trouw ;
 De Vrunden hebben hem de Maeght ten Eght ghegheven,
 Men sagh haer voor een wijl bequaem, en vredigh leven ;
 Maer ach ! na dat de vreught een wijl-tijts had gheduurt
 Heeft dese jonghe Vrouw haer Eghte-staet befuurt,
 Na dat sy al te geyl haer toonden in het mallen,
 Is haer een enkel woort wt hare mondt ghevallen,
 Na dat sy inde min met hare eghte Man
 Vry wat te dertelgingh, 't gheen wel ghebeuren can,
 Is haer een woort te los, wt hare mondt ghecomen,
 Het gheen by hare Man in aghtingh is ghenomen ;
 Hy die op die tijdt sweegh, maer niet te minder doght,
 Op wat mannier dat hy haer ondertasten moght,

Op wat mannier dat hy de saek best soud' belegghen,
 Dat sy hem alles moght in reghte waerheydt legghen,
 Hy als een loofse Vos, en wel-gheslepen gast,
 Die heeft op dese wijs sijn Vrouwe aenghetast,
 Die heeft op dese wijs, en met gheveynsde streken
 Begonnen aen sijn Vrouw, seer vriendelijk te spreken,
 Ik weet, mijn lief, ik weet, hoe dat u frisse jeught
 Wel eer eens was gheneyght tot soete minne-vreught,
 Ik weet, dat ghy wel eer u daer in liet verwinne,
 Ik weet dat ghy wel eer vervielt in lust der minne,
 Ik weet dat ghy wel eer die vreughde hebt versoght,
 Ik weet dat ghy wel eer u lusten hebt volbroght,
 Ik weet ghy zijt verleyt, door een die u bekoorden,
 En kreegh u tot sijn wil door sijne schoone woorden,
 Ja toonden hem aen u een reghte eere dief,
 Maer ik heb even wel u daerom even lief,
 Ghy meught my, soo ghy wilt, dit vastelijk vertrouwen,
 Ghy zijt mijn eghte Vrouw, daer voor sal ik u houwen;
 Sy, die dit segghen looft, verswijght het minste niet,
 Van alles datter in haer minne is gheschiet,
 Hier is het heel bekeyt, hy wort als wt sijn sinnen,
 Sal ik, seyt hy, een Hoer, voor mijne Vrouw beminnen?
 Wat heb ik doch bestaen? dat ik u heb ghetrouwt,
 Een saek, eylaes! een saek die my op 't hooghst berouwt:
 Sy sught, sy schreyt, sy bidt, maer alles is verloren,
 Hy vlught ten huysen wt, en wil haer geensints horen,
 Hy in een langhen tijdt, en comt niet weer by haer,
 Sy, in die droeve staet, maekt wonder groot ghebaer.
 Hy, nae een langhen tijdt, en menighte van daghen,
 Heeft sigh in dit gheval, op dese wijs ghedraghen:

Hy neemt het reetste goet, hy neemt een somme gelt,
 Hy heeft hem op een kort tot reysen aenghefelt,
 Hy wt een enkel leet van haer bedreven schande,
 Gaet reysen over Zee, en dat in verre lande;
 Hy wt een enkel leet van haer bedreven lust,
 Begeeft hem van haer af, en soekt een vremde kust,
 Sy, door een innigh leet, en droevighe ghedaghten
 Speurt dat sy niet en heeft als droefheyte te verwaghten,
 Vermits hy jaer op jaer, daer inde landen blijft,
 En sonder dat hy haer een enkel letter schrijft,
 Sy, die soo menigh nacht, sy, die soo menigh daghen
 Haer jonghe jeught verslijt met sughten en met klaghen;
 Sy, die so menighmael met innigh leet betreurt,
 Het droevigh ongeval, dat heden haer ghebeurt.
 Sy, die de droefheyte heeft te diep in 't hert ghenomen,
 Is nae dit ongeval in droever staet gbecomen,
 Sy, die veel hert-seer heeft in dese quel ghemaect
 Die is ten laetsten in een mymeringh geraect,
 En heeft nae langhen ramp ellendelijk gheleghen,
 Sie wat haer geyle lust heeft tot een loon ghekreghen;
 Leer, jonghe Maeghden! leer, en drukt het in u hert,
 Hoe dat de soete min, de jonghe Vrijsters smert,
 Indiense niet en wert ghepleeght op reghte stonden,
 Ghelijk aen dese Maeght (Godt betert) wert bevonden,
 Wat heeft sy door de min op haren hals ghelaen?
 Wat heeft sy al verdriet en quelligh wt ghestaen?
 Wat heeft sy al beproeft, wat heeft sy al gheleden,
 Wat heeft sy, ach eylaes! al menighmael ghestreden?
 Al eer datmen ten eynd haer jonghe leven sagh,
 Al eer sy is gheraect aen haere laetsten dagh.

Leer;

Leer, wat de minne doet? ey! leer de minne mijden,
 Dat is ghebruykſe niet als op bequame tijden,
 En pleeght haer luſten niet voor datje zjijt ghetrouwt,
 Schikt dat ghy u ſoo langh, ô Maeghden! ſuyver houwt,
 Leer aen een anders ſmert, u welluſten en u vreughde,
 Laet u een anders val verſterken inde deughde,
 Leer wt een anders ſchae, u voordeel en profijt,
 Soekt innerlijke vree wt uyterlijke ſtrijdt,
 Leer wt een anders pijn u pijnen voor te comen,
 Leer wt een anders druk voor uwe droefheydt ſchromen;
 Leer, jonghe Maeghden leer, dat ghy u eelſte pant,
 Voor ſmetten wilt behoen, door anders minne ſchant,
 Leer, jonghe Vrijſters! leer, hoe dat ghy uwe ſinnen
 Niet alte los en laet vervallen in het minnen,
 Leer, jonghe Vrijſters leer, dat ghy ſoo minnen meught,
 Dat u de minne gheef haer welluſt door de deught,
 Leer, jonghe Maeghden leer, mins luſt in toom te houwen,
 Tot dat ghy veyligh zjijt door wetten van het trouwen;
 't Is ſelden wel ghelukt, 't is ſelden wel beſlaeght
 Min voor de Trouw ghepleeght, berouden menigh Maeght,
 't Is ſonden voor den Heer, en quellingh voor het herte,
 Een knaegingh inde ziel, voor het ghemoet en ſmerte;
 Min pleghen op ſijn tijdt, is verr' de beſte ſlagh,
 En gheeft een jonghe Maeght de ſoetſte Bruylofs-dagh.

STEMME:

Ballet Bronchorst!

Lieve naghjes!
 Ghy die ghetuyghe van mijn trouwe minne zijt,
 Mijn ghedaghjes,
 Mijn ziel, mijn hert, mijn sinnen zijn u toegheuyt;
 Ach! hoe vaek,
 Soekt liefde liefds vermaek
 Met ziel en sinne,
 O! aertsch Godinne,
 Op 't soetste minne
 Te voeden inde naght,
 Met liefd, met liefd, met liefde mijn ghedaght.

Als de Reye
 De naght-Godin Diana, met een Hemels stoer,
 Doet gheleije
 Ter plaets, daer haer Aurora met goe-morghen groet,
 Doet ghy mijn,, voor dagh en Sonne-schijn.
 VVt liefde comen,
 Aen d' Amstel stromen,
 VViens Linde-bomen,
 En hoogh-ghetopre blaen
 Mijn klaght, mijn klaght, mijn klaghten hooren aen.

Groene linde,
 Ghy die mijn minne-klaghjes als een Echo melt,
 Aen 't gheminde,

Wanneer ghy uwe tackjes, naer haer venster hets,
 En ghevoelt, een lieffelyke coels
 Myn glorie juyghen;
 V tackjes buyghen,
 Om te ghetuyghen
 Myn minne aen die gbeen,
 Wiens ziel, wiens ziel van my voort aenghebeen.

S T E M M E:

Ceste Cruelle.

O Voedsteresse van mijn minne,
 O! Afgodinne van mijn hert;
 Vooghdes van mijn verliefde sinne,
 Aen wiens mijn ziel gheoffert overt,
 Myn lust mijn leven,
 Al mijn aertsche vreught
 Heb ik begheven,
 Nughy uwe jeught
 Myn niet vergunnen meught.

Ghy wilt en meught geen liefde draghen,
 Ik min u lief en ghy mint mijn;
 Ia, 't is u vreught en ovelbehagen,
 Als ik, als ik by u magh zijn,
 Ach! blinde benghel
 Wat is dit een smert
 Dat my mijn Enghel

Nu ontnomen wert,
Ach! Ach! hoe treure myn hert.

Mijn lief, mijn troost mijn welbeminde
Dat ik u by-syn derven moet,
Dat doen u Ouders, en u vrinde,
Dies sal ik met mijn lauwe bloedt,
En diepe wonden
Die de min my gaf
Mijn Rosamonde,
Dalen na mijn graf,
Mijn minne tot een straf.

Om dat mijn liefde te hovaerdigh,
Na uwe weer-liefd' heeft ghetraght;
En hoogher soght, als ik ben vvaerdigh,
Vaerd wel mijn lief! met dese klaght,
Vaerd wel mijn vvaerde!
Opend uwe schoot;
In plaets van aerde
Vult met Roosjes root
V Slaef, door liefd' ghedoodt.

E Y N D E.

I. H. KRULS
A L C I P,

E N

A M A R I L L I S.

BLY- EYND - SPEL.

THE KROUS

A. T. C. I. P.

IN

AMARILLIS

NEW YORK

SPELS INHOUT.

Amarillis (wiens Ouders het land-leven hadden aengenomen om de gherustigheydt) vierden aldaer in oeffeningh van Schapen hoeden, opghequeekt; desgelijcx Alcippe, die sijne liefde Amaril is toedraghende; ende van haer veer geliefte, geboden wert 't landt-leven af te schaffen, 't Hoofsche leven aen te nemen, om door 't selfde tot hoogher eer en staet te rijzen.

Hy haer ghebodt ghehoorsamende, reyst met Clindor, sijne Neef, ten Hove, alwaer de buldinghe des Vorstins Amalis gheschiedende, de Princes Lucia het ooghe op Alcippe laet vervallen, ende doet hem door een oude Koppelaerster, met besloten ooghen, tot voor baer bedde brengen, daer zijnde gheraekt by haer, met voldoeninghe van minnens graeghte.

Alcippe (nae 't genot sijns lusten) komt by Clindor, vertelt sijn avontuur, edoch, met groot misnoeghen, van meer ghevoelt als ghesien te hebben, oversulcx niet wetende van vien so soeten Venus-offer aen hem vierde op ghedraghen, maer door raede van Clindor, snijdt een stuk franjen wt de gordijnen, waer door Alcippe kennis krijght, sich vermenght te hebben met Princes Lucia.

Dit de Princes ter ooren komende, ontsteekt in gramschap, met besluyt van 't selve op het hoogst te wreken, neemt de naght en nijdigheydt tot vraek te hulpe, ophitsende Marcellus, om door hem Clindor ziel-loos te maken, Clindor (in düel rakende met Marcello) krijght de over-

handt, en neemt hem 't leven; vlychtende naer Gotten, wvert aldaer op het ghebodt des Vorstins Amafis, in heghenis ghestelt,

Alcippe doet een voet-val, versoekt ghenade voor Clindor, edoch, vruchteloos, soekt derhalven middel ende door hulp van eenighen Adel in Boere kledingh, 't Kasteel van Gotten te vermoesteren, 't welk gheschiedende, verlossen Clindor wvt de boeyens.

Den Conink (op dit gherught) vaerdicht een Post afaen de Vorstinne, die op het spoedighst verstaen hebbende dit onder 't beleydt van Alcippe wvt gheroert te zyn, hem ten een wvighen daghen doet verbannen.

Alphonfus, seker Ridder wvt Hispanie, komt in 't Hof te Marcilie, zert aldaer de moedighsten Adel ter wvapen, onder wvelk Leon, den Oom van Amarillis, sich presenteerde, ende vanden Ridder Alphonso ghedoodt wvierdt.

Amarillis dit aen Alcippe schrijvende, versoekt revensie over de doode van Leon haer Oom, hy wvil vaerdigh op 't ghebodt syus gbeliefde, begheeft sich onbekent ten Hove, daeght den Ridder ter wvapen, de wvelke hy tot verwond'ringh van al het Hofghesin, Ridderlyk verwvint, en doodt ter aerden neder velt, wvordt alsoo met groote vreughd, en eerbiedinghe des Adels, en Hovelinghen, in onbekende schijn, onthaele, edoch wvertrekt van 't Hof.

Piemander, gantsch misnoeght over sijn afscheyde, sonder te moghen weten, wat Ridderlyk ghemoedt sich soo dapperlyk ghequeten heeft, komt by Cleante den Oom van Alcippe, die hem te verstaen gheeft dat het sijn Neef Alcippe ghewveest is, die den vermaersten Ridder overwvonnen heeft.

Piemander verwvondert zynde, doet darellyk sijn bannissement herroepen, ende Alcippe, met alle solemniteyt ten Hove leyden, die wvelke aldaer komende, met groote vreughde van de Vorstinne, als ook alle den Adel stateljk wvert ontfanghen, ende ghestelt inde hooghste eere, ende bedieninghe van 't gantsche Hof ende regeringh.

Alcip-

Alcippe, hem siende op de hooghste trap van syn geluk, bedenkt, ende stelt sich voor ooghen, de losse veranderingh, als ook de Hoofsche ydelheden, neemt voor hem de bedriechlijcke stricken der Hovelingen te ontvriken, de sorgbelijcke lasten te ontslaen, aflegghende sijn Hoofsche, ende weder aennemende sijn Herders kledingh, scheidt van 't Hof, begheeft hem te lande, alwaer hy sich eghtelyk met Amarillis verbindt.

AMARILLIS Herderin.
GABRIELA Koppelaar.

LUCIA Prinses.

WARAEGH

MARCELLE

HERBARD

AMASIS

ALPHONSVS

RODVS Edelman.

AEDERICK Coninc van Gotten.

PACIE

PIEMANDER Generaal in 't Hofte Marilia.

LEON Coninc van Amarillis.

RODRIGO Edelman.

CC 3

BODE.

Bedry-

LOKKER.

IVERR.

ALCIP

Bedryvers.

ALCIP een Herder.

CLINDOR zijn Neef.

CLEANTE Vader van Clindor.

AMARILLIS Herderin.

GABRINA Koppelaerster.

LYCIA Princes.

WRAECK.

MARCELLVS Edelman.

HELBARDIER.

AMASIS Vorstin van Marcilien.

ALPHONSVS Spaens Ridder.

RODVS Edelman.

ALDERICK Coninck van Gotten.

PAGIE.

PIEMANDER Generael in 't Hof te Marcilie.

LEON Oom van Amarillis.

RODRIGO Edelman.

BODE.

IONKER.

IVFFER.

ALCIP

207
ALCIP EN AMARILLIS.

BLY-EYND. SPEL.

Eerste Handelingh. Eerste Wtkomst.

Alcip lesende een brief binnens monds.

Eer noch de blonde Son het Hemels licht doet blofen,
En suygt de morgen-douw wt vers ontloken Roosen ;
Eer noch *Aurora* selfs wt hare Tente treet,
En't lieflijk Hemels blaeuw met purper root bekleet,
Eer

Eer noch den morgen-stond giert haer ghebloofde haken,
Schiep ik in eenlaemheyd mijn opperste vermaken;

Mijn blijdschap dreef my wt om in dit lieve groen
Voor d'opganch vande Son, mijn offerand te doen;
Aen wie dogh? aen die gheen die mijn de ziel, en sinne
Doet haken nae het Hof door soete dwangh der minne;

't Is *Amarillis*, ach! die haer *Alcip* ghebedt,
Dat hy ten Hove keert, nae staet, en hoogheydt siet:
U wetten en mijn hert en fullen niet verschillen,
Mijn heus ghemoed dat sal, mijn *Amarillis*, willen
Met graeghe vlijt voldoen al 't ghene u behaeght,
Mits dien *Alcip* een hert in sijne boesem draeght,
Dat meer nae hoogheyd tracht, en lof van edel bloeden,
Als in kleynachtingh hier het slechte Vee te hoeden;

Ik heb dus langh mijn jeught versleten onder 't Vee,
Doch teghens mijn ghemoed was 't alles dat ik dee;
Nughy, ha! *Amaril*, Vooghdeffe mijnes leven!

Dees brief, dees lieve brief! my tot een wet gheschreven,
In handen heb ghestelt; ô! brief, die my belast,
En seght, dat langher my gheen Herder-ampt en past;
Maer dat ik landt en Vee te famen sal verlaten,
Versoeken hooger eer, en dat door Hooffche staten;

Mijn wil en d'uw zijn een, mijn liefd' uw wet ghelijck,
't Volbrenghen sal aen u betonen proef en blijk
Dat ik nae wet uws wils, 't landt-leven sal versaken,
En traghten door manhafte daden te gheraken,

Aen lof, aen eer, aen gunst, aen Ridderlijke roem;
En datmen my ten Hoof den tweeden Krijgf-God noem;
Want ik het landt om 't landt mijn leven niet befinde,
Maer minden 't landt, om dat ik *Amaril* beminde;

Dewijl u minne my ghebedt het landt te vlien,
 Sult ghy, als wel gheneyght daer toe, my willigh sien,
 U wetten, en mijn wil, mijn Enghel ! evenaren,
 Ik laet de Herders stock, ik laet de Schapen varen :
 Ik ruyl de Boere-kleen, aen Hellem, Swaerd, en Schilt,
 Mits dien ghy *Amaril*; dit van *Alcippe* wilt,
 Wie sien ik daer van veer tot my-waert komen treden,
 Ist *Clindor* niet, mijn Neef? hy ist, ik moet op heden
 Ontdecken hem mijn vreughd, doch veynsen mijne min,
 En melden hem geensints 't ghebodt mijns Herderin ;
 Neef *Clindor*, zijt ghegroet; *Clind.* En ghy Neef desgelijken,
Alcip. De volheyd van mijn vreughd wil dankbaerheyd doen blijkē
 Aen 't Goddelijk gheslaght; voor d'inghestorte geeft,
 Die dus langh niet in my, Neef *Clindor* is gheweest ;
 Mijn geeft, die dus langh heeft in duyfter legghen dwalen,
 Wil wt een hoogher nu, eens hogher eer behalen;
 't Land-leven ben ik wars, de grove boerery,
 En 't Schapen hoeden, Neef, past langher niet aen my ;
 Ik traght nae hogher, en wil my ten Hoof begeven,
Clind. Wel Neef *Alcip*, hoe dus van staet sught angedreven ?
 Gaet ghy niet buyten spoor als ghy u wel beraedt ?
 Denkt Neef, dat yder voeght 't beroep van sijnen staet,
 „ Den Schipliens past de Zee, de Huysliens passen landen,
 „ Den wijsen het gebiedt ! den Krijghsman 't swaerd in handē,
 „ Den Hovelingh het Hof ! een Schapen-hoeder past
 „ Veel beter 't sleghte Vee, als swaere oorlochs last ;
 't Is buyten u beroep, als zijnde onervaren,
 En weet ghy niet mijn Neef, dat ongevoont maekt blaren ;
 Gelijk de spreuke seyt ? *Alcip.* Dit alles wel bedaght,
 Vind ik, door reed'lijkheyd, mijn lust van grooter kraght,
 D d Weet

Weet ghy Neef *Clindor* wel, wat my de reden leren ?

Clind. Jae Neef, dat ghy behoord van u opset te keren,
Indien ghy reed'likheyt maer reghte plaetse gheeft;

Alcip. Geen reed'likheyt krijght plaets, ten zy men kennis heeft,
Door kennis, kenmen van een saek goe reden tonen,
Mits dien de reed'likheyt de misflagh wil verschonen,
Moet sy met kennis eerst en wel te rade gaen,

't Is niet ghenoech een saek op reden aen te slaen,
Maer yeder staet het toe sijn naerstelijk te wennen,
Om 't gheen, waer nae hy traght, eerst wel te leren kennen,
Wel kennende het gheen hem 't hert betraghten doet,

En vindt het in sijn maght, soo zijn sijn reden goet;
Maer of schoon yemandt ken een saek met reden pryfen
Waer nae sijn wenschingh strekt, en sonder aen te wijfen,
Oft hem de selfde saek, oft goet soud' zijn of quaet,
Die doolt, hoe seer en vast hy ook op reden staet :

Seyt *Plinius* niet recht, een saek die sonderlinghe
Op onse reden past; *hoe dat van alle dinghe*

Is oefeningh Meestres; verstaet mijn Neef den sin?

Hy feyt de oefeningh brengt ons bequaemheyt in.

Clind. 'k Versta mijn Neef *Alcip* sijn meningh, doch ik vreesse,
Dat ghy in hoofsche pligh heel onbequaem sult wese;
Mits ghy te langh op 't landt versleten hebt u tijdt,
En daerom onbequaem tot hoofsche plichten zijt.

Alcip. Neef *Clindor*, wat my doet de onghewoont outberen,
Dat hoop ik mettertijdt door oefeningh te leren :

„ Denkt dat een *Passagier* geen wegh ten eynde raekt,

„ Ten sy hy op den reys een goeden voortgangh maekt:

„ Het moedigh Paert laet sijn van Ruyters niet beschryen,

„ Ten sy het d'oefeningh bequaem maekt te bevryen :

Noyt

Noyt koom ik tot het wit van mijn ghewenste fin,
Ten zy ik op het Hof, de hooffsche plicht begin.

Ist niet een meerder eer met smert gheraekt aen wenschen,
Als met kleynachtingh hier by domme sleghte menschen.
Te slijten 't leven onder beesten op het velt?

Landt-leven voedt een Boer, hofs leven voedt een Helt,

Clind. *Alcippe*, Neef ik speur wt alle dese dinghen,
Hoe licht des menschen hert valt op veranderinghen,
't Docht my op heden vreemt wanneer ghy seyde, dat
Ghy tot het Hof begeert, en groote lusten had;

Ik, die u voorstel stond op 't alderhooghste teghen,
Ben selver nu met u gantsch tot het Hof gheneghen:

Alcippe heeft ghelijc dat hy nae hogher traght,
Als ik het recht bedenk, wat isser min gheaght

Als 't sleghte Herder-ampt by yeder een verschoven?

'k Ben u ghevoelen eens, en reys met u ten Hoven,
Doch billik, datmen eerst daer van mijn Vader spreek;
Ik bid u Neef gae mé; 'k hoop dat ik met gesmeek
Sijn hert beweghen sal ons 't reysen te vergunnen.

Alcip. Daer komt u Vader, die wy lichtelijk nu kunnen
Ontdecken onse fin; *Clind.* Mijn Vader zijt ghegroet.

Alcip. Het selfde ik mijn Oom, u ook toe wenschen moet.

Clean. Ik dank u, waer van daen komt ghy dus met u beyden?

Clind. Een wonderlijke lust die schijnt ons aen te leyden
U met eerbiedigheydt een saek te draghen voor,
Waer op verfoeken wy, mijn Vader ons verhoor.

Clean. Segh my wat ghy verfoekt? *Clind.* 'k Sal 'tVader u ontdecké,
Alfoo tot hooger eer al mijn begeerten strecken,
Gelijk ook onse Neef *Alcippe*, is 't ons leet,
Datmen soo langhen tijdt in 't boere leven sleet:

Derhalven zijn ghesint ons moedigh te verkloeken,
Met u verlof, ten Hoof een beter staet te soeken;

Clean. Wat lust u domme jeught, te nemen byder handt?

Wat heeft het woeligh Hof, doch by 't gheruste landt?
't Lant-leven is een vreught, daer 't Hof niet is dan quellen;
Wie isser die 't ghetal der Vorsten weet te tellen?

Die wt de slaverny van 't kribbigh hofs verdriet
Begaven haer te landt; seyde *Julius Caesar* niet,
Dat hy veel liever woud' te lande vredigh wesen,
Als int het Roomsche Hof tot eer en staet gheresen:

Dees wetten zijn van ouwts al op het landt gheweest,
Dat yeder 't sijn gebruykt, geen woeker winsten vreesst,
Noyt huys-vrouw gheester man oorfaek van jaloufye,
De wan-gunst isser doodt, men kenter gheen benye;
Geen Venus Kamenier, oft Koppelaerster boos
Ghebruyktmen op het landt tot lusten goddeloos;
En sietmen niet te landt veel daden waerd om prijsen?
Hoe eerlijk Moeders daer hun Dochters onderwijsen;
Huys-vaders hunne Soons aen leyden in haer jeught
Tot nodelijk ghewin, door wetten vande deught;
Een yeder leeft te landt niet soo hy is gheneghen,
Maer soo hy schuldigh is sijns schuldighe plights wegghen,
Elk leeft van 't gheen hy wint, geen ziele soo vervreemt,
Dat hy, door quade lust sijn naesten 't sijne neemt,
Elk eerlijk besit sijn landt, sijn huys, sijn erven,
Een yeder leefster in een vreesse van te sterven;
Dit alles aen een zijd; let op het principael,
U handen onghewent te voeren 't snedigh stael,
Ghy die van kints-been afghedooft hebt met de Schapen,
Van leden al te swak om voeren schildt en wapen;

Ghy

Ghy die noyt anders waert als hier te landt behuyft,
 U voeght geen blank pistool, gheen degben inden vuyft,
 Maek eens een over-legh met reden by uw selven,
 Ghy die niet zijt ghewoon als ploegen, spitten, delven,
 In plaets van wapens draeght een sleghte Herders rok,
 En in dijn handen voert een haselare stok;

Ghy, die niet hebt gheleert als matighlijk te leven,
 Hoe wilt ghy uw ten Hoof by d'Edeldom begheven ?

Ghy die gheen leven als 't eenvoudigh zijt ghewent,
 Moet denken, dat het Hof best past voor die, die 't kent ;

Clind. Wie leefter die 't onkunt niet kenbaer wort doot 't leren ?

Alcip. Die 't Hoofs wil leren, Heer, die moet ten Hoof verkeren,

Clean. 't Is soo, maer oeffeningh eyscht haer bequame tijdt ;
 Wijl ghy van kints-been af te landt gheoeffent zijt,

Sal onghewoonte uw, door onbequame jaren,
 Met onghewone last in 't oefenen beswaren ?

Het Hooffsche leven dient van jonghs af aenghewent.

Clind. 'k Vertrouw mijn Vader toe dat hy de reden kent,

Stelt reed'likheyt te werk, die leert dat gene saken

De menschen haer beroep volmaektelijk volmaken ;

Gheen staet volmaekt den mensch, den mensch volmaekt

Hoe menig isser die ten Hoof voor Edel gaet, (sijn staet,

Niet teghenstaende, 't is van jonghs hem aenghewassen,

Soo sal noghtans aen hem de boersheyt beter passen :

Daer leefter veel ten Hoof in weelden opghevoerd,

En van een arrem hert, en moedeloose moedt :

Hoe veel in teghendeel van sleght gheslaght en leven,

Zijn door haer moedigheydt in 't Hof tot staet verheven :

Soo dat mijns oordeels is van desen 't reghte stuur,

De saek niet die men lieft, maer selver de natuur,

Clean. 'k Had op u kloekheyt, Soon, noyt sulken goet vertrouwen,

'k Sal door u reden my als overwonnen houwen :

Indien natuur u trekt te soeken hooffsche staet,

Ik gun op uw verfoek, als dat ghy derwaerts gaet :

Alcip. Wat isser doch te landt waer wt men yets kan leren ?

Wat nutbaerheyt ist onder beesten te verkeren ?

Sijn wy geen menschen ? ook begaest met manne leen ?

Bequaem om inden dienst des Krijgs-Gods *Mars* te treen ?

Gebreekt het ons aen kracht van zenuwen en schonken ?

Ach neen ! 't hert is my aen de wapens vast geklonken :

De moed is aen het swaert ghenagelt, en gheheght,

Ik draegh in 't lijf een hert dat met sijn vyandt veght.

Clind. Noch moedigheyt, noch lust en sullen my ghebreken,

Om nae de hoochste eer des Edeldoms te stecken :

't Zy ik het moede Ros, in harnas blank beschry,

Het zy ghewapend ik met mijne vyandt stry :

Schoon my ten strijde moght de braefste Ridder daghen,

In *Clindor* is de moed met hem een kans te waghden,

Soo moedigh drijft de moed mijn moedigheden an,

Dat ik in 't strijden trots de trotsten Edelman.

Clean. De moedigheyt toont blijk van uw ghenegentheden,

'k Segh dat ghy beyde spreekt met vast en goede reden,

Die als ghetuyghe zijn van 't Adelijke bloedt,

Ook dat ghy beyde zijt by Adel opghevoedt :

Clindor mijn Soon, en ghy mijn Neef, ik wil u beyden

Tot meerder moedigheyt van hooffsche lust aenleyden,

Dewijl ghy zijt gheneyght tot wapens ende strijdt,

Sal ik u doen verstaen van wat gheslaght ghy zijt :

Soodanigh, dat ghy beyde meught met aller eeren

By d' eelste Adel u ghelijken, en verkeren :

Weet

Weet dat ghy niet en zyt van Herders staet of stam,
 Maer 't braeffte Ridderfchap dat oyt ten hove quam,
 Is van ons maeghschap; dies uw hier op staet te letten,
 'k Bevinde dat natuur een yeder stelt fijn wetten,
 'k Segh wetten dwingen uw dat ghy het landt verfmaet,
 En volgens de natuur van hier ten Hove gaet:
 Dies ik van alles fal uw beyde doen verforghen,
 Het gheen van node zy, op dat ghy tegens morgen
 U reys ten Hove neemt, dies voeght u neffens my,
 Om te verfchaffen al wat daer toe nodigh zy.

Amarillis.

De hoop mijn liefde voet, dat onder dese linden
 Mijn lief *Alcippe* fal fijn *Amarillis* vinden,
 Op 't fchryvê van mijn brief fijn antwoord doen verftaen,
 En oft op mijn verfoek hy ook ten Hoof wil gaen;
 Hoe woelt mijn hertjen in een drift van foet verlanghen,
 Om antwoord van mijn lief *Alcippe* te ontfanghen;
 Waer blijft ghy, ach! mijn lief? waer toe fo lang vertoeft?
 Uaf-fijn 't tedere hert van *Amaril* bedroeft,
 Ach! hoe verdrietigh valt de liefde 't langhe wachten,
 Ik raek aen 't dolen inde dool-hof mijns ghedaghten;
 't Is best ik my wat ruft, de fantafy bedwingh,
 En onder dit gheboomt een Herder deuntje fingh.

Sy fit neder, finght op de ftemme:

Ach! blinde Benghel.

*S*on van mijn finne,
 Herder van mijn hert:
 Hoop van mijn minne,

Oorfack

Oorfaek van mijn smert ;
 Hoe meughje doch soo langh vertoeven ?
 Ey lieve doet mijn wvil !
 Koom, koom Alcippe by u Amaril.

Alcip in Hooffche kledingh, fchuylt
 achter de bomen, en finght :

Schoon Herderinne
 Voedster van mijn ziel ;
 Ik, die wvt minne,
 Voor u neder kniel
 En fcheyd nu wvt het herders leven,
 Op u begheert en wvil
 Hier is Alcippe by fyn Amaril.

Amarillis.

VVaer fal ik vinden
 d' Afgodt van mijn min ?

Alcip.

Hier inde linden
 Schoone Herderin ;

Amaril.

VVaer fchuylt ghy u mijn VVaerde Herder ?
 Ey ! wvaerom f wvijghje ftill ?
 Koom, koom Alcippe, by u Amaril.

Alcip.

Buygh fweye wvinden
 't Groene loof wvat neer ;

*En spreyt de linden
Ruyschend heen en vveer,
Ey! buygh de tackjes van malkander.*

Amaril.

*Ach! ach! ik krijg mijn vvil,
Ik mijn Alcippe? ghy u Amaril.*

Alcip. Hier ben ik *Amaril*, hier ben ik Herderinne,
Sie wat *Alcippe* doet ter liefde van u minne;
Sie uwen Herder hier verwisselt van ghewaet,
En dat om uwen 't wil gheneyght tot hoofsche staet:
Ik ben volkomen nu ghesint nae 't Hof te keren,
Soo door mijn eyghen lust, als ook op u begeren.

Ama. *Alcippe.*

Alcip. Lief.

Ama. *Alcip.*

Alcip. Mijn lief, mijn *Amaril*.

Ama. U lusten zijn te seer ghehoorsaem aen mijn wil.

Alcip. Mijn wil is willigh naer u willens wet te leven.

Ama. Tot loon wil liefden u mijn hertjen overgeven;
Ey! voeght het by het uws, en voert het uyt sijn stee,
Mits u mijn hertje mint, neemt het voor 't uwe mee.

Alcip. Ik sal, mijn lief, ik sal u hertjen met mijn draghen,
In het ghedaght aen u, mijn Engel! alle daghen
Liefds offerande doen; en knielen niet alleen,
Maer buyghen ziel en wil, met offer van ghebeen;
Gheen dagh, gheen uur sal my des af-sijns tijde delen,
Oft *Amarillis* sal in mijn ghedaghten spelen;
U beelt, u lieve beelt, u beeltenis sal my
Verstrecken aen 't ghedaght een schoone Schildery,

Ee

Daer

Daer ik met hert en ziel gheftadigh op sal malen,
 En daer mijn leven selfs het voedsel wt sal halen ;
 Mijn lief, mijn *Amaril* ! op heden sal 't gheschien
 Datmen de Huldigh des Vorstins sal kunnen sien,
 Dies ik met *Clindor* reys, om daer eens aen te schouwen,
 De stacy diemen sal op dese huldigh houwen ;
 De tijdt gheen wt-stel lijdt, dies ik, mijn *Amaril* !
 Met u verlos, van u mijn afscheyt nemen wil.

Ama. *Alcippe*, lief ! ik wil een saek op u begeren,
 Al eer dat ghy van my ten hove-waert sult keren ;
 Dat is : wanneer de weeld ten Hove u ontmoet,
 En dat ghy inde weeld u hert met lusten voet,
 Om door gheluk tot eer en hoogher staet te steyg'ren,
 Wilt dan, aen u ghedaght *Alcippe*, doch niet weyg'ren,
 Te plaetsen in het hert uw lief, u Herderin,
 Die in haer herte plaetst de Herder van haer sin :
 Ey ! laet stantvastigheyt by u haer woonstee houwen,
 Wisselt mijn slegtheyt niet aen Hooffsche Staet-lufvrouwen,
 Wisselt mijn trouwheydt niet aen 't Hof's bedriegery,
 Liest mijn opregtigheydt voor Hooffsche heerschappy;
 Dewijl ghelegentheydt, mijn Herder ! sal ghebreken,
 Om mondelingh met uw, mijn lief *Alcip* ! te spreken,
 Verzoek ik dat somwijl eens stomme boden gaen,
 Die my uw staet, en uw ghesontheyt doen verstaen ?
 Plaetst mijn in uw ghedaght den tijdt van al u daghen,
 Noyt uyre vanden dagh, of 't herte sal my jaghen
 Hier in de lommer, daer het met een minne-klaght
 Wt nocken sal, helaes ! hoe 't naer uw weer-komst wagh;
 Dewijl het dan moet zijn dat ghy van my sult scheyden,
 Wil ik mijn lief *Alcip* een stucke weeghs gheleyden,

En

Alcip. En met een lieve kus toe-wenschen luk op reys;
 En ik dat kusjen sal, mijn lief! in liefds forneys
 Door 't vuyr der minne doen in mijn ghedaght verteren,
 En wt dat kusjen, liefdens voedsel distileren;
 Indien 't mijn Enghel lust my wt-gheley te doen,
 Sal ik, door tijdts verloop, my tot het reysen spoen,
 En sal van week tot week aen u, mijn liefste schryven,
 Ghy zijt mijn eyghen, en die sult ghy altyts blijven;
 Mijn liefd' verandert noyt, dat sweer ik by de Goon,
 Noyt wissel ik mijn liefd' aen Coninklijke Croon.

Tweede Handelingh.

Amarillis.

Wanneer een dicke damp bedekt
 Het Hemels blaen-*uv* met duyster,
 De Son met *uv*olken overtrekt,
 Soo gheeft sijn strael op aerd' gheen luyster.

Oft, als de Maen te reye gaet
 Met rijke sleep van sterre stralen,
 En opgehpronkt met Hemels staet,
 Haer *uv*eer-schijn laet van boven dalen.

En dat een drift van *uv*olken *sv*ert
 Benevelt 't Maen-light ende sterren;
 Soo gaet het mijn verliefde hert,
*V*viens Son mijn noch beschijnt van verren.

Mijn Son, mijn licht, mijn liefdens glans
 Die my noch huysden heeft beschenen,

ALCIP EN AMARILS

Als 't opper puyk van alle mans
Is nu wt mijn ghesicht verdwenen.

Alcip! mijn hertens Herder, ach!
't Vale s'vaerder als 't my docht voor desen,
Ik schijn op 't klaersten vanden dagh
In droeve duysternis te wesen.

Na ghy u by-sijn mijn ontrekt,
En 't Landt verlaet om Hoofs te leren,
Is 't hert met dampen overdekt
Mits 'k moet u Sonne-light ontberen.

Wat ist, of tranen, sught, en klaght
Mijn droevigh herte steets versellen?
Mijn smert wort daer door niet versaght,
Noch ook mijn innerlijke quellen.

Ey! liefde! gheef my hert, en moet,
Om 't af-zijn met ghedult te helen,
Bevrijt mijn lief voor teghenspoet
O Goon! die 'k in u maght berele.

Alcippe is ten Hoof ghekeert,
Om daer nae staet en eer te traghten;
Als 't luck hem hooger heeft ver-eert,
Salik met vreughden hem verwaghten.

I. V E R T O N I N G H.

Daer Amasis ghehult wvert.

Nae dat de Vorsten zijn ten Hove t'faem ghekomen,
Na dat de stemmingh des verkiefinghs is vervult,
Wert *Amasis* tot *Gouvernante* aengenomen,
En voor *Vorstinne* van *Marcilien*, ghehult.

I I. V E R T O N I N G H.

*Daer den Eedt des ghetrouwvighheys aen Amasis
ghedaen wordt.*

Terwijlmen de *Vorstin* den Eedt van trouheydt sweren,
Vervalt *Princessen* lust, met dertel ooghs ghegluur;
Die op *Alcippe* speelt; en soekt na haer begeren
Te blussen nae haer wensch, dat inghesoghen vuyr.

*Kort na de Vertoningh, komt Alcippe wt, ende wort
van Gabrina vervolght.*

Beleefden Jonghelingh, ik hoop met vast vertrouwen,
Dat ghy mijn vrygheydt my sult ten besten houwen;
'k Wist garen wie ghy zijt? om reden die my port,
En hoe ghy, moedigh Helt, met naem gheheten wort?

Alcip. Ghy, die tot kennis van mijn name zijt gheneghen

Wat is u, segh my dat, in 't minst daer aen gheleghen?

Gabr. U meerder als mijn selfs, wist ghy het gheen ik weet,

Dienst-willigh, weet ik, dat ghy mijn verzoek voldeet,

U komste hier ten Hoofsal u gheluckigh maken,

Ghy kunt hier, soo ghy wilt, tot staet en hoogheyd raken,

Ghy kunt verkrijghen 't gun noyt Vorst verkregen heeft,
Dies het van noden is ghy my te kennen geeft,

Wie dat ghy zijt, en hoe u naem is my laet weten ;

Alcip. Wel, als ghy 't weten wilt *Alcip* ben ik gheheten,
En van ghelaghten ook wt Adelijke stam,
Derhalven ik in 't Hof hier van *Marcily* quam,

Om Adelijk het gantsche Hof-ghesin te eeren,

Op hoop van hoogher, ik ten Hove kom verkeren.

Gabr. 't Schijnt het gheluk alree u dienst te toonen pooght,

Ik weeter een ten Hoof, die heeft *Alcip* be-ooght,

En uwe min soo diep ter herten in doen drucken,

Soo dat ik weet te doen u vvenschingh te ghelucken ;

Hoe welsy my niet heeft wt druckelij gheseyt,

Dat metter herten sy uw draeght gheneghentheydr,

Weet ik nochtans de sack soo verre wel te brenghen,

Dat sy, indien 't u lust, u wille sal ghehenghen ;

Ik weet een middel, waer door ghy de soete wet

Der minnen kunt voldoen, in 't opghepronkte bet,

Niet met een sleghte stof, maer Gout-çieraet behanghen,

Daer soekt een Vrouwen-beelt *Alcippe* te ontfanghen :

Geen Vrouw van kleyne maght, maer van een hooge stof,

Niet vande sleghte, maer de grootste van het Hof,

Na wien soo menigh Vorst ghetraght heeft, maer verloren,

Alcip. Wat hoor ik, Hemel, ach ! vvat komt my hier te vooren ?

Min-voedster *Cipria*, vvat hebt ghy voor met my ?

Ik tvvijffel, of dit niet een vals bedrogh sal zijn,

'k Heb dikmaels veel ghehoort van 't Hof's bedriegeryen,

Den Stierman die in Zee de rotfen niet vvil myen,

Lijt schip-breuk, vvaer door hy sich selven brengt in noot

Door onvoorsichtigheydt veroorsaekt sijne doot,

't Hof

't Hof is een vvoefte zee, vol klipachtighe gronden,
 't Hof is een hooge rotz van fchadelijke fonden,
 't Hof leyt op valfheydt toe, doer loete veynfery,
 Dies dient voorfichtigheydt te vvandelen met my,
 Hoe hiet ghy?

Gabr. 'k Hiet *Gabrina*, Heer.

Alcip. Wilt my eens fegghen,
 Door vviens bevel ghy my dit komt te vooren legghen?

Gabr. Mijn Heer houd figh genoeght dat hem 't geluk gefchiet.

Alcip. *Gabrina*, ik vertrouvv my op dat feggen niet.

Gabr. Wat vvaent *Alcippe* dan dat ik hem soude liegen?

Alcip. Dat koft gheschieden, mits de vvoorden vaek bedrieghen.

Gabr. Bedrogh en ken niet zijn, daer daet de vvaerheydt toont.

Alcip. In fchijn van vvaerheydt 't Hof's bedriegherye vvoont.

Gabr. Waer fchijn is fonder daet, daer is bedriegerye,
 Maer vvaer de daet felfs blijkt ken vvaerheydt fchijn niet lye.

Alcip. De reden zijn vv el goet, vvaer 't vverk foo inder daet.

Gabr. Soo 't niet foo is, vvenfch ik dat my den donder flaet.

Alcip. *Gabrina*, magh ik op uvv' vvoorden dan betrouvven? (vven.

Gabr. Mijn vvoordē, Heer, mengt ghy vv el voor vvaraghtig hou-

Alcip. Ift vvaer dat my ten Hoof een edel lufvrouvv mint?

Gabr. S'is meer als een *Princes* die tot uvv is ghesint.

Alcip. Ift foo? ey fegh?

Gabr. Ik fvveert by al de maght der Goden.

Alcip. Heeft fy my dan ghesien? *Gabri.* Och jae en my geboden

Om u van defe nacht te brenghen in haer zael.

Alcip. *Gabrina*, 't fchijnt een droom.

Gabr. Let eens op mijn verhael,
 Sy heeft mijn ftrik belast mijn naerftigheydt te pleghen,
 Tot hare bykomft u, *Alcippe* te bevveghen,

Alcip. Sal ik haer by-zijn dan genieten moghen? *Gabri. Jae.*

Alcip. Sal 't zijn *Gabrina*, dat ik met uw by haer gae?

Gabr. Ghy sult alleen haer niet met uwe by-komst groeten,
Maer selfs haer lieve lust met minne koelen moeten.

Alcip. *Gabrina*, smeult haer hert tot my in minne-brant?

Gabr. Dat sal ghetuyghen selfs de Gulde ledecant,
Waer op ghy dese nacht, indien het u sal lusten,
Met een volmaekte Vrouw, sult veyligh meughen rusten,
Omhelt, ghestreelt, ghekust, ghevleyt, ghe-eert, ghedient,
Niet als een oorloghs Helt, maer soete *Venus* vrient:

Alcip. *Gabrina*, seggh my doch, hoe dat sy wort geheten?

Gabr. Sy heeft het my gheboon dat niet te laten weten,
't Is best, mijn Heer, dat sy haer naem u selve seyt.

Alcip. Ik vrees *Gabrina*, noch dat hier bedrogh in leyt.

Gabr. Daer van bevry ik u op straf der Goden plaghen.

Alcip. Op 't gheen ghy sweert, wil ik *Gabrina*, het dan waghen,
Alcippe is ghewis al van een ander geest,
En beter Vrouwen Man als *Ioseph* is gheweest,
Veel liever wil *Alcip* een kamp met *Venus* sleghten,
Als wel geharnast, met den grooten Krijghs-Godt vechten;
Dies ik vrymoedigh gae, en doe 't gun ghy begheert.

Gabr. Een dingh dient noch geseyt al eer ghy derwaerts keert,
Gheen reghte lievert ken volkomen vreught ghenieten,
Indien hy sikh ontsiet het bitter van verdrieten;

Alcippe, ach! ghy voedt de soete minne-vlam
In d'alder schoonste Vrouw, die oyt van Vrouwen quam,
Minsaem, beleeft en heus, in 't Hof, noch op der aerden
En leefter haers ghelijk in edelhedens waerden;
Van dees beloof ik u, u lusten nae begeert,
Mits dien dat ghy aen mijn beloften doet, en sweert

Dat

Dat ghy de faecke fult by u verborgèn hoüwen,
Ghelijk ik u dat wil *Alcippe*, toe vertrouwen ;

Haer naem moet zijn secreet, naer minne niet ghemelt,
Noch ook aen niemant niet u soet bedrijf vertelt,
Ook sal dees lufvrouw uwe komfte niet ghedoghen
Ten sy, dat het gheschiet met toeghebonden ooghen,
Gheblinthokt moet ghy gaen, daer ghy nae uwen fin,
Gebruyken meught u last. *Alcip.* Hier vind ik prykel in.

Gabr. Daer is, ghelooft het my, gheen prykel in ghelegghen.

Alcip. Hoe soet de lusten zijn, dit maektse mijn weer teghen ;
Al was de lust van min noch duyfentmael soo soet,
Ik soekse niet daer ikse blind'linghs vinden moet,

Gabr. Ik bid, voldoet mijn bee, want ghy niets hebt te vresen,
Ik sweert daer sal in 't minst voor u gheen prykel wesen :

Waer is u moedigheyt, waer sulke strikte wet,
Waer vrese, die dat soet van min te rugghe set ?

Ist mooghlijk dat ghy kunt de moet soo laten sinken ?

De min behoorden 't hert aen lust soo vast te klinken,

Dat geene achterdocht, u minne-lust ontjaeght,

Te meer, dewijl ghy selfs ghebeen wort vande Maeght,

Fy Moeder ! wt wien ghy ontfanghen hebt dit leven,

Fy u ! natuur die hem dees schoonheyt hebt ghegheven,

Fy borsten die hy soogh, van sijne kintsheyt af,

Fy, dat de schoonheyt hem geen meerder moed en gaf !

Fy daer een Vrouwe-lust door moedeloose mannen,

Kleynhertigh ende kints soo light wort wt ghebannen !

Alcippe, ach ! ghy zijt die ghene die ghy bent,

Ik sweert, dat u ik noyt soo hert-loos had ghekent.

Alcip. Wie leefster die niet souw veranderen sijn sinnen
Van alle achterdocht, om soete lust der minnen,

Te pleghen, soete min, gheen bitter ongheval,
 My uwe soetigheydt voortaan misgunnen sal,
 Geen swarigheydt, geen sorgh, en sullen my doen schromen,
 Het sy in wat gheval, aen minnens soet te komen,
Gabrina, isse schoon?

Gabr. Wtmuntend.

Alcip. Soet van zeden?

Gabr. Ook al.

Alcip. En wel ghefelt van lichaem en van leden?

Gabri. Trots Heer, in als volmaekt.

Alcip. En is't haer wil en sin,

Dat ik te nacht met haer sal plegen soete min?

Gabri. Ik sweert.

Alcip. Soo bid ik dan laet my niet langher wachten,

Hoe tockelt my de lust, hoe spelen mijn ghedaghten,

Hoe kittelt my de graeght met innerlijke brandt,

Om aende min Godin te doen mijn offerand;

De vreughde schijnt mijn hert in tijds vertrek te klemmen,

Ghedaghten inde vloet van *Cipris* stromen swemmen,

De lusten maken zeyl om met voor-wint van min,

Ruym-schoots de haven van mijn lust te loopen in,

Gabrina blind my nu, ik ben des wel te vreden,

Gabrina, blind my nu, ik ben des wel te vreden,
 Als't u ghelieft mijn Heer, nu laet ons binnen treden.

Gabrina
 bint sijn
 ooghen.

V E R T O N I N G H.

Daer Alcippe by de Princes te bed leydt.

*Alcip (vande Princes in minne-lust ontfanghen)
 Die vleyt, die bidt, die streelt, die lief-kooft, en die smeekt,
 En offert Venus vrucht met kusjes op haer wanghen,
 Hoe hy haer spraek versoekt, niet eensy weder spreekt.*

*Na de Vertoningh brenghet Gabrina Alcip weder op syn
 plaets, ende gaet voort vvegh.*

F f 2

Ha!

Ha min ! hoe vol-op heb ik daer u soet ghenoten,
 Hoe heeft het minne luk *Alcip* in lust ghestreelt,
 Ach ! ach ! hoe heeft de min nae wil, en wensch ghespeelt,
 Als fy my had omhelst in d'armen vast besloten.

O min ! waer wt is doch de soete lust ghesproten,
 Die tot dit soet ghenot *Alcippe* heeft ghebraght ?
 O min ! hoe soet hebt ghy mijn lusten toeghelaght,
 Dat ik niet weet wie 't is, dat heeft my meest verdrotten.

Doch, soo veel speurden ik, hoewel ik niet en sagh,
 Dat dese Jufvrouw, (in wiens armen dat ik lagh)
 Was jeughdigh, lief en soet, volmaekt in kunst der minne.

Natuur, ghy die in haer dit minne-vuyr ontstaect,
 Hebt haer ook inde min volkomentlijk volmaect,
 En die volmaektheyt is gheoffert aen mijn sinne.

Wat Jufvrouw moght dit zijn, ach ! *Venus*, ach ! wie ist ?
 Die my haer minne gaf, ik wensch dat ik het wist,
 Wie my die soetheyt van die minnery verliende,
 En in dat soet onthael mijn graghe lusten diende ;
 Met bolle lipjes my soo lodderlijk ghekuft,
 En alles wat sy heeft gheoffert aen mijn lust,

Clind. Wel Neef, hoe dus in u ghedaghten op ghetoghen ?

Alcip. Neef *Clindor*, wel te pas, hoe soud ik doch vermoghen
 Te veynsen 't luk voor u, dat my hier is gheschiet,
 'k Sal u verklaren, Neef, want veynsen ken ik niet,
 Hoe sal ik op het best met woorden u verklaren,
 Wat vreughde my alree ten Hoof is wedervaren ?

Ach leyder ! dese tough ghebreekt het aende maght
 Te melden 't soetste soet dat my de minne braght.

Clind. Hoe, Neef, hoe dus, wat ist? *Alcip.* Hoor toe ik sal 't u seggē,
 Als my de min, ik segh de minne-dagh gingham legghen,
 Dat ik op vremde wijs most komen daer ik souw
 Ghenieten minne-vreught van een Princeffe Vrouw;
 Een Vrouw van groote maght en Adel hier ten Hove,
 Heeft my 't luck meer vergunt als *Clindor* sal ghelove,
 Een oude Vrouw heeft my tot dit gheluck ghebrought,
 En door dees Vrouw heeft sy het selfs op my versoght;
 Ik most gheheel verblint by dese Jufvrouw komen,
 Doch mits dat my het light, in 't by-zijn wiert benomen,
 Kost ik niet sien wie 't was, wiens rijke Ledekant
 Door 't soete minne-vuyr bedoven stond in brandt:
 Waer in ik dese nacht naer mijn begeerten rusten,
 Met lieffelijk onthael haer lieve lipjes kusten;
 Soo dat de volheydt ik van dien niet segghen ken,
 Doch een saek isser daer ik moeyelijk om ben,
 Dats, dat ik niet en moght de plaets mijns vreughde weten,
 Noch wie dees Jufvrouw is, en hoe sy wort gheheten:
 Wat listigheydt dat ik hier toe heb aenghewent,
 Soo wierde my nochtans haer name niet bekend,
 Doch, soo veel ist, de plaets waer sy my deed ontbieden,
 De plaets daer mijne lusten minne-vreught gheschieden,
 Bespeurden ik dat was een plaets meer als ghemeen,
 En als ik op haer koets by duyfter quam ghetreen,
 Tuyghden 't ghevoelen my de kostele gieraden,
 Waer meed haer Ledekant my doght te zijn beladen,
 Bedenk eens Neef, bedenk wat vreugd mijn hert ontving,
 Als ik by sulken Vrouw gants naekt te bedde gingham,
 Denkt by u selven eens hoe 't hert in lust most woelen,
 Als ik haer borsjes moght en ook wat meerder voelen;

Haer borsjes matigh rondt, soo poefeligh en soet
 Dat als ik daer van spreek in vreughde swijmen moet,
 Wat noch de rest belanght dat sal ik stille swijghen,
 En wensche, so mijn lust die vreugd noch eens magh krygē,
 Dat my dees lieve Vrouw moght werden dan bewuſt.

Clind. Ghy, die my hebt ontdekt 't ghenot van uwe lust,
 Kunt middel, soo ghy wilt, door mijne raet bekomen,
 Waer door de kennis ken by u worden vernomen :
 Indien sy wederom u komen doet by haer,
 Neemt dan ghelegenthey, in deser voeghen waer,
 Wanneer ghy by haer zijt, in 't affcheyt gaet ter zijen,
 En wilt wt het gordijn, oft het behanghsel snijen
 Yets van de franje, die u melden sal wie 't zy,
 Met wien ghy hebt ghepleeght uw soete minnery,
 Ghy, die door 't snyen sult gordijn oft hanghsel schennen,
 Sult sekerlijk hier door de Jufvrouw leeren kennen,
 Mitsdien dat ghy daer nae by daegh het Hof door gaet,
 En met voorſightigheydt wel naerstigh gade slaet,
 In welke Sael het is daer ghy gordijn gheschonden,
 Of 't hanghsel hebt ghesneen, hier door sal zjn bevonden
 Wie 't is.

Alcip. Seer wel bedoght.

Clind. Dunkt uw mijn raedt niet goet?

Alcip. Dit is de middel waer door ik haer kennen moet,

Gabrina.

O! blyde nacht voor hem die nu in minne-lusten,
 By mijn *Princesse* leyt in lieve vreught te rusten,
 En voor de tweede-mael mins soetigheydt gheniet,
 Wie ken bedenken watter niet ten Hoof gheschiet,

De

De tijdt die is nae by dat ik *Alcip* moet halen,
 Me-vrouw die klopt, en eer den dagh begint te dalen
 Moet hy vertrecken, dies ik daet'lijk binnen tree,
 En brengh *Alcip* gheblint weer op sijn eerste stee.

Gabrina brengh *Alcip* weer op 't Toneel, ende gaet
 voort weegh.

Alcip. Het veynsen is vergeefs, al wouw *Princes* niet spreken,
 Ik weet dat sy het is, alleenigh door dit teken;
 Wat dat ik bad 't was niet, hoe 'k smeekte, sy sweegh stil,
 En gaf mijn lieve lust volkomen alle wil,
 Terwile mijne handt haer blanke leden streelden,
 En sy in mins vermaek op 't soetste met my speelden:
 Al wat ik deed was wel, al wat ik sprak was goet,
 In 't kort, al wat sy heeft is wter-maten soet,
 Doch 't scheen, na dat ik aen haer mijnen wel bespeurde,
 Dat sy heel moeyelijk in haer ghemoed versteurde
 Als ik haer noemde, en met saghte woorden riep,
Princes, verschrikten sy, al veynsend oft sy sliep,
 Maer dwers, en heel verkeerd sy haer nae die tijdt toonde,
 Hoe 'k om verschoning bad, in 't minst my niet verschoonde,
 Ik gae soo datelijk nae mijn Neef *Clindor* toe,
 Aen wien ik klarelijk hier van ontdeckingh doe.

Lucia. Gabrina.

Gabrina.

Gabr. Wat ghelieft *Princes*?

Luci. Fy! valsche pry,

Noyt had ik uw vertrouwt soo trouwloos teghens my.

abr. Me-vrouw, 'k heb my ghetrouw in uwen dienst gequeten,

Luci. Hoekomt den vremdelingh *Alcippe* dan te weten

Dat

Dat ik ben de *Princes*? ghy hebt het hem gheseyt,

Gabri. Dat ik onschuldigh ben sweer ik u Majesteit,

Lucia. Sweert niet 't is vals, ik weet dat ghy my payt met logen,
Ghy hebt my snode pry, verraden en bedroghen.

Gabri. *Princes*, van mijn onschult de Goon ghetuyghe zijn.

Lucia. 'k Segh noch 't is vals, te meer om dat hy noemde mijn.

Gabri. Ghy weet het hooghe Goon, dat ik onschuldigh lye,
Princes, daer komt *Alcip*, ey! schuyt ghy wat ter zye,

Alcip Ik sal wt sijne mondt de waerheyt wel verstaen,

wt. En wie hem van *Princes* de kennis heeft ghedaen,

Lucia *Alcip* de Iufvrouw heeft op heden my doen weten,

schuyt eer sijen en luy- stert. Dat ghy te nacht haer hebt *Princes Lucy* gheheten:

Wat reden hebt ghy, dat ghy haer soo hebt ghenaeamt?

Alcippe, siet wel toe, in 't minst u niet betaemt

Te seggen 't gun ghy seght, ghy waent haer wel te kennen,

En lightelijk souwt ghy door waen de eere schennen

Van die, die eereljk haer eer noyt heeft verkort,

Siet toe dat sy haer wraek op u niet wt en stort,

Ghy hebt een ander veur als ghy wel sult vertrouwen,

Ik raed *Alcippe* u, dat ghy de mond wilt houwen,

Ik bid u, segg my doch, *Alcip*, hoe quam het by?

Dat ghy de Iufvrouw hebt ghenoeamt *Iufvrouw Lucy*:

Ghy mist, voorwaer ghy mist, en ghy met dit te seggen,

Souwt de onschuldighē on-eer te laste leggen,

Dies seght my door wat reden ghy dit hebt ghedaen?

Alcip. *Gabrina*, *Clindor* heeft my tot dit werk gheraen.

Gabr. In welker voeghen gaf u *Clindor* doch te weten,

Dat dese Iufvrouw soud' *Lucia* zijn gheheten?

Alcip. Door een subtiyl beleyt heb ik dit ondersoght.

Gabri. In wat manier is dit beleyt dan wt ghewroght?

Alcip. Soo ik door *Clindors* raet, de laetste naght verleden,
Een stuk van het gardijn heb soetjes afghefmeden,
En inde Zael geweest, bevondt ik nader handt
Als dat het de gordijn was van de Ledekant
Waer op dat de *Princes* gewoon is snaghts te rusten,
Met wien ik heb gheboet de soete minne lusten.

Gabr. *Alcip*, 't is misverstant, 't is de *Princesse* niet,
Dies ik u raden wil dat ghy wel voor u fiet,
Dat ghy in 't minstedeel wilt sullicx van u geven,
Of 't soud u lichtelijck (gheloofst my) kosten 't leven:
Alcippe, swijght, en dit vermoeden u ontslaet,
Vaert wel, ghedachtigh zijt te volghen myne raet.

Alcip. *Gabrina*, ik beloof u woorden te onthouwen,
En swijgen; wat gebeurter valscheyt onder Vrouwen.

Gabr. Nu heeft *Princesse* selfs gehoort wie 't heeft ontdeckt.

Lucia. 'k Vergeef *Alcippe*, maer tot *Clindor* 't herte strekt
Met lust om hem door wraek soo moe en matte maken,
Dat hy niet levendigh hier wt het Hof sal raken:
Verschijn, ô! wrede Wraek, vertoon uw nare naght,
Koom helsche Nijdigheyt, en pleeght u groote maght,
Koom, segh ik, en verschijn, verschijn u voor mijn oogen.

VVra. Wie eyft mijn dienst?

Lucia. Maer ik, ha! Vrouw, van groot vermoghen,
Wilt ghy my dienste doen?

VVra. *Princes* my maer ghebiedt.

Lucia. My is een groote spijt, en snode trots gheschiet,
Waer van ik wraek verfoek. *VVraek.* Lief sijn my u gebodé,
Princesse, tot dit werk is my op 't hooght van noden,
Mijn Speel-genoot den Naght, wiens maght het al bedekt,
Wat tot een slimme gangh langs boofheyts paden ttekt,

De boosheydt schuwte het light, en wil in duyfter dolen,
 De wraek en nydigheyte zijn aende naght bevolen,
 Wanneer ik met de naght mijn offerand bestem,
 Soo heeft mijn doen t'en werk te beter pit, en klem;
 Ghelieft het u *Princes*, dat ik de naght verbejde,
 Om dan de nydigheydt door wraek-lust aen te leyden?

Luci. Doet soo, schikt dat ghy u nae mijn begeerte voeght,
 Dats dat ghy my met wraek ten vollen verghenoeght,
 Ik wil dat ghy u sult vervoeghen met malkander,
 En by *Marcellum* gaen de Neve van *Pimander*,
 Beweghen hem dat hy ten strijde treet voor mijn,
 Met *Clindor*, van wiens trots de Wraek voldaan moet zijn.

V E R T O N I N G H.

VVaer Marcellus verselt is met de VVraek, Naght, ende Nijdigheydt, ende Lucia hem toe-reykt een Deghen, als wraek verzoekende op Clindor.

De Nijdigheyte, en Wraek hier met de Naght verselt,
 Ophitsen 't herte van *Macellus* om te vechten;
 Dies de *Princes* het swaert hem inde handen stelt,
 Om haer gheleden spijt met volle wraek te sleghten.

Marcellus.

De Wraek, en Nijdigheydt my hebben aenghebeden,
 Dat ik voor de *Princes* in een gheveght souw treden,
 Met *Clindor*, die de eer vande *Princesse* roofte,
 Dies ik met Eden heb de wraek aen haer beloofte,
 En gae om *Clindor* tot het strijden wt te daghen,
 Die haest sijn valscheydt sal met droevigh leet beklaghen:

Daer

Daer komt hy wel te pas, eer schenner van een Vrouw,
De naem van Hovelingh ik uw niet waerdigh houw,
Hoe dorst uw valsche tongh *Princessen* eere schennen?

Clind. 't Geen ghy my leght te last magh ik met recht ontkennen.

Mar. Soo doet een eerloos hert, als het sijn misdaet siet.

Clind. Van misdaet overtuyght mijn hert in 't minst my niet.

Mar. Ontkennen is geen regt, noch woorden waerheyts wetten;

Clind. Met woorden kunt ghy my 't waersegghen niet beletten.

Marc. De waerheydt ist dat ghy *Princessen* eer verkort.

Clind. Ghy spreect de waerheydt niet, soo 't niet bewesen wort.

Mar. Onnodigh ist bewijs, daer misdaet is ghebleken.

Clind. Toont, hebt ghy eenigh blijk, my daer van eenigh teken.

Mar. Onnodigh, mits ik u soo veel niet waerdigh ken.

Clind. Soo segh ik dat ghy lieght, en ik onschuldigh ben.

Marc. U segghen gelter niet, ghy sult haest anders singhen.

Clind. Ghy zijt de man niet die daer *Clindor* sult toe dwinghen.

Mar. Ghedenkt de spreuke wel *hooghmoet komt voor den val*.

Clind. Ik vrees dat sulcx wel haest aen u ervaren sal.

Mar. U trotsheydt terghet mijn wraek te soeken door de Degen.

Clind. Die bulbak vrees ik niet ghelijc de kinders pleghen.

Marc. Het schijnt, eer-schener, ghy reghvaerde wraeke tert.

Clind. U leughentael gheeft my derhalven moed, en hert.

Mar. Wat let my, dat ik u dit in het hert niet drucke?

Clind. Wat my, dat ik u 't hoeft niet kap aen duyfent stucke?

Mar. Wat spijt, wat smaet, wat trots sal langher my gheschien?

Clind. Wat guyt, wat sielt, wat schelm moet ik hier voor mijn sie

Mar. 't Hert barst my vande spijt die my hier komt te vooren.

Clind. En my, dat ik mijn laet van u dus ringheloren.

Mar. Verdedight u, zijt ghy een man ghelijc ghy seghet.

Clind. Alree, dewijl ghy my onrecht te laste leght:

Wel aen, denkt vry dat noyt u *Clindor* sal ontwijken,
 En oft my hert ghebreekt dat sal ik haest doen blijken,
 Vertrouwt vry dat het my niet schorten sal aen moet,
 Hoe trots ghy schelt en dreyght, ik laet u niet te goedt;
 Seght my wanneer, en waer ghy wilt dat ik sal komen,
 Daer my door uwe handt de ziele wert benomen;
 Wat waent ghy dat ik u ontsien sal? neen geensints!
 U dreyghen acht ik wint, en vresen waer te kints,
 Wel aen stelt uyr en plaets.

Mar. De uyr is al gheboren,
 't Verdriet my van een Boer meer woorden aen te horen:
 'k Acht dat ghy langhen tijdt ten Hove hebt verkeert,
 Daer ghy de oeffeningh van wapens hebt gheleert,
 -Betoond nu wat ghy kent, 't sa als ghy wilt.

Clind. Voor desen,
 Ha! trotsedwingheland, 't is waer, plaght ik te wesen
 Een Herder die te landt haer Schapen heeft ghehoedt:
 Daerom niet min als ghy in, heuf heydt van ghemoedt,
 'k Schroom met geen Edelman, hy zy wie 't zy, te veghten,
 Soo u een Boer verwint, sal d'eer sijn luk opreghten,
 En door de vlogghe Faem wtblasen over al
 Hoe dat een Boer hier broght een Edelman ten val;
Marcellus, alst u lust.

Mar. Wel aen past op mijn handen.

*Sy raken in geveght, na eenige schermutsinghe overt Marcellus
 ghevoont, ende valt doot ter aerden.*

Clind. Daer leyt den snorker nu, en laet de rompte pande:
 Best ist dat ik vertrek, naet Gotten neem de vlught,
 Eer dese sijne doot verspreyt wert door 't gherught.

Het

*Het doode lighaem overt binnen ghedraghen,
Lucia, ende Gabrina ovt.*

Hoe vinnigh is 't gheluk, eylaes! *Lucia* teghen,
'k Wil datmen *Clindor* sal hier over alle weggen
Vervolghen, en met vlijt nasporen, op dat hy
Voor sijn bedreven quaet reghtvaerdigh straffe ly,
Wel Bode waer van daen? van waer zijt ghy ghekomen?

Bode. Van Gotten.

Luci. Hebt ghy niemandt op de wegh vernomen?

Bode. Ik hebber een ghesien als vlughtende verbaest
Die, (foo hy seyde) was gheprest met grooten haest,
Naer Gotten, en van daer hem voorder te begeven:

Luci. 't Is nodigh datter voort naer Gotten wert geschreven,
Op datter daer ten Hoof op *Clindor* wert gelet,
En voorts op ons verfoek gevankelijk gelet.

DERDE HANDELINGH.

Amasis, Pimander, en al het Hofgesin.

Hoe edel is de deught in die die deughden pleghen,
En door deugds werké 't loon van deugds verdienst verkregē
Ghelijk het blijkt aen u, *Pimander*, die met lof
Een heerlijk ampt bekleet hier nevens my in 't Hof.

Pima. Grootmogende *Vorstin*! wie sikh ghewent te stappen
Van sijne kintscheyt af op deughdens eerste trappen,
Die raekt van laeg om hoog, daer 't luk haer gavē toont;
En daermen 't deugdsaem hoeft met groene laurē kroont;
Eer noch mijn jeughdens blom te deghe was ontloken,
Heb ik (doch sonder roem, en ongheveynst ghesproken)

My tot de deught ghewent, nae eer en lof gheftaen,
 En ben fo voort en voortlanghs deughdens padt gegaen,
 Tot ik de gunft uws Majesteys quam te betreffen,
 Die 't lusten mijn gheluk dus hooghlijk te verheffen :

De deugd verdiend deugds loon, dies ik my schuldig ken,
Vorstinne, t'uwen dienst wiens Dienaer dat ik ben;
 En wil noch goedt, noch bloedt, noch lijf noch leven sparen,
 Om uwe Majesteys verdienst te evenaren,
 Met deughds vergeldingh, 't zy in welleker gheval,
 V Majesteyt van my haer wil begeren sal.

Weldaedt dient wel beloont, en dit sijn deughdens wetten,
 Hier staet een heus ghemoed aendaghtigh op te letten,

Dat hy als 't tijdt ver-eyft ghetrouwe hulpe biedt,
 Aen die, van wien, segh ik, hem deughde zijngheschiet;
 Verdorven ceuw, helaes! hoe weynigh, in uw daghen
 Bevindtmer, die haer nae de wet der deughden draghen;
 Maer lonen goet met quaet, die vaek het meest verdient,
 Wert veeltijts, nae verdienst, beloningh niet verliert :

Hoe veele zijnder die noch lust noch moeyten vresen,
 En traghten soo hun rijk, oft landt ten dienst te wesen,
 En sonder dat hun loon verdieningh evenaert,

Ondankbaerheyt, met recht, voor goddeloos verklaert.

Dien. Ghenadighe *Vorstin*, hier is een Post ghekomen
 Van Gotten, en verfoekt ghehoor.

Amasf. 't Wert aengenomen,
 Dies brengt hem hier.

Dien. Ik doe haer Majesteys ghebidt.

Post. Van Gottens Majesteyt de groetenis gheschiet,
 Aen uw' Hooghey ô! *Vorstinne* wel geboren,
 'k Hoop dat mijn tijdingh uw sal lief zijn om te horen,

Clindor

clindor ghevanghen sit, en dat op het bevel
En last uws Hoogheyts.

Luci. 't Is my lief, u Vorst doet wel.

Alcip.

Dewijle my pardon voor *clindor* wort ontseyt,
Dient vruntchaps reghte proef van my in 't werk geleyt,
En middel aenghewent om *clindor* te bevryen
Van sijn ghevankenis en al te droevigh lyen,
Wat middel best ghepleeght, en in het werk ghestelt?
Waer door dat *clindor* raekt wt 's vyants wreet ghewelt;
Ik weet indien ik had noch thien of twaelf mannen,
Tot hulpe mijns beleyts, met wien ik aen moght spannen,
En my vertrouwen, op haer trouwheydt, 'k weet dat wy
Door dit beleyt ghewis hem kosten stellen vry.
't Is morghen markt-dagh, dies de luy na stadt meest keren,
En het Kasteel ontbloomt, daer wy in Boere kleren
Ons veynsen sullen yets te veylen, in dees schijn,
De plaets daer *clindor* sit light ken vermeestert zijn,
Daer dient gheen tijdt versuymt, naer Gotten is geschreven,
Als darmen *clindor* sal beroven van het leven,
Dies ik op 't spoedighst reys, verselt met meerder maght,
Op hoop mijn aenslagh wert gheluckelijk volbraght.

clindor inde Ghevankenis.

Ach! my elendigh mensch, hoe ik my keer of wende,
Ik draegh, eylaes! met my, mijn knaghende ellende,
Ach *clindor*! hoe bedroeft is uw' ontstelde gheest,
Die dagh en nacht met schrik inwendigh is bevreeft,

Waer

Waer dat ik ben my dunckt ik sie de Wrake komen,
 De nacht beswaert de Ziel met schrickelijcke dromen,
 De vrese beelt my in de straffe mijnes daets,
 Gerechtigheyt wilt 't loon mijns uytgewroghte quaets ;
 't Gerucht gaet hier ten Hooff dat ik sal moeten sterven
 Wat droefheyt sal, eylaes ! myn oude Vader erven
 Als hy dees tijdingh hoort? o Hemel ! ken het sijn,
 Stort u ghenadigheyt nu eenmael uyt op mijn;
 Bedroefd e *Clindor*, hier onder der Gotten Koningh,
 En hebt ghy vrund, noch maegt, u misdaet tot verschoning?
 Hier hebt ghy niet een vrundt die in u ongheval
 Een enkel woort voor u ten besten spreken sal,
 Mijn Geest ten hooghst beroert (op wrede doots gerughten)
 Mijn hert loft dagh en nacht veel bitterlijcke sughten,
 De Ziel is steeds vol schrick, anghstvalligh en ontroert,
 En schijnt al levend' my ten lichaem uytghevoert,
 Soo haest ik mijn natuur tot rusten heb begeben
 Dunckt my ik sie, helaes ! het swaert al opgeheven,
 En vaerdigh tot de slag, my dunckt dat ik sie staen
 Den Beul, om my de kop van desen romp te slaen;
 O Godt! wat vreugt ken ik noch in mijn droefheyt leeren,
 Als ik u woort gedenk, ô ! opper Heer der Heeren,
 Wat is u woort een trooft in dees mijn banghe noot,
 Het woort des waerheys selfs, *kwil niet des sondaers doot,*
Maer dat hy sich bekeer, bekeerende magh leven;
 O ! onghemeten trooft den sondaer toegheschreven,
 O *Clindor* ! druckt dit woort in 't diepste van u hert,
 Verhoopt een Hemels vreught, na dees u Aertsche smert,
 Het leven door de doot, opstandingh door het sterven,
 En voor een Werelts strydt een Hemels kroon te erven,

Dit neem ik tot een trooft, en bid u Hemels Heer,
Versterkt my door u Geest, hier in hoe langhs hoe meer.

Alphonfus.

Geen Ridder, 't sy hoe kloek hy tegens my sijn stelde,
Die dees myn trotsen arm niet los ter aerden velde;
Geen Ridder die om eer, 't geveght met my begon,
Dien ik niet Ridderlijk met wapens overwon;
Ik (door sijn Majesteit van Spaengien) uytgesonden,
Om wapen eer, heb noyt soo sterken Helt gevonden
Dien ik niet heb het hoofd van sijnen romp ghesneet,
Hoe moedigh dat hy was, hoe trots van lijf en leen:
Hier in *Marcilien* ik my ten Hoof vertone,
Om sien wat Ridders, en wat Edelen daer wone,
En ofter yemandt sy van soo veel moedt en hert,
Dat hy te voorschijn komt als hem *Alphonfus* tart.
Ik gae ten Hoof, om daer mijn eere op te reghten,
Soo 't yemadt lusten sal om eer met my te veghten:
Marcilien wel eer van Ridders was versien
Die Ridderlijk het hoofd een Ridder dorste bien.

*Alcip verselt met thien of twaelf Mannen ghekleedt in Boeren
kledingh, met mandekens onder den arm, ende gheweer onder hun
kleeren, gaen nae 't Kasteel.*

Alcip.

't Sa Mannen, toont dat ghy tot trouheyt zijt gheneghen,
En dat ghy *Clindor* inde noot niet laet verlegghen,
Doet bliken dat ghy noch tot *Clindor* liefde draeght,
En dat ghy neffens myn, u lijf en leven waeght,

Hh

Neem

Neem moet, hier is de plaets daer *Clindor* sit besloten,
 Van wien soo menigh mensch getrouheyt heeft genoten,
 Laet sijn getrouheydt nu met trouheyt zijn beloont,
 En dat sijn yeder nu ghetrouw aen *Clindor* toont,
 Een saek dient ons voor al op't hooghst in acht ghenomen,
 Dat is: soo haest als wy ontrent den ingank komen
 Datmen in stilte dan terstont de Schilt-waght velt,
 Met al wat teghens ons sijn inde wapens stelt,
 Wy hebben gheen ghevaer, noch teghenstant te vresen,
 Mits'dien het volk al meest nu inde stadt sal wesen,
 't Sa Helden, dats u voor, die 't lust die volghe my,
 Op hoop den aenslaghe ons gheluckelijck ghedy.

Sy overvallen, ende dooden de Schilt-waght.

Clind. *Alcip*, hoe dus verbaest? ik oordeel wt uw wesen,
 Dat *Clindor*, buyten hoop, het sterven heeft te vresen.

Alcip. Neef *Clindor*, vruntschap heeft so veel te weegh gebrogt,
 Dat ik, in dese schijn u leven heb ghesoght,
 Ghebeden kosten de *Vorstinne* niet beweghen,
 Dies heb ik tot mijn hulp dees Edellien verkreghen,
 En met beloft van eedt te wagh en lijf en goedt,
 Om voor te komen wraek, gheneghen tot uw bloedt,
 Wy onder dit beleyt, zijn in 't Kasteel ghekomen,
 De Schilt-waght onvoorfiens het leven afghenomen,
 Om uw ghetrouwelijck van doodts ghevaer t'ontlaen.

Clind. *Alcip*, mijn lieve Neef, hoe dorst ghy dit bestaen?

Alcip. Ghetrouheydt gaf my moet, door liefden aenghedreven.

Clind. Mijn lieve Neef, ghy loopt groot prykel van uw leven.

Alcip. Geensints Neef *Clindor*, toon een mannelijck ghemoet.

Clind. De trouheydt is te groot die my u liefde doet.

Geen

Alcip. Geen vrees van prykel doet des vruntfchaps liefd befwyken.

Clind. Hoe trouw uw vruntfchap is, dat doet uw liefde blyken,
Manhafte Edellien, ghy doet te veel voor mijn.

Rhod. Soo veel en doen wy niet, of meer wy fchuldigh zijn.

Clind. Een eel-ghemoed is noyt vernoeght in trouwheyts daden.

Rhod. Als deught geen trouwheyt blijkt fo lijd de deugde fchaden.

Clind. Mijn deughd heeft aen de u, noyt fo veel deughd verdient.

Rhod. Waer deughd fiet op verdient, is deughde fonder vrient.

Clind. O ! vruntfchap, door de deught aen *Clindor* nu ghebleken,
O ! trouwigheyt wiens liefd' mijn tongh niet wt ken fprekē;
O ! deughde die aen my dees vruntfchaps proeve toont,
Van waer komt my de maght die defe deughd beloont ?

Alcip. Neef *Clindor*, tijdt ghebidt gheen wtftel meer te maken.

Clind. *Alcippe*, Neef, hoe fal ik wt dees boeyens raken ?

Alcip. Door onse kraghten wy de yfers grof en dik,
Afrucken van hun ftee, dats in een ooghenblik,
De grendels breken af, en flaen de sloten open,
En door een fterke kraght Neef *Clindors* leven kopen ;
Laet ons ghelijker-handt dit rucken gaen om-veer,
En fmijten vande muer een ftuk ter aerden neer,
Daer is een openingh, 't fa Neef terftont aen 't vlughten,
Eer datmen inde ftadt magh hooren dees gherughten,
't Is tijdt en over tijdt te raken op het padt.

Clind. De vruntfchap inde noodt is wel een edel fchat.

VIERDE HANDELINGH.

Konink met alle fijn Edelen.

Een Vorft betaemt met vlijt forghvuldelijk te letten,
Op 't onderhouden, en 't volbrengchen van fijn wetten ;

Op dat fijn Rijck, en ook fijn Landt in deught vermeert,
 De quaden ftraft om 't quaet, om 't goet de goeden eert;
 Gezegt foo een Rijck, daer felfs de Vorften waken,
 En d' onderdanen, door hun forgh geluckigh maken.

Pagie. Genadigh Conink, en grootmogend' Majesteit,
 't Kasteel vermeestert is, de waght ter neer gheleyt,
 Den Gouverneur is felfs ghebleven, en doorschoten,
 't Ghevanghen huys ghevelt, de Yfers en de Sloten
 Met kraghten afgherukt, en eermen het gherught
 Eens hoorden, waft gedaen, en *Clindor* wegh gevluht:
 Men noemt *Alcippe* hem die d' aenflagh eerst beleyde,
 Ghelijk my (in 't Kasteel, verscheyde luyden seyde,
 Die in een Boeren schijn met and'ren meer verselt,
 Quam rucken *Clindor* uyt u Majesteits gewelt.

Comin. 'k Wil dat men datelijk sal Post op Post uytzenden,
 Om aght te nemen waer dat sy hun hene wenden:
 Ook datmen datelijk aen de Vorstinne schrijft,
 Dat foo *Alcip* sy krijght, men hem ftraft aen het lijf:
 Gae heen, bestel de Post in yl na de Vorstinne,
 De straffe volghet het quaet, deugds loon die dengt beminne.

Ionker.

O! bloet, ô! domine, slappermalemente hoe bin ik nou inde ly,
 Mijn miester de Gouverneur doot, doot, doot, doot, ô! lieve
 Sint Jeurian bidt nou een lutje voor my,
 Dat ik het Offici krijght, ô! bloet hoe sel ik dan te weeg wese
 Ik wilder allijkwel om sollesteren, 't is seker wel eer ebeurt
 datter een quidam voor desen
 Tot staet en dienst gheraecten, die in 't minst niet eens by
 mijn quamen te pas,

En

En om de warrit te seggen ik ben haest so veel mans als mijn
zalighe Miestter was,

Die de luy hallef mal hielden, daer ik altijd gien noot of heb,
dat blijkt an mijn gheleerde spreken,

En ik bin ook een ouwt burgers kijnt, ja als ik mijn gheslaght
bereken,

Ik bin vande ouwe afkomst vande kladde-botters, smerighe
Teuntje was mijn Stief-moers Snaer,

En vanme vaers zy heb ik noch een Tijtcl, ofjet weet, Beu-
lingh-pennetje, was mijn Moertjes Beste-vaer,

En zalige Ver-schoen, was de naeste van mijn Neven,

En mijn eygen moers recht-Susterlingh is het puyk van al de
Appel-teven :

Somma sommarum, ik bin ook an gien boom epist, ghelijc
ik ken verklaren,

Ik noemje van stikje tot beetje wie dat mijn ouwe ouwe
veur-ouwers waren.

Wie sien ik daer? byme keel 't is Iuffer, wel troosje dus alleen
in 't donker?

Wellekom foetertje met een kusjen aen beyde zijen op de
gesontheyt van Iuffer en Ionker.

Iuf. Mienjet al seker of is het om 't joks?

Ionk. Neen het trouwe,

Ik gheloof seker, moght het iens wesen dat jy en ik het wel
mooytjes offien souwe,

Wat dunkter jou van segh een reys schelmpje, wat sinje ook
een soete bolle-tas, (was.

't Sou seker wel gaen foetertjen alffer mijn dingetje na estelt

Iuf. Dubbelt ondieft vaer, denkje anders?

Ionk. Neen seker, 't souw hem hiel wel schicken.

Iuf. HeerJonker, ik hoor je loopt vast al jouschoenen an stikken,
En dat om een Vrijster die jy wel weet, ey lieve segh ist hy-
lik haest klaer?

Ionk. Wat meughje togh praten, ik vrijen?

Iuf. Ja jy vrijen.

Ionk. Bymen keel Iuffertjen ten is niet waer,
Die jou dat seyde wasje wat schuldigh en hy betaelde jou
met een loghen.

Iuf. En of het alsoo was Ionker, souje daerom dan niet dogen?

Ionk. Dat is recht eseyt, ja wel wat sinje lijkwel soet van praet,
En hoe ik je mier besie, Iuffertje, hoe mijn pols herder slaet;
Ergo, door jou magnificency voel ik, om de waerheydt te
segghen veranderingh van leven,

En dewijl dat jy mijn die couragie hebt ghegheven,
Soo sin jy soo te seggen mijn levens voedsel, is dat niet fraey
bedispeteert;

O! ik weet noch and're arghementen die ik in 't Latijnse
School heb eleert:

O! bloet hoe bruyde mijn die study van dat *Amo, Amas, Amat*
infinitivo e Amare,

Evenwel had ik gien drie jaer school egaen of ik wist het
te klaren,

Ik docht altemet is dat studere, oso het de study vry al wat in,
Ik heb het even wel soo veer ebroght dat ik al in *Superlati-
vo* bin,

Ia der scheelt weynig an of ik sou veur Advocaet wt meugē,
Maer ik hebber gien sin toe, om dat ik sie dat de Advocaet-
schoppen soo weynigh deughen,

't Is een gelt-sughtigh ghebrek, Juffertje, verstajeme wel?
Advokaten sellen om gelt dienen de Duyvel vande Hel,

Ik

Ik houwer niet of, ik wil jou liever soo wat vande liefde in't
Latijn segghen,

En dat weet ikje met een *pluraliter* so geestigh vvt te leggen
Datje selt denken allijk-vvel en docht ik niet datter soo veel
in Jonker stak,

Wat dunkt jou Juffertje, soujer vvat lust in hebben dat ik
iens teghen mijn selven sprak,

Ego amo, dat is verstaie vvel te segghen ik bemin,

Et infinitivo amare daer steekt noch vvat meerder in:

Ego amo, ik bemin, *tu amas*, ghy bemint, *ille amat*, hy be-
mint, *nos amamus*, vvy beminnen, *vos amatis*, ghy-luyden be-
mint, *illi amant*, sy-lieden beminnen.

Ego amo virgo, hoc non valet, vvant *amo* moet hebben *acu-
sativum, ergo*.

*Ego amo virgo, genitivio hujus virginis, dativo huic virgini, acu-
sativo hanc virginem*.

Ego amo virginem.

Hoc benedictum est, en dat voel ik het eerst klem.

Ego amo virginem, alias Juffertje van Velt-huysen:

Nou sel ikje noch iens proponeren vande negen Muysen.
Van *Apollo*, van *Parnassus*, dat finnen ierst sticken van im-
portancy,

Die by veel gheleerde luy selfs zijn van ignorancy,

En als ikje spreek van *Apollo*, dat is poëterye,

Die gheveldigh te pas komt inde matery van vrye:

Wil ik jou na den text eens vvt-legghen Juffertje wat *Apol-
lo* doet?

Hy is een Godt, segghen de Gheleerde, die Poëten broet,

En hy heeft een seker vwater daer by dit vollikje ken van
maken,

Wil ik jou deur gelykenis eens wt-leggen de gront van dese faken,

Ghenomen ik ben *Apollo*, en jy liet jou besprenghen van mijn,

Met een watertjen datter in Parnassus-bergh van Monsieur Jonker moght zijn,

So sout ghy door *indicativo modo* ghevoelen in *futuro tempore*, mijn Poëterye,

En dat door *infinitivo amare*, soo jy 't maer iens woud lye.

Iuf. Heer Jonker wat sinje gheleert, ja welje weet meer als ik ken verstaen.

Ionk. Jk souje wel wat meer segghen had ik de tijdt, adieu moer, nou moet ik gaen.

Pimander.

Hoe schielik ken 't gheluk in onluk zijn verkeert,
 Op d'eene dagh verhooght, op d'ander dagh verneert;
 O! wonder wankel radt hoe los zijt ghy in 't dreyen,
 Die heden wert ghevleyt, moet morgen and're vleyen,
 Die heden is een Heer, een Prins, een Vorst, een Graef,
 Is morghen maer een Knecht, een Dienaer, ja een Slaef,
 Die heden is ver-eert ten Hemel toe verheven,
 Moet morghen in verdriet en droeve quellingh leven;
 Soo gaet het met den mensch hier op dit aertsche-dal,
 Niemant (so langh hy leeft) weet wat hem beuren sal,
 De tijdt maekt droeve bly, en blijde vol bedroeven,
 De armen maekt hy rijk, de rijken doet hy proeven
 Het bitt're ongheval van droeve armoets noodt,
 Doch 't s'menschen ongeval dat eyndicht door de doodt.

Der

Der Gotten Majesteyt, door gramschap heel ontfteken,
 Vermirs *Alcippe* deed de boeyens open breken,
 Sent Post op Post ten Hoof; begeert van de *Vorstin*,
 Datmen *Alcippe* straft voor al het Hof-ghefin,
 Na dat de bank van Recht op heden was ghespannen,
 Heeft men *Alcip*, (hoewel noch vlughtigh) hier verbannen,
 En als een guyt verklaert, die booslijk heeft verkort
 De wetten van het recht, waer door hy ballingh wort,
 Mijn deert sijn ongheval, en die het recht moght segghen,
 Men kost al dit bedrijf *Princes* te laste legghen.

Sijn schult is niet so groot als recht na recht mocht gaen,
 Heeft hy verbeurt dat's waer, maer waer wt is ontfstaen
 De oorlaek van sijn schult, in 't gheen hy heeft misdreven?
 Wie 't quaet bestraffen wil, moet quaet geen oorfaek geven,
Lucia de *Princes* gaf oorfaek tot de daedt :

Maer schoon sy heeft misdae, wie straft haer van het quaet?
 Wie doet de Paus in band, wie wil de wil beletten,
 Van die, die nae hun wil de wetten selver setten ?

Ten voeght gheen onderdaen als sijne Vorst misdoet,
 Te straffen sijn bedrijf, maer 't past hem dat hy moet
 Ghedulden in het gheen daer Vorsten in verbeuren,
 't Is droevigh, door haer quaet de straffe te betreuren,
 De straffe van het quaet wt hare lust ontfstaen,
 Holla ! ik swijgh vermits ik yemandt daer sie gaen.

Alpho. De heufheynt my ghebiedt u onbekent te groeten.

Pima. Mijn Heer, u heufheydt sal ik evenaren moeten,

Met wensching desgelijcx. *Alph.* Mijn Heer, hier is int Hof
 Gheen edel heus gemoedt, 't geen tracht nae eer en lof?
 Zijn hier geen Ridders inde wapen-kunst ervaren ?
 Ghelijker eertijts veel alhier ten Hove waren,

ALCIP en AMARILS

Die Lans en Speer soo trots in zadel voerde, dat
 Marcilien daer van heeft altyds d'eer gehadt?
 'k Verloek, ghelijc mijn plighc van jonghs af aengheboren,
 De grootſte Hoven; om daer Ridders op te ſporen,
 Die ik de proeve doe mijns wapens kunſts, alleen,
 Om door een groote naem tot hoogher lof te treen;
 'k Ben vande Ridderſchap wt het ghetal der ronden,
 't Welc in des Conings Hof van Spaengien wort bevonden,
 Mijn wapen is ghetuygh van 't gheen ik u verklaer,
 En is dat niet gheloof, ſoo maect de daet het waer,
 'k Verloek mijn Heer ghelieft ten Hove te doen weten?
 Dat hier een Ridder is die ſigh wel durft vermeten,
 Dat in dit gantſche Hof is niet een ſulken man,
 Oft Ridder die *Alfons* met wapens trotſen kan.

Pima. Ten waer geen heuſheyt u dijn voorſtel te ontſeggen,
 Ik gae, om 't Hof gheſin de ſaken voor te leggen;
 Als dat ghy Ridderlijk ter wapen yemandt daeght,
 Light ghy een Ridder vindt die 't ſtryden met u waeght.

*Amafis, Pimander, Lucia, Leon, Alfonsus, Rodrigo en alle
 de Edelen, en Hovelingen.*

Pima. Gheen bulderende wint beroert de herde rotzen,
 Men laet ſigh hier ten Hoof van Spaenſche moed niet trotſe:
 Men ſwight hier voor geen ſpook van ydel roem en lof,
 Men acht de woorden hier niet meer als ſand en ſtof,
 Dat met de wint verſtuift, en wort ter vlucht ghedreven,
 De woorden ſonder daet, zijn rompen ſonder leven,
 Groot ſpreken is geen kunſt, het ſeggen is maer windt,
 En 't ſnorken is vergeefs, en eygen aen een kindt;

Ghy

Ghy Heeren, Helden en Manhafte Edel-lieden,
 Die u ghebonden hout aen *Amasis* ghebieden,
Vorstinne van dit Hof, ghy Heeren wie ghy zijt,
 Dees Ridder tracht nae eer, by ons met wapen-strijt;
 'k Vertrouw het Hof heeft hier soo dappere ghemoeden,
 Ghequeekt en op ghevoedt, nyt Ridderlijke bloeden,
 Die leven, lijf noch goet geensints sullen ontsien,
 Maer Ridderlijk, om lof, 't hoeft desen Ridder bien.

Rodr. Hier is een hert dat noyt een Ridder strijdt ontseyde,
 Hier is een hert dat sich noyt vande moed liet scheyde,
 Om 't hoeft te bieden aen de aldertrouten Man,
 Die oyt ter werelt was, of immer komen kan;
 Mijn kraghten menigh Helt in smaet en leet beproefden,
 Hoe menigh Ridder sich door dese handt bedroefden,
 Wanneer ghemoedicht ik haer trotsheyt over viel,
 Beroofden 't sterflijk vlees d'onsterfelijke ziel.

Alpho. Zijt ghy dien Man, wel aen, toond u noc als voor desen,
 Ik vrees u eere sal al op he t hooghste wesen,
 Of soo 't gheluk u lof, tot hooger eer verheft,
 En door u kloekheydt ghy dat luk aen my betreft,
 Dat ghy *Alphonsus* ziel van 't lighaem kunt doen scheyden,
 Soo sal de Faem u lof ten Hemel toe verbreyden,
 Om proefte sien van 't gheen ghy Ridder u vermeet,
 Verloek ik dat ghy u maekt vaerdigh en ghereet.

Trompetten werden gheblasen, 't gheveght begonnen, ende
Rodrigo verslaghen.

Alpho. Sal ik noch meerder eer van wapen-kunst betraghten,
 Heeft yemandt noch de lust, ik sal 't van hem verwaghten;

Leon. Hier is de Man, die 't lijf acht minder als de eer,
 En waghē wil sijn ziel aen 't Ridderlijk gheweer,
 Hier is de Man, die soekt 't Hof's eere opte reghten,
 't Zy levendigh, of doodt om eere te beveghten;
 Op dat sijn doodt verdient het lof, dat hy sijn borst,
 Ter eeren van het Hof ten besten geven dorst.

*Trompetten werden gheblasen, nae 't gheveght overt Leon ver-
 wonnen, ende doodt ter neder ghevelt.*

Pima. Ongunstighe Godin *Minerva*, die u handen
 In zegen van ons trekt, hoe sal ik dan die schanden
 Gedoghen datter in *Marcilien* niet zy,
 Een Ridder soo vol kraght dat hy dees Helt bestry;
 Het waer een schant, een schant die 'k niet en sal gedoghen,
 Ten waer dat my de moed waer minder als 't vermoghen:
 Neen, neen *Pimander*, neen, toon noch dat selfde hert,
 Dat selver van Godt *Mars* aen u gheoffert wert,
Pimander die wel eer in 't harnas vast gheklonken,
 Een fellen blixem sloegh wt stael en yser vonken:
Pimander, die wel eer door wapens heeft vernielt,
 En met dees selfden arm al Ridderlijk ontsielt,
 Soo menigh oorloghs Helt, en mannelijk bespronghen,
 Al wat ik treften aen, tot mijne wil ghedwonghen;
 Niet minder ben ik noch, als ik toen heb gheweest,
 Wat maer mijn name kost dat was voor mijn bevreesst,
 Ik bent, die menighmael mijn vyandt heb gheslaghen,
 En ook den Lauw'ren Kroon tot glory mé ghedraghen,
 Ik ben 't, die niet en sal ghedoghen hier in 't Hof,
 Dat Spaengien trotsen sal met roem van sulck een lof,

Dat:

Dat niet een Ridder in Marciligh vertoonde,
 Noch niet soo kloeken Helt in wien de kraghten woonde,
 Die Spaensche maght bedwong; neen dat gedoog ik niet,
 Geen Spaensche hovaerdy soo grooten eer gheschiet,
 Ik sal in dese vuyft een stalen degghen voeren,
 Ik sal *Alphonst* tongh van sulc een roem besnoeren;
 Ik sal ghemoedight selfs de wapens nemen aen,
 En met een Spaensche *Mars* noch eens ten strijde gaen,
 Om proef te geven van mijn kraght wel eer ghebleken,
Pimander laet de saek soo loffelick niet steken,
 Al heeft u kloeke handt, door Ridderlijk ghewelt,
 Hier in Marcilien twee Ridders neer ghevelt.
 Noch sijnder meer, noch meer die met u sullen veghten,
 Om ons vervallen eer met eer weer op te reghten;
 Geen *Hercules*, hoe fel, hoe maghtigh, noch hoe wreet,
 Noch ook den God wiens vuyft de blanke wapens smeedt,
 En doet door *Brontis* kraght de heete vonken stuyven,
 Die sullen selver eerst met my dit hachjen kluyven,
 Eer ik soo los de eer liet glippen; die my drijft
 (Soo langh een druppel bloets in dees mijn aders blijft)
 Te lev'ren slagh aen die, die desen heeft gheslaghen,
Pimander sal u ook een hert ten offer draghen,
Pimander sal u ook een heusche moedt besteen,
 Ghemoedight om de eer met u ten strydt te treen;
 Eer doot, als eereeloos Marcilien te laten,
 Troost sigh *Pimander*; die om d' eer der Hooffcher staten
 Soo menighmael sijn bloet, en leven heeft ghewaeght,
 Die trotsten die hy wist, ter wapen uytghedaeght,
 Die laet sigh nimmer noch van Spaensche moedt braveren,
 Die gheeft geen kamp, of moet sigh laten overheren,

Die staet het nimmer toe dat ghy u lof verrijkt,
 Ten zy *Pimander*, door u dwangh, sijn vlagge strijkt.

Dien. Grootmoghende *Vorstin*, eerbiedigh ik my buyghe,
 Om uwe Majesteit op 't spoedighst te ghetuyghe,
 Dat hier ghewapent is een Ridder, die ghehoor
 Van uwe Majesteit verfoekt.

Amasf. Breyght hem hier voor.

Alcip ghe-wapent ende vermomt.

Pima. Mijn Heer, als onbekent, de reden my beweghen,
 Om weten wie ghy zijt ?

Alcip. 'k Ben eener die gheneghen,
 Met hert, en ziele is te staen na d'opper eer,
 Die yemant halen ken door 't punct van zijn geweer,
 En ongheraden ist aen u te openbaren
 Wie dat ik ben, en wat dat my is wedervaren;
 Ik ben soodanigh, dat ik traght na wapen lof,
 En dat alleen ter eer van dit vermaerde Hof;
 'k Hoor hier een Ridder is uyt Spaengien aenghekomen,
 Met wien ik heb een kans te waghden voorghenomen.

Pim. Mijn Heer, ik vrees u sal door dees geen eer gheschien.

Alcip. Al waert *Achillis* selfs, ik sal hem niet ontsien.

Pima. Voor uwe neerlaegh, Heer, soud' ik bekommert wesen.

Alcip. Al waer hy d'oorloghs Godt, soo sal ik hem niet vresen.

Pima. Ghelooft, hy is Godt *Mars* ghelijc in maght en moedt.

Alcip. En in de selfde wiegh ben ik ook op ghevoedt.

Pima. Siet Heer, hoe trots sijn bloet de aderen doet swellen.

Alcip. Siet hier de mijnen Heer, die 'k daer sal teghen stellen.

Pima. Sijn dapperheyt en moedt die zijn u onbewuft.

Alcip. Te meerder dat die zijn, te grooter is mijn lust.

- Pima.* Sijn felle kraghten sijn ghelijc der Leeuwen tanden.
- Alcip.* Niet minder is de kraght van dees mijn grove handen.
- Pima.* Sijn sterkten is te groot, dies wilt u wel beraen.
- Alcip.* Al waert den Hel Godt selfs, ik salder teghen slaen.
- Pima.* Verwaenthey, Heer, die doet den mensche dikwils dolen.
- Alcip.* Wat dat belanght, laet sijn alleen aen mijn bevolen.
- Pima.* Dewijl 't u ernst is, moet uwen wil gheschien.
- Alcip.* Waer is den Ridder, die het lust my 't hoeft te bien?
- Alph.* Hier is *Alphonsus*, dieten strijdt noch is gheneghen.
- Alcip.* En hier de Man die dat verantwoordt met de deghen,
- Alph.* Ghy toont met woorden, Heer, een dapper Mannen hert,
Mits ghy tot wapen eer *Alphonsus* trotst, en tert.
- Alcip.* Waer is *Alphonsus*? van wiens daden ende wond'ren
Men hoort het snel gherught door al de werelt dond'ren,
My lust dien aerdschen Godt en tweede *Mars* te sien,
Ik bent *Alphonse*, Heer, ik ben de gheen met wien
Het u ghelieven sal een wapen kans te waghen,
Syt ghy dien grooten Helt die *Leon* hebt verslaghen?
Syt ghy dien fellen Leeuw die alle Ridders dwongh?
Syt ghy dien Ridder, die *Rodrigo* hier besprongh?
- Alph.* Die ben ik, wie syt ghy?
- Alph.* Die, die u sal beletten
Een kroon van hoogher lof op uwen kruyn te setten.
- Alph.* 'k Vertrouw, soo inde tongh ghelegghen is de kraght,
Dat ghy de eere my sult roven door u maght;
Voert ghy een edel hert, soo veght niet langh met woorden,
Ten is het eerste niet ik sulke Ridders hoorden.
- Alcip.* Al wat ten hooghsten is dat nadert aende val.
- Alph.* Ghy zyt de Man noch niet die 't daer toe brenghen sal.
- Alph.* Voordeel gact niet vast.

Alph. U woorden zijn gheen wetten,

Alcip. Hier is de Man, de Man, die voet by stuck sal setten,

Alph. Dat is my lief, mits ik die Man langh heb verwaght,

Alcip. Ik ben gereet, houdaer, koom an, en proeft mijn kraght.

*Trompetten gheblasen zijnde eyndight het gheveght, ende wordt
Alphonfus verwonnen ende doot ter aerden neder gevelt.*

Alcip. Daer leyt den Ridder die soo menigh Helt braveerde,
En alte moedigh op sijn kraghten glorieerde,
Daer leydt hy die te trots trotseerde op sijn moet,
Daer leyt dien snorker nu verslagen in sijn bloedt:

Daer

Daer leyt de eer van soo veel overwonnen zielen,
Pimander Heer, voor u ik schuldigh ben te knielen
 Om dit sijn blanke swaert, als voor wat raers bekend,
 Te offeren aen u voor een vermaert present :
 U heufheyt edel Heer, verdient door uwe waerde,
 Dit Ridderlijke swaert in dankbaerheyt t' aenvaerde;
 Ontfanght het Heer van my, als een die 't voor u won,
 En niemant waerdigher als u vereeren kon.

Pima. O braven Ridder ! pronk en blixem aller Helden,
 Die met u stercken handt de trotste Ridder velden,
 Ghy die verwinner vanden grootsten winner zijt,
 Die oyt ter werelde is gheweest in onsen tijt.
 Ghy zijt het die in lof ten Hemel zijt ghesteghen,
 En van de Goden selfs verdient een Hemels zeghen,
 Ghy zijt het die hem dwongh die 't al en al versloegh,
 En aller Helden lof alleeningh met hem droegh :
 De eer is onverdient van u my aengheboden,
 Veel eer dees gifte past gheoffert een der Goden,
 Dat is dien grooten *Mars*, die komt dees eere toe,
 Dies ik u voor dees eer, myn Heer, bedancken doe.

Alcip. Geen *Mars*, geen *Pallas*, noch geen Goden ô ! *Pimander*,
 Geen Konink, noch Monarch, alleen u en geen ander,
 Verkies ik tot de eer van dit verwonnen swaert,
 Ik bid u heufheyt dit in dankbaerheyt anvaert.

Pima. Ik sal soo langh ik leef u traghten te belonen,
 De eer aen my gheschiet, sal in *Pimander* tonen
 Wat voor vergeldingh ik u heufheyt schuldigh blijf,
 U, die die wapens zijn gheklonken aen het lijf,
 Ghenadighe *Vorstin*, ey ! laet voor alle dinghen,
 De Rey van Adel, en de Eelste Hovelinghen,

Met statelijke eer, over 't verkregen lof,
 Dees Ridder Ridderlijk gheleyden naer het Hof,
 Laet Hooffsche Iuffer-stoet met heughelijke kelen,
 Den lof dees Ridders nu eens vrolik uyt doen quelen;
 Ver-eert sijn eer met al wat dienstigh wesen ken,
 Tot dankbaerheydt die ik ten hooghsten schuldigh ben,
 Niet ik alleen, maer ook u Hoogheyt waerde Vrouwe,
 Zijt op het hooght aen hem in dankbaerheydt ghehouwe.

Amas. 't Is billik men dees Helt verdiende eer betoon

Met vreughdt, tot dankbaerheydt, sijn trouwe daed beloon,
 Singh wt met blyde stem de Ridderlijke daden,
 Ey! singh de Goden lof tot dank van dees ghenaden.

*Amasis en Pimander stellen Alcippe tusschen hun beyden, alle de
 anderen volgen ordentelyk wandelende over 't Toneel, wort dit na-
 volghende ghesonghen. Op de S T E M M E:*

Als Daphne d'overschone Maeght.

Vy danken u, ó! hooghe Goon,
 En eeren met vreught dees vrolicken dagh,
 En wenschen u seghen dien Helt tot een loon,
 Wiens kraght dat de maght van Godt Mars niet ontsagh;
 Looft dees Ridder, die door sijn daden
 Al wat ter wapen was moedigh bedwongh;
 Ciert sijn hooft met lauwrre bladen
 Mits dien hy d' aldertroutsten besprongh,
 En door sijn moedigheydt
 Hem heeft ter neer gheleyt
 Die al de overelt was tot een schrik
 Bedwongh, en besprongh in een ogenblik.

Pimander, Cleante.

Alfoo dees Helt van 't Hof in stilt sijn affsচেyt nam,
 En sonder seggen wie hy was, van waer hy quam
 Zijn wy verwondert, en op 't hooght gheneyght te weten
 Wie dat hy wesen moght die hem dus heeft ghequeten ;
 Noyt heeftmen sijns ghelijc ghesien in eenigh Hof,
 'k Segh onuyt-sprekelijk acht ik dees Helt sijn lof ;
 De ganſchen Adel was met lusten inghenomen,
 Om weten, waer van daen dees Ridder is ghekomen,
 Al 't Hofghefin, mijn Heer, vergaep ten sijn aen dees
 Die soo manhaftigh hem tegens *Alphons* bewees ;
 Hoe seer dat de *Vorstin* hem streelde, ende vleyde,
 Dat hy haer sijne naem, en sijn gheslaghte seyde,
 't Moght niet geschien; ja wat verſoek men aen hem deet,
 Hy antwoorden, mijn naem moet blyven noch secreteet.

Clean. Wyl ghy begerigh zijt *Pimander*, om te weten :

Wie desen is gheweest en hoe hy is gheheten ?

Pima. 't Vermoghen is in my, ik sulcx te kennen geef,

Clean. *Cleante*, weet ghy 't ? segh wie ist,

Pima. Het is mijn Neef.

Clean. U Neef ?

Pima. Mijn Neef.

Clean. V Neef, wat wonder dat ik hoore,

Pima. *Cleante*, waer is doch dees uwe Neef ghebore ?

Wat moeder heeft op aerd, een Helt van sulke kragt,

Cleante, segh my doch, gebaert en opghebragt ?

Wie was sijn Vader ?

Clean. Maer sijn Vader was mijn broeder.

Pima. Wat ampt bediendé hy ? *Pima.* Hy was een Schapen-hoeder.

't Is ongheloofelijk. *Clean*. Mijn Heer dat ghy verstaet
 Wy zijn ghesproten niet wt sulck een laghen graet:
 Maer van een eedel stam is ons gheslaght ghekomen,
 En hebben op het landt het leven aenghenomen,
 Om de gherufftigheydt.

Pima. Ik bid u laet my weten,
 Hoe defen uwe Neef, *Cleante*, is gheheten?

Clean. *Alcippe*.

Pima. Ist *Alcip*? die is my wel bekend,
 Ik sal hem voort ontslaen van sijn bannissement,
 En doen hem alle eer die yemant ken gheschieden,
 Ik sal 't wt naem van de *Vorstinne* doen ghebieden
 Als datmen wettelijk sijn vonnis roepe weer,
 En stellen hem ten Hoof in d'alderhooghste eer,
 Die yemandt daer bekleet, dat is: naest de *Vorstinne*,
 Derhalven laet onsgaen, *Cleante*, voort nae binne.

I. V E R T O N I N G H.

*Daer Alcip vande Vorstin ontfanghen wort met verwonderingh
 van alle de Hovelinghen.*

Alcip van straf bevrijt door sijn manhafte daden,
 Krijght gunst, en raekt tot eer by al het Hofghesin:
 Met blijtschap, en met vreughd ontfanght hem in genaden,
 Het Opper-hoof van 't Hof, dat's *Amasis Vorstin*.

II. V E R T O N I N G H.

Daer Alcip ghestelt wort in officie.

Alcip raekt tot ghebiedt, en d'alderhooghste eeren
 Die neffens de *Vorstin* ten Hove wesen kan;

Dies

Dies moet het gantsche Hof ghetrouheyt aen hem sweren,
En voor de Opperste *Alcippe* nemen an.

V Y F D E H A N D E L I N G H.

Amarillis.

Liefd' drijft mijn hertjen hier in 't groen,
Om Goden offerand te doen,
Om *Pallas* dankbaerlijk te loven,
Om al het heyligh Hemels tal,
Met blye vreught, en soet gheschal,
Te stieren offer-dank na boven.

Nu mijn *Alcip* de eere won,
En dwongh dat niemant dwinghen kon,
O eer! een oorfaek my tot vresen,
Dat hoogher Adel, edel bloedt,
Sal heerschen in sijn groots ghemoed,
En *Amaril* tot na-deel wesen.

't Is heden s'menschen aert ghemeen,
't Gheen met natuur komt over een,
Door grootsheyt naer het groot te hellen,
Met kleynheyt niet te zyn vernoeght
Wanneer 't gheluk een beter voeght,
En ons de Goon tot hoogher stellen.

Alcippe droegh wel eer sijn min
Tot een vergeten Herderin,
Als by met haer de Schapjes hoeden;

Kk 3

Nu

A L C I P en A M A R I L S

Nu vrees ik sal hy hoogher sien,
 En lichtelijk sijn minne bien,
 Aen een gheteelt uyt edel bloede.

Sijn heus ghemoedt van edel aert,
 Is Conninginnens minne waert;
 De hoogheyd sal op hem aen legghen,
 En door de Hoofsche tovery
 Tot staet sught dwinghen hem, dies hy
 Sal *Amaril* sijn liefd' ontfegghen.

Indien dit onluk op my vil
 Wat gingh u aen, ach! *Amaril*?
 'k Heb op sijn liefd' te goet vertrouwen,
 Neen *Amaril*! schuw't quaet vermoen,
 V lief *Alcip* sal dat niet doen,
 Maer sijn beloften u wel houwen.

Alcip met eenighe Hovelingen.

Toen ongherustheyd my in rust niet wilde laten,
 Toen de gherustigheyd my tot de onrust dreef;
 En soo vervoerde, dat al 't Hofghesin my haeten,
 Misgunnende, dat ik, dat ik ten Hove bleef.

Vertrek! hoe wankelbaer sijn al des Werelds dinghen,
 Dat blijkt aen my, hoe light verkeert het met den mensch,
 Hoe holt en solt men hier; na veel veranderinghen,
 Heeft my 't *Fortuyn* gebragt op 'thoogste na mijn wensch.

Hoe eerloos heeft de smaet my uyt dit Hof doen vlieden,
 Hoe bits greep my de Nijt met felle tanden aen;

Nu

Nu roeptmen my weer in, en steld my in ghebieden,
Hoe hoogh en laegh, helaes! kent met de mensché gaen.

Wie laegh is, traght nae 't hoogh, en als 't al is bekomen,
Wat ist, helaes! wat ist, wannermen 't wel insiet?
Bekommernis, en sorgh, niet meer als enkel dromen,
De staet. sught, heerschappy zijn by gherustheyt niet.

Wannermen op de hooghste trap al is gheseten,
Daer ons de weelde dient, en Hooffsche tonghe vleyt,
Wat ist? eer datmen 't waent soo wortmer ofghesmeten,
Ist niet? ten minsten wordt het daer op toe gheleyt.

'k Ben nu van 't Herders ampt tot Hoofs ghebiedt verheven,
Van beyds by my versoght, vind ik groot onderscheyt,
My walght op 't hooghst aen dit onrustigh Hooffsche leven,
En min voor 't Hoofs ghebied het landts gerustigheyt.

Hooffsche wellust u waerdye,
V ghebiedt, en heerschappye,
Scepter sweyingh, goude Croon
Maken menschen, door haer waerde,
Soo waerd, datmen haer op aerde
Vreest en eert als aerdsche Goon.

Meer vind ik in 't Herders leven,
Als het Hooffsche weet te geven,
Rust voor 't heerschen, 't landt voor 't hof,
Schaepjes hoeden voor 't ghebieden,
Rust verkiesen, sorghe vlieden,
't Hooffsche leven snijd' ik of.

'k Scheyd!

ALCIP en AMARILIS

'k Scheyd my vande Hooffsche eere,
 En verwissel dese klere
 Weder in een Herders rok,
 Ik verwissel Hellem, Wapen
 Aen het weyden van de Schapen,
 En de Deghen aende stok.

Amarillis.

Ontloken dageraet gheçiert met morgen bloesen,
 De weer-schijn van u glans speelt op het blos van rosen;
 En soekt haer Hemels lust in graeghte te versaen,
 Met lieffelijker geur van versche roosen blaen;
 Provens, u distel pronkt met keur van roose knoppen,
 Bedropen, en besprenght met kristalijne droppen,
 En puyk van Hemels douw, ha! Goddelijke Son,
 Die met u strael begroet de kristalyne bron,
 En speelt met uwe glans op welighe landts-douwen,
 Soo lieffelijk, dat ik allenigh door 't aenschouwen
 Noyt meer veruoegingh heb gehad in 't jeugdigh groen,
 Als nu op heden dees çieraden my aendoen;
 Ach! soete drifjes, vlietend langhs begraefde stranden,
 Wtzandigh duyn, verby dees klaver-rijke landen,
 Daer ik mijn Lammertjes soo vaek te grafen ley,
 Waer Coninx Hof soo soet als dese klaver-wey?
 Waer isser een Palleys ten Hoof soo wtghenomen?
 In çierffels opghepronkt, als dees valley met bomen,
 En veel verscheyde kleur van blom, en kruyt ghewas;
 Waer wt *Alcip* soo vaek het alderkeurighst las,

En

En vloght een kranflijn om dees mijn blonde hayren,
 Als ons de soete liefd hier t samen deed vergaren;
 Hoe vaek, *Alcip*, hoe vaek! hebt ghy my hier verselt,
 En nevens mijne zijd' in t groen u neer ghestelt;
 Hoe menighmael hebt ghy by my hier neer gheleten?
 Maer nu, nu forgh ik, hebt ghy *Amaril* vergeten;
Alcip mijn lief! hoe vaek, en menighmael hebt ghy
 Hier in 't onlommert groen gheleghen aen mijn zy;
 Hoe menigh kus heeft hier u *Amaril* ontfanghen,
 Hoe menigh Roos kebt ghy gekeurt op dees mijn wangen,
 Hoe menighmael hebt ghy geordelt kaeks ghebloos,
 Van hoogher kleur, en stof als t purper vande Roos;
 Waer zijt ghy nu? helaes! soo ver van my ghescheyden,
 De vrees de hoop verdrukt u weerkompft te verbeyden,
 Nochtans soo ifer yets waer op ik my vertrouw,
 Dat mijn *Alcippe* my sal lieven voor sijn Vrouw;
 U sal ik, Son mijns mins, met suyver welbehaghen,
 Dit lighaem onbesmet wt liefd ten offer draghen,
 U min, mijn lief alleen wt min gheoffert wert,
 Mijn maeghdom onbevlekt voor u bewaert in 't hert,
 Ach! Hemel van mijn hert, ach! Afgodt van mijn minne,
 Ach! Voogd-heer mijns gemoets, ach! Sonne van mijn sinne,
 Wanneer sult ghy doch weer verschijne eens voor mijn?
 Wanneer sal *Amaril* weer by *Alcippe* zijn?
 Wanneer *Alcippe* sal de lieve uyr ghenaken,
 Dat ik in minne-vreught my sal met u vermaken.

Dies hy mijn niet vergheeten sal,
 Schoon dat hem het geluk tot hoogheyt heeft gegeven,
 Zal hy daer van een my de liefst overghen.

Terwijl ghy graghe Schaepjes weyt,
 U Herderin haer neder leyt,
 Hier in dit groen om-lommert,
 Door soete min bekommert.

De forghen maken 't hert bevreest,
 En strijden met mijn banghe gheest,
 Ghedaghten doen mijn weten,
 Alcip sal u vergheten.

Ach! minne-God, hoe ken dat zijn?
 Hoe soud' Alcip ver geten mijn?
 Ik heb een goet vertrouwen
 Dat hy sijn woordt sal houwen.

Ik vrees, ik forgh, en 't heeft sijn reën,
 Dewijl hy is tot staet ghetreën
 Sal hem de hoogheydt strecken
 Tot hogher hem te trecken.

Ach! neen als ik my wel besin,
 De rede beelt my anders in,
 En seyt dat *liesde gaet veer boven alle dinghen,*
 En dat *noyt liesde vrykt door tydts veranderinghen.*

Ghetrouwe *liesd' gaet boven al*
 Dies hy mijn niet vergheten sal,
 Schoon dat hem het geluk tot hoogheyd heeft gedreven,
 Sal hy daer van aen my de hellest overgheven.

Hier wil ik mijn ghedaght op voen
 Al rustend in dit lieve groen,
 En mijn verliefde hert met sijn ghetrouheydt peyen,
 En met een soete hoop *Alcippe* hier verbeyen.

Sy gaet sitten slapen.

Alcip.

Vaerd wel baldadigh Hof met al u heerschappye,
 Vaerd wel, hal ziele strik vol bitt're leckernye,
 Vaerd wel bedroghs vriendin, vaerd wel luk-loos gheluk,
 Vaerd wel wellustigheydt ghekoght met smert en druk,
 Wie leefster soo volmaekt dat hy geen opspraek lye?
 Wie soo bemint, dat hy bevrijt is van 't benye?
 Wie soo verheven dat gheen wangunst daer op smaelt?
 Wie komter op het hooght die niet weer neder daelt?
 Wie heeft ten Hove oyt soo grooten eer ghenoten,
 Dat nader-handt hy niet ten Hove wiert verftoten?
 Onnosfelen verdrukt, pluym-strykers gunst ghetoot,
 Goet-aerdighen veraght, quaet-aerdighen verschoont,
 O! Hoofsche linkerny, wat brenght ghy niet te voren?
 Men doeter watmen wil, en weynigh na 't behoren,
 Den Snappert isser wijs, den Rabbelaer ghesatigh,
 Den swijgher door ghebrek van oordeel noemtmer statigh,
 Staet-sught, ik legh u af, met al de Hoofsche praght,
 Ik wissel u alt' saem aen sleghte Herders draght,
 Ik laet u daer ghy waert, en ban u wt mijn sinne,
 Voor Hoofsche wellust kies ik *Amarillis* minne;
 Vaerd wel dan Hoofsche eer met al u heerschappye,
 Ik laet u haer die 't lust, en kiest de rust voor my;

L 1 2

Ik gae,

Ik gae, om *Amaril* mijn liefde aen te bieden,
 Ach minne Godt! laet my doch soo veel gunst geschieden,
 Dat mijn ontsteken ziel, met het verliefde hert,
 Van *Amaril* wt liefd, op Trouw ontfanghen wert,
 Al voedend mijn ghedaght ben ik tot hier ghekomen,
 O! heughelijke plaets! gheciert met groene bomen;
 O! kristalijne beek, en snyver water-vliet.
 Van wien ik meerder vreugde en soetigheydt gheniet,
 Als van de Hoofsche staet, ô! vrolike landsdouwe,
 Wat ist mijn hert een vreugd u groente weer t'aenschouwe,
 Lantf-

Lantsdouwe, ha ! lantsdouw, in wiens vermaecklijk groen,
 Ik met mijn *Amaril* de Schapjes pleegh te hoen,
 Ach ! sien ik reght, soo leyt mijn Enghel daer te slapen,
 Sy ist. mits dien ik gints sie grafen hare Schapen ;
 Ach ! lieve lommer, die met uwe telghjes dekt
 Mijn soete *Amaril*, wie uwe groente strekt
 Meer als een Ledekant, met goudt gieraet behanghen,
 Wat weyter menigh bladt van roosjes op u wanghen,
 Hoe soet en hoe gheruft, hoe onbekommert leyt
 Mijn *Amaril* en slaept, daer 't labre wintje spreyt,
 Beblade telghjes over haer ghebloofde kaken,
 Geen Hoofsche wellust heeft in 't minst by dit vermaken ;
 Ach *Amaril* mijn lief ! mijn hertje, dat ik dorst,
 Ik drukten eens mijn hand op u snee-witte borst ;
 En vreesd ik niet, dat ik u ruste soud vervele,
 Ik most een kusjen van u lieve lipjes stelen ;
 Indien ik niet ontsagh u slaep te steuren, 'k souw
 Drie kusjes *Amaril*, u leveren op Trouw,

Amarillis dromende.

Ach min ! hoe meught ghy my noch langer dus bedroeven ?

- Alcip.* Wat is de oorfaek van u droefheyt ? *Amar.* Sijn vertoeven.
Alcip. Wie ist die ghy verbeyd, en slapende verwaght ?
Ama. Een die alleenigh ik voor mijn beminden aght.
Alcip. Wie acht ghy dan alleen te zijn u welbeminden ?
Ama. Hem, die ik hoop ghetrouw in sijne liefd te vinden.
Alcip. (Wie ist ? van wien u hoop ghetrouwe liefd vertrouwt ?
Ama.) Hy die de hoop my feyt, dat sijn beloften houwt.
Alcip. Wat voor beloften heeft de desen u gegeven ?
Ama. Dat ik met hem ghetrouwt in soete min sal leven.

Alcip. Wie ist, van wien de hoop u dat gheluk voor seyt?

Ama. 't Is hy, ik segh 't is hy die in mijn armen leyt.

Alcip. Die in u armen leyt, hoe wort hy doch gheheten?

Ama. *Alcippe*, die noyt sal sijn *Amaril* vergeten.

Alcip. Is het *Alcippe*, die hier in u armen rust?

Ama. 't Is hy, die *Amaril* uyt reyne liefde kust.

Alcip. Staet het *Alcippe* vry uyt liefden u te kussen?

Ama. Och jae.

Alcip. En ook met u sijn minne-lust te blussen?

Ama. Als mijne Eghte Man staet hem dat pleghen vry.

Alcip. Wanneer doch?

Ama. Als de Trouw hem heeft ver-eent met my?

Wanneer of ik hem eens weer sal aenschouwen moghen?

Alcip. So haest mijn *Amaril* ontfluyten sal haer ooghen.

Ama. Wanneer omhelst my weer den Afgod van mijn hert.

Alcip. Soo haest mijn Afgodin ontwaect, en wacker wert.

Amarillis ontwakende, siet Alcip noch niet.

Ama. Wat doen ik soete droom? hoe hebt ghy my bedrogen,
In welke wellust was mijn geesjen op ghetoghen,
My doght de soete min haer vlam in my ontstak,
En dat ik mondelingh met mijn *Alcippe* sprak,
Het was ghelijc oft ik hem sagh in eygen wesen,
Gheliefkooft en ghestreelt van hem, gelijk voor desen;
O! droom, ô! soete droom, u valscheyt valt my swaer.

Alcip. U droom is geen bedrogh, mijn *Amaril*! 's is waer

Ama. *Alcippe*, lief ghy hier zijt wellekoom mijn waerde.

Alcip. *Alcip* sal dankbaerlijk de wellekomst aenvaerde.

Ama. Zijt wellekom, noch eens, ô! Afgod van mijn min.

Alcip. Noch duysentmael bedankt *Alcip* sijn Herderin.

Waer

Amar. Waer mé sal *Amaril* u trouwe liefde lonen?

Alcip. En waer mé sal *Alcip* u dankbaerheydt betonen?

Ama. U *Amaril* heeft noch geen dankbaerheydt verdient.

Alcip. *Alcip* heeft *Amaril* noyt soo veel eer verliet,
 Als my haer heusheydt tot vergeldingh stelt te voren,
 O Edel Herderin ! de heusheydt aengheboren,
 Mijn Enghel laet ons gaen door dit begraefde dal,
 En onder-weegh ik u, mijn lief, verhalen sal,
 Wat dat my op het Hof niet al is weder-varen,
 Veel wonder sal ik u mijn *Amaril* verklaren,
 En u ghetuyghen doen, dat noyt het *Flooffche* soet,
 Soo veel vernoegingh gheeft als 't Herders leven doet.

E Y N D E.

I. H. Kruel.

FAVSTINA

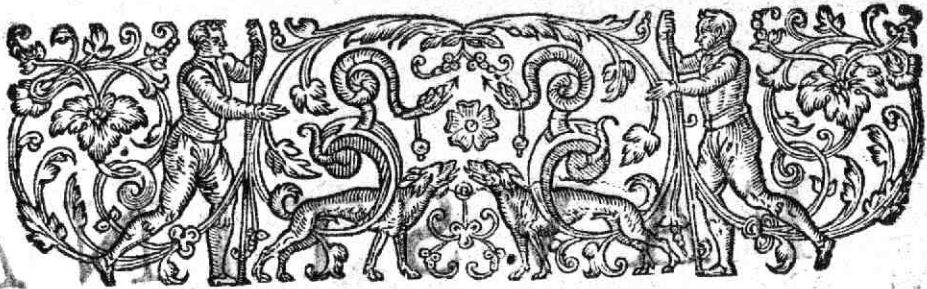
Bly-eindt-Spel.

Op de Spreuck.

De leughen felden wel geluckt,
Hoe seer sy vvaerheydt onderdruckt.

A

SPELS

A

SPELS INHOVDT.

Austina geboren Herderinne, so door haer wt nemende schoonheyt, als bevallighe lief-talicheyt, treckt door deese gaven een Coninx hert tot liefde, sulx dat hy haer ten huwelijck begerende, t'Hof verlaet, aennemende het Herders leven, traght met haer te trouwen.

Ferdinandus hare broeder, een geboren Herder, van jonghs af ten hove verkeert hebbende, ende gevordert tot hooghe staet soo door sijn kloeke daden, als getrouwe diensten, wert int afwesen des Coninx de regeringhe toe vertrouwt.

Calista de suster vanden Coninck, verliest op *Ferdinand*, haer liefden hem ontdekt hebbende, pleghen hun vryagie.

Casterna, Princesse van Perffen om Grieken te besigtigen, wert statelijck ten hove binnen Athenen ontfanghen.

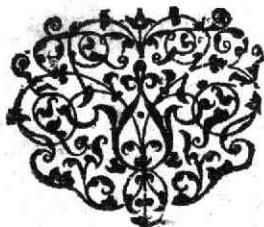
Den Conink *Faustina* lagen leggende tot sijne lusten, doet niet op, ten aensien hare heusche tegenstant, derhalven van haer sijn afscheyt nemende, comt weder ten hove, maeckt vry-agie met *Casterna*.

Faustina

Faustina (ten hooghsten bedroeft) vindt eenighe vertroosting door sekere Heydinne, de welcke haer, nae nogh eenighe uytgestane swaricheyden, groot geluck voor seght te sullen ghenieten.

Sy haer in Pagies kledingh begevende, gaet nae't Hof, ende geraeckt in Coninx dienste, brengende van 's Coninx wegen een brief aen *Casterna*, wert de Princes op *Faustina* verliefte, haer verzoekende tot onbehorelijke lusten, *Faustina*, als dan genaemt *Constans*, weyert sulcx seer beleefdelyck doch vrughteloos, de Princes aenhoudende ende niet winnende, beschuldicht *Faustina*, klaghtigh vallende aenden Conink, dat sijn Pagie getraght heeft haer te verkraghten.

D'onschuldige *Faustina*, wert geapprehendeert, datelick verweesen om te sterven. Comende ter executie, doet haer ontschuldigingh, te kennen gevende wie sy is, wert onschuldigh bevonden ende vanden Conink voor sijn echte Vrouwe aengenomen, ende van *Ferdinando*, met broederlijke liefde ontfangen, de welke van den Conink ten huwelyk gegeven wert des Coninx Suster *Calista* Princesse van Athenen: ende wert *Casterna* uyt het Hof van Grieken gebannen.

Spelende Personen.

FAVSTINA Herderin.

CONSTANTINVS Coninck van Grieken.

CALISTA Coninx Suster.

CANTISA Staet Iuffer.

FERDINANDVS Ridder.

Twee RAETS-HEREN.

DIENAER.

Rey van HERDERINNEN.

CASTERNA Princes van Perſien.

RECHTER.

SCHERP-RECHTER.

FAVSTINA BLYEINDTSPEL.

Eerste Handelingh. Eerste Wtkomst.

Faustina.

Oe vrolik tieriliert t'gevogelt op de Bomen,
Hoe ruyschend vlieten hier de koele water stromē
Van kristalyne beek; en suyvre water bron,
Omlommert van de groent, begroent met
morghen Son;

A 3

Wiens

Hoe soet en aengenaem begint Auroor te bloosen
 Wiens weerschijn schittert op de purper rode Roosen,
 En breekt door t' dichte groen, langhs ruygh bewoffen wal,
 En flickert met haer schight op berghen, bos, en dal:
 Ontloken morgen-stondt, bepronkt met Sonne stralen,
 Hoe lieffelijk laet ghy u lieve luyster dalen
 Op bloempjes, en op kruydt, op al dit lieve groen,
 Waer ghy, myn Lammertjes, u graeghte kunt voldoen;
 Dus door de natte douw, coom ick myn schaepjes weyden,
 Graes, graeghe Beesjes; graes; wyl myn genegentheiden
 Door de gedaghten sien int herte afgebeelt
 Hoe veel den eene van den ander Mensch verscheelt;
 Den Mensch; een schepsel Godts, en ken in geene delen,
 Belangende de Ziel, in t' minsten yets verschelen
 Met sijne weergae; maer in staet wel ongemeen,
 Dogh; wat de Ziel betreft, daer in sijn 's alles een:
 Al t' menschelijk geslacht hier levend op der Aerden,
 Van Scheppers wegen niets verscheelt in waerdens waerden:
 Soo lief heeft God den Boer, als hy een Conink heeft;
 Soo lief een armen Mensch als die in rijkdom leeft,
 Het tytelyk geluck maekt geen Godsalich leven,
 Godt lieft die gene meest, die hem het meeste geven,
 Die is Godts liefste vriendt, en die geeft Gode meest,
 Die meest sijn leven voeght na wetten vande geest.
 Een geestelijke vrucht is daer in meest geleghen,
 De sond te haten, en tot deughd te sijn geneghen.
 Wat staet van leven best, om meest de deught te voen?
 Wat staet van leven best, om Gode dienst te doen;
 Is armoed, of is weeld bequaemst om God te loven?
 Ist beter wel geaght, of nedrigh en verchoven?

Ist nutter Vorst en Prins, als Bedelaer of Slaef
 Ist nutter Herder, als een vorstelijke Graef;
 Geen staten, t'sy hoe veel sy van malkander schelen,
 Of yder in sijn staet ken Gode 'tsijne delen;
 Dogh ? swarelijker ist in weelde en geluck
 Te dienen Gode, als het is in ramp en druk;
 Meer stof in Herders kluys om God den Heer te loven,
 Als 'tPrincen herte vindt in Coninklijke hoven;
 Hoe vol het Coninx Hof met weelden is gepropt,
 Met wellust sijn gemoedt ten vollen in gekropt,
 Nogh ist een groot verschil by tleven dat wy leyden
 Meer rust geeft d'Herders staf, als Coninx scepter fweyden;
 Geen gulden lede kant, soo waerdigh als dit groen
 Om met geruste slaep natuurs lust te voldoen,
 Geen goude laken ken de Coninklijke Zalen,
 Soo cierlijk pronken, als de wel gecierde dalen
 Van groene lommers sijn gepronkt, en op geciert,
 Met puyk van blader loof; waert pluymige gediert
 Met lieffelik gesangh de velt Goon comt ontmoeten,
 En inde morgen stontd Godin Aurora groeten;
 Geen hoofsche vreughd, hoe soet, geen stem, hoe musicael
 En geven soeter soet als doet de Naghtegael,
 Geen sangh, geen saaren spel, geen hoofsche melodye,
 Oft sijn by ons vermaek gelijkerwijs kopye
 By t'reghte principael; wat glans van diamant
 Geeft soo veel weerschijn, als den oever dicht beplant
 Met keurigh blos van Bloem, en purpur rode Rosen,
 Die onder jeughdigh groen te pronk staen met hun blosen.

Agh rode Rosjes : soet van geur?
 Myn lieve handt lust u te plucken;
 V blos, en inkernate kleur,
 Aen myn bedoude mondt te drucken,
 En Zuyghen van u Rose blaen
 Het geurigh nat daer op gedropen:
 T'gheen Nectar sal te boven gaen,
 Doe u gesloten Knopjen open.

V Knopjen (dat voor Avont roodt
 Ontloken) had den dau ontfanghen,
 En met den nacht sijn blaetjes sloot

Dat graeght met graeghte myn verlanghen,

Hoe graeghlyk graeght myn graegh begheert,
 V lieve Roselaer te buyghen,
 Om dau, op Roos gedisteleert,
 Voor Nectar van u blaen te zuyghen,

O Roos ; ghy die in myn gedaght
 Vernieuwt verlopen vrolickheden,
 Een Griexcen Conink groot van maght
 Traght my sijn minne te besteden.

O Vorst, o Griexce Constantijn
 Beheerscher van t'vermaerd Athenen,
 Wat ist dat u beweeght, om mijn,
 V Coninx liefde te verlenen?

Myn danckt dat ik sijn Hoogheyd hoor
 Merren ter jaght, door bos en dalen;
 En volghet met lust de brack opt spoor,
 Om t'schuwe wilt te achter halen.

Coninck, met eenige Adel ter jaght, ontmoet
Faustina, alle de anderen binnen.

Faustina.

Fausti Constantijn; groot mogend Majesteit

Ontfang myn morghen groet in goe genegentheyd,
V dienareffe buyghdt, om hare plicht te tonen,

Consta. Beleefde Herderin; de liefde wil u verschonen,
En niet gedooghen dat soo lieven Engel knielt,
'tGeen beter voeght aen my.

Faust. Agh; oft ghy u onthielt

De lust tot sulck gesprek, t'geen boerten is, of veynsen,
Waer door sijn Hoogheyd tracht de gront van myn gepeynsen

In errenst te verspien, om sien oft ik wel souw
Soo sleght sijn, dat ik my u liefde waerdigh houw;

Int minste niet myn Heer; sulx quam noyt in myn sinne,
Ten voeght niet dat een Prins een sleghte Herderinne

Sijn liefde bieden sal, wat schuylder doch in mijn,
Dat u tot liefde trekt; agh! Coninck Constantijn.

Consta. Dat ik u liefde draegh de Goden kunnen tuyghen,

'tIs liefde die my dwinght ter aerden neer te buyghen,
T'gheen my tot liefde trekt, 'tgheen my tot liefd beweeght

Dat sijn u deughden, waer beneffens dat ghy pleeght

De soetste oeffeningh, dat is het redineren,

'kSegh reden kavelingh, en mach met waerheyd sweren

Dat noyt geleerde tongh my soo wel heeft vernoeght,

Als u liefstaligheyd van 'tGodlijk toegevoeght.

Natuur meer als gemeen in uwe schoonheyd wraghte,

Schoonheyd met reen begaeft, doet my nae weerliefd traghte,

B

V lieven

V lieven voor myn lief.

Fausti. Ten voeghd u Hoogheyt niet
Dat ghy, groot mogend Vorst, op uwe minder siet,
V minder niet alleen, maer een slaef in geboren,
Daer ghy een Conink syt tot Heerschappy verkoren.
Ik, om het sleghte vee als Harderin te voen,
Ghy om u Rijk, en Croon in staet te ryfen doen.

Consta. Wel wijse Herderin, onnodigh deese reden,
Heb ik voor desen niet van myn genegtheden
De reghte proef getoont, heb ik doen blijken niet,
Dat liefd in liefdens keur op gene wetten siet.
Heb ik u niet beloof als Griexce Coninginne
Te maken door de liefd, swoer ik u niet te minne.
Beloofden ik u niet te maken als Voogdes
Mijns Rijx; en neffens dien Athenens groot Princes.
'kHoop vmmers niet dat u myn liefde sal mis hagen.

Fausti. Groot mogend Vorst, de liefd heeft wonderlijke slaeghen,
T'gheen sy de een uwr wil, haer d'ander uwr mis haeght.

Consta. Dat speurdmen noyt in die, die reghte liefde draeght.

Fausti. Wie draeghter reghte liefd?

Consta. Die in de liefd volherden.

En noyt, om dit oft dat in liefd verandert werden.

Fausti. Waer vindmen sulcke liefd?

Consta. In 'therre van die geen,

Die inde liefde noyt buy ten beloften treen.

Fausti. Waer vindmen lieverts die hun liefs beloften houwen?

Consta. Die sijn te vinden, lief, allenigh door vertrouwen.

Fausti. Hoe vindmen die alleen om datmen dat vertrouwt?

Agh! neen, dats misverstandt; Heer, my ten besten houwt,
Dat ik soo stoutelijc myn tegen rede tone,

Ik bid, soo ik misdoe, u Hoogheyd my verschone;
 Het is myn leet dat ick dit seggen heb bestaen.

Consta. Ghy hebt int minste deel, my hier in niet misdaen,
 t'Gevalt my, mits t'my lust u tegen reen te hooren.

Fausti. Sijn Hoogheyd op myn vraegh dit antwoord stelt te voren,
 Dat door t'vertrouwen wert de reghte liefd gekent.

Consta. Ogh! ja, hoe kent ghy liefd, soo ghy mistrouwend bent.

Fausti. Hoe soudmen trouwe liefd door het vertrouwen kenne,
 Mits veynsery, door schijn, de trouheyd weet te schenne?
 De tongh roemt vaek van trouw, daer t'herte tegen strijdt
 Dit ken geen trouheyd sijn, schoon ghy vertrouwend sijt.

Vertroud men jemand trouw, om dat hy daer van roeme.
 En salmen jemand trouw int stuck van liefde noeme,

Om dat hy t'selver seyde? moet daer wt sijn vertrouwt,
 Als dat hy is getrouw? geen rede staenden houwt,

Dat door vertrouwen jemens trouwheyt wert bevonden,
 Wie hier op liefde stelt, liefd los, en ongebonden.

Getrouheyd leert de tijt, maer het vertrouwen niet,
 Of jemand lieft getrouw, men door de tijden siet.

De tijt moet door de tijt getrouheyds proef doen bliken,
 Die vindmen trouw, die noyt in trouheyts plight beswijken.

Consta. Is niemant dan getrouw van die, die t'openbaert,
 En met de tongh de grondt van trouw te sijn verklaert?

Myns oordeels, jae, men ken in 'tseggen waerheyd houwen,
 Hoe vindt die trouwheyd, die dit niet en wil vertrouwen?

Fausti. Myn Heer! de tongh en thert verschelen vaek soo veel,
 Ia sweeren vande trouw, en tonen tegendeel,

Soo dat vertrouwen niet en ken getrouheyd vinden,
 Hoe seer de minnaers haer aen trouws beloften binden,

Men siet hoe dat de tijt veranderinghe geeft,

De tijt die openbaert wat dat het herte heeft,
 Dats reghte trouwigheyd, van fulke trouw ik spreke
 Die altijt blyft stantvast, en sonder oyt te breke;
 Dees vindmen door de tijt die alle dinghen leert,
 Maer door t' vertrouwen niet, mits dien den mensch verkeert.

Consta. 't Is soet geredineert, begaefde Herderinne,
 Ik speur met groote lust de schranderbeyt uws sinne;
 Ick vinde meer in u als ik in Vrouwen sagh,
 Soo dat ik uwe lof in waerheyd roemen magh:
 Dit stelle ik ter zijd; soo woorden kunnen baten,
 Soo woorden kraghtigh sijn, wilt u door woorden laten
 Beweghen tot myn liefd;

Fausti. Sijn Hoogheyd spot met mijn;
 Hoe soud een Herderin, een Conincx Vrouwe sijn?
 Sal een verschoven Maeght van laeghe staet geboren
 Een Conincklijke Prins om weermin smeken hooren:
 Ick bid u, Vorst; bedae, u Hoogheyd doet te kort
 Sijn Edeldom, sijn staet; voorfichtigheyd my port
 Om met eerbiedigheyd u Hoogheyd, en genade
 De liefd tot een Slaefin, met reden, te ontrade,
 De tijt eyscht myn vertrek; met u verlof myn Heer.

Consta. Dat ghy nu scheyden wilt vertrouw ik nimmermeer,
 Vertoeft myn lief, ik bid.

Fausti. Noemt ghy my lief?

Consta. Met reden.

Fausti. De reden seggen neen, en tonen tegenheden.

Consta. Indien ghy lieve Nymph, de reede plaetse geeft,
 Bevinden sult dat u myn hert verkoren heeft
 Voor opperste vooghdcs, en sielens wel beminde,
 Luit u daer proeve van, ik sweert ghy kuntse vinde.

Faufi. **Wat proef ken daer van dogh fijn Majesteyt my doen?**
 Consta. **Meer proef als ghy oyt kunt van s'Coninx liefd vermoen,**
Ik stelle my als Slaef ten diensten uws gebiede,
Gebied my wat ghy wilt, u wille sal geschiede.

Faufi. **'t Waer onbeleeft myn Heer, en staet my geensints vry,**
't Gebieden comt u toe, gehoorfaemheyd voeghd my;
Dogh, soo u Hoogheyd sigh met liefde voelt bevanghen,
En dat het hem gelieft wt liefde, niet door dwanghen
Maer wt goet willigheyd te tonen proef van dien,
Ick wensch, hoe wel onwaerd, daer proeve van te sien.

Consta. **Wat proef gelieft myn lief.**

Faufi. **Die u lust my te geven.**

Consta. **Eyscht, bid ik, wat wilt ghy al waer het schoon myn leven.**

Faufi. **Soo waer ik moorderes, in plaets van lief, beulin.**

Consta. **Neen schoone, maer sult sijn gebietsteres myns sijn.**

Faufi. **'k Versoek dan jets op u.**

Consta. **Wilt u verfoeken staeke.**

In plaetse van versoek u wil tot wetten make,
En seght wat ghy begeert dat ik tot proeve doe.

Faufi. **Dat seggen, maghtigh Vorst, en comt my geensints toe,**

Consta. **Het doet, indient u lust, soo waerdigh my te kenne,**

Faufi. **Noyt sal myn heusch gemoed de kennis soo ontwenne,**
Dat my de redelickheyd soo verre sal ontgaen,
Dat ick gebieden soud, 't waer onbeleeft gedaen,
Soud ghy, die in u maght hebt landen, ende lieden,
Soud ghy, die Grieken meught beheerschen en gebieden,
V van een sleghte Maeght, en arme Herderin
Gebieden laten? neen, 't is myn gemoed en sijn
Grootmogend Majesteyd, op 't alder hooghste teghen.
Indien ik van de Goon had soo veel luk verkregghen

Dat ik in staet en maght u Hoogheyd waer gelijk,
 Besat in werelts praght Palleys, oft Coninkrijk,
 Niet om dat myn misnoeght myn kleynheyd op der Aerden,
 Niet om dat my begeert tracht nae een hoger waerden,
 Niet om dat myn gemoed nae werelts staet fught trekt,
 Maer, om dat s'Coninx hert tot myne weerliedf strekt;
 Agh dat ik wenschen moght dat wenschen niet moght hindren,
 Veedelheyd, nogh staet in 'tminste deel vermindren,
 Ik wenschten.

Consta-

Faufti.

Consta.

Faufti.

Wat doch? seght ick bid u
 Neen, o neen.
 Wat soud ghy wenschen? wenscht:
 Myn wensch strijdt tegens reën,
 Dogh, liefde ken, indien ik dool, myn misslach helen.
 Agh! Coninklijke Prins, al myn gedaghten spelen
 Op t'geen sijn Hoogheyd my in liefd te voren leydt
 Hier over wensch ik dan dat sijne Majesteydt
 Moght wesen myns gelijk; bedeeft met minder goede,
 En neffens my int velt de sleghte Schaepjes hoede,
 Wiens kleynheyd meerder vreughd als Coninx wellust geeft
 Een Conink alhoewel hy t'al na wenschingh heeft
 Moet dikmaels in meer sorgh, en quel onrustigh swerven,
 En in sijn overvloedt somwijl sijn lusten derven,
 Dat is gerustigheyd, voedstresse van de deughd,
 Gerustigheyd, wiens lust passeert al swerelts vreughd,
 Waer vindmen meerder rust als in het Herders leven,
 Waer wt ik swarelijk soud kunnen my begeven.
 Al waert dat my een Kroon van diamant, en goudt,
 Al waert dat my een Hof van Marmor op gebout,
 Voor dees myn rose krans in mangel wierd geboden

Ik foudse laten, en my aghten min van noden

De Scepter, ende Kroon, als Herders staf, waer mee

Wy heerschen en gebien, ons Schaepjes en ons vee.

Consta. Ik heb alree u wensch bespeurt wt uwe reden,

Ik heb alree de proef van u genegentheden;

Ik heb alree de grondt van uwe wensch verstaen

V wenschingh die van my, door liefde sal sijn voldaeu.

Ik sal my van het Hof, hier op het land begeven

En leyden neffens u een rustigh Herders leven.

Ik sal, gelijk eertijts, van Princen is geschiet,

Begeven my te land, verlaten het gebied;

Gelijk Deocletiaen, die Keyserlijke staten

Die Scepter, ende Kroon vrijwilligh heeft verlaten,

En soo de rust gesoght; de vryicheyt betraght

'tGheen meermaelis geschiet by Princen groot van maght,

Den Coninck Constantijn verwisselt sijn gebiede

Aen laeghe Herders staet; en traght het Hof te vliede;

Te ruylen Rijk en Kroon, aen ruwe Herders staf

Ter liefde myns Herderins; en snyden willigh af

De lust tot Heerschappy; en gloriose daden,

En soeken de natuur niet meer te overladen

Met last van hoofsche weeld, en heyl-loos overvloed

Gelijkmen int gemeen in sConinks hoven doet.

Den Coninck Constantijn sijn liefde sal doen blijken,

En tonen dat de praght van hoge Coninkrijken

Hem niet soo waerdigh sijn als uw geruste staet,

Die'swerelts Monarchy al ver te boven gaet.

Ik sal (met u verlos) my weer ten hove keren,

En stellen in myn plaets, om 'tRijke te regeren

Den krijchs heldt Ferdinand; op dat ghy siet aen myn,

Wat

Wat dat de liefde werkt, daer liefde, en trouweyt sijn.

Faulti. **Ist mooglijk moogend Vorst dat ik u ken beweghen,**
V Hoogheyt overlegh de saeke wel te deghen;
 En proeve door de tijd, of sijne Majesteydt
 Volstandich blijven soud, in sijn genegentheydt,
 Wel heeft op seker tijd den Filosooph geschreven,
 En tot een voorbeeld ons sijn spreuk int light gegeven,
 Een spreuk die ons voor al behoort in t' hert te gaen,
 Een spreuk, die nodigh dient by ons te sijn verstaen,
 Dat is, den mensch moet sijn soo in sijn saken draeghen
 't Gheen hy eenmael wil doen, bedencken vele daghen,
 Denck aen *Sartorio*, van wien men hoord, en leest
 Hoe langhsaem dat hy tot het plegen is geweest
 In saken van gewicht; noyt liet hy sijn beroeren,
 Maer bleef stantvastigh, om sijn saken wt te voeren;
 Dit sy u Majesteyd alleenelyk verhaelt
 Wie sijn niet wel bedenckt, hoe lichtelyk hy dwaelt.

Consta. **Hoe meer ghy met my spreekt, hoe meer ik u beminne,**
V aerdigheyt munt wt, wel wijse Herderinne,
 Ik gae, en keer ten Hoof, om nae een goedt beraet,
 Te wisselen de Kroon, aen laeghe Herders staet.

Binnen

Tweede Handelingh.

Calista,

Cantisa.

Calista. Cantisa!

Canti. Wat geliefst haer Hoogheyd de Princes.

Calista. Wat tijd ist? seght my doch.

Canti. De klok sloeigh hallef ses.

Mit dat u Hoogheyd waert ten hoven afgetreden;

Calista. Cantisa, ist soo laet? hoe voelik my bestreden

Van liefd tot Ferdinand; Cantisa, u vertrekt,

Nu ben ik vanner vry; Calista, agh, ontdekt

V innerlijke smert, versaghtse door het klaeghen,

Wilt u verborghen pijn int hert niet langer draeghen

Meld u genegentheyd, tuyghdt dat ghy sijt gesint

Tot Ferdinandi liefd; tuyghdt dat ghy hem bemindt;

Hoe sal dit best geschien? 'k ben maghteloos int pleghen

Van liefdens listigheyd; hoe wel tot liefd geneghen,

Agh! minne God, in my gebreekt een goede raedt,

Daer by voorsichtigheyd, om dees myn tere staet

Aen Ferdinando opt bequaemste te ontdecken,

Agh, had ik jemand die my moght sijn hulp verstrecken,

Hoe soud t'verliefde hert verquikken in sijn druk,

Hoe blijde soud ik sijn nogh in myn ongeluk;

Dat ik Cantisa gingh myn liefd te voren houwen.

Calista! swaerlijk ist op menschen te vertrouwen.

Nogh swarelijker ist, en oorsaekt meerder smert,

Wanneer dat men sijn quel verborghen wil in thert;

Gemeneljk bleef die in ramp spoed meest verlegghen,

C

Die

Die door te bloden vrees sijn meningh had versweghen,
 Dies ik myn liefd ondek, wie dogh, wie vind ik best?
 Cantisa? neen. waerom? daer is in dit gewest
 Geen mensch die ik myn liefd derf beter toevertrouwen,
 Als haer; dies ik de saek haer wil te voren houwen,
 Cantisa is getrouw, en heeft een goet beleydt,
 Cantisa dient de saek van veer eens aengeseydt.
 Cantisa!

- Canti. Wat gelieft u Hoogheydt?
 Calista. Iets t'geen ghy
 Bequaemlijk (na my danckt) wt voeren kunt voor my.
 Canti. V Hoogheyd my gebied.
 Calista. Wat soud ik u gebieden?
 Canti. Het gheen Princeffe wil dat van my sal geschieden.
 Calista. En oft dit myn gebod waer tegens u gemoedt?
 Canti. 'tIs geen volmaekte dienst die men onwilligh doet.
 Calista. En oft u myne dienst tot nadeel moght gedijen?
 Canti. Een trouwe Dienares moet dat geduldigh lijn.
 Calista. De saek heeft geen gevaer, ten waer su lastigh vil.
 Canti. Geen last (hoe swaer) sy wert verlight door goede wil.
 Calista. 'tSijn woorden.
 Canti. Als getuyghen myns genegentheden
 In wilge dienst tot u.
 Calista. Wie sijn vertrouwt op reden
 Staet op een losse grond, en onvast fundament.
 Canti. 'kHoop dat haer Hoogheyd my voor een getrouwer kent.
 Calista. Sout ghy Cantisa, wel van uwe trou begeren
 Versekeringh te doen, en my met eden sweren
 Dat wat ik u ontdek sal blijven in't secreet.
 Canti. Ik sweert, vertrouw myn vrij alt'ghene dat ghy weet.

Haer

Haer Hoogheyd heeft voor myn getrouheyd niet te vresen,
Begeert al wat ghy wilt, 'k sal u gediensigh wesen.

Calista. Cantifa, soudt ghy t' doen?

Canti. 'k Sal doen wat ghy ghebiedt,

Calista. 'k Wil jets verfoeken, maer int minst gebieden niet.

Cantifa, agh, wat ist? of ik my schoon inbeelde
Te swemmen in een Zee van wellust en van weelde,

Cantifa, agh, wat ist? of al een sterflijk mensch

Op Aerden alle dink heeft na sijn wil en wensch,

't Is veel, maer niet genoegh, 'k heb alles na myn wille

En nogh en ken de wil begeerlikheyd niet stille:

Ik speur behoefdigheyd in't edele gemoedt;

Ik lijd gebrek, en leef noghtans in overvloedt.

Hoe soudt ghy dit verstaen? 'k heb alles, jets ik misse,

Cantifa, wat het sy sult ghy noyt kunnen gisse,

Ik schroom dat ik het segh.

Canti. 'k Sweer dat het my verdriet

Dat uwe Hoogheyd schroomt,

Spreek wt.

Calista. Ick durve niet.

Canti. Princes, onlast u hert van innerlijk beswaren,

En meld my u secreet.

Calista. Soud ik het u verklaren?

Canti. Ogh! ja Princes.

Calista. O neen, o neen Cantifa, neen.

Canti. Ey, waerom niet?

Calista. Om dat het tegen strijdt de reen.

Canti. De reen?

Calista. De reedelikheydt verbiedt my u te seggen,

De lasten, die eylaes my op het herte leggen.

En perffen t'eer gemoed met innerlijke pijn,
 Soo dat de schaemte leydt, het melden magh niet sijn;
 Hoe wert myn siel bestreen, hoe myn de sinnen malen,
 En ken met sijn gedaght geen mensche achter halen?

Wat soete sotterny beheerscht Calistaes sin;

En sluypt, en kruypt ter sluyk tot dees myn boesem in?
 En plaeght, en knaeght myn hert met noyt versoghte plagen,
 Die maechdelijke schaemt aen my verbiedt te klaeghen.

Cantifa, soudt ghy niet wel light de grondt verstaen?

Canti. Myn dunckt Princes, ik sou u meningh nu haest raen,
 Princes, hoe nae ist liefd waer van ghy wort bestreden?

Calista. Cantifa, liefde ist, die my door al de leden

Met schrick, met angst, met schroom, soo sel en bitter quelt,
 Dat niet het hert alleen, maer oock de siel ontstelt,

Canti. Princes de liefde is vol wonderlijke vlaeghen,

Calista. Sy geeft den eene vreughd, sy doet den ander klaeghen,
 Cantifa, liefde is van wonderlijken aert,
 De liefde die verblijdt, de liefde die beswaert.

Canti. Princes, het liefste lief, geeft liefde, nae liefds lije,
 De liefd verselt met vrees, geeft dikmaels t' soetste vrije.

Calista. Cantifa, twaer geen noot dat my de vreesse smert,

Soo hy (die ik bemin) my liefden in sijn hert,
 Maer agh! dat ik hem lief is nogh aen hem verholen,
 En dat hyt niet en weet, doet my de sinnen dolen,
 Wat ist oft ik hem lief, soo hy dat niet en weet?

Wat ist of hy t'al wist, en my geen liefd besteedt?
 Eylaes! ik lief, en ben opt alderhooghst in vrese,

Soo k'hem myn liefde bie, sal s'hem onwaerdig wese,
 Cantifa, agh! wat raet, hoe legh ik dit best an?

Canti. Ick sal u dienstigh sijn Princes, alwaer ik can,

Indien

Indien ik weten moght wie dat u Hoogheyd minden,
Ik twijffel niet, oft soud u Hoogheyd hulpe vinden.

Calista. Cantifa, moght dat sijn.

Canti. Princes, het sal geschien,
Gebruykt my in u dienst, myn trouheyd sult ghy sien.

Calista. k. Vertrouw myn op u trouw, dies spreek ik sonder schromen
Ick heb, eylaes de liefde te diep int hert genomen,
En weet niet oft die geen die van my wort bemindt
Tot myne liefden ook sal wesen wel gesint.

Ghy weet, Cantifa, wel, waer Maeghden moeten vrije,
Hoe selden datmen siet die liefde wel gedije;

Dit is het geen my quelt, Cantifa, agh! dit ist

Het geen my pijnicht, mits het hert t geminde mist;

Wat raedt? wat middel sal Calista kunnen vinde,

Dat sy haer liefde magh ontdekken haer beminde?

Wat middel dienter best in dese saek gedaen?

Waer door dat ik hem geef myn meningh te verstaen?

Canti. Indien u Hoogheyd my gelieve te doen wete

Wie t is die ghy bemindt, en hoe hy is gehete;

Ick weet, Princes, een vondt te vinden, die u dient.

Calista. Cantifa, agh! Cantifa, spreekt ghy soo ghy 'tmient?

Canti. V Hoogheyd sy daer van verskert.

Calista. Dorst ick melden

Wie dat het is, eylaes, de waerdighst aller Helden

Die in het Griexce Hof oyt komt of is geweest,

In moedigheyd van moedt, als aerdigheydt van geest.

Cantifa, sijns gelijk en leester niet op Aerden,

Sijn deughden munten wt ver boven alle waerden.

Cantifa, 'therte my in liefdens vlamme brandt,

En diet my branden doet is Ridder Ferdinand.

Canti.

Ist Ferdinand Princes.

Calista.

'tIs hy, die k liefde draeghe,

'tIs Ferdinand op wien speelt al myn wel behaeghen,

'tIs Ferdinand, die my in liefde branden doet,

Hoe wel van laeghe stam, is edel van gemoedt:

En vrees sijn heusch gemoed, sal geensints kunnen lijn,

Dat ik hem soeken wil te locken tot het vrijen.

Cantisa, agh ik vrees, als hy dit sal verstaen,

Hy sal't my weygren, en myn liefde gans versmaen,

Canti. Int minste niet Princes, maer tegens u vertrouwen

Sal Ferdinandus sijn op 'thooght geluckigh houwen:

Wat reden souden hem beweegen af te slaen,

V liefde, waer door hem wert meerder eer gedaen?

V Hoogheyd overweeght, dat sijn onwaerdigheden,

Noyt hebben recht verdient, dat ghy hem soud besteden

V waerdigheyd, Princes, Princes van Coninx bloedt,

Denkt wie hy is geweest, en hoe ook opgevoedt.

Ik hoop niet dat Princes in errenst dat soud menen,

Dat sy met Ferdinand soud traghten te vereenen?

Hy die niet meer en is, als een Schaep Herders soon,

Ghy 's Coninx Doghter, van de grote Griexce Kroon.

Calista.

Cantisa, swijght, ik wil, en sat hem liefde draeghen.

Canti.

Al wat u Hoogheyd wil, dat sal my wel behagen.

Calista.

Soo doet dan dat ik wil, mits dat ik u beloon.

Canti.

Cantisa willigh is te doen nae u geboon.

Calista.

Cantisa, kost het sijn dat hy my eens quam spreken.

Canti.

Princes, behendich sal ik dese saek besteken.

Calista.

Agh moght ik Ferdinand hier tavandt by my sien.

Canti.

V Hoogheyd sy gerust, ik weet het sal geschien.

Calista.

Cantisa, ach, cylaes, hoe woud ghy dat beleggen?

Dat

- Canti. **Dat sal ik u Princes, in korte reden seggen,**
 Dit sal myn aenschach sijn, de wijle dat ik weet
 Dat Ferdinand, Princes, is een begaest Poët
 Die soet en aerdigh rymt ; sal ik van hem begeren
 Dat hy u Hoogheyd wil van avondt nogh vereeren
 Een Liedtjen, waer na dat u lust op t'hoogste trekt,
 Die tot het singhen van sijn soete vaersjes strekt;
 'tIs ongetwijffelt of ghy sult u wensch verkryghen,
 Calista. **Cantisa, wel bedoght, maer bid u, wilt dogh swyghen**
 Van t'gheen ik heb geseydt, ghy weet dat maeghden eer,
 Wert lichtelijk gequetst, want die is swak en teer.
 Cantisa, gae, ik bid.
 Canti. **Ik doe nae u begeren.**
 Calista. **Wat liefde werken sal, dat moet de tijt voort leren.**

Binnen,

Ferdinandus.

Na dat Cantisa my die blijde bootschap broght,
 Als dat my de Princes tot haren dienst versoght
 Met myne rijmery, heb ik daer jets geschreven,
 Het geen ik de Princes Calista meen te geven;
 Agh Vaersjes, waert ghy dogh van sulck een aert en kragt,
 Dat ghy myn lievend hert verтоonden haer gedaght;
 Agh, vaersjes, dat ghy kost getuyghen aen haer sinnen,
 Hoe dat ik liefde draegh, en niet en durf beminnen;
 Ach! Vaersjes, dat ghy kost haer Zieltje doen verstaen
 Hoe dat myn Zieltjen is haer Zieltje toegedaen.
 Agh! Vaersjes, dat ghy kost voor uwe Rijmer klaeghen,
 Light soud Princes haer liefd tot Ferdinandus draeghen,

Maer

Maer agh, als ik bedenck hoe't luk haer heeft bedeeft,
 Hoe veel Calistaes staet met Ferdinand verscheelt
 Ist vruchteloos; daer comt Princesse my ontmoete,
 Princesse, met verlof dat ik u Hoogheydt groete,

Calista. Wat reden, dat ghy doet u groetenis aen my?

Ferdina. Op dat Princes mits dien ontfangh myn rymery.

Calista. Hoe Ferdinand, wat s'dit?

Ferdina. T'geen ghy my hebt geboden
 Door uwe dienares.

Calista. tEn is int minste van noden,
 'kBen anders nu bedaght.

Ferdi. Soo bid ik dan verschoont
 V dienaer! ach Princes, die sigh boetvaerdigh toont
 De wijl hy tegens uwe Hoogheydt heeft misdreven.

Calista. Waer is u rijm?

Ferdi. Princes, ey, wilt het my vergeven,
 Ik weyger u het rym hoewel ghy dat begeert.

Calista. Ik segh u geeft het my.

Ferdi. Onwaerdigh ist, ik sweert.

Calista. Wel Ferdinand, magh my die eer dan niet gebeuren?

Ferdi. Ick vrees of de Princes haer daer aen moghte steuren.

Calista. Wel ist dan soo gemaekt, soo lust het my te sien.

Ferdi. Princes, den Hemel gun dat ik gena verdien.

Calista. Doet ghy dit om verdienst? dit comt my vrent te voren,
 Verdiensten van genaed, indien ik moght verstoren

Ferdi. V Hoogheydt.

Calistr. Ferdinand, behandicht my t'gedicht

Ferdi. Indient u soo gelieft, Princes, k'voldoe myn plight.

En wil gehoorfaem my aen uwe Hoogheydt draeghen;
 Gun, Goon, dat haer dogh magh rymery behaeghen.

Sy leeft binnens mondt.

Calista. Wel Ferdinand, wats dit? wat beelt ghy u niet in?
 Wat hebt ghy, seggh my dogh? met dit u rijm int sin?
 Wat waent ghy dat de min myn hert heeft in genomen?
 Wat waent ghy, dat ik soud hier door tot minne comen?
 Wat meent ghy Ferdinand, dat my de minne terghet,
 En dat myn eddel hert u tot het minnen verghet?

Geensints.

Ferdi. Princes, ik had noyt diergelijk gedaghte,
 Noyt heeft haer Hoogheyd sulx int minste te verwaghte
 Van Ferdinando; die sich nimmer soo verftout,
 Maer als een slechte Slaef van uwe Hoogheyd hout;
 Waer op soud ik my dogh soo seere verhooverde,
 Ik die een Herder ben geweest van sleghte waerde,
 Die Schapen ende Vee te lande heb gehoedt,
 En ben in kleynheydt, hoe wel deughdsacm op gevoedt;
 Soo dat ik nader handt soo verre ben gecomen,
 Dat ik de Wapens heb met lust ter handt genomen,
 En sijne Majesteyd u Broeder trou gediend,
 Daer my t'geluk opt hooght haer gunste heeft verliend,
 En my ten hove heeft tot hogher op geresen,
 Dogh sonder dat ik soo vermetelijk soud wesen,
 Dat ik gedaghten kreegh van sulke hovaerdy,
 Als dat Princesse sou genegen sijn tot my,
 'kHoop, reden heeft in my Princes, een meer vermoghen,
 En sal in Ferdinand die sotheyd niet gedoghen.

Calista. Ghy reedlijk Ferdinand, neen, alte groots en trots
 Aght ghy u tot myn min, dewijle ghy te schots
 De minne schelt voor sot, en seggh dat u gedaghten,

D

Noyt

Noyt na Princeſſe min door liefde, ſullen trachten

Ferdi. Ten aenſien, agh Princes, ik ſulx onwaerdigh ben,
V Hoogheyd alte hoogh, te kleyn myn kleynheydt ken,
kAght my u Slaef onwaerd, dat magh ik vrylijk ſweren.

Caliſta. Oft ik u minden, ſoud ghy t'minnen wel begeren?

Ferdi. Het antwoord op die vraegh, Princes, valt my te ſwaer,
Mits dien ik niet en weet oft veynſen is, oft waer.

Caliſta. Ghy twijffelt, hoor ik wel, oft ik u moght beminnen,
En heb alree geſpeurt d'hovaerdigheyd uws ſinnen.

Ferdi. kEn doe Princes, ik ſweert, ſoo waer ik neder buygh.

Caliſta. Hoe Ferdinand, ik neem u woorden tot getuygh,
Ghy twijffelt oft ik veyns dan oft ik waerheyd ſpreke:
Waer wt ghy blijken doet een vaſt en ſeker teke:
Van uwe twijffelingh, oft ik u min, oft niet,
Dit is laetdunkentheyd, die men u pleghen ſiet.
Een Vremdelingh, noch moer, een Herder die voor deſen,
Een Slaef, een Hoeder vande Schaepen pleegh te weſen,
Sal die vertrouwen dat een Maeght van Coninx bloet
Hem minnen ſoud? ghy toont d'onheulheyd uws gemoed,
Onlydlijk iſt, ik ſweert, en ken het niet verdragen.

Ferdi. Princes, indient ſoo ſy, wensch ik der Goden plaghen
In ſulken groot getal op myne hals gelaen,

Dat lijf en leven my daer onder ganſch vergaen:
Soo k een gedaghte kreegh van ſulke hovaerdije,
Wensch ik de ſwaerſte ſtraf op my, die men can lije.

Caliſta. kHeb Ferdinand, geveynſt, en t'ſeggen niet gemeent,
Verſchoon my, heb ik u in uwe eer verkleent;

Ik ſweert, ik heb van u een al te goet vertrouwen,
Ghy meught het Ferdinand, wel vaſt en ſeker houwen.
Dat ik u liefde draegh.

Ferdi. Eer sal den Hemel sijn
 Berooft van theldre light, en klare Sonne schijn,
 Eer sal den Naght in Dagh, eer Lught in Aerd verkeren,
 Eer sal het pluym gediert de water vloed begheren
 En nestelen in Zee, daer'twoeste water stroomt,
 Eer sal t'geschobde Vee sijn voeghen op t'geboomt,
 Eer sal den Hemel d'Aerd van al het Aerds beroven,
 Eer Ferdinandus dit vertrouwt, of sal geloven.

Calista. Het is u misverstand dat ghy mistrouwt van myn.

Ferdi. Ik weet wie dat ghy sijt, en wie ik pleegh te sijn.

Calista. Dit schijnt my toegepast op t'gheen ik heden seyde,
 Als dat voor desen ghy de Schapen pleegh te weyde:
 Ik bidde Ferdinand, hem sulx te belghen niet,
 Mits dien dat seggen my soo wel als u verdriet.
 De reedlijkheyd verbied sijn minder kleyn te aghten,
 En eerlijk ist int kleyn, nae hoger eer te traghten,
 Ik lief u Ferdinand, en sweert, gelooftme vry.

Ferdi. Agh! dat geloof, Princes, comt nimmermeer in my.

Calista. Dat is quaetwilligheyd, die menschen ken beroven
 Van goede wille, om te willen niet geloven,
 t'Gheen hem tot vordel strekt, gae met my inde Zael
 Daer ik van dese saek wat meer aen u verhael.

Ferdi. Haer Hoogheyd my verschoon, 'tis tijt ten Hoof te keren,

Calista. Weygert my Ferdinand, sijn by sijn te vereeren?
 Hy gae dan daer'them lust.

Ferdi. Ik weygre nimmer niet,
 Van t'gene de Princes aen Ferdinand gebiedt.

Beyde binnen

Ferdinandus.

Hoe licht kent luk den Mensch van 'tlaegh tot hoogh verheffen,
Wanneer den Mensch de tydt van sijn geluk ken treffen.

V sy, o grote Goon, myn dankbaerheyd tot lof,
Dat ghy my hebt gevoert hier in dit Griexce Hof,
Hier in dit Griex Palleys, waer t' luk my heeft gedreven,
En daer tgelak aen my, nogh meer geluk wil geven,
Door liefde des Princes, wiens hoge Majesteydt
Genoegsaem bliken doet dat haer genegentheydt
Opt hooght tot mywaerts strekt; tot een waraghtigh teken
Van hare liefdens proef, is my genoegh gebleken;
Dees sleutel is getuygh dat my Calista mindt,
Wegh wijser, waer door dat nu Ferdinandus vindt
Een ingangh tot sijn liefd; dees gaest ghy my, en seyde,
Ik sal myn Ferdinand, op dese nacht verbeyde.

O woorden, van myn lief besegelt met een kus,
O Cipria, gun my die tyd dat ik eens blus
De neyghingh mynes liefd, dat is van hare wanghen,
De over soete vreughd, door kusjes te ontfanghen,
'kSegh kusjes van haer mond, en lipjes als korael,
Waer wt ik Nectar suygh, en liefdens voedsel hael.
O tijd, sijt niet te traegh, maer rept u, om te brenghen
Die uwr, die lieve uwr, wilt my o tijd gehengen,
Dat Ferdinandus met Calista sy verselt
O tijd, brengh my die uwr die sy my heeft bestelt.

Binnen

Derde

Derde Handelingh.

*Konink met alle de Edelen, en Hofgesinde,
beneffens twee Raeds-Heren.*

Koni. Manhafte Helden, en ghy Ridderlijke Heren,
Tijts toeval eyfcht van my een wijl van t'Hof te keren,
Om tgeen de noot vereyft van my te fijn volbroght,
Dies wegen dienter aen den Raet te fijn verfoght
Een Gouverneur int Rijk met ftemminge der Standen,
Als Vorften mynes Hof, en Heren defer Landen,
Gefamentlijk vergaert ten Hove hier by mijn.

1. Raets Sijn Majesteyd verkies een die hem dunkt te fijn
Bequaem, om t'Hof en Rijk voorfichtigh te regeren,
t'Gheen aen fijn wille hanght, niet aen de wil fijns Heren.

Koni. Al staet een Konink vrij te volghen fijne maght
Al wort een Konink wijs by yder een geaght,
Nogh wijfelijkker ift een faek te overweghen
Met wijfer, als het is fijn eygen fin te pleghen,
Dies wil ik dat men ftem wie men t'gebieden doe.

2. Raets Sijn Majesteyd verkies, wy ftemmen met hem toe.

Koni. Wie falmen best des Rijx regeringh toe vertrouwen?

1. Raets Die uwe Majesteyd daer toe bequaem fal houwen.

Koni. Ghy Heeren, kwil hier in met u te rade gaen.

2. Raets Al wat u Hoogheyd doet is goet en wel gedaen.

Koni. Ghy Heren, wilt u ftem hier over horen laten.

1. Raets Gehoorfaemheydt die voeght aen goede onderfaten,
Geen reedlijk onderdaen gedoghe dat fijn Heer,
Soud fteilen onder hem fijn wille, en begeer,

Dies sijne Majesteyd gelief ons voort te draeghen
Een die het hem gelieft, het sal ons wel behaghen.

Koni. Wat dunkt u Heren, van den Ridder Ferdinand?

2. Raets Die aghten wy bequaem tot Gouverneur van r' Landt,
En dit u Coninkrijk, ten tijden uws af wesen.

Koni. Dewijl sijn Ferdinand gedraeghen heeft voor desen
Voorfichtigh, wijs en kloek in alle sijn beleydt
Vertrouw ik hem de saek.

Ferdi. Groot mogend Majesteydt
Ik, die eerbiedigh my aen uwe Hoogheyd tone,
Verfoeke, ist u wil, gelieft my te verschone,
Als onbequaem, en ook onwaerdigh te gebien.

Koni. 'tIs Ferdinand, myn wil, ik wil het sal geschien,
Dat ghy op myn bevel sult werden angenomen.

1. Raets Volbrengh dan dit gebod wt s' Coninx mond gecomen.

Koni. En doet aen my den Eedt van u getrouwigheyd.

Ferdi. Alst dan soo wesen moet, sweer ik sijn Majesteydt,
In alles myn getrouw, op u bevel te draeghen.

Koni. 'k Vertrouwt u mits men noyt als trouheyd in u saghen
Ick ben met Ferdinand ten vollen vergenoeght
En nae gehoorfaemheydt ghy u altsamen voeght
Om my getrouheydts Eed, soo dat behoort, te sweren,
En Ferdinandum, als u wettigh Vorst te cren

Alfa. Soo langh hy in het Rijk de plaets van my bekleedt.
Gewilligh doen wy aen sijn Majesteyd dien Eedt.

Binnen

Vertho-

Verthoningh.

Ferdinandus, in presentie van alle de Edelen, doet
den Eedt aen den Konink.

Verthoningh.

Den Konink presenteert de Scepter aen den
Ridder *Ferdinand*.

Verthoningh.

Alle de Edelen, endedes Zijx standen doere
den Eedt aen *Ferdinand*.

Verthoningh.

De Konink neemt sijn afscheydt van alle
de Heeren, ende hofgesinde.

Constantinus, onder sijn Coninklijk habijt hebbende een
Herders kleedt, comt met eenige Dienaers.

Vertrek.

Diena. Wy doen het geen sijn Majesteyd gebiet.

Binnen

Consta. Nu ben ik vnamers, daer my niemand meer en siet.

Daer

Daer niemand melden sal t'geen liefde my doet plegen,
 Geen staet fught ken myn hert tot Hoogheyd soo beweghen,
 Als wel de liefde my tot kleynheyd neder trekt,
 Om dat door liefde, thert tot kleyne laegheyd strekt.

De Kroon, de Scepter, t'Rijk, de Koninklijke Staten,
 Wil ik ter liefde van Faustina gaen verlaten.

Wegh Koninklijk Habijt, wegh Perlen, Schat en Gout,
 Wegh Koninklijk Palleys van Marmor opgebout,
 Wegh weelden vol verdriet, wegh wellust sonder vreughde,
 Wegh hooffsche veynsery, schijnheyligh sonder deughde,
 Wegh Wereltlijke eer, van wien de wijsheyd seydt
 Dat alle glory is maer stof, en ydelheydt:

Hoe menigh Vorsten sijnder door de doot vergeten,
 Die swerelts Monarchy in lust hebben beseten.

Waer is hun glory nu, waer dogh hun Heerschappy?

Waer Scepter, waer de Kroon, waer al de Monarchy?
 Verrot, vergaen, verteert, gelijk een rook verdwenen,
 Hun vlees als stof en asch, vervallen vande benen:

Wie heester lust sijn hert te hangen aen het goedt,
 Wanneer hy dit bedenkt met aendaght in t'gemoedt:
 Wie voelt sijn tot de eer des werelts aengedreven,
 Die in sijn hert bedenkt de kortheydt van dit leven?

Wegh werelts ydelheyd, wegh segh ik wt myn sin
 Wegh, segh ik wt myn hert, en comter noyt weer in.

Wat ist een soete vreughdt,
 Een wellust, en geneught,
 In Somertijdt t'aenschouwen
 De Telghjes groen van blaen
 Die op hun struykjes staen

In welige Landfdouwen.

Daer t'pluymige gediert
 Soo vrolik tieriliert,
 In fchauw van groene bomen,
 Daer ruyschend beek, en bron,
 (Begroet van morgen Son)
 Wt storten hare stromen.

Besprenghen Duyn en Dal,
 En groen begaefde Wal
 Wiens vers ontloken spruytjes
 Den offer van hun geur
 Verspreyen op de kleur
 Van Bloemen ende kruydjes.

O koele water vliet,
 Ghy die u drifjes schiet
 In cristaliyne stroompjes,
 Hoe liefelijk en soet
 Speelt in u water vloedt
 tGewemel vande boompjes,

Wiens tackjes dicht van groen
 De stroompjes proncken doen
 Met vrolike cieraden,
 Daer t'klare cristaliyn,
 Een Spiegel schijnt te sijn
 Voor pronk van Rose bladen.

Hier is de plaets, waer myn
 Faustina pleegh te sijn,
 Hier sal ik haer verwaghten,
 Hier sal ik offer doen,
 Omlommert van het groen,
 En voeden myn gedaghten.
 Saet neder sitten inde groente.

Faustina Singhende.

Wie heefter meerder rust,
 Die sijn gemoedt, voldoet
 In wel vernoeginghs lust:
 Oft die door Werelts maght,
 Van begeert, overheert,
 Na meerder Hoogheyd traght?

Eervarentheydt die leert
 Dat overdaet, niet baet.
 Die t'meeft heeft meer begheert:
 In meerder rust hy leeft
 Die sich voeghdt, wel vernoeght
 Int weynigh dat hy heeft.

Wat baet een Coninx troon,
 Wat Heerschappy, vooghdy,
 Wat baet een Gouden Kroon,
 Soo t'herte ongerust
 Wert geplaeght, en doorknaeght
 Van onverfadede lust.

Geen schat geen overvloedt,
 Geen hooffsche maght, nogh praght
 En geven soo veel soet,
 Als wel 'tvernoeghen geeft
 Aen die gheen, die te vreen
 Gerust in kleynheydt leeft.

Hoe wel ken sijn in kleyne saken
 Een wel vernoeghde gheest vermaken,
 Daer d'overnoeghde in sich veelen
 Gheen vrolikheyd ken mede delen.

De Rijken in haer rijke gaven
 Sijn dikmaels min als Arme Slaven,
 Vernoeghden, hoe wel min gegeven,
 Sijn rijk, schoon dat sy arrem leven.

Men siet hoe veel tijds vele menschen
 In d'overvloedt, om meerder wenschen;
 En als't na wensch al is onfanghen,
 Sijn 'tstricken daer men aen blijft hanghen.

En kunnen selden ruste voeden,
 In wrack, en gierighe gemoeden,
 Maer doen door lust van meer begheren,
 In plaets van rust, de rust ontberen.

Consta. Faustina, lieve Nymph, sie hier wat liefde doet,
 Ick aght geluckigh my dat ik u hier ontmoet
 Int kriecken vanden dagh, en vrolike boschagie.

Fauffi. Ick groet sijn Majesteydt,

Consta. Ik hoop dat myn vryagie
 V hertjen, Herderin, nu sal vernoeogen doen,
 Mits ik voor Coninks Hof verkies dit lieve groent:
 Voor Princelijk gewaed, dees sleghte Herders kleren,
 Om voortaan neffens uals Herder te verkeren
 Hier in dit vrolik Wouwt, en klaver rijke Dal
 Waer ik de Schaepjes met Faustina hoeden sal.
 Wiens stadigh by sijn my op t'hooghste sal behaghen,
 Om Hert, om Ziel en Sin wt liefden op te draghen
 Aen u, aen u, myn lief, myn lieve Herderin,
 Om wien ik t'Hof verlaet, en d'Herders staet bemin.

Fausti. 'k Verwonder my op t'hooghst van t'gheen ik sie geschiede,
 Dat ghy, groot Mogend Vorst, u Coninklijk gebiede,
 V Scepter, ende Kroon, u hoogh verheven staet
 Altsamen, soo ghy seght, om mynent wil verlaet,
 Heeft liefde soo veel kraght; waer wt is dit geseen?
 Ik ken bedenken niet wat datter dogh magh wesen
 In my, ik segh in my, die niet bedenken ken,
 Waer door ik, mogend Vorst, u liefde waerdigh ben.

Consta. Door schickinge der Goon, heb ik u lief verkoren,
 Door jets dat van natuur u jeughdt is aengeboren,
 V Geest, u aerdigheyd, opt aerdighst gemaniert
 Met wetenschap, en deught opt alderhooghst geciert
 Gaen boven een Princes in Coninklijke hoven;
 Wat gaven datter sijn d'uw, gaense ver re boven.

Fausti. Sijn Hoogheyd stelt in lof myn kleynheyd alte hoogh,
 De reden my gebied dat ik het niet gedoogh.

Consta. t'Is reen, ik u soo hoogh gelijk myn selver aghte,
 Ten aensien liefde siet op liefdens wet en maghte.

Fausti. Vermagh de liefd soo veel?

Consta. Soo veel de liefd vermagh,
 *k Sweer, Constantijns gelijk men noyt ter werelt sagh.

Fausti. Groot Mogend Majesteyd, u voorstel doet my vresen.

Consta. Wat vreesst ghy dogh?

Fausti. Eylaes, moght ik verskert wesen

Van liefds getrouwigheyd, en ongeveynfde min.

Consta. Daer van sal tijd de proef betonen Herderin.

Fausti. De vrese my voorseydt u liefde sal verkeren.

Consta. Van myn getrouwigheydts volherdingh wil ik sweren.

Fausti. Sweer niet groot Mogend Vorst.

Consta. Ik, die wt liefd u noeme

Myn lief, neem tot getuygh al dese lieve bloeme

De kruyden, en het groen en al het soet gewas

De bomen dicht van blaen, het klaverrijke gras,

De velden nat bedouwt, besprenght met versche stroomen,

De wegen om en t'om met telligh rijke bomen

En geurigh kruyd beplant, myn lieve lief Faustijn,

Die sullen van myn trou stantvaste tuyghen sijn

En sullen inde plaets, dat haer de spraek ontbreke,

V tuygen myne liefd, betonen u een teke

Van myn stantvastigheyd, die eerste sal vergaen,

Het telligh rijke wouwt doen sonder bladers staen,

Indien ik ontrouw ben, sal wraek de Goden porren

Als dat sy struyk en stam, verdelghen, en verdorren,

Verpletteren 'tgewas van versch ontloken groen,

Indien ik vimmer denk ontrouw aen u te doen.

Maer soek in tegendeel wt liefden, u te trouwen,

V voor myn Eghte Vrouw te lieven, en te houwen;

Het Coninklijk gebied my teenemael tontslaen,

Als Herder neffens u de Schaepjes weyden gaen,

t' Bekommerlijk gewoel, t'onrustigh hoofsche leven,
 Heb ik om uwe liefde verlaten en begeven,

Het koninklijk gewaed in Herders kleet verkeert

'k Weet niet wat ghy tot proef myns liefde meer begeert.

Fausti. Dat ik mistrouwend ben, Heer! houd my dat ten goede.

Consta. V mistrouw staet gegrondt alleen op quaet vermoede,

Noyt boud hy wel, die boud op een quaet Fondament,

En sulx doet ghy, mits dien ghy quaet vermoedend bent.

Fausti. Mits onder schijn van goedt, t'quaet ken verborghen wesen.

Consta. Wie t'quaet vermoedt eer 'tis, heeft nodelose vresen.

Fausti. 'tIs onverfichtigh dat men t'quade niet voorfiet.

Consta. 't Vermoeden vreesst vaek quaedt, en t'quade schuylter niet.

Fausti. Daer raekt vermoeden dan door tijts verloop ten ende.

Conita. Men moet geen quaet vermoen, daer men noyt t'quaet bekende

Fausti. t'Quaet, daer het niet en is, comt door gelegentheydt;
 Gelegenheyd, myn Heer, den Mensch tot misbruyk leydt.

Consta. Wat oorfaek isser dogh, die u daer voor doet vresen?

Fausti. Mits ik bespeur, o Vorst, tgeen niet behoort te wesen,

Ik ben een arme Maeght, een fleghte Herderin,

Ghy sijt een Coningh, en begeert dat ik u min,

Hoe waer het mogelijk dat dat wel soud gedije,

De tijd, en wangunst souden my dat luk benije,

De hoofsche Adeldom, geteelt van Coninks bloet,

Gedooghd noyt dat een Prins aen my die eere doet,

Princessen, hoogh van staet, met al de Hof gesinde,

Die sullen aende spijt haer wil en maght verbindē,

Om my met volle wraek, als een verdiende straf,

Van uwe liefde, o Prins, onwaerd te trekken af,

Schoon ghy my had beloofst, soud geen beloften houwen,

En uwe liefde tot my soud metter tijd verkouwen,

Ik sagh wt dit geluk myn grootst onluk 'tontstaen,
Mits uwe liefd tot my, soud schielijk weer vergaen.

Consta. Dits quaet vermoeden, tgeen ghy niet en moet gedoghen,
Faustina, liefd is niet van diergelijk vermoghen;
Als ik u wettigh trouw, het geen ik sweer te doen,
Hoe sout ghy dan van my dat quaet kunnen vermoen?
Te meer de wetten selfs daer souden tegen spreken.

Fausti. Agh! die de wetten maekt, die ken de wetten breken.

Consta. Een vroom en oprecht Prins, is van ander aert,
Die wetten geeft, en schent die wetten acht ik waert
Int straffen dubbelt deel.

Fausti. 'tSijn woorden.

Consta. Tot een teken,
Dat in dier voeghen ik noyt sal de wetten breken,
Faustina, tis genogh myn meningh ondersoght,
Ik heb, gelijk ghy fiet, myn liefdens plicht volbroght,
En wil volbrenghen al wat liefde sal gebiede,
Laet my maer loo veel gunst van u, bid ik, geschiede
Dat ghy beloften doet om myne Bruydt te sijn.

Fausti. Agh! Goden, hebt ghy dit befloten tegens mijn?
V wille moet geschien, ken kent niet tegenstrye,
Gun dat my dese liefd ten goeden magh gedye,
Spreekt sijne Majesteit het gheen sijn herte meent:

Consta. 'tOnsterfelijk geslaght wensch ik dat my verleent
Al tghiene dat tot straf ken werden voor genomen,
De Goden doen hun wrack ten vollen op my komen,
En pletteren tot stof dit lichaem, soo kvoordan
V Herder niet en blijf, en u getroude Man.

Fausti. Soo sal ik dan door liefd op u myn hertje stellen.

Consta. En ik als Herder u, myn Herderin, versellen.

Fausti. Ik lief u nu't u lust met my het Vee te hoen.
 Consta. Het lust my, mits ik u daer mede dienst ken doen.
 Fausti. Wilt ghy, als Herder dan met my de Schaepjes weyden?
 Consta. 'k Sal Herder sijn van u, en uwe Schaepjes beyde:
 En sweer u van dees tijt te lieven voor myn Vrouw,
 In liefde, eer en deught, en in stantvalte trouw.

Binnen.

Vierde Handelingh.

Ferdinandus.

De soete dageraet (naer midder nacht ontloken)
 Leyt loom, en afgemat, de Sonne neer gedooken,
 Schuylt in het west, en vlucht met sijn geweken schim
 Door Thetis holle vloedt, na d'onderaertsche kim,
 En voert de nacht te rey, met sleep van Sterre stralen,
 Wiens tintelende glans ten Hemel af comt dalen.
 O Goddelijk cieraet met Hemels blaeu bepronkt,
 O sayvere Diaen, wien Ferdinand belonkt,
 Hoe welcom is an my u waerdigste Vrindinne
 De nacht, ik segh de nacht vreughdvoedster mynes minne;
 Sijt welcom blijde nacht die my tot vreughde strekt,
 Ghy, die met flaeuw verschiet het Aertrijk overdekt
 Om Ferdinandus met Calista te doen paren,
 O swanghre tijdt, die haest die lieve uyr sult baren
 Door welk' everliefde hert sal proeven 'tsoetste soet
 Waer mede liefde, lieverts hooghste liefde voedt;
 Dat is het by sijn, agh! het by sijn van die gene
 Aen wien men ziel en hert te samen wil verlene;

Calista,

Calista, myn Princes, kben blijd, hoe wel ik treur,
 Dat ghy my lieft, getuyght de sleutel van u deur.
 O sleutel, die haer gunst tot mywaerts kunt getuyghen,
 Wilt nu door dees myn hand de stijve kragt doen buyghen
 Der stale veren, en het wtgespronghen slot,
 En voeren Ferdinand, opt liefelijk gebodt
 Van sijn Princes, by haer. Daer sien ik light ontsteken
 Wiens schijnsel blinkt door 'tglas; dit is het reghte teken
 Van 'tgheen Princes met my besproken heeft, doen sy
 By haer te comen op het hooght gebod aen my.
 Daer slaet het twaelf, lieve uwr ghy sijt geboren,
 Coom liefde, voer dit hert en Ziel by d'uytverkoren
 En alder waerdste pronk van 'tVrouwelijk geslacht.
 Nu Ferdinand, tis tijt, u dienste dient volbraght,
 Tot dus langh hiel de tijd u Ferdinand hier buyten,
 Maer nu gebiedt de liefd u deure te ontslyten.

Princesse, sijt gegroet.

Calista. Hoe Ferdinand, dus stout?

'kHad u so onbeleeft my leven, niet vertrouwt.

Ferdi. Het gheen ik heb bestaen, geschied door liefdens wette,

'kSegh wetten die Princes my inde liefde sette:

Het was Princeffen wil, dies ist van my geschiet.

Calista. Myn wil?

Ferdi. V wil, Princes.

Calista. 'tEn was myn wille niet.

Ferdi. Princeffe, hebt ghy my dees sleutel niet gegeven?

Hebt ghy my niet belast, o wellust mynesleven,
 Wanneer het twaelf sloegh, dat ik dan vrylijk souw
 Ontslyten uwe deur, en comen by Mevrouw?

Calista. Dat wel, maer waenden u in kennis bet ervaren,

Als dat u aghterdocht, en insight meerder waren,
 'tIs maer tot proef geweest, o sleghte Ferdinand,
 En ben verwondert over dit u kleyn verstandt:
 Schoon ik u sulx gebood, en daer toe al bekoorden,
 Kent ghy de Maeghden niet? het waren Vrouwen woorden,
 Een Vrouw, een swacke Maeght is van natuur gesint.
 Te haten d'eene uwr, 'tgheen sy den ander mint.
 'tIs naulijx midder nacht, daer ik in soete lusten
 Lagh op myn ledekant, met sluymerslaep te rusten,
 En sonder dat ghy my eens waerschouwt, treet ghy toe,
 En siet my hallefnaekt; wel Ferdinand, wel hoe
 Dus grof en onbeleeft? ik loof niet of u sinne
 Verwonnen vande liefd, die branden inde minne,
 Mits ghy myn blote borst, en open boesem saeght,
 Dit valt te grooten spijt voor een eerbare Maeght.

Ferdi. Vergeeft my dat Mevrouw?

Calista. Ik doe't en ben te vrede,

Com Ferdinand, wilt met Calista binnen trede.

Binnen

Calista, Ferdinand.

'tIs langh nae middernacht, de morgen stond comt aen,
 Dies laet ons Ferdinand, myn lief, myn Ridder, gaen
 Tot aghter inden Hof; op dat ons niemant hore
 Verschuylen wy ons hier in dichte haghe dore,
 Wat verder noch ik bid.

Ferdi. Ik wil u wille doen.

Calista. Nu Ferdinand, sit neer hier neffens my in 'tgroen.

Ferdi. Princes, als ik aenschouw, en sie om hoogh van verre

In 'tHemel blaeu, de glans van tintelende Sterre
 Staetdoghters vande Maen; wiens goddelijke stoet
 My leert, hoe hoogh dat ik u Hoogheyd aghten moet,
 Voogjes agh! Princes, die sijn als Sterre stralen
 Wiens tintelende glans tot in myn Ziele dalen
 Daer sy als vonken vuys onsteken liefdens Brand,
 En smelten in een vlam het hert van Ferdinand.

Ha! ooghjes soet gesicht, ha! liefelijke lonkjes
 Wat sijn u straeltjes dogh? 't sijn minnelijke vonkjes
 Die ghy, Princeffe Vrouw, in myne boesem schiet,
 Als maer u soet gesicht op uwe Minnaer siet.

Ha! ooghjes waer natuur haer proeffluk most vertonen,
 Ha! ooghjes, in wien schijnt Cupido selfs te wonen.
 Ha! ooghjes, die alleen wt munten meught in lof,
 Mits Cipria in u houdt haer Palleys en Hof.

Princeffe, die myn Hert hebt aen het u gebonden
 En hebt het nu gequetst, myn lief, met soete wonden;
 Een lonkje van u oogh, een kusje van u mondt,
 Die hebben my gequetst, die maken weer gesondt.

V liefelijke mondt, wiens root korale lipjes
 Bevoght met Nectar douw, doen bloeyen uwe lipjes
 Veel roder als korael; en kunnend door een kus
 Verlenen Hemels soet wanneer ik maer eens blus
 De graeghte van myn liefd, o kussinghs soet vermaken,
 Gun my Princes? dat ik u lipjes magh genaken.

Calista. Het veynsen heeft voort aen in my geen plaetse meer,
 Dies kus ik Ferdinand.

Ferdi. Ik myn Princeffe weer.

Calista. Ik voel een lieve lust myn blijde geest bespringhen
 Om dit u liedtjen, hier myn lief, nogh eens te singhen.

Sittende inden Hof, Singht Calista

Wat vermoghen
 Heeft schoonheydt niet int wesen van een aerts Godin?
 Die door d'oghen
 Een Ziele ken ontfonken, inde brandt van min,
 Soet gefight,
 Gelijk een Sterre light
 Sijn uwe lonken,
 Die my als vonken
 Voor d'oghen blonken,
 Doen 'tooghe light ontfloot,
 En my, en my een vonk in 'therte schoot

'tBlos van Roofjes
 Heeft geen gelijk, nogh weerga ('tly hoe schoon besprenght)
 By de bloofjes
 Wiens inkarnaet is met albafter wit doormenght,
 Lieve mondt
 Met lipjes rood en rondt,
 Albafter tanden,
 Sne witte handen,
 Die doen myn branden,
 Soo dat ik inde pijn
 Versmelt, versmelt als Sneuw in Sonne schijn

Binnen

De

Constantinus, Faustina.

De hoogh getopte linde bomen,
 (Begroet van koele water stromen)
 Getuyghen, hoe stantvast en trouw
 Dat ik tot uwaerts liefde draeghe,
 En op het hooghste my beklaghe,
 Dat ik mins lusten niet magh boeten aen Mewrouw.

Fausti.

De tijd, myn lief, ken dat niet lijden,
 De eer gebied my sulx te myden;
 De schaemte stel te strenghen wet,
 En willen niet dat ik myn sinne
 Verwinnen laet van Princen minne,
 Ten sy dat my de trouw daer toe heeft tijd geset.

Consta.

Die tijd, weet ghy, is al besloten,
 Verskertheyt hebt ghy genoten.
 Waer toe myn min de lust ontseyt?
 Ik Sweer u voor myn Bruydt te trouwen,
 Hoe kunt ghy langher tegenhouden,
 De lusjes van myn min, wt liefs genegentheydt.

Fausti.

Agh! Prins daer sijn verscheyde wetten,
 Die my u minne lust beletten,
 Onrijpe vrucht gedijt tot smert,
 De raeuwe spijs, door gulfigh eeten.
 Veroorsaekt siekt, gelijk wy weten,
 Dies bid ik, stelt de lust van minne wt u hert,

Soo langh, tot ghy my door de trouwe,
 Ontfanghen sult voor Echte Vrouwe,
 Als dan sal ik, mijn lief, u sin;
 Als dan sal ik u graegh verlanghen,
 Dit suyvre lich aem doen ontfanghen,
 Ontfanghen in mijn schoot u Princelijke min.

Consta.

O min toond in my te groten kraghte,
 Soo langh ken Constantijn niet waghte,
 Dies koel myn lust; gun Constantijn,
 Sijn minne smerten te versoeten,
 V schoot met minne te begroeten,
 Faustina is myn lief, en sal myn Vrouwe sijn.

Fausti.

Daer leeft geen Minnaer op der Aerde,
 Soo hoog in staet, soo groot van waerde,
 Ter werelt niet soo lieven vriendt,
 Die ik myn Maeghdom wil vertrouwe,
 Ten sy ik eerst ben sijne Vrouwe;
 En hy door liefde die in d'Echt aen my verdient.

Consta. Soo wilt ghy dan myn min die gunste niet vergunnen?

Fausti. Ten waer dat eerbaerheyd het soud gedoghen kunnen,
 Ten waer dat Echte trouw ons Zielen 'tsamen bond,
 Want minne lust voor d'eght, is alte groten sond.

Consta. Die sonde, ken ons Echt ten vollen weer verschone,
 Mits dien ik sweer aen u, myn Echte trouw te tone.

Fausti. 'tIs niet genoegh myn Heer, trouw moet voor minne gaen,
 Beloften gelden niet, ik neem geen woorden aen.

Consta. Wilt ghy datik dan sal van u myn liefde trecken?

Veel

Faufi. Veel liever als dat ik myn kuyfheyd foud bevlecken.

Confta. En hebt ghy niet beloofd te wesen myne Bruydt?

Faufi. Verwaght die tijd, foo niet, fijn die beloften wt:
Soo ghy my liefde draeght, foo ghy my foekt te trouwen,
Waerom en wilt ghy my myn eer niet laten houwen

Tot dat bequame tijd, myn felver fal gebien,

Dat ik u, Conftantijn, in minne wetten dien.

En myn verbonden plight fal neygen myne finnen,

Te gunnen uwe luft de foetigheyd der minnen.

Ik bid u, Prins, dat ghy foo langh u lusten staect

Tot dat gelegentheydt ons daer toe vrijheyd maect.

Confta. Die vrijheyd staet u vrij, ghy meught die vrijheyd nemen.

Faufi. Indien ik vande wet der deughde wil vervremen,

En stellen eer, en fchaemt gelijkelijc ter fy,

Ach! Prins, had ghy my lief ghy verghdent noyt van my:

Daer is te veel getuygh, het is te vaek gebleken,

Dat Minnaers hunne liefd, en trous beloften breken

Wanneer de min haer luft voort trouwen had geboedt,

Stiet men d'onteerde Maeght als eerloos met de voedt:

De min is van dien aert, de min heeft fulke streeken,

De min (myns oordels) ken niet beter fijn geleken

Als by een moedigh Paert, dat vremde fpronghen springhe

Ten fy men het betoomt, en met den teugel dwinght,

De trou betoomt de min, de Echt beteugelt lusten,

Wanneer ik eghtelijk by u myn Prins moght rusten,

Wat fouders kunnen fijn van tgeen natnur my gaf,

(Dat fweer ik by u Kroon, en Coninklijke Staf)

Dat ik niet foud aen u vrijwilligh over geven?

Om daer mee na u luft in Eghte min te leven,

Maer nu, eylafy, nu en magh het niet gefchien,

Het geen natuur als dan myn lusten sal gebien,
Dies, bid ik, Prins, bedaert, bedwinght u lust door reden.

Consta. Faustina, ik en ben met woorden niet te vreden,

Gund my 'tgheen ik verfoek, mits dat ik sweer getrouw
Te blijven in myn liefd; en voor myn Eghte Vrouw
(Gedurende de tijd myns levens) u te minnen,
Met ongevalste liefd, met hert met Ziel en sinnen,

Waerom een Prins in dit versoghte niet voldaan?

Waerom Faustina, my de min niet toe gestaen?

Daer ik niet soek de bloem uws kuyfheys te besmetten
En sonder te voldoen des Echts heylighe wetten,

Te schenden uwe eer, neen, dats myn meningh niet,

Dat ik u door de min soud brenghen in verdriet,

Dat sweer ik voor de Goon, die my doen neder buyghen,
Om u de sekerheyt myns trouwe te getuyghen:

Neem mayn beloften an, en gund my mins vermack.

Fausti. Agh! Prins ghy wilt van my, dat ik de eer verfaek.

Agh! Prins, ghy wilt van my de hoogste schat myns leven.

Agh! Prins, ghy wilt dat ik de schaemte sal begeven.

En laten nae u lust, misbruyken myne schoot,

Agh! Prins, soo 'twesen moght, ik waer veel liever doot.

Niet dat ik u misgun myn vlees tot mins vermaken?

Niet dat ik u misgun myn sayvre schoot te raken?

Maer, omdat Godes wet op 'thoochst daer tegen strijdt,

En om dat nogh de tijd die vrijheyd niet en lijdt,

Min pleghen voor de trouw, is trouw, en eere schenden.

Min pleghen buyten Eght baert droefheyd, en ellenden.

Min pleghen voor de tijd, is beyde sond, en schandt.

Consta. Faustina staet te vast op Vrouwen misverstandt,

En geeft geen reden plaets. 'tWaer schande min te pleghen

Soo minne lust niet waer tot eghte trouw geneghen:
 Indien de minne lust waer op bedrogh gegrondt
 Ik stond het met u toe, soo waer het schand, en sond,
 Maer nu niet, mits dat ik myn trouheyd aen u swere.

Fausti. Agh! is dat nu u sin, die sinken licht verkere,
 De graeght maekt spijsse soet, maer 'thert daer mee versaet,
 Heeft dikmaels walgingh, mits 'tgeproefde tegenstaet,
 De Maegdom van een Maeght voedt dikmaels liefdens kragten
 En doet een minnend hert, nae minnens luste traghten.
 Maer agh! in dat geval de minne lust beproeft,
 Maekt minnaers sonder smaek, en Maeghden heel bedroeft.

Consta. Noyt sal Faustina dat in Constantijn bevinden.

Fausti. Wie sal als borghe sich aen my daer voor verbinden?

Consta. Myn Princelijke Eedt; en dees myn Herders staet.

Fausti. In minis Princen Eedt een kranke toeverlaet:

De Princen, in dat stuk sijn aen geen wet gebonden,
 Al breekt een Prins sijn Eedt, hy maekt van sond geen sonden.
 Een Prins is wil een wet, heeft hy de wet misdaen,
 Wie sal in hunne wil de Princen tegen staen?

Ach! Constantijn, ik bid, ey hoor na myn gebede,
 Traght ghy nae uws gelijk; en laet my hier in vrede
 Myn lieve Schaepjes, en my Lammers weyden gaen,
 Want Princen liefde staet in 'tminste my niet aen:
 V Hoogheyd my verschoon, en gund op myn begere,
 Dat ik met u verlos, magh weder thuys waert kere.

Consta. Gaet daer u lust.

Fausti. Ik gae, met u verlos, myn Heer.

Consta. Vaerd wel.

Fausti. Ik groet de Prins.

Consta. En ik Faustina weer,

Faustina!

Fausti. Prins.

Consta. Hoe ist, wat hebt ghy voor genomen?

Faustina, gaet ghy dan soo sonder weer te comen?

Fausti. Gelieft sijn Hoogheyd jets, hy heeft my te gebien?

Consta. Of ik gebod, en my gebod niet moght geschien.

Fausti. Sijn Majesteyd die moght my een gebodt op leggen,

Alwaer met reden moght Faustina tegen seggen;

Maer, wat betaemlijk is, staet my ten hooghsten toe,

Dat ik op u gebod gehoorsaemlijk voldoe.

Consta. Tis recht; maer agh sal ik myn wens dan niet verkrijgen?

Fausti. Sijn Hoogheyd die gelief daer stille van te swyghen,

Dat sal dogh niet geschien, ten sy ik ben getrouwt.

Consta. Faustina, ken het sijn dat ghy een Prins onthouwt

Sijn min? door welk hy soekt u tot sijn Vrouw te maken?

Faustina, magh een Prins niet tot sijn lust geraken?

Daer hy sijn trouwe sweert, en daer hy eden doet

Als dat hy eeuwich u in 'therte lieven moet?

Faustina, ken een Prins soo veele gunst niet winne,

Dat hy een Herderin beweghen ken tot minne?

Faustina, heeft een Prins soo veel vermoghen niet,

Dat hem op eed van troude min haer lusten biedt?

Faustina, ken een Prins, soo veele niet verwerven?

Faustina, moet myn lust u schone lichaem derven,

En missen langher nogh de wellust van u schoot?

Soo houdt het dat ghy sijt de oorsaek van myn doot.

Fausti. Ik niet, genadigh Prins, ghy selve voedt u lijen,

Ghy selve d'oorfaek sijt van u inwendigh strijen.

Ghy selve doet u selfs, een pijnlijken pijn,

Om dat u lusten meer als uwe reden sijn.

Meer

Meer recht heb ik als ghy, mits dien ik u niet verghe,
 Maer ghy tot uwe lust Faustina soekt te terghe,
 Ghy selve d'oorfaek sijt van minnens heete vlam.

Consta. Die is de oorfaek, daer den oorspronk eerst wt quam.

Fausti. Den oorspronk quam uyt lust.

Lust quam wt u geresen.

Consta. Mits ghy de lusten maekt moet ghy ook oorfaek wesen,
 Want sonder u, had ik u tot geen lust versoght.

Fausti. Hoe Prins, heb ik de lust u in het hert gebroght?

Dats misverstandt, ghy selfs hebt die daer in gedreven,
 Gelijk ik daer van ken bequaeme reden geven,

'kNeem datter jemand waer, die op den klaren dagh

Het sy een groot juweel, oft iet wat waerdighs sagh,

En hy met lust bestondt, aen dat juweel te raken,

La sonder recht, of reen tot eygendom te maken.

De vraeghis, oft juweel, dan oft begerigh hert

Vande verkrijginghs lust de schult gegeven wert:

Consta. Ik segge, het juweel.

Fausti. 'tSijn ongerijmde saken.

Wat niet en ken misdoen, hoe ken dat schulde maken?

Het is het hert eylaes, dat van de lust verheert,

(Het gheen hem niet behoort) ongoddelijk begeert,

Want op de reden die sijn Hoogheyd wilt betonen,

Kost yder dief daer mee sijn dievery verschonen,

De reden anders leert, wie wil dat hy niet moet,

Die is de oorfaek selfs van 'tonrecht dat hy doet.

Ken noch sijn Majesteyd mins lust niet neder setten:

Consta. Geen reden hebben kragt myn lusten te beletten.

Fausti. Soo gaen ik, en ik wens dat 'sHemels Majesteydt,

V herte, Mogend Prins, op goede wegen leydt,

V Hoogheyd sy gegroet, myn tijd die is verlopen.

Binnen

Consta. Hier is voor Constantijn geen wtkomst te verhopē.

Binnen

Vijfde Handelingh.

Calista.

Hoe heughlijk ist, de gheest int gheestelijk te voen,

Hoe rustigh ist 'tgemoeed in deughde te voldoen.

⊙ Goddelijke wet! hoe Zaligh ist te leven

Naer 's Hemels wetten; ons van 's Hemels Vooghdt gegeven,

⊙ Edele natuur, o redelijke gheest

⊙ menschelijk vernuft, soo los en onbevrees

In 't gheen natuur en Ziel ten hooghten ken beschade,

Door misbruyck van het goed, wt lust tot overdade:

Wat baet de menschlijkheyd, wat dogh verstandigh sijn?

Het is gelijke en kaers by klare Sonneschijn.

Dat jemand wijsheydt heeft om 'tmisbruyck af te snyden,

En selver niet en wil het quaet misbruyken myden.

⊙ Edele natuur, hoe vaek ist hert bedroeft

Wt lust tot overvloedt daer ghy maer weynigh hoeft?

Dits misbruyck inden mensch, eylaes gemene plaeghen,

Waer vindmen menschen die haer hedendaeghs soo draeghen

Als wel het Heydendom voor desen heeft gedaen,

Wiens leven 't Christendom te boven is gegaen?

Wat Christen traght de wet der deughden soo te eeren,

Als wy wt Seneca, en andre Heydens leren?

Hy seght, de Salicheydt des levens die bestaet,

Daer

Daer in, dat men natuur geensints te buyten gaet.
 O woorden welge seydt o! Goddelijke reden!
 Wat ist oft men hier is als Goden aengebden
 Wat ist, eylaes wat ist een schim, een ydel niet
 Een drift, een water beek die los daer hene vliet.
 Wat ist in aertsche lust te swemmen, en te leven,
 Ken overvloedt natuur meer als het hare geven?
 Wat ist, in maght en staet van werelts eer te sijn,
 Strijdt, quelligh inder daet, maer glory inde schijn.
 Wat ist in Monarchy ten Hemel op getoghen,
 Wiens glory als een rook verdwijnt voor onse oghen,
 Gheen hoger Monarchy, als is de ware deughdt,
 Vriendinne des natuurs, en Zielens hooghste vreugt,
 O deughd, o ed'le deughd, o Goddelijk vermaken,
 Die uwe gaven proeft, wat ken die soetheyt smaken.
 Hoe innigh is de Ziel vervrolikt en verblijt
 Wanneer sijn jemand in deughds oefeninghe quijt,
 V Hoogheyd sy bewuft hoe dat hier is gekomen
 Princes van Persijen; die hare plaets genomen
 Heeft int Atheensche Hof.
 Laet alles sijn bereyt,
 Op dat men (soo 't behoort) Princes ten hove leyt.

Canti.

Calista.

Binnen

Verthoningh

*Al waer de Princes van Persijen, met alle haer
sciet en Edelen, van Calista en alle haer
Hofelingen wort herwellecomt.*

Verthoningh.

*Al waer den Conink Constantinus met Gueghde
van alle sijn Hof gesinde wort ontfanghen.*

Verthoningh.

*Al waer Constantinus de Princes van Persijen,
Eerbiedelijc herwellecomt.*

*Conink met Calista, ende alle de voornaemste Edelen
versellende de Princes van Persijen.*

Consta. Wat dunkt haer Hoogheyd dogh van ons Atheens gewest?

Caster. Ick houw Persijen goet, maer Grieken voor het best.

Calista. Princes die spreekt geveynst.

Caster. kEn doen in goeder trouwen,

En heb een groot vermaek in Grieken te aenschouwen,

Tis Heerelijc belandt, en deftich van gebouw.

Gelooft Princes, dat ik veel van Athenen houw.

'tIs ingebooren aert, en 'tmenschen herte eyghen,
 Als dat het merendeel der menschen sullen neyghen
 Te oordelen voor best de plaetse huns geboort,
 Maer ik in dit geval spreek hier in soo behoort.

Consta. Met u verlos Princes wy weer ten hove kere,
 Om heden desen dagh te vieren 'tawer ere;
 Tot teken, ons op 'thooghst, Princes, u komst vernoeght.
 Gae, datmen sich ten hoof op 't alder spoedighst voeght,
 En datter sy bestelt de alder soetste saeken,
 Waer mee men de Princes op 'tvrolikst magh vermaken.
 Diena. Groot mogend Majestejt, tis alles daer gereet.
 Consta. Ghy Heeren, dies met ons altsamen binnen treet.

Altsamen Binnen.

Rey van Heydinnen, Singhende.

Welige kruyden, tierighe bomen,
 Ghy die dees luwe lommert groen,
 Ruyschende beken, vlietende stromen
 Hoe besigh sijt ghy in u doen,
 En roert het loof van Eyk, van Elst, van Linden,
 Als de Noorder winden, inde nare nacht,
 V stam en struyk verdrukken, en verslinden,
 Daer ghy ons doet vinden
 Merrigh, pit, en kraght,
 Om 'twonder werk van onse prophecy
 Te geven klem int stuk van hun waerdy.
 Als uwe struyken bladere draeghen,
 In d'eerste jeught van groente staen,

En

En dat de snelle donder slaeghen
 Met brand van blixcem neder slaen,
 En branden as wt bladers vers ontloken,
 Dan heeft eerst het spoken, sijn volkomen aert,
 Als wy met met dees gesmeulde kruyden smoken,
 'tSwarte Altaer stoken
 Dat het vrese baert,
 En schrick in 'thert van anghstvallighe lien,
 Indien sy maer ons offerande sien.

Fauſti. Ick speur wt u gefangh, als dat ghy sijt geneghen,
 Met dit gebloemt, en kruydt de swarte kunst te pleghen,
 Waer in het Heydendom, als hoogh en wel geleert,
 Voor desen, en ook nogh wort loffeljk geeert:
 Hoe wel de Christen pligh my weygert hulp te soeken
 Door uwe prophecy; maer Godloos te vervloeken
 'tOnheylich Heydendom, dat sigh in desen quijt,
 Sal ik, en moet wt noot van innerlijke strijdt,
 V gunsten aensoek doen, om my te openbaren
 Wat my geschiet is, en als nogh sal weder varen,
 Heydin Dat ken ik door myn kunst, in uwe handen sien,
 'k Weet wat u is gebeurt, en wat nogh sal geschien,
 Indien het u belieft, sal ik het grondigh seggen,
 Dogh! most eerst in u handt een kruyften pennink leggen.
 Fauſti. Wel aen, ik sal voldoen het geen ghy my gebiedt.
 Heydin En ik u melden 'gheen u onlanghs is geschiet,
 Bedroefde Maeght, int eelst van uwe jonghe jaren,
 V is een groot verdriet, ach leyder weder varen,

Het schein of u 'tgeluk tot Hoogheyd trecken wouw,
 Als u een maghtigh Vorst versoght te zijn sijn Vrouw,
 Maer door de minne lust u frisse jeught bestreden,
 Soght na sijn wil 'tgebruyk van u volmaekte leden,
 Dogh, hy hier in gestut, nam afscheyt, en vertrok,
 V, schone Herderin, tot ramp, en ongelok.

Fauſti. Ik schrik, van 'tgeen ik hoor, 'tis waer, dat sulx geschiede,
 'kVerwonder my op 'thooghst, van 'tgheen ik in u liede
 Bespeur; soudt ghy my voorts wel kunnen doen verstaen
 Hoe het in dit geval met my nogh toe sal gaen?

Heydi. Ogh ja! daer van ken ik u vaste blijk betonen.

Fauſti. Dat doet, ik sal te dank u diensten weer belonen.

Heydi. Veel ramp en ongeval hanght u nogh boven 'thoost,
 Meer lijen fraet u aen, als selver ghy gelooft:

H

V leven

V leven lijt gevaer, dogh 'sal ten besten comen,
 Mits nyt en logentael niet hebben aen de vromen,
 Gaet heen in Pagies schijn ten hove, daer sult ghy
 In dienst geraken, en bespeuren het gevry
 Des Conincks, waer wt u veel ramp spoet sal ontmoeten
 Dan dogh het eynde sal het alles weer versoeten.

Na veel geleden smert en ongemene pijn,
 Sult ghy, ik sweer het u, des Coninx Vrouwe sijn:

Fausti. Of dat den Hemel gaf, en dat ik alle plaeghen,
 Ia dat ik ramp op rampen smert op smert moght draegen,
 Wat noot waert, als het nogh tot sulken eynde quam,
 Dat ik gehwt moght sijn aen Coninklijke stam:
 Ik leed, en streed soo langh met d'opgeleyde smerte
 Als 't leven lijden kost, in dit verwonnen herte.

Heydin. tGeen ik u segh, gaet vast, wat raekt de prophesy,
 Het alderminste deel mislukten oyt in my,
 Meer diend u niet gefeydt, meer mooght ghy nu niet weten!

Fausti. O wijse Propheters, ghy die u hebt gequeten
 Seer vlijtigh in myn dienst; ontfangh u loon van myn,
 Ik reys voor pagi heen, om sien hoet eynd wil sijn.

Binnen:

Constantinus, Casterna.

Na dat ik, o Godin, dees laeste nacht voorleden,
 Gevoelden myne Ziel niet minne schicht bestreden,
 Heb ik myn offerand Cipria toegewijt,
 Met dees beloftenis, dat ghy Godinne, sijt
 De wellust van myn hert, de vreughde van myn leven,
 Aen wien ik myne Ziel wil willigh overgeven;

Ach,

Ach! overschoon Princes, ontfanght, ontfanght een herr,
Dat niet meer myns en is, maer heel het uwe wert.

Caster. Hoe Monarchale Vorst, my meer om liefd gebeden,
Daer ik u Hoogheyd heb ontdekt door welke reden
Ik tot geen liefde my int minste stellen ken,
Soo bid ik u, indien ik soo veel waerdigh ben,
Dat my sijn Majesteyt, niet wil van liefde spreken.

Consta. Casterna! ach Princes, ghy dwinght my om te smeken,
Ghy terght my tot gebeen, ghy perst my dat ik moet,
Myn klaghten aen u doen, ja vallen u te voet,
Geknielt, o Aerts Godin, ter Aerden neer geboghen,
Leyt Conink Constantijn, en bidt u om medoghen.

Caster. Ik kniel en bid aen u dat ghy u bidden staekt.

Consta. Princes, u heuf heyt my tot meerder Slave maekt,
Hoe meerder ghy my bidt, hoe meerder myn gebeden
Tot uwaerts moeten gaen; dies toont medogtheden
En loont myn liefd, met liefd, o overschoon Princes,
O Afgodin myns herts, o Ziele voedsteres.

Caster. Ick bid, noch eens ik bid, ja bid noch ander werve,
Soo sijne Majesteyt my hoeden wil voor sterve
Dat hy van liefde swijgh.

Consta. Is liefd u sulke pijn,
Princes, oordelt ghy liefd dan tiranny te sijn?
Is liefde ach soo wreet, is liefde een Beulinne,
Hoe sal ik dit verstaen, hoe sal ik dit versinne;
Ghy sterven, om dat ik u weder liefd betraght,
Princes, eylaes, waer voor wort Constantijn geaght

Caster. Indien sijn Majesteyt wilt myn gelegenthede,
Ik weet hy oordeelden dat ik niet buyten rede
Maer seker gingh in righ een sijn Hoogheyd qualik duydt,

Mits dien ik ben, eylaes.

Consta. Wat dogh? *Caster.* Een anders Bruydt.

Consta. Ha overwrede Goon! Hoe Constantijn dus tegen?

Ach Hemel, isfer dan geen middel, te beweghen

V opperste vooghdy, om tgeender is geschiet,

Door u Almogentheyte te brenghen weer tot niet.

Princes Casterna ach, dees overwrede woorden,

Doen my myn hert, eylaes, met duyfent pijnen moorden,

Het leven ben ik wars, ik wensche na myn doot,

Ach Aerde barst van een, en opent uwe schoot,

Om droeve Constantijn op heden in te swelghen,

Wie daer?

Faustina in Pagies kledingh.

Fausti. Groot mogend Vorst, en wilt u dogh niet belghen

Dat ik u lastigh val.

Consta. Wat wilt ghy dan van myn?

Fausti. Ik wensche dat ik moght des Coninx Pagie sijn.

Een dienaer hier ten Hoofde.

Consta. Van waer sijt ghy geboren?

En hoe u name sy, dat lust my eerst te horen!

Fausti. Ik ben een Herders Kint te lande opgevoedt

Hoe wel van laeghe staet, heb ik een lieus gemoedt,

En tracht doortrouwe dienst tot eer en lof te komen,

Dies heb ik myne reys hier in het Hof genomen,

Constans is myne naem, gebooren hier te landt.

Consta. Constans, ik acht u naem gaet boven u verstandt,

Int woort van Constans meer verborgentheden legge,

Als Constans selver soud met reden kunnen legge,

Myn

Fausti. Myn naem, Groot mogend Vorst, acht ik soo veel geseyt
Als dat ik ben en blijf steets in stantvastigheyt.

Consta. Gaet heen ten Hoof.

Fausti. Ik doe naer u Hoogheys bevele,
En hoop Faustina sal haer reghte rolle spele.

Consta. *Binnen*
Princesse, ach Princes Casterna, schoon ghy waert,
Een ander toegeseyt gelijk ghy my verklaert,
Onmooghlijk of de Goon beletten u tvereene,
Laet ik u Paris sijn, en sijt ghy myn Helene.

Castern. Groot mogend Majesteit, ik bid u laet ons gaen,
Light ik op u verlock myn beter sal beraen.

Binnen

Seste Handelingh.

Faustina.

Hoe holt en solt den Mens wanneer hy is in 'tminnen,
Wat doet de liefde niet de Menschen al beginnen,
Wat voert de liefd niet wt, wat durft hy niet bestaen,
Wat wortter door de liefd van Menschen niet gedaen?
Ik, die als Herderin, de Schaepjes pleegh te weyde,
Ben door de liefde nu te lande afgescheyde,
Al waer den Conink in vrijagie was met mijn,
En hier doet liefde my nu 's Coninx pagie sijn,
O wonderlijke loop van light verkeerde tijden,
Ik heb, o tijt door u, myn droefheyt en verblijden,
Faustina int verdriet nogh hare vreughde vint,
Mits dien sy dienen magh die, die sy trouwlijk mint.
Faustina heeft geluk in haer bedtoefde smerte,

H 3

Mits

Mits dien sy daeghlijx siet hem, die sy lieft van herte;
 Maer ach! wat ist Eylaes, als ik my wel besin,
 Dees vreughd schijnt wat te sijn, maer heeft haer prijkelin
 Hoe soud het Coninx hert sich kunnen soo vernieren,
 Dat het een Herderin ten eghte soud begeren?
 Faustina, tis bedrogh, hoe ist bedriegery?
 Den Conink vimmer heeft daer toegebeden my
 En met een dieren eed sijn trouws beloft gesworen,
 Faustina, sleghte Maeght, u moeyten is verloren:
 Noghtans verhoop ik iets tot vordeel mynes mins,
 En dat ten delen op het seggen des Heydins,
 Maer agh dees brief doet my niet sonder reden vrese,
 Dat de Princesse sal des Coninx Vrouwe wese,
 Dees heeft hy my belast te brenghen voort aen haer,
 Ach Hemel, wat valt my dit droevigh, hert, en swaer.
 Daer comt sy aen, ik ga, om haer den brief te geven.
 Princes, ik die ten dienst des Coninx hoop te leven
 In alle trouwicheyt voldoe myn 's Coninx last
 't Gelief haer Hoogheyt dat sy desen brief aentast.
 Heeft u in sijne dienst des Conink aen genomen?
 Ia, mogende Princes.
 Van waer sijt ghy gekomen.
 Ik ben hier op het landt gebaert, en opgevoedt.
 Eylaes, wat sluypt en kruypter door myn lacuwe bloet.
 Hoe is u naem?
 Constans.
 En out, hoe menigh jaren?
 By naest de seventien.
 En seght my eens wat waren
 V Ounders dogh voor hen?

Fausti. Eylaes, hoe mach Princes dus scherrep op my sien,
Soud ik wel sijn verraen?

Caster. Wat praet ghy in u selven.

Fausti. 'k Segh dat myn Vader pleegh te spitten en te delven
Myn Moeder, is Princes, een sleghte Herderin.

Caster. Ach! sijn bevalligheyt betovert hert en sin,
Waerom verlaet ghy 'tlandt, en soekt ten hoof te dienen.

Fausti. Op hoop, 'tgeluk my moght een waerder staet verlienen,
Princes, wat wert dien Mens van Menschen dogh geacht,
Die inde armoedt slooft, en niet na meerder tracht?

Wat ist een Slaef te sijn in nedrigheyt verschoven?

Wat ist een lust, geeert te sijn in 's Coninx hoven?

Wat ist een werelts vreught als jemant raekt wt noot

En door getrouwe dienst, comt van een kleyn tot groot?

Caster. Ik speur u heus gemoedt dat is tot staet genegen,
Seer selden wort het luk van sulken een verkregen,
Die nae geen luk en tracht, maer die soo doet als ghy,
Die speurt dat het geluk hem selden gaet voor by.

Eylaes, als ik aenschouw de geestigheyt sijns wesen,

En sijn bevallicheyt bespeure neffens desen,

Soo brand myn hert in lust van lieffelijke min,

Sijn aerdicheden, ach, die steelen my myn sin.

Fausti. Hoe seyt Princes?

Caster. Ick seggh, sijt ghy tot staet genegen

Door myn ken u geluk ten hooghsten sijn verkregen?

Indien ghy dienen wilt, my, die u dienst begeer?

Fausti. Princes, in dienst ben ik verbonden aen myn Heer.

Caster. Wat dat belanght daer van wil ik u wel bevrijen.

Fausti. Genadighste Princes, dat ken myn hert niet lijen,

Dat ik in myne dienst soo licht verkeren souw,

- Nu dienaer vande Vorst, en morghen van Mevrouw.
- Caster. Dat waer lightvaerdigheyt, een oorsack my te haten.
Soudt ghy u tot myn dienst dan niet gebruyken laten,
Als ghy verskert waert daer door tot staet te treen?
- Fausti. Mits ik verbonden ben waer buyten alle reën,
Dat ik Princesse Vrouw, een hooger staet begere,
Dats waer, dogh wisse niet ten sy 'tgeschiet met eere.
- Caster. Tot eer, en staet ken ik u brenghen soo ghy wilt,
Hy is 'tgeluk niet waerd, die willens 'tluk verspilt,
Oft ik u soght tot staet en hoogheyt op te trecken,
En oft my lusten u een hulpe te verstrecken
Tot ongesiene kans, soudt ghy dat wel versmaen,
En selver u geluk moedtwillens tegen staen?
Dat acht ik neen, mits dien dat alle Menschen poghen,
Door het geluk in staet haer selver te verhoghen,
Ghy kunt indien ghy wilt, wie niet wil als hy kan,
En ken niet als hy wil, is selver oorsack van
Sijn a berouw, en smert, door 'tonbedaght versmade
Des doet hy wel die sich wel laet ten besten rade,
Constans.
- Fausti. Princes.
- Caster. Eylaes, eylaes, wat lijd ik strijt,
Mits dien ik u niet geef het geen ghy waerdig sijt:
Indien ik na myn gunst u van het myn moght geven
Ick gaf u.
- Fausti. Wat Princes.
- Caster. Myn hert, ja selfs myn leven.
- Fausti. Princes.
- Caster. Constans.
- Fausti. Princes, wats dit?

Caster. Eylaes, ik sweer

Dat ik den Conink lief, maer lief u nogh veel meer.

Fausti. Ist droom?

Caster. O neen.

Fausti. Ist spot?

Caster. Ook niet.

Fausti. Ist spokerije?

Caster. Ach neen, tis liefde.

Fausti. Hoe liefde?

Caster. 't Is liefde, ach tis vrije;

Ik ben myn selve niet, ach Constans, ach wat raet?

Ik sterve ist dat ghy Princesse min versmaet,

Ik ben gelijk versot met liefde ingenomen.

Fausti. Princes laet sulx dogh noyt in u gedachten komen,

Hoe ghy my minnen? my die ben een Herders soon,

Daer ghy de naeste sijt aen 's Coninx Rijk, en Croon?

Ick die een dienaer ben een slaef van alle slaven,

Versien met schat nogh goedt met rijkdom nochte haven,

Maer arrem, naekt en bloot, verschoven ongeacht,

En ghy, edel Princes, van Coninklijk geslacht.

Caster. De liefde heeft geen wet, ik min, en wil u minnen,

Hoe minder ghy besit, hoe meerder dat myn sinnen

Vervallen in de liefde.

Fausti. Princesse, ach bedenkt,

Dat ghy, u eer, u faem met dese midlen krenkt,

Bedenkt eens by u selfs, en overleght met rede,

Dat ghy u onderworpt veel day sent swarighede,

Ik hoop niet dat ghy 'tmeent, of eenighsints begeert.

Caster. De min, eylaci heeft Casterna overheert,

Wat ist: of ik schoon wil, ik ken geen veynsen pleghe,

Reght wt geseyt ik ben tot minne lust geneghe,
 En sweer dat ghy alleen alleen de eenighst sijt,
 Van wien ik mins vermaek moet hebben nu ter tijt.
 Hoe kunt ghy Constans my soo-lieven bee ontsegghen,
 Hoe kunt ghy dese vreught de minne lust ontleggen?
 Na dat ik u vertrou sijt ghy van ander geest,
 Als Ioseph in sijn tijt heeft by een vrouw geweest.
 Waer isser mannen hert dat niet een reys soud lusten,
 In deese myne schoot een-lieve nacht te rusten?
 Wat isser menigh Vorst geweest voor desen, ach,
 Die 'kheb geweygert 't gheen dat u gebeuren mach.
 Sout ghy een arme slaef, een arme slaef vergunnen,
 Het geen een Prince selfs noyt heeft verkrijgen kunnen?
 Denkt eens Princeffe, denkt wanneer dit waer gedaen,
 Wat ramp, wat swarigheyt dat hier uyt soud ontstaen?

Haufti.

Wat fout ghy ramp en smaet op uwe schouder laden
Een yder mens, Princes, soud spotten met u daden.

Bevlecken uwe eer, u Eedelheyt tot schant,
En dat door snode lust van geyle minne brandt.

V waerdigheyt Princes, tot een slaevinne maken,
En ik in ongena by myne Vorst geraken:

Ghy met de voet getreen, als van u eer ontbloot;
Ick als een fielt en guyt verwesen totter doot.

Dies bid ik u Princes, als dat ghy wel te deghen
Met rijpelijk beraet de saek wilt overweghen.

Caster. Die viese vafery en heeft geen plaets by my.

Fausti. Noghtans en sal ik noyt u lust ten dienste sijn.

Caster. Soo sweer ik sult ghy u daer voor op 'thooghst beklaeghen,

Fausti. Princes, ik ben getroost te lijden alle plaeghen,

En heb veel liever vande werelt smaet en spot,

Als dat ik door die sond vergrammen sout myn Godt.

Caster. Ondraghelijke trots, die'k niet en ken verswelghen,

O spijt, met reght heb ik u smaetheyt my te belghen,

Omwaerdigh acht ik my dat ik een ure leef,

Indien ik desen bloet sijn reghte loon niet geef.

Ik sweer het Constans u, dat ik het soo sal maken,

Dat ghy in ongenae by uwen vorst sult raken:

Ik sweer dewijl u walght de wellust van myn schoot,

Dat ik om dese saek sal brenghen u in noot.

Indien ghy niet en wilt voldoen myn wel behagen

Sal ik u dan ten hoof als schuldigh gaen beklaeghen.

Fausti. Ik sal, Princes int minst u dreygen niet ontsien,

Begeert ghy myne doot ik kense niet ontylien:

Soo ghy dit lichaem traght in pijnen te doen lijn,

Troost ik my, dat de Ziel in Gode sal verblijen.

Soo my u boose lust naer 'tlichaem lijden doet,
Ik trooft my dat het Godt weer aen de Ziel versoet.

*Constantinus wtcomende loopt Casterna
hem teghen.*

Caster. V Majesteit gebied u dienaer te vertrecken.

Consta. Vertreckt u flux, van hier.

Ick sie u sinnen strecken

Groot mogende Princes, tot droefheyt en getraen;

Heb ik in eenigh deel, u Hoogheyt jets misdaen?

Neemt ghy het qualik dat ik heb aen u geschreven,

Of door dees Pagi u myn schrijven dede geven?

Caster. 'k Vervloek, eylaes, de uwr, en dees bedroefde dagh

Dat ik dien snoden guyt hier voor myn ogen sagh,

Eylaes, oy me, eylaes.

Consta. Wat is u weder varen

Ick bid Princes, ik bid dat ghy 'tmy wilt verklaren?

Caster. Eylaes, wat is my hier van uwe slaef geschiet.

Consta. Wat dogh, Princes?

Caster. De schaemt het melden my verbiedt

Consta. Ick bid u, segh my dogh wats d'oorfaek van u klaghte?

Caster. V Pagi socht, eylaes, Casterna te verkrachte.

Consta. Myn Pagi?

Caster. Hy.

Consta. Kent sijn?

Caster. 'tIs soo.

Consta. Ach wat ik hoor.

Dorst een soo snoden guyt dit schelmstuk nemen voor?

Ick

Ick stae geheel verbaest en ganschelijk verslaeghen
 Dat desen schellem heeft die boof heyt durven waeghen,
 Een slaef soght die u eer, ach Hemel, hoe kent sijn?
 Hoe stort ghy 'tongeluk dus vinnigh wt op myn?
 Ik sweer dat ik hem sal met sulcke straffe pijn
 Belonen 'tschellem stuk; als ik sal kunne vijn,
 'kSal hem van lidt tot lit af kappen doen de leen,
 En levendigh het vlees doen nypen van het been:
 Of levendigh het vel van sijne lichaem rucken;
 En kappen voorts de rest aen hondert duysent stucken.
 O boofwight, snoden guyt, hoe dorst ghy dit bestaen?
 Princes, soot u gelieft, laet ons ten hove gaen.

Faustina inde Gevankenis.

Ach, reghtvaerdighe Goon kent Goddelijk vermoghen,
 Iht sterffelijk geslaght, die Godloof heyt gedoghen?
 Dat men d'onschuldighe als schuldigh lijden doet.
 Reghtvaerde Goon, ist reght dat ik dit lijden moet?
 Godlose Mens, die 'tlust aen quaden straf te pleghen,
 En selver met het hert tot boof heyt sijt geneghen.
 Dogh! als ghy niet en kunt u snode lust versaen,
 Soo soekt ghy met bedrogh u val heyt voor te staen.
 Dan dogh, ik ben getroost geduldigh te verdraeghen,
 Myn onverdiende straf, myn onverdiende plaeghen,
 Mits dien het ende sal doen blijken, dat dit feyt
 Faustina sonder schult wert op den hals geleyt.

*Constantinus, Casterna, Calista, Ferdinandus met
alle het Hofgesin, ende Reghters.*

Consta. Doet den misdadighen ter hogher vierschaer komen

Faustina wtcomende spreekt:

Wie sijn gemoedt bevrijt, behoeft geen straf te schromen,
Hoe seer de logentael de waerheyt overstrijt,
Haer snood, en vals bedrogh dat leert men door de tijdt.
Ghy Reghters, die hier sit, om yder recht te geven,
Doet recht met my, en straft myn vrijelijk aen tleven,
Indien ik schuldigh ben aen 'tgheenmen my op'leght:
Maer valsche leugens sijnt het geenmen van my segt,
Noyt had ik een gedaght Princeffen eer te schennen.

Reghte. Verswaert u straffe niet met valschelijk ontkennen.

Fausti. Ik blijf by 'tgheen ik segh, en oordel die voor vals,
Die my onschuldigh schuyft haer boosheyt op den hals.

Consta. Hoe durft den snoden guyt noch soo stoutmoedigh spreken,
Scherp-rechter doet u plight.

Fausti. 'tIs nogh geen tijt van wreken,
My komt de straf niet toe, maer haer die 'sheeft verdient.
Genadigh Vorst, ik bid men my gehoor verlient,
Dat ik onschuldigh ben, myn Heeren, dat sal blyken,
En dat men over my vals oordeel traght te strijken.
My, die als schuldigh moet voor uwe Hoogheyt staen,
Als een onnosel Lam naer myne slaghtbank gaen.
Myn Heeren, dit u doen is waerdigh te misprijfen,

Wie

Wie kender schuldigh sijn ten sy men 'tken bewyfen?

Geen recht, maer ongelijk geschiet aen sulck een man,

Die men ter doot verwijft, en niet bewijfen can.

Dat ik onschuldigh ben, dat wil ik u myn Heeren,

Dat wil ik hier voor u met diere eden sweren.

Reght. Het sweeren gelt hier niet.

Faulti. Myn Heren, dat is mis.

'tBehoort te gelden, alffer geen getuygh en is.

Reght. Men acht hier voor bewijs genoegh haer Hoogheys eede.

Faulti. Nogh segh ik het is vals, sweert sy, ik sweer het mede.

Reght. 'tIs billik men Princeffen seggen oordelt waer.

Faulti. Waerom de waerheyt niet soo wel in myn, als Haer?

Reght. Onwaerdigh aghmen u hier meer gehoor te gunnen,

Ghy sult met eden noyt u daet af sweren kunnen,

Scherp-reghter, vaert vry voort.

Scherp. 'tIs langh genoegh treet an,

Faulti. V dreygen, ik, eylaes, niet langer lijden can:

Ha Conink Constantijn, ik die hier voor u kniele,

Denkt niet dat inde sond myn lusten soo verviele

Dat ik myn leven heb getracht na Vrouwen eer,

En is het niet genoegh dat ik met eeden sweer,

Soo sal ik hier voor u altsamen doen vertonen

Getuyghen, die voor my de saek fullen verschonen,

Had ik nu geen bewijs by 'tonrecht dat ik ly

Hoe ongenadigh soudmen handelen met my,

Ghy Reghters, die my hebt gelijk ter doot verwesen,

Als een misdadige myn vonnis voor gelesen,

Myn leven opgeeyft als oft ik had misdaen,

Onschuldigh doet ghy my dit groote onrecht aen,

Dat ik onschuldigh ben veroordelt van het leven,

Daer sal ik u te recht getuychenis af geven;
 Dat ik onschuldigh ben sal comen aenden dagh
 Soo klaer, dat klaerder noyt de waerheyt blijken magh.

Ghy Reghters en ghy Prins, nu sal ik u verklaren
 Wat my in dit geval, eylaes, is wedervaren:

Weet dat ik niet en ben die, die ghy myn vertrouwt,
 Weet dat ik niet en ben die, daer ghy my voor houwt.

Dat ik op 'rhooghsten heb gehaet onkuysche streken,
 Dat is, Groot mogend Vorst, genoegh an my gebleken,
 Als ik niet heb geaght beloftenis van trouw,

Als ik u geyle lust geen plaetse geven wou;

O Prins, ik bid, gebiedt dat jemant dese banden
 En boeyens dogh ontsluit van dees myn tere handen,

Op dat ik myn getuygh doe comen aenden dagh,
 En van myn onschult u de waerheyt tonen magh.

Maek dees myn handen los, op dat ik u betone,

Wat hert en ziel dat onder dese kleren wone,

Ghy kent my niet te recht hoe wel dat ghy my siet,

Ghy kent my, maer die k'schijn, en ben ik lijk wel niet:

Consta. Niet die ghy schijnt, wie dan?

Faulti. Die, die ghy pleeght te minne,

Een Pagi in de schijn, een ander schuylder binne.

Consta. Maek dan de handen los, op dat ik sie wie 't sy.

Faulti. Groot mogend Majesteit, ik heb nu myn handen vry:

Sie daer myn open borst, hier nogh de selfde lede,

Om wiens genot my heeft den Conink aengebde,

Die offer ik u op als in haer eerste graet,

V lusten heb ik wel, maer noyt u liefd versmaet,

Ick ben Faustina, hier in dese schijn gekomen.

Consta. O kuytsche Herderin, o spiegel aller vromen,
 Met vreughde, en vermaeck val ik u om den hals,
 Faustina dus getrouw; Princesse ghy dus vals?
 Ik sie wat liefde doet, dies sal ik liefde tonen
 En u vervloekte daet, Princes, met straffe lonen,
 V bannen wt mijn Rijck, en eeren voor myn Vrouw,
 Faustina, die haer toont tot mynwaerts soo getrouw.
 Ombhels u voor myn Bruyt, en sal u ewigh minne.

Ferdi. Faustina, is u naem Faustina, Herderinne?

K

Soo

Ferdi. Soo is myn naem, myn Heer.

Fausti. Hebt ghy geen Broeders meer?

Fausti. Nogh een, en anders geen soo 'kbeter niet en wete.

Ferdi. V Broeder die ghy hebt, hoe is die togh gehete?

Fausti. Men noemt hem Ferdinand.

Ferdi. Kent ghy u Broeder niet?

Fausti. Iae 'kHeer.

Ferdi. Het schijnt wel neen, mits dien dat ghy hem siet,

En niet voor Broeder groet.

Fausti. Myn Broeder?

Consta. Wat ik hore?

Wat comt de menschen in hun leven niet te voren?

Ach Ferdinand, sie hier hoe 'tradt des werelts dreyt,

Die gistren sat om hoogh, als nu ter neder leyt,

Die gistren lach om laegh is heden hoogh geresen,

Faustina is, en sal een Coninginne wesen.

Ferdi. Van waer comt ons dit luk? O Hemel! wout ghy myn,

In dit geval nu ook eenmael soo gunstigh syn,

Dat ik met 's Coninx wil Princes Calista trouwe.

Consta. Soo 'thaer beliest, ik gun s' u tot een egte Vrouwe.

Ferdi. Myn leven 'tuwer dienst, sy daer beloningh van.

Calista. Al wat onmooghlijk schijnt den Hemel schicken can.

Sijn Majesteyt die sy bewust dat ik veel daeghen,

Aen Ferdinando heb getrouwe liefd gedraeghen,

Soo seer niet om de bloem van sijn ontloken jeught

Als om het hooghe lof van sijn vermaerde deught,

Deught die al 'swerelts schar en Rijkdom gaet te boven,

Deught, die men boven al ter werelt moeten loven.

Deught maekt hem Heer en vooght van een Princeffe Vrou

Ik lief u om u deught.

V liefd

Ferdi. V liefd loon ik met trouw.

Consta. kWil dat Casterna sy te landen wt gedreven.

Castel. Myn misdaet meerder is als men my ken vergeven.

Ik vind de spreu ke waer. *De leughen die mislukt,*

Hoe seer sij met bedrogh de waerheyt onderdrukt.

EYNDE.

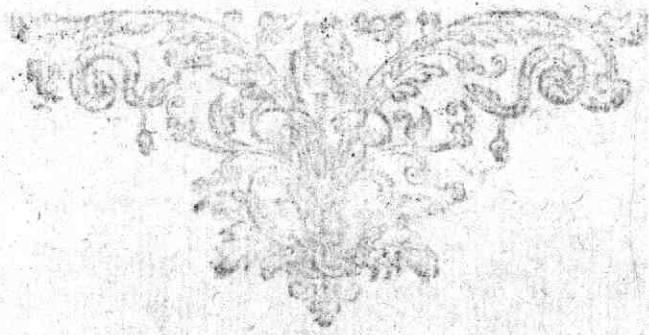

K 2

CELION

Het is niet loon ik metrouw.
 Komt. Welk dat Castella is te landen te gedreven.
 Om dat Mye in d'acht meeder is als men my kon vordeven.
 Ik vind de spijten te waer. Des kuylen die mislyk
 Hoe seer si met bedoght die waerheit onbedryfelyc

EY N D E

CELIOM

R. 2

CELION EN BELLINDE

Pastorel

Bly-eyndt-Spel.

Getrockey

Wt de Fransche Astrea.

Spelende Personen.

AMARANTE Jonghe Herdetinne.

BELLINDE Jonghe Herdetinne.

CELION Herder.

DIAMIS Herder.

CALIDON Herder.

PHILLIS Herderin.

DAMON OudrHerder.

CLORIDON Celions Vader.

ERGASTVS Een Jonghen Herder.

PHILEMON Bellindes Vader.

SPELS INHOVD T

Marante ende *Bellinde* sijnde tvvee gespelen ende jonghe Herderinnen, weyden hare Schaepjes by de riviere *Lignon*, alwaer sy ontmoet worden van den Herder *Celion*, de welcke met groote verbaestheyt sijn verloren Schaepjen, onder de kadde van dese Herderinnen comt soeken.

Bellinde, het afgedwaelde beeljen onder de haren vindende, geeft het met sulcken bevalligheyt weder aen *Celion*, dat hy daer door gheaffectioneert wort haer te minnen.

Bellinde sijn affectie siende, begeert van hem dat de selvige niet echtelijk, maer Broederlijk aen haer bewesen wert, met beloften, dat sy in recompens een Sulsterlijke liefde tot hem sal draeghen.

De liefde van *Celion* (hooger gaende als Broederlijk) brengt te weghe, dat hy door seker sehryvent haer ten huwelijk verfoekt, welke brief int Bos verloren sijnde *Amarante* comt te vinden, de welke door sijn bevallich schrijven op *Celion* verliest wert, twelk sy ook schriftelijk aen hem te kennen geeft, edogh sonder van den Herder bemint te werden, siende haere liefde vruchteloos, vervaelt in siekte, *Bellinde* met haer te medelijden sijnde, wt goeder affectie haer Speelhoot draeghende, krijght kennis van de saeke, doet beloften aen *Amarante*, dat sy sal te wege brenghen dat *Celion* haer, in plaetse van haer selfs sijne liefde sal betonen.

Bellinde dit aen *Celion* gebiedende, vindt hem hier over seer ontfelt ende verlaeghen, edogh hoe wel tegen sijn gemoedr, belooft gehoorsaemheyt aen sijn *Bellinde* te bewijzen, ondertuschen

sehen de Vader van *Bellinde*, haer sijne Doghter hebbende ten
huwelijk belooft aen een sekeren Ionghen Herder ghenaeamt
Ergastus, welke sy belooft, om haer Vader te ghehoorsaemen,
hare liefde te draeghen, 'tgeen sy *Celion* te kennen geeft, die niet
weynigh hier over bedroeft sijnde, bidt haer demoedelijk *Ergas-*
tus af te slaen, ende hem voor haer eenighste Dienaer aen te
nemen, of so niet selfs een eynde van sijn leven te sullen maken.

Bellinde ten delen hier door beweeght sijnde, begeert van
hem, dat hy sich een wijl wtlandigh make, op hoope dat sy on-
dertuschen de saecke moght in veranderinge brenghen, jae be-
lopende alle middelen aen te wenden, om van *Ergasto* ontslae-
ghen, ende met *Celion* getrouwt te moghen werden, op welker
conditie hy by de Fonteyne *Siccomeres* sijn afscheyt van *Bellinde*
neemende, sijn wtlandigh begheeft.

Ergastus haer beyde tot aende Fonteyne vervolght hebbende,
beluyftert hare woorden, siende aen weder sijde een extraordi-
nari liefde, neemt voor hem de sijne af te staen, ende vrywillich
Celion met *Bellinde* te doen trouwen, tot welken eynde hy *Celion*
wederom halende haer beyde Echtelijk in liefde doet vereenen,
ende trouwt hy met *Amarante*.

EYNDE

CELION

TER DEUGHDEN.

173

CELION EN BELLINDE,

Pastorel

BLY-EINDT-SPEL

Eerste Handelingh.

Amarante.

Aer isser meerder lust aen t menschelijk behaegen
Als door tbedoude gras int kriecken vanden dae-
ghen

L

Dus

Dus barrevoedts te veldt? daer ik in klaver wey,
 Myn lieve Lammertjes met lust te grafen ley:
 Hoe ken een jeughdigh hert meer soetigheyt gevoele,
 Als inde morghen douw, daer ik myn voetjes spoele,
 En lobber in het nat, dat al het land bespreyt,
 Als Perlen, en Cristal op gras en lover leyt.
 O soete somer Son die u vergulde stralen
 Op Bos, en Berghen schiet, en langhs de groene Dalen
 Door dichte lommer schijnt, en tAertrijk overdekt,
 My inde morgen stondt soo vroegh te lande trekt.
 De groene lommer, die de Voogeltjes doorfwieren,
 Vervrolickt in sijn groen, door'tvrolick tierlieren,
 En lieffelijk gesangh van'tquelende gediert,
 Door welke vreughde schijnt dat sijn de lommer ciert:
 Ia pronkt han praghtigh op met kostele cieraden,
 Van rode Rosen, en ontloken Lelij bladen,
 'tGedistileert Cristal dat wt dees Beekjes vliet,
 En sijne drifjes langhs begraeftde wallen schiet,
 Ken smakelijker soet aen Herders lusten geven,
 Als rinsche Muscadel aen die ten Hove leven.
 Geen soetigheyt een Prins, soo soeten soetheyt geeft,
 Als in dees soetheyt den vernoeghden Herder heeft.
 'tVerquikt al watter leeft in dese Somer daeghen,
 'tGevoghelt in het bos dat schijnt sijn soo te draeghen,
 Al oft met dankbaerheyt beloonden selfs het goet
 Dat onsen Schepper aen sijn Creaturen doet.
 Als ik onder dese boome
 Somtijts in gedaghte come,
 Soo bevind ik in myn geest,
 Datter inde beesjes meest,

Is een innerlijk genegen,
 Om de menschen te beweghen,
 Tot een grote dankbaerheydt,
 Aen des Hemels Majesteit,
 Maer eylaes, de dwase Menschen
 (Rijck van gaven) meerder wenschen,
 Midden inde overvloedt
 'tMenschen hert om meerder wroet.
 Lust tot meer gaet veer te boven
 Lust om God den Heer te loven,
 Voor 'tverkregen dat hy heeft,
 Onvernoeght geen dank en geeft.
 Leer, o Mensch! aen sleghte Dieren
 Vwen Heer en Schepper vieren,
 Rijk is hy die wel vernoecht,
 Met het geen hem Godt toevoeght.

Nu dan myn beesjes graes in dese klaver weyde,
 Graes graege beesjes graes, wijl myn genegentheyde
 Met vollevrolikheyde genieten 't lieve groen,
 Daer ghy my Lammertjes u graeghte kunt voldoen.
 Ik sal aen de rivier, en onder dese bomen
 My stellen watter neer, ach! koele water stromen
 Verquickende myn hert, en innerlijk gemoedt,
 Wanneer dat ik my maer eens spiegel in u vloedt.

Bellinde Singende.

Stemme

Verdwaelde Coninginne.

In welige valleey
 Voor d'opgagh vande Son,
 Koom ik myn Schaepjes weyc
 By dese water bron;
 Wiens klare vloedr,
 En stroompjes soet
 Doen gras en klaver groeyen,
 Soo dat dit dal
 Staet over al
 Met roos en bloem te bloeyen.

Waer in myn Schaepjes graesen
 Met aengename lust,
 Heel graegh en tierigh asen
 Terwijl Bellinde rust,
 Ach! Amarant,
 Wt vruntfchap brandt
 Het hertje van Bellinde,
 Ik koom al hier
 Aende rivier
 Om Amarant te vinde.

Amar. V soet gesangh heeft my 'tgedaght soo opgetoghen,
 Ach! speelnoot, dat het my gebreekt aen het vermoghen

Om

Om spreken wt hoe wel my u gesangh beviel,
 Waer door ik ben beweeght in 't binnenst van myn Ziel,

Ik kent niet melden ach! hoe seer het my vermaecte.

O vreughde lieve vreughdt die my aen 't hert geraekte!

Bellind. Hoe speelnoot, s'chept ghy in myn singhen sulke vreught?

Amar. Myn leven (dat ik weet) en waer ik soo verheught,

Als ghy op heden my verheughde met u singhen,

Myn hertje scheen int lijf te dansen, en te springhen,

Door vrolikheyt die het wt u gesangh genoot.

Bellinde, dat ghy wist hoe aengenaem, en groot

Dat my die vreughde was, die 'kheb int hert genomen,

Wanneer u lieve stem weer galmde door de bomen,

Al oft de naghtegael het aldereelste dier

Vervulde 't gansche wouwt met sijn getierlijer.

'tGevogelt selver kost nau aen die vreught genoeghen,

Maer scheen wt dankbaerheyt tot lofsangh s'gh te voeghen,

Om loven u gesangh. Bellinde, ach soo drae

Als ghy u stem verhieft bootstent u stemme nae.

Hun soet getirijer u vreughde soo verfoete,

Soo dat my docht dat selfs de vogeltjes u groete.

Myn Lammertjes altsaem die lieten 'tgrasen staen;

En qaamen opt geluyt vant singhen nader gaen.

De beekjes door die vreught tot vrolikheyt gedwonghen,

Met lieflijk vermaeck al hippelden, en spronghen.

Wat wil ik seggen meer? al wathier in dit wouwt,

Bellinde, Speelgenoot, s'gh heuchelijck onthouwt

Vervrolikten soo seer, dat woorden my gebreken

Om dese vrolickheyt ten vollen wt te spreken.

Celion heel verbaest wt.

Bellin.

Wie sien ik daer?

Amar.

Het is den Herder Celion.

Celion.

Ach! of den Hemel gaf dat ik myn Schaepjen von,

Het geen my afgedwaelt, ach leyder, is verloren,

Het schijnt dat Celion tot onluk is geboren.

Ik sie Bellinde daer met Amarant verselt,

Haer Lammeren door een gedreven al te velt.

Ach! oft het waer dat ik myn Schaepje moghte vinde

Onder de Schaepjes vande Herderin Bellinde,

Ick gae derhalven heen en spreek haer beyde an,

Om sien oft ik het ook by d'haren vinden can.

Gegroet ghy beyde moet, ach! Herderinnen wesen.

Bellin.

Wy danken Celion, hoe dus belast met vresen?

Amar.

Wat let u, Celion, dat ghy dus treurigh siet?

Celion.

De treurigheyt, eylaes, is tuyge van verdriet.

Bellin.

Waer heeft u treurigheyt haer oorspronk wtgenomen?

Amar.

Wat droefheyt, Celion, is u dogh overcomen?

Bellin.

Ik bid u segh ons dogh wat dat u is gebeurt,

Dat ghy soo droevigh sijt, en dus wemoedigh treurt?

Celion.

De oorsaek waer wt dat myn droefheyt is geresen,

De oorsaek die my doet eylaes, dus treurigh wesen,

Beleefde Herderin, de oorsaek leyder, is

Om teelste Schaepjen dat ik wt myn Kudde mis,

Dies ik, Bellinde, hier dus treurigh by u kome

Om sien oft ghy 'took by u Schaepjes hebt vernome,

Of hebt ghy Amarant, myn Schaepjen niet gesien?

Of niet gehoort? ey segh, ey segh my dogh by wien

Dat ik het vinden sal? of waer het is gebleven?

Mis ik myn Schaepjen, ach! soo mis ik ook myn leven:

Bellind. V leven Celion?

Celion. Myn leven, Herderin,

Ghy weet het niet hoe seer dat ik dit Beefjen min.

Amar. Hoe sout ghy om een Schaep de door willen verkiefe?

Is u een Schaep soo waerd?

Celion. Indien ik het verliefe,

Indien ik, Amarant, dit lieve beefjen derf,

Sal seker sijn dat ik van louter hertseer sterf.

Bellind. Ghy moet u Celion, soo om een Schaep niet quellen,

Maer u geduldeijk door reen te vreden stellen,

Al mistmen somtijts iet door toeval van de tijt,

Daerom en is men nogh rverloren niet al quijt,

Com, Celion, ghy moet, en wilt u selfs verkloeken,

Wy sullen neffens w'rverloren Schaepje soeken.

Celion. Ach! Herderinnen, ach! de dienst die ghy my doet

Sal ik vergelden mer een dankbaerlijk gemoedt,

Ik bid u laet ons gaen, den Herder is bevolen,

Te sorgen voor het Schaep, wanneer het is an't dolen.

Bellind. Gints achter de rivier de Lignon, by 'tgeboomt,

Daer tlieffelijk Cristal van klare beekjes stroomt

Daer weyd myn tierigh Vee, com laet ons derwaerts keren!

Celion. *Heb niet waer mee dat ik u diensten ken vereeren,

Als dankbaerheyt, die nu en al tijt blijft in mijn,

Waer ik u dienst ken doen, sal ik u dienaar sijn.

Binnen

Celion

Celion.

H Et leven vanden mensch verandert met de tijdt,
 Soo droevigh als ik was, soo seer ben ik verblijdt.
 Ha Hemel, wat geluk hebt ghy aen my gegeven
 Ik schijn als op een nieuw herboren in dit leven,
 Het schijnt ik op een nieuw tot luk gecomen ben.
 Blijtschap, die myn tongh naulijx wtspreken ken.
 Verloren Schaepjen twelk my had myn vreughd benomen;
 Heeft Celion nu weer met vrolikheyt becomen,
 Met sulke vrolikheyt, dat myn verliede geest
 Niet wenschten of myn Schaepjen waer verdwaelt geweest.
 Vermits dat ik her by Bellindes Schaepjes vonde,
 Die nimmer liever dienst aen my bewijsen konde,
 Als sy wel heeft betoont in tweder geven van
 Myn Schaepjen, soo dat ik int minste niet en kan
 Het sy met myn gedaght, oft sinnen achter halen,
 Met welke naersticheyt sy door de lae gedalen,
 Dan op de toppen vande hooghe berghe vloogh,
 Daer sy ten lesten kreegh myn Schaepjen in het oogh.
 Oy me! als ik bedenk hoe sy haer snelle tredjes,
 Hoe sy haer rappe gangh, hoe sy haer radde leedtjes
 Met een seer snelle loop begaf van boven neer,
 En riep, hier Celion! hier is u Schaepje weer!
 De vruntschap waer mee sy my heeft weerom gegeven
 Is oorzaak van myn vreught, en doet my vrolik leven.
 Haer soete minsaemheyt, haer vrundelijk gelaet,
 Haer heufheyt die int minst de plicht te buyten gaet
 Van reghte matigheyt, de vrundelijke woorden,

Die ik haer lieve mondt soo minsaem spreken hoorden,
 Beleeftheyt ongemeen, gesproken wt de deughdt
 Bespeurden ik soo veel, dat ghy dogh niet vermeught
 Daer van, Ha! Celion, de reghte kennistuyghen.
 Ha! Hemel, ghy doet my ter aerden neder buyghen,
 Ghy doet my knielen nu ootmoedigh hier ter stee,
 Tot dankbaerheynt voor 't gheen aen my Bellinde dee.
 Bellinde, ach wat is wt dees u dienst geresen,
 V dienste, die ghy hebt aen Celion bewesen?
 O dienste noyt gesien! o onverdiende dienst!
 Die myn de Ziel ontroofst, laes, op het onversienst,
 Ik ben u Minnaer, en u Minnaer wil ik blijven,
 Soo langh als Lignon sal sijn stroompjes neder drijven,
 Soo langh de lommer hier in dit gras-rijke dal
 Wt Lignons klare vliet sijn voedsel suygen sal.
 Men sal ook Celion Bellindes Minnaer heten,
 Soo langh men van Bellind, en Celion sal weten.
 Ik voele dat natuur myn herte trekt tot rust,
 De soete slaep soo 'tchijnt, die prikkelt my de lust,
 Om hier int lieve groen, onlommert vande bomen,
 Een uurtjen, of een half in stille rust te komen:
 Vermits myn herte inde Minne is ontstelt
 Begeef ik my tot rust hier int begraefde velt.

Bellinde.

GRaes, grage Schaepjes graes;
 Wat voel ik, ach! eylaes!
 Wat speelter in myn sinne?
 Een Schaepjen bracht te weegh

M

Dat

Dat ik affecti kreegh,
Om Celion te minne:

Ach! Schaepje, van die tijde
Dat ghy verloren sijt,
Kreegh ik lust tot verkiesen,
Verkiefingh die my doet
(Door neygingh myns ghemoedt)
Myn vryigheyt verliefen.

Wat voel ik voor een smert,
In 't binnenst van myn hert
Int midden van myn sinnen?
Bellinde, is verheert
Bellinde die begheert
Haer Celion te minnen:

Myn vlugge voedtjes, treed wat verder door de Boompjes,
En draeght Bellinde aen de koele water stroompjes,
Die Lignon met geruys soo lieffelijk wtstort
Dat my het herte daer door heel vervrolikt wort,
En hippelt op van vreughd, als doen u water vlieten,
Wanneer sy schommelend met soete drifjes schieten.
Haer straeltjes inde beek, en diepe water bron,
Wiens kristalijne stroom de schitterende Son
Met sijne glans verrijkt, en laet sijn gulde stralen
In 't silverighe nat van Lignons strome dalen.
O heughelijke vreughd! o soete lieffelijkheydt!
Het schijnt myn hertjen in u vreught begraven leyt.
O suyver water beek! geciert met groene bomen,
Ik spiegel my met lust in u kristalle stromen.

O spiegel, daer myn oogh wellustelijk in speelt;
 O spiegel die aen my verthoont Bellindes beelt;
 O spiegel, moght ik hier myn Celion aenschouwen,
 Met welke vreughd soud ik op u het oghe houwen;
 O spiegel mocht ik eens in uwe stromen sien,
 Hem, dien ik min en lief, hem dien ik trouwelijk mien.

*Celion aghter de bomen schuylende, leydt sigh op de kant
 vant water, alwaer sijn schadu van Bellinde
 ghesien werdt.*

Ik schrik, mits dien my docht ik Celion sagh leggen,
 In schijn, als oft hy iets woud aen Bellinde segghen.
 Is hy dan hier ontrent? Bellinde, siet eens om,
 O neen, ik sien hem niet, myn Celion, ik kom
 En spiegel nogh een mael, o sayvre water vlieten
 Ach! oft ik nogh een reys die vreughde moght genieten
 Dat als ik myn gesicht laet vallen op de bron,
 My wederom verthoont 't beelt van myn Celion,
 Oy me! hy laght, en schijnt sijn lippen my te bieden
 Om kusjes; soud hy my wel soeken te verspieden
 Derhalven hier oft daer verschuylen in het groen?
 Hoe soud dat kunnen sijn, waerom soud hy dat doen?
 Ik acht dat liefde my, heeft soetelijk bedroghen,
 De liefde, ach de liefd verblint Bellindes oghen,
 Ik sie maer schim en schijn 't gheen liefde my inbeelt,
 En 'tis maer fantasy waer op myn oghe speelt.
 Agh liefd, doet my nogh eens myn Celion aenschouwen,
 Agh! agh het beelt is wegh, hoe is het myn berouwen?

Dat ik geen meer vermaek in dese vreughde nam,
 Als my dat lieve beelt voor myne oghen quam.

Celion. Ha! Hemel, wat geluk dat ik door dese werke
 Bellindes lieve gunst tot myne liefd bemerke.

Bellind. Daer is hy weer, ik gae, en tredt wat nader by,
 Com Celion, ey com, ontfangh een kus van my.
 Hy meesmuylt, en hy laght, hy schijnt my toe te nicken.
 Ey Celion, houw plaets, ik sal wat dichter schicken

Myn aen u groene sijd; komhels u, ach ghy vliet,
 Ik grijp het water wel, maer agh! myn Herder niet.

O lieffelijk

O lieffelijk bedrogh, of spiegel die Bellinde
De schaduw inde plaets van Celion doet vinde.

*Celion comt van aghteren ende slaet sijn handen
voor de oghen van Bellinde.*

- Celion. O schone Herderin, siet voor u wat ghy doet;
En spiegelt u geen meer in dese water vloet;
Ey, keer u ooghjes af, en wilt eens overweghen
Wat swarigheydt dat hier door menigh heeft verkregen;
- Bellin. Wie sijt ghy?
- Celion. 'k Ben u vriendt.
- Bellin. Laet los?
- Celion. Neen schoone Son,
Raed eerst wie dat ik ben.
- Bellin. Ghy sijt het Celion.
Wel Celion? Wats dit, wel waer toe dese grille,
Misgunt ghy my de vreught die myne sinnen wille?
- Celion. Geveynsde Herderin, ghy veynst, oft niet en weet
Wat dat ik seggen wil op tgeene ghy hier deedt:
Narcissus inde beek aensach sijn schone lede,
En heeft sijn eygen beelt wt liefden aengebete,
Sijn eyghen schonicheyt, die hy int water sagh
(Wanneer hy by de beek in groene lommer lagh)
Was oorfaek dat hy most sijn sotte daet bewenen,
Wanneer sijn schonigheyt is in een blom verdwenen.
Soo moght het u ook gaen, wanneer ghy met een graeght,
Bellinde inde beek u schonicheyt aen saeght,
V schoonheyt, Herderin, volmaekt in alle delen,

V ooghjens, waer meed ghy de Zielen weet te strecken,
 Die soudens selver u toelonken van ter sij,
 En brenghen selver u in liefdens slavernij.

V kaekjes wit als snee, met inkarnate bloofjes,
 Die soudens voor u oogh verschijnen ghelijc Roofjes
 Die op hun lieve struyck en frisse bladers groen
 Het ooghe dat hun fiet uyt lust verlieven doen.

V roo korale mondt, d'albaster witte tanden,
 De brayne oghen die int blanke voor-hoofst branden,
 Die soudens selver u bekoren tot de min;
 Dies spieghel u niet meer o schone Herderin.

Schoon Herderinne wilt aen Celion vergunnen
 Het gheen ghy selver noyt u selfs soudt geven kunnen.

Bellin. Wel Celion, seght myn van wat tijt af dat ghy
 Dese gheneghentheyd ghekregghen hebt tot my.

Celion. Ik heb van over langh ghevoelt een welbehaghen
 t Gheen u, Bellinde, heeft myn liefde toeghedraghen.
 De laeste dienst die my Bellinde heeft ghedaen,
 Is oorsack dat in my de liefde is ontstaen.

Liefd, die met graghe wil Bellinde wil belonen;

Liefd, die Bellinde wil ghetrouwicheyt betonen;

Liefd, die met dienstbaerheydt Bellinde wil voldoen;

Liefd, die u vrantschap wil met vrantschap weder voen;

Liefd, die myn neygingh wil met goede wil bepalen;

Liefd, die met trouwe dienst u diensten wil betalen;

Liefd, die met tekenen van vrantschap is ghemunt;

Ha! liefd, Bellindes dienst ghy niet verghelden kunt.

Bellin. Als, Celion, te hoogh, dan doch ghy meught vertrouwen,
 Dat in ghelijke maet ik sal myn vrantschap houwen,
 En met ghelijke dienst u dienstwillighe hert

Belonen

Belonen, gelijk my van u bewesen wert,

Celion. Tot een bevestigingh van onse vruntschaps banden,

O schone Herderin; kus ik u schone handen,

En dat tot tuyghe van myn dankbaerlijk gemoede

Voor d'onverdiende deught die ghy Celion doct.

'tIs Celion die hem tot uwen dienst sal geven

Wt reghte vruntschap al de dagen sijnes leven:

Bellind. Ik speur, ha Celion! ik speur in myn gedaght,

Al meer, als ik wel had van Celion verwaght.

Ghy soekt in vruntschaps schijn Bellinde maer te peye,

En inder daet myn hert, tot minne aen te leye;

Indien dat u het hert in liefdens neygingh brant.

Ist beter dat ghy my wt u geselschap bant:

Want onder vrudtschaps schijn moght ghy iets meer begeren,

Vermits die vruntschap licht in minne soud verkeren,

Dat is myn meningh niet, maer wil alleen dat ghy

Als Broeder uwe gunst, en liefde draeght tot my.

Celion. Bellindel!

Bellind. Celion.

Celion. Sal ik dan niet vermoghen

Te bidden u?

Bellind. Waerom?

Celion. Eylacy, om medoghen

Te tonen over my.

Bellind. In wat gelegentheyd?

Celion. Als dat ghy weer liefd gunt op liefds genegentheyd.

Bellind. Neen Celion.

Celion. Eylacs magh ik geen liefde draeghen?

Seght ghy Bellinde neen?

Bellind. 'kSegh neen.

Celion. Soo moet ik klaeghen,
 En wenen over 'tleet dat my van haer geschiet.
 Bedenkt u Celion, sy veynst, en meent het niet,
 Comt haer begeerte nae, de tijt salt soo wel maken,
 Dat Broederlijke liefd tot minne sal geraken.

Bellind. Wat seght ghy Celion?

Celion. Bellinde, ach! ik sweert,
 En maght niet anders sijn: ik doe 'tgeen ghy begeert.

Bellind. Ghy sult als broeder my beminnen?

Celion. Ia Bellinde.

Bellind. Salt sijn gelijk ghy seght?

Celion. Ghy sult het soo bevinde.

Binnen.

Twede Handelingh.

Diamis, Calidon, Phillis met eenighe Herders ende Her-
derinney, speley ende singhen dit na volgende liedtjen.
 op de Stemme:

Geswinde Bode.

De liefde die een Herder draeght
 Tot sijn Herderin,
 Die voedt haer hert in liefdens graeght
 Door sijn trouwe min.
 Niemand mindt, oyt soo soet,
 Als men vindt, dat wel doet
 Een knecht,
 Die trouw is, en oprecht.
 Maer, waer sijn sy ach?

Die

Die men seggen mach
 Dat 'shaer liefde voen,
 Soo getrouw als d'Herders doen.

Men vindt geen Herders liefd gelijk,
 tSy ook in wat staet,
 Waer isser eenigh Conink-rijk
 Daer den Adel gaet
 Niet uyt lust, meer tot min
 Als om rust, voor sijn sin
 Door trouw,
 Te lieven voor sijn Vrouw,
 Hier of daer een Maeght
 Die sijn lust behaeght,
 Alse is geboet
 Sy de min bewenen moet.

Een Herder voerdt een heus gemoedt
 In sijn trouwe min,
 Sijn trouheyt is sijn waertste goedt,
 Daer een Herderin
 Meer op fiet, als een Maeght
 Die 'tgebiedt, meer behaeght:
 Om dat,
 Sy mint geen liefd, maer schar:
 Gheeft sy soeter soet
 Als de liefde doet
 Neen, o neen geen staet
 Die de liefd te boven gaet.

Amarante, Bellinde.

Amar.

Dus vrolik Calidon:

Calido.

Beleefde Amarant.

Geseten hier int groen op dese water kant,
 Quam my een lieve lust in myn gedachte dringhe,
 Die my met vrolikheyt dit liedtje dede singhe,

En Phillis heeft gespeelt,

't Gevogelt soet gequeelt,

Ia! 'tscheen de Beef jes wouwen

Partije met ons houwen:

Het soet getier hier.

Vant alder eelste dier

Verheften sich op 't grootste;

En ons gesangh naebootste.

De Naghtegael sloegh wt

Soo liefen soet geluyt,

Dat selfs vaar vreughd de watren

Op spronghen, door sijn schatten.

Calidon laet ons gaen;

Door dees begraefde paen,

Ons aende waterstromen

Verschuylen inde bomen:

Waer overlommert wy

Altsamen veyl; en vry

De Son kunnen ontschuylen;

In dicht bewossen kuylen,

By Lignons klare stroom,

Alwaer dat boom, by boom

De heuveltjes bedecken
Die ons een hut verstrecken.

Binnen

Diamis , Bellinde.

Beleefde Herderin, verschoont het stout bedrijven,
Indien myn Broeder u misdoet met dit te schrijven,
Soot u belieft, ontfanght dees brief die hy u sent.

Bellind. Hoe comt het, Diamis, dat ghy sijn Bode bent?

Diamis. Om dat nootwendigheyt hem 'tkomen deed beletten,
Door dagelijcxte plicht, en diergelijke wetten,
Hy send u dese gift, tot een erkentenis
Van vrundtschap, die door u, aen hem bewesen is.

Binnen

*De brief gelezen bebbende in haer selve
spreekt sy.*

Hoe Celion, wats dit? waer toe dees minne klaghte?
Ha! Celion, ghy sijt de bake myns gedaghte,
De vooghtheer van myn hert, de wellust van myn sin,
Die 'kwerlijk niet lief, maer innerlijk bemin,
O wel bedekte vondt, o soete liefdens wetten,
Om u Bellindes hert in 'tminnen vast te setten,
Mijn minne schijnt geveynst, maer ach! ten is soo niet,
Maer dat ik veynsen moet de reden my gebiedt,
Syt welcom, lieve brief die my een vreught sult wesen,

N 2

Wanneer

Wanneer ik by myn selfs u letteren sal lesen,
 Hier onder dese borst sal sijn u leger stee,
 Alwaer Bellinde gaet sal sy u draghen mee,

Binnen

Amarante.

IK ben begeerigh om te weten wat mach seggen
 Dees brief, die ik int bos hier flus vond neder leggen:
 'tOpschrift houd aen Bellind; gewis 'tis vrijery,
 Ik moetsle lesen, om te sien wat dat het sy.
 Hoe! Celion verliest, en schrijft hier aen Bellinde;
 Als dat hy haer wt liefd'houdt voor sijn wel beminde;
 Hoe dus toe, Celion? wat is dit Herders kindt,
 Dat ghy Bellinde, en niet Amarant bemint?
 Waerom niet Amarant? ey seght my door wat reden,
 En ben ik niet soo schoon als sy, van lijf en leden?
 Ben ik soo wel niet waerd bemint te sijn als sy?
 Verdien ik niet soo wel u liefde en gevry
 Als myn gespele? ach! eylaes! wats dit een quelle,
 Dat ghy op haer, en niet op myn u liefd wilt stelle:
 Geluckige Bellind, onluckigh maekt ghy myn,
 Mits ik tot Celion nu hoopeloos moet sijn!
 O brief! o brief wt u is my jets vreemts geseen!
 O brief! ik moet noch eens, nogh eens moet ik u lesen:
 Ghy sijt Bellindes vreught, maer Amarantes smert.
 O vreughde voor Bellind; o droefheyt voor myn hert:
 Nogh eens herlees ik u, o soete; wrede woorden,
 Soet aen Bellinde, wreet om dat sy myn vermoorden,
 En haer, eylasy, haer beweghen tot het geen

Daer

Daer sy soo waerdigh wort van hem om aengebeent.
 Ach! Celion, mind my, die u met Ziel en sinnen
 In liefde, en in trouw, sal trouwelijk weder minnen;
 Ach! Celion, trek af u herte van Bellind,
 En inde plaets van haer u Amarante mindt,
 By wien ghy al u wil sult hebben, en beleven,
 Om u te dienen haer vrijwilligh sal begeven
 Als een Slaevin, om te eeren, en 'tontsien,
 Gehoorfaemlijk in als wat ghy my mooght gebien.
 Wat sal ik best bestaen, wat sal ik best bedrijven,
 Dat hy myn liefd bespeurt? 'tis best aen hem te schrijven,
 En door een brief myn min t'ontdecken, waer dat goet?
 Het sy dan hoe het wil, myn dunkt het wesen moet,
 Ik gae my datelijk tot schrijven vaerdigh maken
 En schik dat voorts den brief in handen mach geraken
 Van myne Celion, ik gae, en spil geen tijt,
 Vermits in dit geval, de saek geen wtstel lijst.

Binnen

Celion.

WAt hebt ghy tegens myn besloten, wrede Goden?
 Waerom Bellinde my met sulke wree geboden
 Soo swarelijk belast? en myn genegentheyt
 Een sulken wreden wet, eylacy, voor geleyt?
 Dat ik haer niet en magh verfoeken tot myn Vrouwe,
 Maer wil dat ik met haer alleen sal vruntchap houwe,
 En vorder geene liefd betonen, hoe kent sijn,
 Dat ik de liefde soo bedwingen soud in myn?
 Dat ik in vruntchap met Bellinde soud verkeren?

N 3

En van

En van haer dien ik min, geen weder liefde begeren,
 O wreetheyt al te wreet, o wetten sonder reën,
 Ghy wilt dat ik niet ken, u straf is ongemeen,
 V dwangh en heeft geen plaets, u wetten geen vermoghen;
 Myn liefde ken int minst, Bellinde, niet gedoghen.
 Dat ik u vruntschap soud betonen sonder min,
 Dat sal, nogh ken niet sijn, o wrede Herderin.

Phillis met een brief.

Beleefde Celion, ik acht dat u gedaghten
 Noyt waren, om van myn dit Ichrijvent te verwaghten,
 Indien het u gelieft, ontfanght het van myn hant.

Binnen

Celion.

Ik dank u voor de dienst, 'thert in verlanghen brandt,
 Om sien, van wien dees brief aen Celion magh komen.
 Ik hoop Bellinde heeft een ander sin genomen,
 En sal verandert sijn in 'rgheen sy my gebodt,
 Mits dien sy heeft gespeurt myn droef heyt al te groot.
 Eylaes! wat wil dit sijn: wat sinneloos bedrijven
 Is dit, ha Amarant, aen Celion te schrijven?
 Hoe Amarant, wats dit, my tot u liefde versoght?
 O sleghte Maeght, waer toe heeft liefde u gebroght?
 Ten voeghd niet Amarant, dat Vrijsters sullen vrijen,
 Een saek vereyscht sijn plight, de tijden hebben tijen.
 Ten past de Maeghden niet te soeken Vrijers an,
 V moeyten is vergeefs, vermits ik niet en can
 Van myn Bellindes liefde af trekken myne sinnen,
 Die ik, soo langh ik leef, sal lieven en beminnen,
 Daer comt Bellinde aen verselt met Amarant,
 En hebben, beyd, soo 'tschijnt, Ergastus aende hant,

Ama

Amarante, Bellinde, en Ergastus.

Amar. 'tIs Celion, geluk voor u, dat wy u vinde.

Celion. Waerom?

Amar. Mits ghy geniet 'tgefelschap van Bellinde.

*Celion heel onwaerdigh van Amarante, gaet
by Bellinde.*

Celion. Myn vruntschaps plicht gebiet dat ik Bellinde groet.

Bellinde gaet van Celion, by Ergastus.

Bellind. Ergastus, dese bloemt, ik u vereeren moet.

Ergastus gaet van Bellinde by Amarant.

Ergast. Soo 'tAmarant gelieft, sal ikse haer vereeren.

Amarante gaet van Ergastus, by Celion.

Amar. Ick geesse Celion, cylaes wat mach hem deren?

*Celion heel onwaerdigh van Amarante, gaet
by Bellinde.*

Ergast. Hoe comt het dat myn dienst u soo onwaert mis haeght.

Beleefde

Beleefde Amarant.

Celion. Bellinde, schone Maeght.

Bellinde loopt van Celion af, by Ergastus.

Bellind. Ergastus, sit wat neer.

Amar. En ghy Celion, mede.

Celion loopt van Amarante by Bellinde.

Celion. Bellinde.

Amar. Celion.

Celion. Ey laet my dogh met vrede.

Bellind. Soo 't Amarant gelieft, laet ons vertrecken gaen.

Amar. Ik doe het geen Bellinde garen sagh gedaen.

Beyde Binnen:

Celion. Ha! wreede mooght ghy soo van Celion affscheyde?

Ergast. Ha! Amarant, magh u Ergastus niet geleyde?

Celion. Bellinde, waerom soo ondankbaer myn geloont?

Ergast. Ach! Amarant hoe u soo wreet aen my getoont?

Celion. Bellinde plaeght myn hert met hondert daysent pijn.

Ergast. En Amarant doet my, als was voor 'tvuyr, verdwijne.

Celion. Ergastus, wy sijn beyd met eene pijl gewont,

Myn lief die is geveynst, 'thert anders als de mont.

Ergast. De myne straf en wreet, in als myn liefde teghen.

Celion. De myne, is, eylaes, myn liefde niet genegen.

Ergast. De myne maekt geen werk, van al myn ongeval.

Celion. De myne my gebiedt dat ik niet lieven sal.

(Vrandt Celion, wat raet?

Celion. Myn raden is ten ende.

Myn

Ergast. Myn liefde baert my smert.

Celion. Myn liefde voed ellende.

Ergast. Haer wreetheyt is myn doot.

Celion. Haer af keer martelt my.

Ergast. De liefde is een beul.

Celion. De liefd is tyranny.

Ergast. De liefde schijnt een vreught.

Celion. De liefde oorsaekt strije.

Ergast. De liefde die schijnt soet.

Celion. Een soetigheyt vol lije.

Ergast. De liefde, vrundt, is vreemt.

Celion. Een wonderlijke saek.

Ergast. Onseker haer bedrijf.

Celion. Onseker haer vermaek.

Ergast. De liefde orsaekt quel.

Celion. De liefde orsaekt vrese.

Ergast. De liefde doet het hert in blijtschap droevigh wese,

De liefde wort genoemt een minnelijk verdriet,

De liefde kent het eyndt van sijn beginsel niet.

De liefde leeft door hoop, de hoop doet liefde leve,

Maer wie kent liefdens hoop verskeringhe geve

Van wtcomst goet oft quaet, geen ander als de tijt,

Dies ist de beste raet dat ghy geduldigh sijt.

Soo tracht ik ook te sijn, 'kwil liefd met hope voede,

En sien of d'wtcomst strekt ten quaden, of ten goede,

Binnen

Amarante.

HA! Celion is u myn dienst geen meerder waerd,
 Dat myn geboden gunst ghy niet en hebt aenvaert:
 Ha! Celion, ken u myn liefde niet behaghen,
 Daer ghy bespeurt dat ik soo trouwe liefde draeghe:
 Daer ghy, indien ghy wilt, wel klareljk bevindt,
 Met wat genegentheyt u Amarant bemindt?
 Ha! Celion, de liefd doet Amarante dolen,
 Mits dien ghy, Celion, haer sinnen hebt gestolen:
 Waer kender voor een Maeght dogh wesen swaerder pijn:
 Als liefd te draeghen, en niet weer gelieft te sijn:
 Myn liefd geweygert? Ach ten is niet te vergeten,
 Ach! Celion had ik int minste deel geweten,
 Dat soo onwaardigh ghy my voor het hooft soudt slaen:
 'kHad lever met gedult tot in myn doot gegaen,
 Eer ik geschreven had. Ach, had ik dat gelaten,
 Myn sughten sijn vergeefs, nae klaegen ken niet baten,
 Berou gaet my aent heit, en knaeght my het gemoedt;
 Ach! Hemel, ik beweene myn ramp, myn tegenspoet:
 Ik klaegh, ik quyn, ik treur, en sal met innigh knaeghe,
 Verteren vlees; en bloet, en eyndighen myn daeghe
 In hertseer, en verdriet, ach Hemel, ach ik sal
 Door een bedroefde doot slijten myn ongeval.
 Geen medecijn die my myn siekte sal genesen,
 Oft most myn Celion, met sijne liefde wesen,
 Ach! Celion, ghy sijt de oorsaek van myn pijn,
 Hoe wel dat ghy myn plaeght, ghy kunt myn hulper sijn:

Binnen

Bellin.

Bellinde, Celion.

Celion, hebt ghy Amarante niet vernomen?

Celion. Ik heb verstaen dat haer een sieckt is overcomen,
En dat sy leyt te bedt, als sijnde krank, en swak.

Bellind. Hoe! Celion, het is nogh onlanghs dat ik sprak
Met Amarante, dogh! wy sien het alle daeghe,
Hoe schielik dat een mens ter neder wort gellaghe.
Hoe haest het is verkeert, en met den mens gedaen.
Is Amarante siek, soo moet ik by haer gaen.
Com Celion, gae mee, op dat wy onder vinde
Hoe tmet haer wesen magh?

Celion. Trouhertige Bellinde,
Het is gelijk men seyt, men kent een vrundt in noot,
Daer is de trouw op recht, daer is de vruntschap groot,
Wanneer de swarigheyt de weelde dwinght te vliede,
Dat vruntschap dan de handt wil aen de vrunden biede,
Dat vruntschaps reghte proef, en trouheyts eygen aert
De vruntschap inde weeld, is geen spoogh waters waerd.
En vruntschap om't genot is waerdigh te vervloeken,
Alst u belieft soo wilt u Speelnoot gaen besoeken.

*Amarante te bedde leggende, comt
Bellinde by haer.*

Bellind. Hoe is het Speelgenoot, hoe ist, dus stil te bet?

Amar. Bellinde sijt ghy daer: ik weet niet wat my let
's Hert is my soo benaut,

Bellind. Dat speur ik wt u wesen.

Waer wt, myn speel-noot, is u dese quel geresen,
Hebt ghy eenighe pijn?

Amar. Och ja 'kheb innigh smert,

Onder myn linker borst, ter sijen van myn hert.

Bellind. Ik bid u Amarant, dat ghy my wilt verklaren
De oorfaek uwes quel.

Amar. Ach! wilt myn niet beswaren,

Ik draegh myn last alleen, ten magh niet sijn geseyt.

Bellind. Wel schroomt ghy dan voor my?

Amar. 'tGheen hier verborghen leyt

En magh ik niemandt als alleen de Goden klaghe,

En 'tgeen my schuyt int hert moet ik alleenigh draghe.

Bellind. Wie kender van sijn smert of quel gehulpen sijn,

Die niet ontdekken wil de orfaek van sijn pijn?

Dies seght my wat u let, licht dat ik hulpe vinde.

Amar. Wat sal ik seggen, ach myn speel-noot, ach Bellinde:

Ey droeve sughjes spreekt, ey lieve spreekt voor myn.

Bellind. Hoe kunt ghy dus beveynst voor uwe speel-noot sijn?

Vertrouwt ghy my dan niet?

Amar. Soo veel gelijk myn selven.

Bellind. Soo wilt dan in u hert u quellingh niet bedelven,

Maer geef my van u quel de oorfaek te verstaen.

Amar. De schroom houdt my te rugh, ach speelnoot kost ghy 't raem.

Bellind. Ik heb op Amarant een al te goet vertrouwen

Dat sy jets soud int hert voor myn verborghen houwen.

Amar. Ach! dat ik dorst, eylaes, oeyme, ik darf niet,

De schaemte al te strikt het melden my verbiedt,

Op dat ghy myn niet soudt voor een beveynsde scheidn,

Soo wil ik, en ikken myn hert eylaes, niet melden,

't Hert leyt my op de tongh, maer ach de sprake sluyt,
Vermits, ik weet niet wat myn trage lippen sluyt.

Ik weet niet, Speelnoot, wat my doet het melden derve,
Het woort steeds op de tongh het spreken doet besterve:

Ik slae de hant voor 'toogh, en met gebroken spraek,
Beklemt van herten, moet ik u van dese saek

Myn waerde Speelgenoot, met flaeuwe stem verklaren

Wat dat my is geschiet, wat is my weder varen.

De vruntfchap dwinght my dat ik u myn hert ontsluyt,

Ghy vraeght, Bellinde, my waer wt de quellingh spruyt?

De quellingh, die my plaeght en pijnicht aende sinne,

Bellinde, ach dat is.

Bellind. Wat ist?

Amar. Het is de minne.

Bellind. Ist min?

Amar. 't Is min, eylaes, 'tis minne die my plaeght.

Bellind. Wie is het Speelnoot, die ghy uwe liefde draeght?

Amar. Een Herder, ach eylaes.

Bellind. En mach ik dan niet weten

Hoe dat den Herder, Amarante, wert geheten?

Amar. Het is een Herder die een ander Maeght bemindt.

Bellind. En is hy, Amarant, tot u niet weer gefint?

Amar. Ach! neen, dit is het geen waerom ik dus moet lijen,

Bellinde, wie fal my van dit verdriet beviijen?

Bellind. Ey! segh my wie het is!

Amar. Oft ik het feggen kon.

Bellind. Ghy kunt, indien ghy wilt.

Amar. Het is u Celion.

Bellind. Myn Celion.

Amar. De uw.

Bellind. Wel waerom dogh de myne?

Amar. Om dat ik seker ben, als dat ghy sijt de sijne.

Bellind. 't Is, Speelnoot, misverstant.

Amar. Ten doet.

Bellind. Het is voor waer

Geloof my Amarant, in 'tgeen ik u verklaer,

Ghy sijt geluckigh, overmits de Goon u gunne,

Myn gunste door de welk ik u sal helpen kunne

Dat ghy van Celion nogh worden sult bemindt,

Ten aensien vruntschaps plight my soo aen u verbindt,

Dat ik, om uwent wil, myn wreughde wil ontberen,

Indien ons vruntschap daer sal kunnen door vermeren.

Dat Celion myn lieft, ik nimmermeer ontken,

En lochen het ook niet dat ik hem gunstigh ben,

Al 'tgene Celion en ik te samen pleghen

Dat is alleenlijk van reghte vruntschaps wegghen,

Op sulke voorwaerd heb ik hem vergunt, dat hy,

Wel komen magh, en leven broederlijk met my.

Maer int verzoek van liefd is Celion bedwonghe,

Wermits ik aen hem heb expresselijk bedonghe

Dat hy (in 'tgeene hem geboden wort van myn)

In alle vlijtigheyt ook moet gehoorfaem syn.

Hy magh my anders niet als broederlijk beminne.

De wijl ghy Speelnoot, sijt myn waerdighste vriendinne,

Sal ik wt vruntschap hem tot uwe liefd gebien,

En twijffelt niet oft ghy sult hem gehoorfaem sien.

Amar. Wat vruntschap sal ik u, myn Speelnoot, weer betonen?

Met wat vergeldingh sal ik uwe vruntschap lonen?

De trouwigheyt die ghy aen Amarante doet,

En ken, soo langh ik leef, niet gaen wt myn gemoedt:

Maer

Maer sal in eeuwigheyt my striktelyk verbindē

Om alle dankbaerheyt te tonen aen Bellinde,

Ik coom wat weer vant bedt.

Bellind. En ik myn plight voldoe,

En gae na Celion soo dadelijke toe.

Binnen

Derde Handelingh.

Bellinde, Celion.

MEn seyt beloft maekt schult, de schult vereyft volbrengē,
Ghy hebt wel eer beloofd dat ghy my soudt gehenghen
Al'tgeen ik, Celion, op u begeeren moght.

Celion. Dats waer, wat ghy begeert, dat sal ook sijn volbrocht;

Daer ken geen liever vreught aen Celion geschieden,

Als dat Bellinde hem gelieve te gebieden;

Mer meer genoeghen ik volbrenghen wil myn schult,

Als ghy my, ha Bellinde, oyt gebieden sult.

Bellind. Ha! Celion, 't sijn woorden die ik u hoor seggen.

Celion. Geen last, het sy hoe swaer, dat ghy my mooght op leggen,

Of Celion die sal aen u ten dienste staen;

Schoon dat ghy hem gebodt tot in sijn doot te gaen.

Bellind. Nu Celion my heeft soo groten maght gegeven

Word ik daer door tot myn verfoek meer aengedreven.

Indien ghy Celion, my dit verfoek voldoet,

Sijt seker dat daer door myn vruntchap meerder voedt

Tot uwaerts, en ik sal u meerder liefde draeghen,

Als ik oyt heb gedaen, ten is niet myn behaghen,

Dat

Dat ik u Celion, een sake wil gebien
 Een saek, ik segh een saek niet mooghlijk te geschien,
 Neen, Celion, o neen, ten sijn geen sware saeken,
 Ten is geen prikkel maer een lieffelijk vermaken,
 Het is een sulken saek die ik een vreughde acht,
 Intkort, een saek, waer nae dat menigh minnaer tracht,
 Dies ik vertrouw ghy in beloft niet sult falieren.

Celion. Int minste niet dat wil ik u met eden sweren,
 Het sy ook wat het wil ghy sult my willigh sien.

Bellind. Wel aen dan Celion, soo wil ik u gebien,
 Dat ghy om mynent wil, sult Amarante minnen.

Celion. Bellinde.

Bellind. Celion.

Celion. Bellinde, hoe, myn sinnen
 Van u dan trecken af?

Bellind. O neen, maer ghy sult myn
 Beminnen gelijk nu.

Celion. Bellinde, ken dat sijn?

Bellind. Och ia! ghy sult met my als Broeder vruntschap houwen,
 Als Suster lieven my, en met mijn Speelnoot trouwen.

Celion. Bellinde, ach, eylaes, te wreet is u gebiedt.

Bellind. Soo ghy 'tmy weygert is de vruntschap heel te niet.

Celion. Eylaes, hoe sal ik my in dese saek best draeghen?

Bellind. Indien ik myn gebodt vind tegens u behaghen
 Betoont ghy, dat ghy u gedaen beloften breekt,
 En dat ghy my niet liefst soo ghy hier tegen spreekt.
 Hebt ghy my lief? soo laet het Celion, nu blijken.

Celion. Soo lief, dat op der Aerd en is niet myns gelijken.

Bellind. Daer toond nu proeve van.

Celion. Ha schone Nymph, geloof

Dat u gebodt my noyt de goede wil berooft,
 Die tot voldoeningh is gewilligh en geneghen,
 't Volbrenghen moet geschien alleen van vruntſchaps wegghen?

Maer wat de liefd belanght, daer ſeyt het herte neen,
 Ey! offert my ter doot, ſoo ben ik beſt te vreen.

Bellinde, 'thert belwijkt, de krachten my ontbreken,
 Soo dat ik langher niet een woort ſal kunnen ſpreken,
 De ſpraek beklemt my, en van ſlaeuwte ſchijn ik doot,
 O wree Bellinde, dees u wreetheyt is te groot.

Dat ghy my 't leven gaeft om weder te beroven,

Dat ken u Celion, Bellinde niet geloven.

Is u, u hertje ſoo van 'tmenſchelijk vervreemt,

Dat ghy, die 't leven gaeft, my 't leven weer beneemt.

Iffer te werelt dan, dat vraegh ik, o Bellinde,

Geen ander hulp, oft raet voor Amarant te vinde?

Als haer gelontheyt te verkrijghen door myn ſmert?

Soo ben ik dan bereyt te offeren myn hert,

Tot quelligh, pijn en ſmert, tot allerleye plaeghen,

Soo langh, tot Celion wert in ſijn graf gedraghen.

Bellind. Is dit, ha Celion 'tgeen ghy my hebt beloofst:

Nu ſien ik dat ghy my, van vruntſchap heel berooft.

Ha! Celion, hebt ghy my niet beloofst te gunnen,

Het ſy ook wat ik ſoud op u verſoeken kunnen?

Waer is belofrenis, o woorden ſonder daet,

Hoe ghy u vruntſchap meent, ghy nu wel blijken laet.

Celion. Volbrengh ik u gebodt, ſoo moet daer wt geſchiede

Dat ik voort aen geen meer ken ſijn in u gebiede.

't Gebieden is dan wt, 't gebieden is gedaen,

Ik ken dan onder u, Bellinde, geen meer ſtaen.

't Is tegens u beloofst, ghy wilt dat niet ken weſen

Soo 'k Amarante lief, soo is de liefd (voordefen
Aen u betoont) te niet: mits dien dat ik dan ben
Haer dienaer, sijnde d'haer, de uws niet wesen ken.

Bellind. Ghy kunt, indien ghy wilt, myn Broederlijk beminnen.

Celion. Bellinde, ach! hoe sal dat Celion beginnen?

Bellind. Ik sweer, dat ik u liefd van geender waerden acht
Voor en aler ghy myn begeerten hebt volbragt.

Binnen

Celion. Ha! Hemel, Goden, waer sal Celion sich wenden,
Wiens hert bedoven leyt in droefheyt en ellenden?

Wat mensch ik segh wat mensch gevoelter sulck verdriet,
Als Celion, eylaes, als Celion geschiet?

Wrede Bellinde, hoe, wat meent ghy, dat myn sinnen
Gehoorsaem willen sijn u wetten, om te minnen

Haer die ik in het minst niet hooren mach nogh sien?

Bellinde, sult ghy my naer uwe wil gebien?

Bellinde, sult ghy my int minnen wetten geven?

En sal ik buyten u, naer uwe sinnen leven?

Wat waent ghy, dat myn liefd op sulck een lossen gront

Geleyt soud sijn, dat ik nae wetten van u mondt

Myn liefds genegentheyt soud naer u wille leyden,

En volghen uwe sin, en van de myne scheidten?

Bellinde, wat waent ghy, wat waent ghy dat ik sal

My tonen, dat ik ben gelijk een lichte bal,

Die na des kaetsers wil wert hier en daer geslaghen?

Bellinde, Celion en most sich soo niet draghen,

Neen, neen Bellinde, neen, myn trouheyt is te groot,

Bellinde is myn lief, of Celion is doot.

Ha! wrede, segh ik wreet, eylaes, waer vondmen wreder?

Ha wreetste alre wreet, wie was de min oyt leder

Als

Als uwe Celion? die ghy te strikt gebiet
 Te minnen Amarant, maer ik en doe het niet.
 Op Bos-goon, Satirs op, op monsters wreede beesten,
 Op segh ik naer gespook, onsielijke geesten
 En rukt en plukt het vlees van Celions gebeent,
 Die hier in raserny sijn ongeval beweent.
 Nacht-spoken, wilt terstont voor Celion verschijnen,
 Doet felle Doot de Ziel van Celion verdwijnen:
 En stroopt hem vel en vlees gelijkelijk van 'tbeen,
 En sendt het holle rif voorts nae Bellinde heen,
 En wreekt myn droeve doot alleen met haer te plaeghen,
 Wilt haer myn bloedigh hert ten offerande draeghen
 Soo vers en warm alst is besmeult met minne bloet
 Op dat het overtuyght haer al te wreet gemoedt,
 Ik segh haer wreet gemoedt gans ydel van medoghen,
 Het schijnt Bellinde heeft een Tigerin geloghen.
 Ik Amarant? ha ha, ha ha ik lacherom.

Damon Wel Celion, hoe dus?

Celion. Wie sijt ghy? ben ik dom,
 Of ben ik sinneloos? vrundt Damon, comt wat nader,
 O ouwe trouwe man, en spits Broer van myn Vader?
 Hoe ist?

Damon Met my noch wel ik ben in goede staet.
 En heel begerigh om te weten hoe't u gaet.

Celion. Gans sleght, myn vrundt, niet wel, het schort my inde sinne.

Damon Ontdekt my uwe quel.

Celion. Hoe soud ik dat beginne?

O neen, tis ongeraen, neen Damon, 'tmach niet sijn.

Damon Ik bid u vrundt, licht ik u helpe wt de pijn.

Celion. Sal ik het seggen?

Damon Iae.

Celion. O neen ten magh niet wesen,
Vrunt Damon, ghy en kunt myn quellingh niet genesen?

Damon Ik ken vertrouwt het my, segh my maer wat u let.

Celion. Ha Damon, Damon, Amarante leyt te bet.

Damon Wat wilt ghy, Celion, hier mee te kennen geven,
Is Amarante doot?

Celion. O neen, sy is int leven,
Maer, siek.

Damon Is hare siekt dan oorfaek van u pijn?

Celion. Ia Damon ja, ogh ja.

Damon V quel moet liefde sijn.

Celion. O neen ik lief haer niet.

Damon Lieft sy dan u?

Celion. tKen wesen.

Damon Is wt haer liefde dan u sinne quel geresen?

Celion. Ia Damon, dats geraen, sy mint my al te seer.

Damon En mint ghy, Celion, dees Herderin niet weer?

Celion. Neen, Damon.

Damon Ken dat sijn? kent Celion, geschiede,

Dat ghy van haer gelieft, de liefde kunt verbiede

Toefeggingh uwes liefd: wel Celion, 'tis vreemt

Ghy Amarantes liefd niet meer ter herten neemt.

Celion. Ha Damon, is dat vreemt?

Damon Och ja.

Celion. Hoe meughjet spreken,

Dogh, ik verschoon u, overmits dat u ontbreken

De gronden van dese saek en quellingh mynes sin,

Ha! Damon, weet ghy wel dat ik een liever min?

Een, die by Amarant niet is te vergelijken,

Een

Een, die ik lief, maer die eylacy, my doet blijken
Dat sy de wet van liefde niet alte wel en kent.

Damon Wie ist?

Celion. Een Hederin,

Damon Waer woontse?

Celion. Hier omtrent,

Hier, Damon, byde vliet van Lignon.

Damon V beminde

Die ghy soo trouwlijk lieft, hoe hiet die?

Celion. s'Hiet Bellinde,

Bellinde, Damon is de oorfaek myns verdriet.

Damon Mits dien ghy haer bemint, en sy bemint u niet,
Dits 'tgene dat u quelt, ist Celion?

Celion. Dits myn quelle,

Vermits Bellinde my te vooren heeft doen stelle

Een wet, een wrede wet, die'k niet volbrengen ken.

Dits oorfaek, Damon, ach, dat ik dus finloos ben.

Sy weet hoe seer dat ik haer liefde ben geneghe,

Ha! Damon, Damon vrundt wanneer ik overweghe

Wat sy op my begeert, wat sy my leyt te last,

Ist wonder dat ik selfs myn selfs niet an en tast.

Damon Wat is het Celion, dat sy u leyt te voren?

Celion. Het meeste ongelijk dat menschen moghen horen,

Sy weet met welke liefde haer Celion bemindt,

Sy weet het, hoe getrouw, haer Celion besint,

Sy weet het, dat ik haer soo trouwe liefde draeghe

Als men ter werelt oyt in eenigh minnaer saghe,

Sy weet het, welke liefde dat ik haer heb beroont,

Sy weet het, hoe 'k haer dienst met liefde heb geloont.

Niet regentlaende dees, wil sy, dat ik myn sinne

*Bellinde hebbende een brief van
Celion leest die.*

IN dien ik (chone Bellinde, aen u verdient hebbe soo vvreedelijk onthaelt te vverden, ende met sulck een loon beloont als ik van u ontfanghe, heb ik veel liever een eynde van myn daeghe, als een uvvr meer te leven, edogh nu het sijn ken om Bellinde te ghenoeghen sal ik in alles haer ghehoorfamen, volbrengende 'tghebodt van te beminnen u gheliefde Speelnoot Amarante, maer, ach! gedenkt Bellinde, soo langh my dese dvvange pijnight, dat yder dach myns levens bitter sal verdvvijnen, mijn leven gheen leven, maer veel eer een sterven sal genoemt vvorden, ende dat ter liefde van mijn gheliefde Bellinde, vviens vrundt en dienaer dat is, ende blijven sal.

Vve getrouwe

Celion.

Ik

Ik gae, om Amarant te seggen dat sy wert
 Bemint van Celion, nu sal de droeve smert
 Die sy door liefden heeft om Celion geleden
 In vreught verkeren, en haer stellen weer te vreden.

Binnen

Vierde Handelingh.

Cloridon, Celion.

K Sagh garen Celion, als dat ik by myn leven
 V moght ten Hawelijk aen eenigh Dochter geven,
 Met wien ghy eerlijk u leven slijten meught,
 Ten aensien ghy nu sijt int beste van u jeught.

Celion. Een goet gehoorfaem kint leest na sijns Vaders wetten,
 En wat myn Vader wil daer nae sal ik myn setten.

Maer wat voor een partuyr leyt my myn Vader toe?
 Aen wie gelieft het hem dat ik verfoekingh doe?

Waer, en met wien dunkt u, dat ik best soude trouwe?

Clori. Ik wil u Celion, myn sin te voren houwe,
 Maer daerom sult ghy niet gehouwen sijn myn sin
 Maer d'uwe te voldoen.

Celion. Myn Vader, ik bevin
 Dat ghy voorsightigheyt gebruykt in liefdens dade,
 Men siet den Ouders vaek tot d'Eght hun kinders rade.

Iac

Ja selfs met dwangh ten Eght teghen haer sin besteen,
 Het gheen ik acht te zijn gants buyten recht en reën ;
 Vermits ghedwongen Trouw is liefdeloos, dies reden
 Ghetuyghen sulke Eght te zijn vol swarigheden,
 De reden niet alleen, ons leert dat sulke Trouw
 Veel swarigheden baert by Eghte Man en Vrouw :
 Maer selfs d'ervarentheyt, die ons leert alle daghen
 Hoe menigh datter zijn die sulke Eght beklaghen ;
 Want waer geen liefd' en is, dit is een vaste gront,
 Daer salmen sien dat Eglit ghedijt tot schand' en sondt :
 Dies Vader wijslijk seyt, dat ik in 't stuk van minne,
 Voor alle faken moet te raet gaen met mijn sinne,
 Doch garen hoor ik wat mijn Vader is ghesint.
 Clorid. Ghy toond in alles u als een ghehoorsaem kindt,
 Weet Amarantes Vaer een Man van deughtlaem leven,
 Heeft Celion, soo veel my inde mont gegeven,
 Dat hy wel soeken souw aen onse kant te zijn.
 Wat dunkt u Celion ?

Celion. Ik vinde niets in mijn
 Dat yet wat is gheneyght om Amarant te vryen ;
 Dat het Bellinde waer, dat mocht ik beter lyen.

Clorid. Bellinde ?

Celion. Jae, ik meen Philemons Dochter.

Clorid. 'k Weet.

Ghy hadt u liefde daer soo qualik niet besteet.
 Indien 't de Goon met u gheliefden soo tevoeghen,
 Ik soud my, Celion, daer heel wel in ghenoeghen,
 Bellinde die is schoon, daer by een eerbaer Maeght,
 Die 't lof van ware deughd voor al de werelt draeght.

Celion. Mijn vader, wout ghy eens Bellindes vader spreken,

En sien oft ghy aen hem kost speuren eenigh teken
 Van gunst tot my waert, en van veer eens onderstaen
 Of het in dese saek, met my sal willen gaen,
 Clorid. Wy sullen, Celion, soo voort eens over leggen
 Op wat manier wy hem hier best van sullen seggen.

binnen.

Amarante.

Gheveynsde Celion, wat doet ghy my al smert,
 Mijn mint ghy met de mondt, Bellinde met het hert;
 Daer sien ik Celion, die my soo vaek doet klagen.

Celion. Ik groetu Herderin.

Amara. 'k Moet Celion yets vrAGEN.

Celion. Ik ben u Diënaer, my ghebedt wat ghy begeert?

Amara. Lieft ghy my, Celion?

Celion. Jae ik Nimph.

Amara. 't Is vals.

Celion. Ik sweert.

Amara. Wat sekerheyt soud ghy my daer van kunnen tonen?

Ghy kunt niet Celion, dies sweert niet, wilt verschonen
 De vraegh die ik u doe, wat oordeelt ghy de min,
 Wat is de min? wat heeft te recht de minne in?

Celion. Ik heb 't vermogen niet daer antwoord op te geven.

Amara. Gheveynsde Celion,

Celion. Gheveynst?

Amara. Van al mijn leven

Ik gheen gheveynsder vond, als ik u wel bevin,

Soo ghy my mint, voldoet mijn yraghe op de min,

En seght my wat min is?

Een

Celion. Een kragtighe bewegingh,
Die door natuur verwekt inwendighe ghenegingh
Tot vleeschelijke lust.

Amara. My voorder noch voldoet
Waer komt die lust van daen ?

Celion. Wt geyl, en hitfigh bloedt.

Amara. Ken niemant Celion, als door een geylheydt minne ?

Celion. Och ja, ghewisselijk, maer mits ghy Herderinne,
Van min, en niet van liefd' u vraghe aen my maect,
Soo spreek ik maer alleen van 't gheen de minne raect,
Maer meent ghy vande liefd' soo sal ik anders spreken.

Amara. Het geen ik meen is liefde en eer'lijk minne-teken,
Ik meene sulke min, die eerlijk betraght
Al 't gheen de liefde van de soete min verwaght.

Celion. Die liefd' is, als ik segh, een minnelijk gheneghen,
Om yemandt door de liefd' tot minne te bewegen.

Amara. Dat is : soo als ghy segh, maer 't gheen die liefde voedt
Waer wt ontfaet het doch ?

Celion. Wt een oprecht ghemoedt.

Amara. Wat doet doch dat ghemoedt in liefds oprechte saken ?

Celion. Het traght van sijn gheliefd', sijn eygen-dom te maken.

Amara. Dits proeve Celion van u gheveynsde min,
Dees vraghe heeft alleen het reghte proef-stuk in
Waer door geveynstheyt wert van trouheydt onderscheyde,
Wat liefd' niet voort en comt wt goe ghenegent heyde
Die is gheveynst, hoe wel sy eygendom betraght,
Gheveynsde liefde is in 't lieven sonder kraght,
En wie in sulker wijs sijn liefden aen wil legghen,
Is valsch in sijn ghemoed, dat nae u eyghen segghen ;
Want ik bespeur in u, dat ghy lieft met de mondt,

En dat u herte leyt heel op een ander grondt,
 Dat Celion mijn liefst, dat ken ik noyt vertrouwen,
 Noch Celion en kent met reden staende houwen.

Celion. Want trouwe Amarant, ghelooft dat ik u min,
 En metter herten lief, mijn lieve Herderin;
 Mits sy, die 't my ghebedt, my is soo lief en waerde,
 Dat ik geen dinghen haer ken weygeren op aerde;

Het zy ook wat het zy, ter werelt isser niet,
 Ik sal't volbrengen, als 't Bellinde maer gebied. (kragte.

Amara. Waer liefst' geschiet door dwangh, daer heeft de liefst' geen

Celion. De waerdigheyt van die gebiedt, voed liefdens maghte.

Amara. Wat yemandt te gheval in liefst' een ander doet,

Dat is: een teghenheydt in het verliest' ghemoet.

Celion. 't Behoort te zijn van die, die trouwe liefste draghen,

Te traghten dat sy haer gheliefste wel behaghen.

Amara. In alles wat haer van 't gheliefst' gheboden wert.

Indien ghy Celion, Bellinde met u hert

Opreghtelijke liefst, ghelijc ik vast vertrouwe,

Hoe kunt ghy dan dit stuk met reden staende houwe,

Dat ghy ter liefst' van haer, voldoen soud heur ghebiet,

En lieven daer sy wil, dat ghy wilt, lieven niet,

't Is boven de natuur 't gheliefste te versaken,

Om daer door meerder liefst', by het gheliefst te maken;

't Vermindert liefst', mits ghy een ander minnen moet,

Ten ken gheen liefste zijn, datmen door dwange doet,

De reden die ik toon, kunt ghy niet tegen weren,

Nu Celion, de tijdt ghebiet my 't huys te keren,

Vaerd wel.

Celion. Ik gae met u.

Amara. Onnodigh.

't Moet

Celion. 't Moet gheschien,

Hoe wel ghy my mistrout, sult ghy mijn trouheyt sien.

binnen.

Ergastus.

Overfchone Herderinne,
Voedsteresse mijnes minne,
Ziele-boeyster, lieve Maecht !
Die mijn ziel, mijn hert, mijn leven
Soo in liefd' hebt aenghedreven,
Dat u slaef om weer-liefd' vraeght.

Ha ! Bellinde pronk der aerde,
Als ik uwe groote waerde
Overweegh in mijn ghedaght,
Soo en heeft het hert geen ruste,
Liefde drijft my aen door luste,
Dat ik u weer-liefd' betraght.

Lieve lommer, koele stromen
Overlommert vande bomen,
Rust-plaets voor een minnend hert !
Groene telghen, soete bladen,
Op ghepronkt, door u cieraeden,
't Minnend hert vervrolikt wert.

Daer het vrolik tierelieren,
Vande schaterende dieren,
Bloemen, kruyden, bomen, blaen,
Door het singhen, door het quelen,

Door het dertel minne-spelen,
In haer fleur, en weelde staen.

Gaet dees welluft niet te boven,
Al de lust van Princen Hoven ?
Conincx schat by 't herders hert
Heeft in waerde, gheen ghelyken,
Herders doen ghenoevingh blyken,
Conincx over-vloet baert smert.

Daer sien ik Philemon, de Vader van Bellinde,
Ach ! oft den Hemel gaf dat ik aen hem moght vinde,
Toefeggingh op 't verfoek, dat ik nu heb in 't fin
Aen hem te doen, om sijne Dochter die 'k bemin:
Ik groet u Philemon.

Phile. En ik u desghelyken.

Ergaft. Ik ben ghenootfaekt, yets aen u te laten blyken ;
Oprechte Philemon, ghetrouwe ouwe Man,
De saek foodanigh is, dat ikse niet en kan
Verholen in het hert voor u verborghen houwen,
Als 't u believen waer soo soud ik garen trouwen
Aen uwe Dochter, die ik hertelijk bemin
Verguntse my ten Eght.

Phile. Hoe weet ik of haer sin
Ergaste, tot de liefd' soud moghen zijn gheneghen,
Ik wenschte dat sy had een goet partuur verkregghen,
'k Bedank u voor de eer van u verfoek aen mijn,
En wat dat my belanght, 'k sal u niet teghen zijn :
Ergaste, uwe deught en heulheydt my verbinde,
Dat ik toefeggingh doe aen u, als dat Bellinde

(Indien

(Indien sy 't is ghesint) sal zijn u Echte Vrouw.

Ergast. Haer gunst aen mijne liefd' ik vastelijk vertrouw,
Ik hoop door trouwe dienst haer herte en haer sinnen,
Ik hoop door trouwe liefd' en door stantvaste minnen
V Dochter, Philemon, te kryghen op mijn zy,
Indien dat ghyse maer beloven wilt aen my,
Op dese voorwaerd, dat soo ik haer ken bekoren,
Dat dan Bellinde sal Ergasto toe-behoren.

Phile. Soo veele my aengaet Ergaste, daer 's mijn handt,
Tot een verfekeringh, en als een vaste bandt,
Dat ghy Bellinde sult voor uwe Huys-vrouw Trouwen.

Ergast. Ik dank u Philemon, Ergastus sal hem houwen
Verbonden aen u dienst, met alle dankbaerheyt,
Nu ghy Bellinde my ten Eght hebt toegheseyt.

Phile. Daer komt mijn Dochter aen, ik wil u by haer laten,
Ergastus mach besien hoe hy 't met haer ken praten. Binnen.

Bellinde wt.

Zijt heuffelijk ghegroet, beleefde Herderin!
Wiens ooghsens trecken my het herte tot de min,
Bellinde 't is niet vreemt, dat ik (door u t'aenschouwen)
't Inwendigh niet en ken in 't hert verborghen houwen:
Mijn liefde die berst wt, Ergastus bidt u an,
Ergastus in sijn liefd' niet langher veynsen kan,
Ergastus heeft sijn liefd' Bellinde langh ghedraghen,
Ergastus dorst u noyt om wedet-liefde vraghen,
Ergastus heeft voor langh gheleghentheyte ghesoght,
Dat hy sijn liefden u te kennen gheven moght:
Ergastus heeft u langh ghelieft voor sijn beminde,
Ergastus lieft als noch geen liever als Bellinde,

Erga-

Ergastus heeft de liefd' langh in het hert gevoelt,
 Maer nu , nu ist de tijt ! dat liefde blijken moet;
 Mijn Nimphjen sit wat neer hier onder dese bomen,
 Al waer de water beek wtstort sijn klare stromen,
 Daer 't lieffelijk gewas van bloem en kruytjes staen,
 En pronken hare struyk met blos en groene blaen;
 Ey! set u hier wat neer, op dat Ergastus sinnen,
 Verwonnen vande liefd' Bellinde moghen minnen,
 Aenschouwt dees frisse grondt, en dese bloempjes soet,
 Waer van Ergastus sal voor u een roosen hoet

En

En kransje vleghten, 't gheen dat hy door liefds behagen,
Verloekt Bellinde, ghy hem wilt ter liefde dragen.

Bellind. Ik weet Ergastus, niet, of tijdt het lyen mach,
En oft ons yemandt hier verselt te samen sagh,
Wy leden opspraek, dies ik ben door dien in vrese.

Ergast. Bellinde, Nymph, ik bid, wilt niet vreesachtigh wese,
Ik mengh dees roosjes, en de bloempjes door malkaer,
En druk het kranfeliyn om u ghekrulde hayr.

*Sy gaen t'samen inde groente neder sitten, Ergastus plukt eenige
bloemen, ende maeckt een kransken.*

Nu bloempjes, nu ontluylt,
Nu u Ergastus pluykt
In 't eelste van u groeyen ;
Ergastus u berooft,
Op dat ghy om het hoeft
Sult van Bellinde bloeyen.

Ontloken roose blaen,
Hoe praghtigh sult ghy staen,
Om dees ghekrulde hayren ;
Die spelend om u mondt
Met lokjens kruyf en blondt,
Of 't goude draden waren.

O ! roosje schoon van kleur,
O ! bloempjes soet van geur ;
Hoe praghtigh sult ghy pronken,
Wat ooghen datter zijn
Die sullen 't kranfeliyn
Begluren, en belonken.

MINNE - SPIEGEL

Het alder keurighft puyk,
 Dat pluk ik van fijn ftruyck,
 Om u een pruyk te maken,
 Van roofjes en van kruyt
 Lees ik het keurighft uyt,
 Daer ik weet aen te raken.

Wat Iufferlijk gheslaght,
 Wat Adelijke praght,
 Wat floet in Princen Hoven,
 (Hoe wel met perlen fijn
 Gheciert haer hulfels fijn,
 Gaet dit cieraet te boven.

Bellin. Dewijl ghy 't kranfje maekt
 Ergafte 't hertjen haekt,
 Een rijmpjen uyt te fingen;
 De vreught die 't hertjen heeft
 De lufjes vryheyt geeft
 In vreughden uyt te springhen.

Ergaft. Bellinde, Nymphje finght,
 Nu u een lufje dwinght
 Om 't hertje te verquicken,
 Mijn hertjen, en mijn fin,
 Die fchijnen Herderin,
 In leckerny te fticken.

Bellinde finght, Stemme,

Ghy lodderlijke Nymphjes foet.

Wat leven voed de meeste ruft,
 Wat hertjes gragen meer in luft,

Die

Die inde lommer kuylen,
Of Conincx Hoven schuylen?

Het hoofſche hert heeft wat het wenſt,
Waer door het menſchelijk ontmenſt,
De vol op graeght in weelden
Na 't gheen de luſt voorbeelden.

Door tergingh van gheneghenthey,
De luſt tot vremde graeghte leydt,
Een graeght die niet ken ruſten
Of ſy verkrijght haer luſten.

Maer 't hertje dat in 't graſedal
Sijn luſt heeft in ghenoegings al,
Gaet veer in ruſt te boven
De luſt in 's Conincx hoven.

Ergaſte, waſt niet ſoet?

Ergaſt. Bellinde Nimph, ik moet
Door deſe ſoetheyts krachten
In volle vreughd verſmachten;

Mijn kranſjen is ghereet,
En waert aen u beſteet
Laet het Ergaſtus hechten
Om uwe blonde vlechten.

Bellind. Ik bid Ergaſte, doet
Het kranſjen om mijn hoet.

Ergaſt. Mijn Nimph ik had het garen,
Om u ghekrulde haaren.

Bellind. Ik ben dat niet gheſint.

Ergaſt. Waer om niet Herders kint,

En ist niet Herders wijse
Wie sal het doch misprijfen?

Bellind.

Ik hebber reden toe,
Waerom dat ik het doe.

Ergaft.

Soo wilt my dan verschonen,
'k Sal my ghehoorsaem tonen,
O! Flora van ons wout,
Geen Peerlen, nocte Gout,
Geen kosteler çieraden,
Als dese Roofse bladen.

Bellind. Ergaste, 't is mijn tijdt, om weer nae huys te keren.

Ergaft. Soo haestich Herderin? ey! wilt op mijn begeren
Toelaten, dat ik u, mijn Nymphelijc gheley,
Tot aen u woningh toe, door dese klaver wey.

binnen.

Ergastus weer vte.

Hoe meer ik by u ben, hoe meer ik u beminne,
O overschone Maeght! beleefde Herderinne;
Hoe meer ik u aenschouw, hoe meer ik met u spreek,
Hoe meerder ik in liefs gheneghentcydt ontsteek,
Hoe meerder ik gheniet het by-zijn van Bellinde,
Hoe dat ik meerder vreught in dese vreught' ken vinde,
Ha! tongh, waerom deed' ghy Bellinde niet verstaen
U liefd? waerom spraekt ghy haer om geen weer-liefd aé?
Waerom haer niet ontdekt? waerom haer niet ghebeden?
Waerom haer niet ghemelt u liefs gheneghentheden?
Ergaste waerom haer u meningh niet gheseyt?
Waerom niet voor ghestelt mijn goe gheneghenthey?

Ergaste,

Ergaste, had ghy haer ten delen voorghehouwen,
 Als dat haer Vader my belooft met haer te Trouwen :

Had ik haer dese saek een weynigh doch ontdekt,
 Op dat ik had ghesien, of haer begeerte strekt
 Om my haer weder-liefd' goetgunstigh te verleenen,
 Om met Ergasto inde liefde te ver-eenen,

Daer comt haer Vader aen, nu sal ik haest verstaen,
 Hoe 't met Ergastus, en Bellinde toe sal gaen,
 Vruut Philemon, ik moet naer plight u heulheydt groeten.

Phile. Ik dank u, wel te pas comt ghy my hier ontmoeten,
 Ergaste, uwe liefd', soo ghy my hadt gheseyt,
 Heb ik ten dele, soo mijn Dochter voor gheleyt.

Ergast. Ey ! segh my Philemon, hoe datter is ghevaren,
 Ik bid u wilt het my doch grondelijk verklaren,
 Want my verlanght soo seer door u te weten, ach !
 Of op Bellindes liefd' ik liefde voeden mach.

Phile. In 't eerste, soo het schein, was sy hier dapper teghen,
 Doch, liet haer nader handt door reed'likheydt beweghen,
 Ja deed beloften dat sy soud' in alles mijn
 Ghelijk als dat behoort, garen ghehoorsaem zijn,
 Nu magh 't Ergastus met Bellinde voorders maken.

Ergast. Ergastus hoopt in liefd' nu aen sijn wensch te raken,
 Ergastus sal de dienst die hy aen u bevindt
 Belonen met sijn liefd' aen u, en aen u kindt :
 Ergastus sal aen u, ha ! Philemon betonen,
 Met wat vergeldingh datmen deught behoort te lonen ;
 Ergastus sal een vreught zijn in u ouden dagh,
 Ergastus sal u doen al wat hy ken, en magh :
 Ergastus sal hem soo in dienst tot uwaerts draghen,
 Dat ghy op 't hooghste sult u in sijn dienst behagen,

Ergastus sal met vreughd u oude daghen voen,
 Soo dienstigh als een kindt ken aen sijn Vader doen,
 Ergastus wil sal zijn ten diensten uws ghebeden,
 En van Ergasto sal u alle eer gheschieden,
 Ik sal (soo langh ik leef) ghedaghtigh zijn het goet,
 Dat ghy, ha ! Philemon, nu aen Ergastus doet,
 Indien Bellinde haer wil tot mijn liefd' begheven,
 Acht ik de luckighst my die op der aerd mach leven.

Phile. Ergaste, ik vertrouw de saek sal heel wel gaen,
 Voeghd u wat veel by haer, en hout ghestadigh aen,
 Ergaste vrundt vaerd wel:

Ergast. Ik wensch u desghelyken.
 En sal mijn liefde voorts doen aen Bellinde blyken.

V Y F D E H A N D E L I N G .

Celion.

Als ik mijn Vader had aen Philemon ghesonden,
 Om sien of hy voor my sijn gunst verkryghen konde,
 Dat met Bellinde ik ver-eent moght zijn in d'Eght,
 Soo heeft hy, ach eylaes ! mijn Vader onder-reght,
 Dat hyse heeft verlooft, eylaes ! ik ken nau spreken,
 My schijnt een tranens vloet ten ooghen wt te breken,
 Daer comt Bellinde, hoe verandert mijn ghemoet !
 Bellinde.

Bellind. Celion.

Celion. Bellinde zijt ghegroet,
 Mijn hert verflaeut, eylaes ! benaude tranens-vlieten,
 Die comen wt mijn hert tot in mijn ooghen schieten,
 Bellinde, ooght, ik bid, op mijn bedroeft ghedaent,

Aen-

Aenschout dees kaken eens soo bitterlijk betraënt.
Siet mijn bedrukt ghelaet dat u ghenoegh ken seggen,
Wat swarigheyt en pijn my op het herte leggen!

Ghetuyght, Bellinde, u mijn droevigh welen niet
Met wterlijk ghelaet, mijn innerlijk verdriet?
Bellinde, siet ghy my de doot niet wt mijn ooghen?
Bellinde, ach! hoe ken Bellinde dit ghedoghen

Te dooden Celion, die soo oprecht en trouw,
Wt liefde heeft versoght Bellinde tot sijn Vrouw.

Bellin. Wie ried u Celion, soo stout, dat ghy op hede,
Door uwe Vader my ten Eght verfoeken dede?

Celion. Mijn liefde, 't was de liefd' die my dit deed bestaen,
't Was liefde, liefde, ach! de liefd' heeft het ghedaen,
Dies ik ter aerden kniel, en offer liefdens klaghten,
Ha! aerde, moght ghy 't hert van Celion versmachten,
En swelghen 't lichaem in, het welk ik had ghemeent
Dat met Bellinde soud' in liefde zijn vereent,
Ha! ogen, die wel eer niet liever pleeght 'aenschouwe,
Als myn Bellinde, die ik liefde voor myn Vrouwe;
Ha! ogen, wend u nu vry van Bellinde af,
En laet nu Celion sijn oghen slaen nae 't graf,
Graf, segh ik, daer de romp sal van een herder legghen,
Bellinde, ach wat sal, wat sal u herte segghen:

Wanneer de doot myn vlees doet teren van het been,
Wanneer de Ziel en romp ghescheyden sijn van een,
Dood my, so zyt ghy van u Celion ontslaghen,
Dood Celion, die u dus lastigh valt met klaghen,
Dood Celion, en helpt sijn hett uyt liefdens pijn,
Dood Celion, en laet Ergastus d' uwe zijn;
Ha! Celion, 't is kindts soo moedeloos te klaghen,

Een moedigh Man behoort heel anders hem te draghen,
 Het is recht kinder-werk, dat ghy dees klaghte doet,
 Dit voeght een Vrouwen hert, en niet een Mans gemoet,
 Ha ! Celion, waer is, waer is u moet ghebleven ?
 Waer u beloftenis die ghy my hebt ghegheven ?

Dat nimmer tegenheyt van rampspoet, nochte rouw,
 De vrantschap tusschen u, en mijn verbreken souw,
 Daer is gheen beter raet, als leeft nae mijn ghebeden,
 Dat is : ha ! Celion, dat ghy u stelt te vreden,

Op hoop den Hemel noch in 't eynd ten besten keert,
 Dies bid ik, Celion, voldoet doch mijn begheert :
 Ik magh wt ware gront mijns herten vry'lijk spreken,
 Dat ik, wat my belanght, sal traghten te verbreken

Mijns Vaders voorneem, soo het is in mijnder maght,
 En of het niet en kost ten besten zijn ghebraght,
 Soo most ghy Celion, een vast besluyten nemen,
 Dat ghy u liefd' sult doen van mijne liefd' vervremmen.

Celion. Ach ! was het mijn soo licht, om tegens 't ongheval

Te stellen my, ghelijk het u wel wesen sal,
 Ik soud', eylaes ! ik soud' my oordelen, Bellinde,

Dat ik onwaerdigh waer, dat ik u oyt beminde,
 Oft oyt bemint te zijn van u, ha Herderin !

Vermits ik segge dat soo swacke liefd', of min,
 Niet waerdigh is het loon van trouwe liefd' t'ontfanghen,
 Bellinde, ghy doet my nae 's levens eyndt verlanghen,

Voor my en isser niet als quellingh en ghetreur,
 Vermits ik hoopeloos mijn trouwe liefd' bespeur,
 Ach ! ach ! is dit het loon van mijn ghetrouwe dienste,
 Dat ghy Bellinde, my dus op het onverstenste

Ontrekt u liefdens gunst, die ghy een ander gheeft,

Waerom

Waerom u Celion in duyfent pijnen leeft,
 Ghy seght my dat ik fal een goede moet behouwen,
 Alwaer 't ook dat ik sach u met een ander trouwen,
 Bellinde, ach ! eylaes ! ach ! hoe soud' dat gheschien ?
 Met welke ooghen soud ghy Celion aensien ?
 Ey lieve ! segh my eens ontrouwe Herderinne,
 Met welk een herte soud ghy uwe Minnaer minne,
 Met welke gunst fal hy van u ontfanghen zijn ?
 Mits dien ghy menighmael beloften deed aen mijn,
 Dat uwe ooghen noyt in reghte liefde souwen
 Een ander Minnaer als u Celion aenschouwen ?
 Gaet, gaet eens in u hert, en siet daer in oft ghy,
 Een ander, ô ! Bellind, beminnen mooght voor my,
 Nu ghy ghebidt aen my, dat ik u liefde vliede,
 Nu sal ik ook, ik sweert, volbrenghen u ghebiede,
 Op dat ik blyken doe ik u ghehoorsaem ben,
 En nae beloftenis, my daer toe schuldigh ken,
 Ik wil het minste dingh ter werelt niet beginne,
 't Gheen teghens u ghebodt fal strecken, Herderinne ;
 Op dat de reghte proef mijns liefde blyken sal,
 Soo lief ik mijn verdriet u liefde te gheval,
 Veel liever als ik my soud onghehoorsaem draghen,
 Ik gun Bellinde dat sy leeft nae haer behaghen,
 Met haer Ergasto, die ik wensch soo veel gheluk,
 Als ik om sijnen 't wil, moet lyden ramp en druk,
 Den Hemel wil u beyd soo veele gunst verlienen,
 Als ik heb goede wil om u in liefd' te dienen.

Bellind. Kent zijn dat ghy ghelooft dat ik u heb bemint,
 En dat ik nu niet meer tot u soud zijn ghesint,
 Ghelooft het Celion, voorwaet ghy zijt bedroghen,

Ach ! om der liefden wil, bid ik u hebt medoghen,
 Met dit mijn ongeval, ach ! Celion ik sweer,
 Bellinde die vergheet u liefde nimmermeer,
 Dat ik Ergastus moet voor Celion beminnen,
 Dat 's teghen mijn ghemoeden teghens mijne sinnen,
 Het is mijns Vaders wil, ach ! hy ghebiet het mijn,
 En ymmers moet ik hem hier in ghehoorsaem zijn.
 Nu dat mijn Vader wil dat ik Ergastus trouwe,
 Nu wilt ghy Celion, niet langher vruntschap houwen;
 Ey ! Celion, waerom bemint ghy my nu niet,
 Ik trouw geen man die my in 't minste deel verbiet,
 Dat ik een broeder heb die 'k altijd sal beminnen,
 Ha ! Celion dees kus ghetuyght u dat mijn sinnen
 Tot vruntschap sijn gheneyght, ey ! Celion bemint,
 Bemint my die om ute minnen ben ghesint.

Celion.

Bellinde, dat ik moght tot leet mijns ongelucken,
 De berghen van haer plaets met dees mijn handen rucken,
 Ik deed het, overmits ghy 't minnen my ghebiet,
 Daer ik het doe, maer ghy, eylacy ! ghy my niet,
 Ach ! sprakeloos gheboomt, ach ! stomme water-beken,
 Ach ! harde rotzen, en ghy berghen kost ghy spreken :
 'k Weet ghy al 't famen sout beklaghen mijn ellent,
 Mijn droefheydt die allende Goden is bekend :
 O ! Goden, oft ik soo mijn lyen wt kost klaghen,
 Oft dat ik eens mijn hert moght voor u ooghen draghen,
 Och, oft u ooghen eens mijn herte moghten sien,
 Daer sout dan blyken hoe dat ik Bellinde mien,
 Dat ik Bellinde moght mijn herte eens vertonen,
 Ik weet het, sy soud mijn ghetrouwigheydt belonen :
 Dewijle, Celion, dat dat nu niet ken zijn,

Bellind.

Soo bid ik zift ghetroot, of fchoon mijn Vader mijn,
 Wil dwingen dat ik fal Ergafto moeten trouwen,
 Noch fal ik Celion voor mijn beminden houwen,
 Dies bid ik hebt ghedult, neemt dit mijn fchryven aen,
 Daer fult ghy Celion, mijn meningh wt verftaen.

binnen.

Celion leest den brief.

Nu dat Bellinde my heeft in dees brief gheschreven,
 Dat ik my voor een wijl wt-landigh fal begeven,
 En dese onfe faek bevelen aen de Goon,
 Wel aen Bellinde, 'k fal volbrengchen u gheboon ;
 Ik fal, hoe wel bedroeft, van mijn bellindefcheyen,
 De Goden, hoop ik, fullen Celion gheleyen :
 Doch eer dat ik vertrek fchrijf ik noch eens aen haer,
 Dat fy my weten laet hoe dat wy by malkaer,
 Voor 't laetste affcheyt eens te famen fullen komen,
 Hier neffens de Fonteyn om-lommert vande bomen,
 Op dat mijn laetft adieu aen haer gheschieden mach,
 Verfoek ik dat fy ftelt ghesette uyr en dagh.

binnen.

Ergaftus.

Hoe vrolik speelt het morgen-root
 Op Ackers, en begraefde Velden,
 Nu Phœbus in Auroraes fchoot,
 Sijn glans te pronk aen d'Hemel ftelden.
 O ! opghepronkte dagheraet
 Begroet met foete zuye winden,
 Met wien de Son te reye gaet,
 Ghelijk ik doe met mijn Bellinde.

M I N N E - S P I E G E L

Hoe soet begroet ghy 't weligh wout
 Dat met sijn hoogh ghetopte bomen,
 En lieffelijk kristal bedout,
 Hier wemelt inde water-stromen;

Daer 't ruyfchen van een zuyer koelt,
 De telghjes heen en weer doet swieren,
 En op begraefde oever spoelt
 De stroom van Lignons schoon Riviere.

Hier legh ik my wat neer te rust,
 Hier by de koele water vlooden,
 Al waer dat het Ergastus lust
 Met liefde sijn ghedaght te voeden.

Bellinde.

Hoe wel dat u verfoek, vergunt voor u vertrecken,
 Ha! Celion, niet ken als tot u na-deels trecken,
 Sal ik nochtans aen u vergunnen, dat ghy mijn
 Meught spreken daer 't u lust, Bellinde salder zijn,
 Ik sal by de Fonteyn de Siccomores komen,
 Op die bestemde uyr die ghy hebt voor ghenomen:
 Dies doen ik u de weet dat ghy daer hene gaet,
 Soo haest als ons vertoont de soete dagheraet. binnen.

Celion.

In het krieken vanden daghe,
 Met het rijsen vande Son
 Coom ik droeve Celion
 Met een droevigh hert te klagen,
 En met ooghen vol ghetraen
 Door dees lieve lommer gaen.

Siccomores, die u sfralen,
 Die u opghedronghen vliet
 Schier tot aenden Hemel schiet ;
 En met drupjes neer doet dalen,
 Daelt, door-sfraelt mijn inghewant,
 Dat van soete minne-brandt.

Lescht met uwe koele stromen,
 't Vinnigh blaken van mijn vlam,
 Vlam die wt Bellinde quam,
 Vlam die ik heb in ghenomen ;
 Stroompjes, traentjes, t'samen menght,
 Bluft de vlam die 't herte senght.

Tijdt, hoe langh moet ik verbeye ?
 Tijdt, vergund my dat ik magh
 Met een over droef gheklagh
 Van mijn lief Bellinde scheyen ;
 Als ik immer scheyen moet,
 Tijdt, die tijdt doch komen doet.

Waer blijft ghy doch, eylaes ! waer mach Bellinde blyven ?
 In droefheydt smelt mijn hert, in bracke tranen dryven
 Mijn ooghen, ach eylaes ! ik weet niet hoe ik ben,
 Geen droever mensch als ik ter werelt leven ken,
 Ik hebbe nae mijn doot, en 's levens eynd verlanghen,
 Ik ben ghelijc als een die Vonnis heeft ontfanghen,
 Ik ben ghelijc als een die totter doot moet gaen,
 En die in 't minste deel noch niet en heeft misdaen ;

*Bellinde
 staet
 achter
 't ghe-
 boomt, en
 luyfste
 nae Celion*

O Lignon ! soet ghewest, met u Rivieren stromen,
 O ! heughelijke plaets, ô ! blader-ryke bomen ;
 O ! bergen, bos en dal, ô ! gras-rijk klaver landt,
 O ! Velden groen begraeft, met bloempjes dicht beplant,

U altesamen moet nu Celion verlaten,
 Als ik bedenk hoe vaek wy op u oever saten,
 Ha! dryvende Rivier, soo comt my inde fin
 Wat vruntfchap my ghefchiet is van mijn Herderin,
 Als ik ghescheyden ben, vernieut dan dies mijn klaghten,
 En druktfe droevigh mijn Bellinde in ghedaghten,
 Als fy in plaets van mijn Ergastus ftrelen fal,
 Soo beelt haer droevigh in mijn droevigh ongheval,
 Oft als fy haer met hem in minne fal vermaken,
 Laet my de Echo dan eens in het herte raken,
 Wanneer ik moedeloos, verlaten, droevigh fwerf,
 Op dat ik door haer vreughd', in mijne droefheyte sterf.

Bellin. Hoe, Celion, hoe dus?

Celion. Wat wil Bellinde vraghen?

Bellin. Is dit de wil waer mé ghy my soekt te behaghen?
 Wat ist dat u ghebreekt in dees ghelegentheydt?
 Dit ongheval op u veel meerder kragt bereydt,
 Als wel de maght die ghy Bellinde hebt ghegheven,
 Om nae haer eyghen wil met Celion te leven,
 Waer is u moedigheydt? waer, Celion, u hert?
 Waer is u liefde doch?

Celion. Eylaes! verkeert in smert.

Bellin. Waer u ghenegentheydt? waer zijn doch al de reden
 Die wy, ha! Celion, laetst aen malkander deden?

Celion. Vernietight, mits ghy die afkerelijck verkeert,
 Doch, 'k ben te vreden, mits Bellinde 't soo begeert.

Bellin. Wilt ghy dat ik gheloof, ha! Celion, wt desen,
 Dat noch u liefden is, ghelijck sy plach te wesen?
 Ach! Herder, wie heeft u die goede wil berooft,
 Waer door ghy my u dienft als Broeder had belooft?

Hoe

Celion. Hoe is het moghelijk dat ghy soo veer kunt komen,
 Dat mijn ghenegentheyt in twijffel wert ghenomen,
 Hoe ken den Hemel zijn, Bellinde dogh soo wreet,
 Dat ghy de liefde van u Celion vergeet?
 Ey! vraeght het Amarant, oft ik ook mijn Bellinde
 Heb hertelijk ghelieft, ghelieft voor mijn beminde.
 Vraeght het u eyghen selfs, wat ghy my deed ghebien,
 Oft ghy my niet en hebt daer willigh in ghestien,
 Maer nu, nu dat ik moet dien droeven dagh beleven,
 Dat ghy u-selven wilt Ergasto over gheven,
 Smacht ik in enkel leet van dit mijn ongheval,
 Mits dien een ander by Bellinde rusten sal,
 Als uwe Celion sal sughten wenen wenen, karmen,
 Sult ghy Ergastus, laes! omhelsen in u armen,
 Als hy sijn minne-lust sal met Bellinde doen,
 Sal Celion sijn hert met knagingh moeten voen,
 In droeve treurigheydt sijn ongheluk beklaghen,
 Op hoop den Hemel my mijn leet sal helpen draghen;
 Dit gaet my aen het hert, dit steelt my vleesch en bloet,
 Oy mé! ik word soo flaeuw, Bellinde, ach! ik moet
 Wat rusten aen u schoot, de ziel wil my begeven,
 Ik swijm, ik sterf, oy mé! 'k verlies de kraght mijns leven.

Bellinde baer handen t' samen vringhende.

Eylaes! oy mé! eylaes! bedroefde dagh,
 Dagh, segh ik, die ik nu met recht bewenen mach;
 O! tijdt, bedroefde tijdt, ô! droeffste tijdt der tijden!
 Ach! goede Goden helpt Bellinde in dit lijden
 Utrouheydt, Celion, ghebied my dat ik moet,
 Op-offeren u liefd' soo menigh druppel bloet;

Als

Als ghy om mijnen 't wil ellende hebt gheleden,
 Ey Hemel! ey! medooght u over mijn ghebeden;
 Gund my gheen leven meer, mijn misdaet tot een straf,
 Mits hy om mijnen 't wil het sijn ten offer gaf,
 Ghetrouwen Herder, ghy die alte trouw beminde,
 Zijt onghelukigh door het onluk van Bellinde,
 Mijn lieve Celion, die van u kintse tijt,
 My vanden Hemel selfs al voor ghedraghen zijt,
 Druyp bracke traentjes op mijn trouwe Herders wangen!
 Moght ghy door mijn ghetraen het leven weer ontfangen:
 Ach!

- Ach! Celion hoe ist? *Celion.* Bellinde hoe sou't zijn.
- Bellind. Ben ik hier oorfaek van, ik bid vergeeft het mijn.
- Ach! Celion hoe ist? *Celion.* Bellinde, hoe sou't wesen,
'k Schijn van een blye dootd in droefheydt weer verrefen.
- Bellin. Hoe Celion, noemt ghy het droevigh sterven bly.
- Celion. Mits ik, dootd zijnde mis het gheen ik levend ly.
- Bellind. Ik sweert u dat ik heb ghevoelen van u pijnen.
- Celion. Ach! u ghevoelen dat verscheelt te veel van 't mijnen.
- Bellind. Ghelooft, ik voel so veel ghelijk ghy selver doet.
- Celion. Ach! die medogentheydt is niet in u ghemoet.
- Bellind. V oordeel is verkeert 't inwendigh blijft verholen,
Dat ik Ergastus min, mijn Vader heeft bevolen,
Ist liefde dat ghy wilt ik onghehoorsaem ben?
- Celion. Ist liefde, dat u hert mijn dootd ghedoghen ken?
- Bellind. Ist liefde, dat ghy wilt ghehoorsaemheydt bestryen?
- Celion. Ist liefde, dat ik moet u onghetrouheydt lyen?
- Bellind. Siet niet op my, maer hem door wien ik trou met dwang.
- Celion. Siet ghy op mijn, mits ik van u mijn dootd ontfangh.
- Bellind. Is dat mijn wil? ô! neen, het zijn mijn Vaders wetten,
Die my het trouwen, met mijn Celion beletten,
Eer Vader van u wist, eylaes! verloofd hy mijn,
Nu wil hy dat sijn woordt sal nae ghecomen zijn,
Het waer met u gheschiet had ghy voor hem ghesproken,
En 't gheen hy heeft ghedaen, en ken niet zijn ghebroken,
Ten waer Ergastus selfs sijn liefde af wouw staen,
Maer dat is vruchteloos, hy sal my niet ontslaen,
Ik sweert u Celion, dat noch mijn liefd' sal blyken
Noch Man, noch Vader selfs en sullen my doen wyken
Van mijn ghenegentheydt, ten aensien ik beken
Dat ik verbonden aen Celions vruntfchap ben;

Vermits met eden ik die heb aen u ghesworen,
 Den Hemel had voor my een Vader nytverkoren,
 Door wien dit lichaem is ghegheven, laes! aen myn,
 Die gaf het weer aen hem, wiens vrouw dat ik moet sijn,
 Ghy kunt dit immers by u selfs wel overlegghen,
 Datteghens Hemels wil ik niet en heb te segghen,
 Dewijl den Hemel my mijns Vaders wil ghebedt,
 Ken ik u Celion, eghtelijk trouwen niet,
 Mijn Vader noch mijn Man, noch selfs des Hemels wetten,
 En sullen nimmermeer, my Celion beletten
 Dat ik een broeder heb, een broeder die ik min,
 En dat is Celion. *Celion.* Mijn lieve Herderin,
 Eylaes! wat sal dat dogh mijn liefde kunnen baten,
 Dewijle dat ik sal het leven moeten laten,
 Oogt op mijn droef geweene, oogt op mijn droef getraene,
 Vermits Bellinde wil mijn liefde tegen staene,
 Bellinde, Nymph, ey siet! ey siet mijn bleke wanghen,
 Mijn wanghen, ach eylaes! met tranen overhanghen:
 Bellinde, isser dan gheen hoop, oft troost voor mijn?
 Bellinde moet ik dan van u ghescheyden sijn?
 Bellinde, sal ik dan Bellinde moeten derven,
 Soo sal ook Celion om sijn Bellinde sterven.

Bellind. Sijt Celion ghetroost: want ik niet langher mach
Sy valt hem om den bals. Aensien u treurigheydt, noch hooren u gheklagh,
 Vaerd wel met dese kus, dees kus die ik u gheve,
 Vaerd wel mijn Celion, vaerd wel mijn tweede leve.

Celion. Bellinde.

Bellind. Celion.

Celion. Bellinde.

Bellind. Ach! wat ist?

Een

Celion. Een kusje noch.

Bellind. Wel aen.

Celion. Bellinde, dat ghy wist

Hoe ik te moede ben, ghy soud mijn leet beschreyen,

Bellinde, ghy en soud van Celion niet scheyen:

Ach! moet het dan gheschien, ach! moet het dan so zijn,

Vaerd wel mijn Nimph.

Bellin. Vaerd wel.

Celion. Noch eens vaerd wel, oy mijn!

Bellinde keer weer om, laet ik u noch eens spreken.

Bellind. Wat wilt ghy Celion?

Celion. De kraghten my ontbreken,

Bellinde, om aen u te seggen wat my schort,

Een kusje noch.

Bellind. Een kus?

Celion. Een kus koom ik te kort.

Bellind. Is een u niet ghenoech, ik gun u hondert kusjes,

Dus Celion voldoet u broederlijke lusjes,

Nu Celion hier mé, houd, bid ik u, vernoeght,

En toond u mannelijk in 't gheen den Hemel voeght,

Nu zijt ghetroofst, vaerd wel.

Celion. Noch moet ik u yets vraghen,

Bellinde wilt ghy meer, als 't uwe met u draghen?

Bellind. Wat is dat Celion?

Celion. Het is yets dat my smert.

Bellind. Wat heb ik dan van u?

Celion. Bellinde, 't is mijn hert,

Mijn hert neemt ghy met u, dan doch 't wert u gegeven,

Vermits het sonder my, soekt by het u te leven,

Nu gaet, ik ben ghetroofst.

Bellind. Adieu adieu, ik gae.

Celion. Bellinde, gaet ghy dan van Celion?

Bellind. Ach jae.

Celion. Ey Nymphje noch een woort, een woortjen eer wy fcheyc.

Bellind. Wat wilt ghy Celion? *Celion.* Dat u de Goon geleyen,
De Goden gunnen u op reys foo veel gheluk,
Als ik om uwent wil, fal lijden smert en druk,
Ik heb de maght geen meer om antwoord u te gheven,
Ghy gaet, eylaes ghy gaet, en voert met u mijn leven,
Vlucht fughten, op dat ghy medoghen meught de Goon,
Nu ik Bellinde mis, nu sterf ik duyfent doen.

Ergastus.

'T is wonder dat het hert van foo een jonghe vrouwe,
De trouwe liefde ken van Celion weer houwe,
'k Verwonder my op 't hooght van 't geen ik heb gefien,
En daght dat fulcx noyt in vrouwen kost gheschien;
Het waer te wreet van mijn, eylaes! dat ik soud fcheyden,
De trouwe liefde die daer is tuffchen dees beyden,
't Schijnt met voordagt de Goon my hebben hiergebragt,
Op dat ik soude sien ghetrouwe liefdenskraght,
En fijn geen oorfaek van dees liefde te beletten,
Bellinde, ik en fal op u mijn fin niet fetten,
Maer volghen Celion, wiens droefheyt my berout,
Op dat hy in mijn plaets met fijn Bellinde trout.

S E S T E H A N D E L I N G H.

Bellinde.

Ghy boompjes die met my nu treurt,
Om 't leet dat Celion ghebeurt,

Wiens

Wiens smert my in dees water vlieten,
Een vloedt van traentjes neer doet gieten.

Dat hier Bellinde traentjes brengh,
En 't bracke nat met soet vermenght,
Dat hier mijn ooghen tranen stromen,
Dat is door liefde toeghekomen.

Schreyd, droeve ooghen schreyd, eylaes, nu dat hy vlugt,
En slaet hier in het bos een donder van ghesught,
Ach! bracke stroomen vloeyt uyt mijn bedroefde oogen,
Tot een ghetuyghe van mijn innerlijck medoghen,
Sugt sugt op sugt, mijn hert, stort traen op traen ter aerdt,
Tot teken van berouw, dat ghy Bellinde waerd
U Celion te wreet, die soo ghetrou beminde,
En liefde voor sijn Vrouw, d' ondankbare Bellinde,
O! woorden die hy heeft gheschreven in mijn hert,
O! woorden ghy die my doet sterven in sijn smert,
O! onghemene liefd in Celion ghebleken,
Wanneer de ziel hem scheen het lichaem uyt gheweken,
Wanneer hy in mijn schoot flaeuhertigh neder zeegh,
En ik hem siende soo, noch gheen medoghen kreegh,
Ach! als ik overdenk met innighe ghedaghten,
Sijn sughten die hy deed, sijn jammerlijcke klaghten,
Sijn bitterlijk gheschrey, sijn in-ghekropte pijn,
Soo ken ik, ach eylaes! niet sonder tranen sijn,
Ik sught ghelijk hy deed, ik klaegh ghelijk hy klaeghde,
Sijn pijn die pijnicht my, my plaegt het geen hem plaeghde,
Mijn rouwt 't geen hem berouwt, ik stry gelijk hy streed,
Sijn smert dat is de mijn, ik lyd' het gheen hy leed,
O! droevigh ongheval waer toe ben ik gheboren,
Dat om mijn Vaders wil mijn leven gaet verloren,

Dat om Ergastus min mijn Celion most gaen,
 Dat kóft my vlees en bloet en menigh droeve traen,
 Traen ooghen, traen soo langh, dat ghy in tranens vlieten,
 U hertjen drenken meught, en uwe doot ghenieten,

Ergaste
uyt.

Ik waenden my alleen, maer vinde my verspiet,

Ergaste zyt ghy daer? *Erga.* Schroom voor Ergastus niet.

Bellin.

Na dat ik denk sijt ghy mijn Herder hier ghekomen,
 Om eene saek als ik by my had voor ghenomen,

Dat is om u wat te ververschen inde vloet (moet,

Van dees Fonteyn. *Erga.* Ghy veynst de neyging uws ge-

Ha! wijse Herderin, ghy seght de selfde reden, (de,

Waer door ghy herwaerts quazemt, my hier ook comen de-

'T is soo, maer om vermaek te scheppen uyt de vliet

Daerom en quam noch ik, noch ook Bellinde niet,

Het is een ander saek die u hier heeft ghedreven.

Bellin.

Waerom het is ken niemant beter reden gheven

Ergaste als ik selfs. *Ergast.* 'T is waer ghy selver weet

Bellinde alderbest, wat u hier komen deet;

Dogh ik vertrouw ghy sult aen my dit niet belye.

Bellin.

Ergaste, ik bespour ghy spreckt uyt jalousye,

Wat meent ghy dan, ey segh, dat d' oorfaek wesen souw?

Ergast.

Ghy selfs.

Bellin.

Ik selfs?

Ergatt.

Ghy selfs door oorfaek uws berouw,

Ik weet dat dit u doet in ongheneughte leven,

Dat Celion u most op u ghebodt begheven,

Ik weet dat u ghedaght met droefheyt achterhaelt,

Hoe dat u Celion doortrouwe liefde dwaelt,

Ey! zyt dogh niet bedroeft dat ik dit alles wete,

Weer en deughde sijn in 't minst daer door verghete,

Dat

Dat ik het weet vertrouwt, een oorfaek wesen sal,
 Dat ghy door my in dit u droevigh ongeval,
 Ghenoevingh vinden sult, ik weet met welke sinne
 Dat Celion betraght heeft uwe weder-minne;

'k Weet met wat eerbaerheyt hy u heeft aen ghesoght,
 Ik weet hoe trou dat hy sijn dienften heeft volbroght,
 'k Weet de gheneghentheyt die hy u heeft ghedraghen,
 Soo veele jaren langh al van sijn jonghe daeghen,
 Ik weet dat ghy niet min toe hem ghenegen zyt
 Als hy wel is tot u, dies mijn ghemoedt niet lyt
 Dat ik de trouwe trouw, en liefde van u beyden,
 Bellinde, door mijn liefd' soud van malkander scheidt,
 Soud' soo ghetrouwe liefd' ghescheiden kunnen zijn,
 En dat alleenlijk, ik segh alleen om mijn ?

O ! neen, Bellinde neen, dat sal ik niet ghedoghen,
 Dat sal Ergastus noyt in sijn ghemoedt vermoghen;
 Ik stae Bellinde toe dat sy Celion trouwt,

Mits dat Ergastus ghy in u gheselschap houwt,
 Die als een vrundt met u in vruntschap tracht te leven,
 Bellind. Ergaste, wat sal u Bellinde weder gheven,
 Waer mede sal doch sijn die trouwigheyt gheloont,
 Die ghy dus onverdient aen u Bellinde toont.

Ergast. Wt liefden is mijn gunst soo hoogh tot u gheresen,
 Dies sal u liefde 't loon van mijne dienften wesen,
 Mits dien ik sie wat liefd dat Celion u draeght,
 Mits dien ik sie hoe dat sijn liefde u behaeght,
 Dies sal ik my (om hem en u te verghenoeghen)
 In alle vlytigheyt tot uwen dienste voeghen,
 Vervolghen Celion, soo langhe ik hem vind,
 Op dat hy sijne liefd magh toonen aen Bellind.

binnen.
Amarant

MINNE - SPIEGEL

Amarant, Ergastus.

Wat meught ghy van mijn minne spreken,
 Ergaste swijght, ey ! swijght toch stil,
 De proef uws liefden is ghebleken,
 Ergastus Amarant niet wil.

Ergast. Ik sweert dat ik met ziel en finnen,

Tot Amarant gheneghen ben,

Amara.

Ergastus magh my niet beminnen.
 Dies ik gheen weer-liefd' tonen ken.

Ergast.

Wie heeft het minne my verboden ?
 Mijn Amarant wats dit gheseyt ?

Amara.

Ergastus, u is van de Goden,
 Een ander Vrouwe toe gheleyt.

Ergast.

Gheen ander iffer mijn beminde,
 Als Amarant die 'keyghen hiet.

Amara.

Ergaste, neen, het is Bellinde.

Ergast.

Neen Amarant, sy is het niet.

Amara.

Bellinde sal een ander trouwen.
 Wie doch ? ey lieve seght het mijn,
 Mach ik dat wel voor seker houwen ?

Ergasta.

Jae Nimph, het sal Celion zijn.

Ach ! Amarant de Goon ghelievent soo te voeghen,
 Ach ! moght Ergastus u met liefde vergenoegen,
 Ha ! lieve Amarant, Vooghdesse van mijn ziel,
 Voor wien ik door de liefd' ter aerden neder kniel,
 En bid u aen dat ghy gheliefde Herderinne,
 V trouwe Herder wilt van herten weder minne,

Mijn

Mijn lief, mijn Amaran, 't is liefde die my doet
Op-offeren aen u een trouw opreght ghemoet.

Amara. Ergaste, meent ghy 't al?

Ergast. Hoe meught ghy my dat vraghen,
Mijn lieve Amaran.

Amara. Wanneer dat mijn behagen
Mocht strecken tot u liefd', en ik wel garen souw,
My overgheven, om te zijn u eghte Vrouw,
Sout ghy niet aerselen?

Ergast. Wat waent ghy Herderinne,
Als dat Ergastus soo lichtvaerdigh soud beminne?
O! neen mijn liefde leyt op al te vasten gront.

Amara. Ik sou 't gheloven, sprak het hert ghelijk de mondt.

Ergast. Sout ghy mijn trouwigheydt dan wel in twijffel trecken?

Amara. Vermits men niet en ken het herte, naekt ontdecken;
De tongh spreekt dikwils wel dat 't herte niet en meent.

Ergast. De tongh is van natuur den mensch daer toe verleent,
Datmen door dien het hert soud kunnen openbaren.

Amara. Dats waer, maer nochtans ken de tonghe wel verklaren
't Gheen teghen 't herte strijdt, dit is bedrieghery,
Die menighmael ghebeurt.

Ergast. 's Is noyt ghebeurt in my.

Amara. Gaet alle segghen vast soo moet ik het gheloven,
Door 't seggen keamen vaek een mensch het hert berovē.

Ergast. In wat manniër?

Amara. In dees, wannermen yemandt vleyt,
En niet en meent in 't hert het gheen de tonghe seyt,
Door vleyery wort vaek een Maeght het hert ghedreven,
Dat sy het ongheveynst wil aen haer Minnaer gheven,
Hy die op sijn ghevley, de Dochter willigh siet,

Te gunnen hem haer hert, die wil het dikmaels niet,
Dit 's herte rovingh, en ghemeen in die beminne.

Ergast. Noyt sult ghy dat in my bespeuren Herderinne.

Amarara. 'k Vertrouwt u oock niet toe,

Dies ben ik 't veynsen moe,
Liefst ghy op deughd en trouwe
Ergaste, 'k sal u houwe
Voor d' eenighste van al
Die ik oyt minnen sal,
Laet ons te Boswaert wandelen
En vande liefde handelen.

Ergast.

Mijn Enghel wilt ghebien,
V wille sal gheschien,
Ik sal u gunst belonen,
En trouwe liefde tonen,
Ergastus sal met vlyt
Gheduurende de tijt
Van sijnes levens daghen
Gheen vryster liefde draghen,
Als Amarant alleen,
Met wien ik soek te treen
In d' Eght, om haer te houwe
Voor mijn beminde vrouwe.

binnen

Ergastus, Amarant, Bellinde, Diamis.

Vrunt Diamis, wy sijn ten hooghsten nu gheneghen,
Dat wy ghelijker-handt hier over alle weghen
U broeder spooren nae, die hopeloos door min,
In droeve ballinghschap leeft om dees Herderin,

Wy

Wy sijn ghesint om hem ons trouwe dienst te tonen,
 Nu dat Bellinde is gheneyght sijn liefd te lonen,
 En ik om af te staen de liefd die ik haer draegh,
 V broeders ongheval ik op het hooght beklaegh,
 Dat hy moet van sijn lief Bellinde sijn ghescheyden.

Diam. Soud' tijt mijn broeder wel soo grooten luk bereyden,
 Dat hy soud zijn ghetrouwt, Bellinde Nymph met u?

Bellin. Ghy sult het Diamis, bevinden, mits wy nu
 Voor vast versprooken zijn op 't spoedighst heen te trecken,
 Om Celion mijn hert in liefde te ontdecken.

Ergast. Al eer wy gaen, laet ons ghebruyken goede raet,
 En overlegghen eens de overdroeve staet,
 Waer in u broeder is, ten is niet ongheraden
 Datmen voorsichtigh sy, 't sou licht'lijk kunnen schaden
 Dat al te schielijk hem dees blijtschap wert ontdekt,
 Mits onverwachte vreught somwijl tot nadeel strekt,
 Soo wel ken 't hert door vreught, als droefheyte overstelpen,
 Ik aghet het alderbest om Celion te helpen,
 Dat haer Bellinde in een ander schijn verkleet,
 En soo met Diamis alleen eerst by hem treet,
 Derhalven heb ik hier dit kleet met my ghenomen,
 Op dat ghy onbekent by Celion soud komen,
 En hem van langher-hant aen segghen dat Bellind,
 Om nu met Celion te trouwen is ghesint,
 Trekt aen dit manne-kleet, dees baert voor uwe lippen,
 En laet u doch in 't eerst niet eene woort ontslippen,
 Waer uyt hy moght verstaen dat ghy Bellinde zijt.

*Bellinde trekt het Mannen kleet aen; ende doet een
 mans baert voor haer mondt.*

Bellin. Onmoghelijk dat hy my kent in dit habyt,

Voor 't spreken sal ik my ghenoeghsaem kunnen hoeden,
 O! reghte middel, om ghetrouwe liefd' te voeden.

al te samen binnen.

Celion.

Nae dat ik moe en mat door 't langhe reysen ben,
 Soo ist dat ik, heel swak, nau verder komen ken,
 Ergastus is de geen, om wien ik dus moet swerven,
 Ergastus d'oorfaek is dat ik Bellind moet derven;
 Entrecken wt mijn landt, en droevigh ballingh zijn.
 Ergastus is alleen de oorfaek van mijn pijn,
 Sal ik Ergasto dan mijn eyghen overgheven?
 Ik sal dat sweer ik hem beroven van het leven,
 En Celion die sal tot wrake van sijn leet,
 Sigh selfs niet minder doen als hy Ergasto deed,
 Natuur beweeght de geest door haer ghewone lusten,
 Mijn leden vol van slaep die soeken wat te rusten,
 Dies ik hier in het groen een weynigh slapen moet,
 Op dat een stille rust naturens graeght voldoet.

Celion gaet inde groente leggen slapen.

Ergastus, Diamis, Bellinde, Amarante.

Ergast. Ik vinde goet dat ghy Vrundt Diamis, alleene
 U wat voor wt begeeft.

Diam. 't Luk wils ons gunst verlene,
 Daer sien ik Celion.

Ergast. Doet soo ik heb gheseyt.

Diam. Ik sal.

Ergast. Ach! Diamis, ghebruykt voorfichtigheyt.

Diamis

Diamis alleen by Celion.

Mijn broeder Celion, ach ! Celion mijn broeder.

Celion. Wie weygart doch de rust een armen schapen-hoeder?
Wie wekt my uyt mijn slaep?

Diam. Mijn broeder, ik, ik bent.

Celion. Mijn broeder Diamis.

Diam. Hoe ist al?

Celion. Vol ellendt.

Diam. Kunt ghy afzijnde u niet wat gheruster vinde ?

Celion. Ik heb geen rust mitsdien ik ben sonder Bellinde,
Mijn broeder, nu dat ik die lieve Enghel mis,
Dunkt my datter geen rust voor my te vinden is,
De hooghste vreughd die ik voortaan sal kunnen erven,
Dat is ter liefde van mijn lief Bellinde sterven.

Diam. Neen broeder, neen houd moedt, de sake sal wel gaen,
'T is langh ghenogh ghedoolt, ey ! laet dit sussen staen,
En keert met my te rugh van daer ghy zyt ghecomen,
Op hoop dat u ghelukt 't geen ghy had voorghenomen.

Celion. Neen ! broeder neen, ô ! neen , dat sweer ik by de Goon,
Mijn rampspoet wêsch om wraek, en wil Ergastus doen,
De rover van mijn lief, de moorder van mijn leven,
Die heeft my oorfaek tot een wrede wraek ghegheven.

Diam. Sacht broeder leeft na reen, Ergastus heeft geen schult,
Ghelijk ghy selver dat met my bekennen sult,
Laet nickerlijk bedrijf u herte niet verwinnen,
Temt wraek lust op gehift van overwonnen sinnen, (magt,
Quaet doë maekt quaet niet goet, en dat door quaet doens
Hier door so wort het quaet tot meerder quaet gebragt,
De wraek en is geen recht, de wraek baert meer beswaren,

Een oprecht Christen sal de wraeklust laten varen,
 Schoon 't aldermeeste quaet, en onrecht hem gheschiet,
 Een Christen neemt ghedult, en wil de wrake niet,
 Dies broeder leer, ik bid, gheduldelyk verdraghen,
 Den Iyer, soo men siet, den stryker vint verflaghen.

Celion. Het geen mijn broeder seyt bevind ik, dat is recht,
 Maer als ghy mijn verdriet met kennis overleght,
 Sult ghy 't bevinden, mits 't my alles heeft begheven,
 Dat Celion niet ken na recht of reden leven.

Diam. 'T is broeder misverstant, de reden in een man,
 Door rampspoet, ik beken, haer kraght verliefen kan,
 Maer soo niet, of sy moet de alderswaerfste plaeghen,
 Sigh selven stellen voorgheduldelyk te draeghen;
 Ten is geen reed'lyk mens die vande reden scheyt,
 Als hem het ongheluk een sware last opleyt,
 Dies bid ik leeft nae reen, kent ghy door wraek ghenieten
 De middel, waer door ghy kunt stillen u verdrieten?

Kunt ghy wel door de wraek genieté 't geé ghy wenscht,
 O! Goddeloose wraek, ghy die den mensch ontmenscht,
 Mijn broeder! zijt ghetroot ik hoop ghy sult bevinde,
 Dat ghy noch wort ghelieft van d' Herderin Bellinde.

Celion. Ergastus meer dan ik.

Diam. Hy soo veel niet als ghy.

Celion. Ach! broeder dat gheloof comt nimmermeer in my.

Diam. Gheloof Ergastus heeft Bellinde gantsch ontslaghen,
 Dat meer is, hy ghebiet dat sy u liefd' sal draghen,
 Ergastus heeft u liefd' en trouwigheydt beseurt,
 Ergastus selver weent om 't gheen u is ghebeurt,
 Ergastus wil dat ghy sult met Bellinde trouwen.

Celion. Ha! broeder mach ik my hier van verskert houwen?

't Gheen

Diam. 't Gheen ik u segh is waer, tot sekerheydt van dien,
 Sult ghy Ergastus selfs hier by u comen sien,
 Ergastus sal u selfs de saek te kennen gheven,
 Waer door sijn yver hem heeft herwaerts aen ghedreven,
 Daer is Ergastus selfs die vlytigh heeft betraght
 Gelegentheydt, en tijdt, waer door moght sijn volbraght
 Sijn gunst tot uwaerts, dies hem, broeder, wilt ontfangen.

Celion. Ergaste lieve vrundt.

Ergast. 'k Had over groot verlanghen,

Vrunt Celion, om u mijn vruntschap aen te bien,
 Mits ik de trouheydt van u liefde heb ghesien,
 Ik lagh in 't bos ter schuyt stil achter dichte haghén,
 Alwaer met herten leet mijn ooghen selver saghén
 De liefd', de trouwe min, die ghy Bellinde droeght,
 En hoe u lievend hert was grootelijcx misnoeght,
 Als ghy van uwe lief Bellinde af most scheyen,
 Als ik wt liefden u sagh droeve tranen schreyen ;
 Als ghy de laetste kus aen u Bellinde gaest,
 Als ghy in tranen-voght u herte hebt ghelaest,
 Als toen is mijn ghemoedt met mely inghenomen.
 Als toen is mijn ghedaght met reden over komen,
 Dat ik in 't minste deel gheen oorfaek wesen wouw,
 Waer door belet moght sijn u liefde soo ghetrouw.

Celion. De dienst, de eer, de liefd', de vruntschap en weldaden,
 De trouwigheydt, de forgh, de gunst en de ghenaden
 Die my Ergastus toont, die sijn van sulke kraght
 Dat Celion sijn goet en bloet te weynigh aght,
 Tot een beloningh van u soo volmaekte deughden,
 Dat wt mijn grootste smert ontsaen mijn hoogste vreugden:
 Dat die mijn vreughde nam, mijn vreugde weder geeft,

Ist seker dat Bellind noch liefde tot my heeft ?

Ergast. Daer van sal desen vrundt ghetuyghe kunnen gheven.

Bellin. Bellinde is ghesint met u in d' Eght te leven.

Celion. Wat sekerheyt hebt ghy, mijn vrundt, dat het soo zy.

Bellin. s' Heeft Amarante selfs ghesonden neffens my.

Om u van 't geen ik segh voor waerheyt te verklaren.

Amar. Ha ! Celion ghy sult met u Bellinde paren,

Ik hebbe mijne trou Ergastus toegheseyt,

En lief hem voor mijn man uyt goe ghenegentheyt.

Celion. Ha ! Hemel wat ik sie, ik wensch u gheluk te samen.

Ergast. Vrundt Celion dit is de oorfaek dat wy quamen

Om met Bellinde u in d' Eghte te besteen.

Celion. Soo laet ons op een kort dan t' samen reysen heen.

Bellin. Sacht Celion, noch niet.

Celion. Ikken niet langher toeven.

Bellin. Sie hier Bellinde selfs, u vreughde nae 't bedroeven.

Celion. Ha ! Hemel wat gheluk, 'k omhels mijn Herderin.

Bellin. Ik offer Celion mijn liefde, trou, en min.

Celion. Nu is mijn liefdens vreught in d' hooghste top gheresen.

Bellin. V hertje sal het mijns, en 't mijn sal uwen wesen.

Celion. Nu is myn droeve smert verkeert in blye vreught.

Bellin. Nu heeft myn hert 't gheen 't wenscht.

Celion. En 't myn leeft door u deught.

Bellin. De Goden gunnen ons soo inde liefd te groeyen,

Dat onse Eghte staet magh inde *Liefde bloeyen*.

E Y N D E.